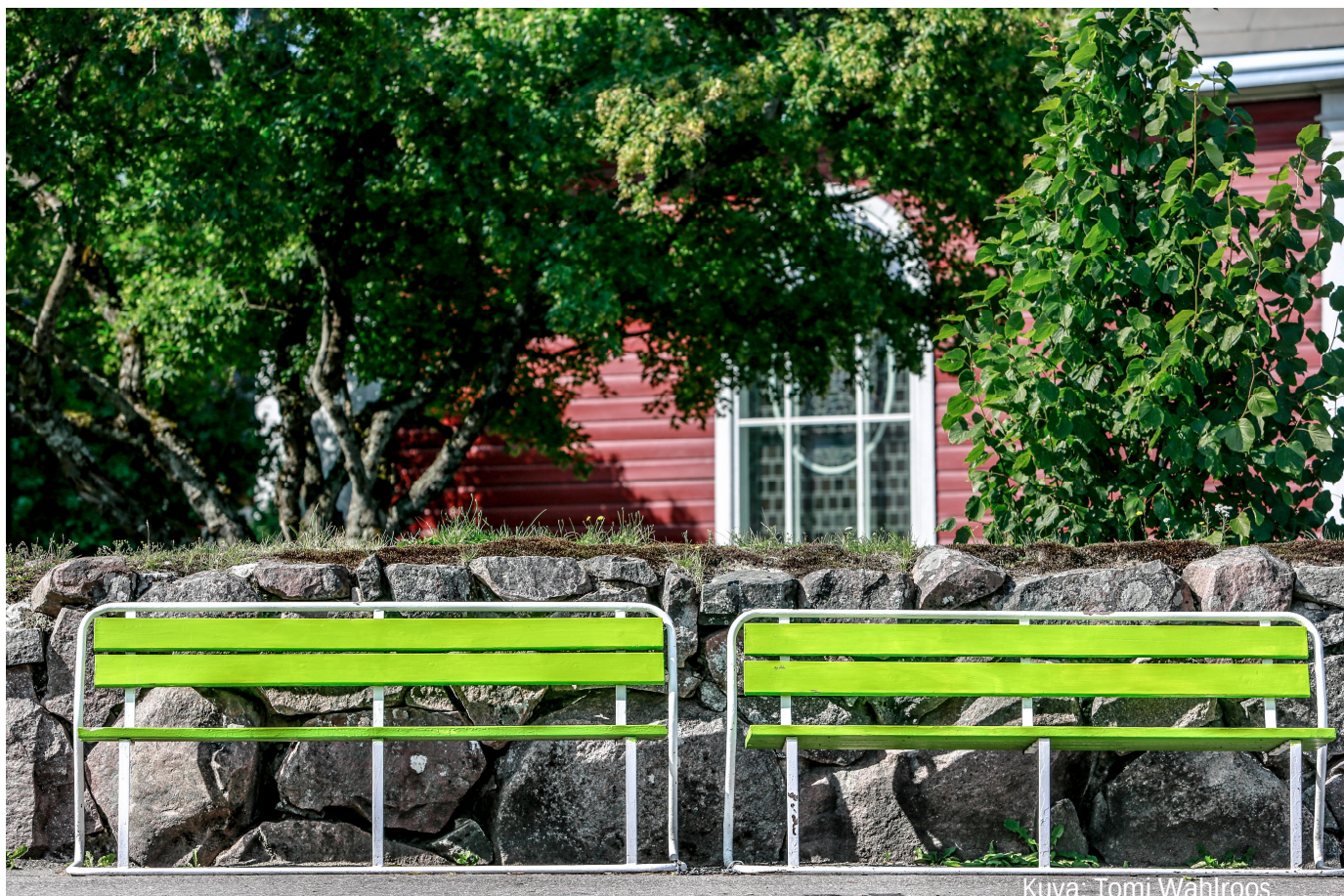

KARKKILAN KAUPUNKI

Kuva: Tomi Wahlroos

TILINPÄÄTÖS 2019

KH 30.3.2020

KV

Sisällysluettelo

1	KARKKILAN KAUPUNGIN HALLINTO	2
1.1.	Kaupunginvaltuusto	2
1.2.	Kaupunginhallitus	4
1.3.	Muut toimielimet.....	4
1.4.	Viranhaltijaorganisaatio	7
1.5.	Tilivelvolliset viran- ja toimenhaltijat.....	9
1.6.	Karkkilan kaupungin henkilöstö.....	9
2	OLENNAISET TAPAHTUMAT TOIMINNASSA JA TALOUDESSA	11
2.1.	Yleinen taloudellinen kehitys	11
2.2.	Kuntatalouden yleinen kehitys.....	11
2.3.	Karkkilan kaupungin yleinen kehitys.....	12
2.3.1.	Väestö	12
2.3.2.	Työpaikat ja työllisyys	13
2.3.3.	Olennaiset muutokset Karkkilan kaupungin toiminnassa ja taloudessa.....	15
2.3.4.	Ympäristöasiat	20
2.3.5.	Muut ei taloudelliset asiat.....	21
2.4.	Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä	21
2.5.	Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä	22
2.6.	Selonteko sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä.....	23
3	TULOKSEN MUODOSTUMINEN	26
3.1.	Tuloslaskelma ja sen tunnusluvut.....	26
4	TOIMINNAN RAHOITUS	28
4.1.	Rahoituslaskelma ja sen tunnusluvut	28
4.2.	Tase ja sen tunnusluvut.....	31
4.3.	Kokonaistulot - ja menot	33
5	KAUPUNKIKONSERNIN TOIMINTA JA TALOUS	35
5.1.	Kaupunkikonsernin rakenne.....	35
5.2.	Kaupunkikonsernin ohjaus	35
5.3.	Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat	36
5.4.	Arvio konsernin todennäköisestä tulevasta kehityksestä.....	36
5.5.	Konsernituloslaskelma ja tunnusluvut	37
5.6.	Konsernirahoituslaskelma ja tunnusluvut.....	38
5.7.	Konsernitase ja tunnusluvut.....	39

6	TILIKAUDEN TULOKSEN KÄSITTELY JA TALOUDEN TASAPAINOTTAMISTOIMENPITEET	41
7	TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN	42
7.1.	Käyttötalousosan toteutuminen.....	42
7.1.1.	Keskusvaalilautakunta.....	42
7.1.2.	Tarkastuslautakunta.....	43
7.1.3.	Kaupunginhallitus	43
7.1.4.	Kasvatus- ja opetuslautakunta	54
7.1.5.	Vapaa-aikalautakunta	60
7.1.6.	Tekninen lautakunta	70
7.1.7.	Ympäristölautakunta.....	77
	Rakennusvalvonta.....	78
7.2.	Tuloslaskelmaosan toteutuminen.....	82
7.3.	Yhteenveto käyttötalouden määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta	83
7.4.	Investointiosan toteutuminen	84
7.5.	Rahoitusosan toteutuminen.....	92
8	TULOSLASKELMA	93
9	RAHOITUSLASKELMA	94
10	TASE.....	95
11	KONSERNITULOSLASKELMA.....	96
12	KONSERNIRAHOTUSLASKELMA	97
13	KONSERNITASE	98
14	TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISTA KOSKEVAT LIITETIEDOT	100
15	TULOSLASKELMAN LIITETIEDOT	102
16	TASEEN LIITETIEDOT	105
17	VAKUUKSIA, VASTUUSITOUMUKSIA JA TASEEN ULKOPUOLISIA JÄRJESTELYJÄ KOSKEVAT LIITETIEDOT 108	
18	HENKILÖSTÖÄ, TILINTARKASTAJAN PALKKIOITA JA INTRESSITÄHO-TAPAHTUMIA KOSKEVAT LIITETIEDOT	113
19	VESIHUOLTOLAITOKSEN TOIMINTAKERTOMUS.....	115
20	VESIHUOLTOLAITOKSEN TILINPÄÄTÖSLASKELMAT.....	120
21	VESILAITOKSEN TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT	126
21.1.	Tuloslaskelman liitetiedot	126
21.2.	Taseen liitetiedot	128
21.3.	Henkilöstöä koskevat liitetiedot	129
	KAUPUNGINHALLITUKSEN JA KAUPUNGINJOHTAJAN ALLEKIRJOITUKSET	130
	TILINPÄÄTÖSMERKINTÄ.....	131
	TILIKIRJALUETTELO	132

Kaupunginjohtajan katsaus

Maailmantalouden tilanne on ollut viime aikoina hyvin epävarma. Kauppakonfliktien seurauksena, suhdan-
nesyistä sekä kansainvälisten rakennemuutosten takia maailmankaupan kasvu on ollut hyvin heikkoa
vuonna 2019. Lisäksi helmikuussa 2020 käynnistynyt koronaviruspandemia muuttaa asioita vielä merkittä-
västi huonompaan suuntaan. Pitkittyvä epidemia hidastaa maailmantalouden kehitystä, ja sen kaikkia vai-
kutuksia vuosille 2020 ja 2021 on vielä vaikea arvioida.

Suomessa talouden kehitys on viime vuosina ollut vahvaa, bruttokansantuote kasvoi vuosina 2016 ja 2017
lähes kolmen prosentin vuositahtia, mutta jo vuosi 2018 osoitti kasvun hidastumisen merkkejä. Vuonna
2019 kasvu hidastui jo selkeästi, ja bruttokansantuote kasvoi enää yhden prosentin vuonna 2019. Vuoden
2019 aikana ennustettiin vuonna 2020 talouskasvun olevan myös yhden prosentin luokkaa. Koronavirus-
pandemia on muuttanut ja muuttaa kuitenkin asioita myös Suomessa merkittävästi. Ensimmäisten arvioi-
den mukaan koronan vaikutus bruttokansantuotteen laskuun voi olla 1-5%, joista positiivinen pää toteutuu,
mikäli koronavirus saadaan Euroopassa hallintaan maaliskuun alkuun 2020. Joka tapauksessa pandemian
vaikutukset sekä maailmantalouteen että Suomen talouteen tulevat olemaan erittäin negatiiviset.

Suomen kuntatalous oli vuoden 2019 tilinpäätösarvioiden valossa erittäin synkkä. Kolme neljästä Manner-
Suomen kunnasta, eli yhteensä 225 kuntaa teki vuonna 2019 negatiivisen tuloksen. Heikkojen tulosten
taustalla on toimintamenojen kasvu sekä verorahoituksen heikko kehitys. Kuntien ja kuntayhtymien toimin-
takulut kasvoivat viime vuonna 3,9 prosenttia, verotulot 2,6 prosenttia ja valtionosuudet 2,1 prosenttia.
Verotulojen kasvua hidasti verokorttiuudistuksen ja tulorekisterin käyttöönoton aiheuttama tilitysvaje. Ve-
rotulojen tilitysvajeen vuoksi kunnilta jäi saamatta arvion mukaan peräti 400 miljoonaa euroa verotuloja.

Karkkilan taloustilanne oli hyvin heikko vuonna 2019. Vuosi jäi merkittävästi alijäämäiseksi ja kaupungin ta-
seessa ollut aiemmin kertynyt ylijäämä muuttui alijäämäksi. Karkkilassa on jo vuonna 2019 todettu tarve
merkittäville talouden muutoksille, ja vuoden 2019 tilinpäätös toi muutoksille myös aikataulun. Kaupungin
talous on saatava tasapainoon ja kestäväälle pohjalle seuraavien neljän – viiden vuoden aikana. Vuoden
2020 aikana valmistellaan Karkkilassa lähivuosina toteutettava talouden tasapainotusohjelma. Ohjelma ra-
kentuu erityisesti Karkkilan kasvumahdollisuuksien sekä rakenteellisten muutosten varaan.

Karkkilan alijäämäksi vuonna 2019 muodostui 3 500 675 euron negatiivinen tulos. Tämän negatiivisen tu-
loksen lisäksi Karkkilan talouden tunnusluvuissa haasteina ovat muun muassa erittäin suuri lainamäärä sekä
asukasmäärän lasku.

Heikko vuosi 2019 ja nyt menossa oleva koronapandemia ovat tuoneet erittäin synkkiä pilviä Karkkilan tai-
vaalle. Tilanteen kääntäminen vaatii meiltä nyt todella paljon työtä ja selkeitä priorisointeja. Valtuuston ke-
vällä 2019 linjaama visio innostavasta elinvoimakunnasta antaa meille kuitenkin selkeän suunnan, ja myös
talouden tasapainotustoimenpiteissä tämä tavoitekuva tullaan pitämään kirkkaana maalina. Talouden tasa-
painotusohjelmalla haetaan Karkkilalle kestävä kasvun tietä. Haasteista huolimatta uskon Karkkilan kasvun
tulevaisuuteen. Sijaitsemme kehittyvällä Uudellamaalla, ja meillä on täällä omassa kotikaupungissamme erit-
tään paljon vahvuuksia ja vetovoimatekijöitä, joiden varaan voimme rakentaa elinvoimaista, houkuttelevaa ja
kestävää tulevaisuutta.

Karkkilan saaminen oikealle tielle vaatii nyt pitkäjänteisyyttä ja suunnitelmallista etenemistä, lisäksi se vaatii
meiltä kaikilta vahvaa yhteishenkeä ja tavoitteellista etenemistä. Kestävä tulevaisuus rakennetaan yhdessä.

Karkkilassa 27.4.2020

Tuija Telén
kaupunginjohtaja

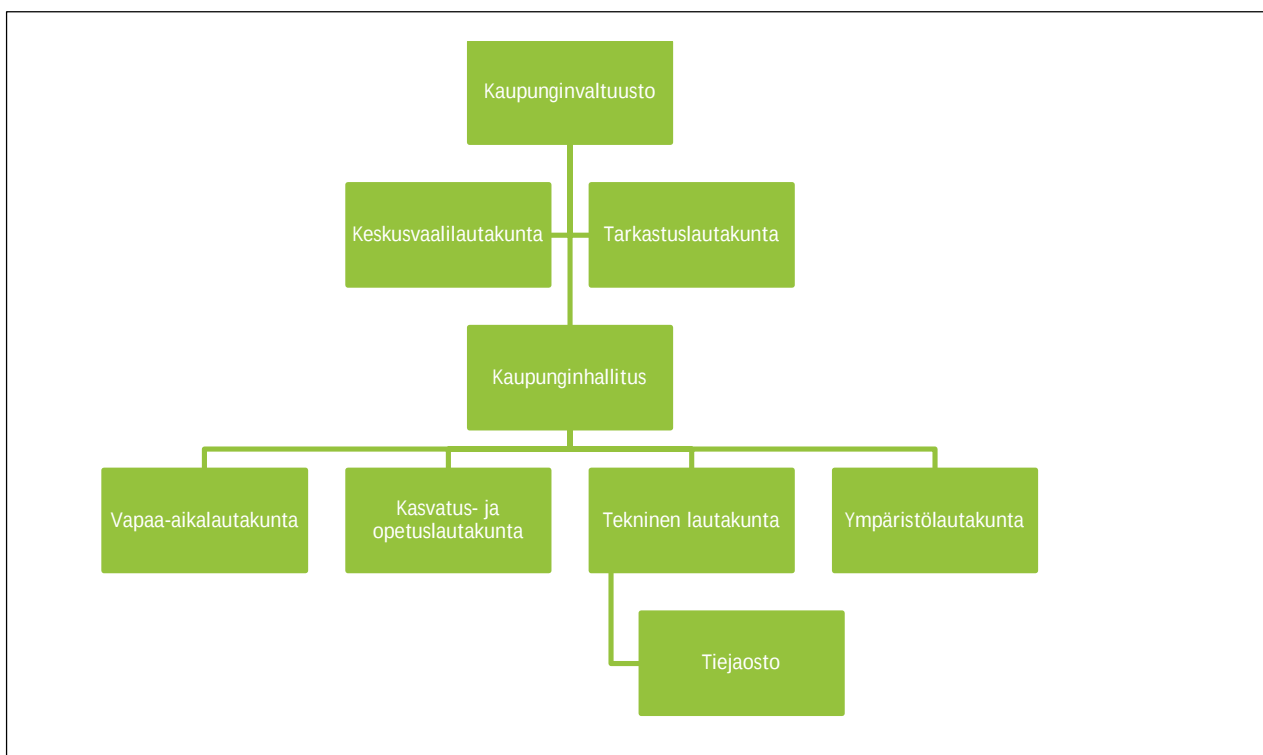
Karkkila
Högfors

OSA 1 TOIMINTAKERTOMUS

1 KARKKILAN KAUPUNGIN HALLINTO

Alla olevassa kuvassa on esitetty Karkkilan kaupungin luottamuselinorganisaatio 31.12.2019. Karkkilassa toimii valtuuston, keskusvaali- ja tarkastuslautakuntien sekä kaupunginhallituksen lisäksi neljä lautakuntaa.

Karkkilan kaupungin valtuusto ja muut toimielimet on valittu 9.4.2017 kaudelle 1.6.2017-31.5.2021. Seuraavassa on mainittu 31.12.2019 valtuuston, hallituksen, lautakuntien ja jaoston edustukset.

Kuva 1. Karkkilan kaupungin luottamuselinorganisaatio 31.12.2019.

1.1. Kaupunginvaltuusto

Karkkilan kaupunginvaltuusto vastaa kuntalain mukaisesti kaupungin toiminnasta ja taloudesta sekä käyttää kaupungin päätösvaltaa. Karkkilan kaupunginvaltuustossa on 35 jäsentä. Valtuuston puheenjohtajana toimii Mika Tallgren (Suomen Sosialidemokraattinen puolue). Ensimmäinen varapuheenjohtaja on Kari Laine (kansallinen Kokoomus). Alkuvuonna 2019 toisena varapuheenjohtajana oli Raino Velin ja 1.7.2019 lähtien Outi Pietiläinen (Suomen Keskusta). Kolmantena varapuheenjohtaja oli alkuvuonna Katja Etolin ja 1.7.2019 lähtien Eino Huotari (Vasemmistoliitto).

Karkkilan valtuusto kokoontui vuoden 2019 aikana seitsemän kertaa ja käsitteli yhteensä 97 asiakohtaa. Seuraavissa taulukoissa on esitetty valtuuston poliittiset voimasuhteet sekä valtuuston jäsenet.

Taulukko 1. Karkkilan kaupunginvaltuuston poliittiset voimasuhteet

Kaupunginvaltuuston puoluekohtainen edustus	
Puolue - valtuustoryhmä	Paikat
Vasemmistoliitto	10
Sosialidemokraattinen puolue	7
Kansallinen kokoomus	7
Suomen Keskusta	4
Vihreä liitto	3
Perussuomalaiset	2
Kristillisdemokraatit	1
Muut	1

Taulukko 2. Karkkilan kaupunginvaltuuston jäsenet 31.12.2019

Kaupunginvaltuuston jäsenet 31.12.2019	
Varsinaiset jäsenet 31.12.18	Puolue/valtuustoryhmä
Ahjoniemi Heli	VAS
Ahjoniemi Satu	VAS
Arvila Olli-Pekka	KOK
Auvinen Hannamari	KD
Etolin Katja	VAS
Frosterus-Setälä Anu	KOK
Halme Kristo	VIHR
Hellgren Päivi	SDP
Hellsten Eino	VAS
Henttonen Antti	PS
Hentunen-Vanninen Tiina	VIHR
Huotari Eino, 3. varapj	VAS
Ilonen Jarkko	VAS
Jumisko Essi	SDP
Jumisko Juha	SDP
Keskinen Tuure	SDP
Klemola Raine	E81
Laine Kari, 1. varapj	KOK
Lehto Timo	VAS
Leppänen Päivi	VIHR
Lindfors Harri	SDP
Meri Juho	KOK
Ojanen Mikko	KOK
Palenius Timo	KOK
Pietiläinen Outi, 2. varapj	KESK
Salo Maritta	VAS
Savolainen Heidi	PS
Sintonen Risto	SDP
Sundström Mia	KESK
Tallgren Anna	KOK
Tallgren Mika, pj	SDP
Toikka Elina	KESK
Tuiskula Teemu	VAS
Velin Raino	KESK
Ylihärsilä Tapani	VAS

1.2. Kaupunginhallitus

Karkkilan kaupunginhallituksessa on yhdeksän jäsentä. Kaupunginhallituksen puheenjohtajana toimii alkuvuonna Maritta Salo ja 1.7.2019 alkaen Satu Ahjoniemi (Vasemmistoliitto). Ensimmäinen varapuheenjohtaja on Mia Sundström (Suomen Keskusta) ja toinen varapuheenjohtaja oli alkuvuonna Juha Jumisko ja 1.7.2019 alkaen Risto Sintonen (Suomen Sosialidemokraattinen puolue).

Karkkilan kaupunginhallitus kokoontui vuoden 2019 aikana 18 kertaa ja käsitteli kokouksissaan yhteensä 298 asiakohtaa. Kaupunginhallituksen esittelijänä toimii kaupunginjohtaja.

Seuraavissa taulukoissa on esitetty kaupunginhallituksen poliittiset voimasuhteet sekä kaupunginhallituksen jäsenet ja varajäsenet.

Taulukko 3. Karkkilan kaupunginhallituksen poliittiset voimasuhteet

Kaupunginhallituksen puoluekohtainen edustus	
Puolue - Valtuustoryhmä	Paikkaa
Vasemmistoliitto	3
Sosialidemokraattinen puolue	2
Kansallinen kokoomus	2
Suomen Keskusta	1
Vihreä liitto	1

Taulukko 4. Karkkilan kaupunginhallituksen jäsenet ja varajäsenet 31.12.2019

Kaupunginhallituksen jäsenet			
Varsinaiset jäsenet	Puolue/valtuustoryhmä	Varajäsenet	Puolue/valtuustoryhmä
Satu Ahjoniemi, pj	VAS	Anna-Liisa Riekinen	VAS
Heli Ahjoniemi	VAS	Maritta Salo	VAS
Olli-Pekka Arvila	KOK	Rauno Salonen	KOK
Päivi Hellgren	SDP	Marianne Boström	SDP
Timo Hongell	VIHR	Kristo Halme	VIHR
Jarkko Ilonen	VAS	Teemu Tuiskula	VAS
Risto Sintonen, 2. varapj	SDP	Juha Jumisko	SDP
Mia Sundström, 1. varapj	KESK	Elina Toikka	KESK
Anna Tallgren	KOK	Paula Salapuro	KOK

1.3. Muut toimielimet

Seuraavissa taulukoissa on esitetty Karkkilan kaupungin lautakunnat ja niiden kokoonpano. Kunkin taulukon alla on esitetty vuonna 2019 kokoonpanossa tapahtuneet muutokset.

Taulukko 5. Karkkilan keskusvaalilautakunnan jäsenet ja varajäsenet 31.12.2019

Keskusvaalilautakunta			
Varsinaiset jäsenet	Puolue/valtuustoryhmä	Varajäsenet sisääntulojärjestyksessä	Puolue/valtuustoryhmä
Irene Brofeldt	KESK	Anna-Liisa Riekkinen	VAS
Sirkku Hopeavirta-Hanhinen	VIHR	Arto Hyytiäinen	KD
Heikki Liljasto	KOK	Hilkka Sorvari	KESK
Sulo Loukusa , varapj	SDP	Kyllikki Österlund	VAS
Mia Pitkäsilta , pj	VAS	Jukka-pekka Lehtinen	VIHR

Taulukko 6. Karkkilan tarkastuslautakunnan jäsenet ja varajäsenet 31.12.2019

Tarkastuslautakunta			
Varsinaiset jäsenet	Puolue/valtuustoryhmä	Varajäsenet	Puolue/valtuustoryhmä
Veikko Ala-Hiiri	PS	Antti Henttonen	PS
Sirkku Hopeavirta-Hanhinen	VIHR	Tiina Hentunen-Vanninen	VIHR
Anja Kinnunen	SDP	Marjo Hellgren	SDP
Timo Lehto, pj	VAS	Mika Kalliaisenaaho	VAS
Mikko Ojanen, vpj	KOK	Helena Toropainen	KOK
Hilkka Sorvari	KESK	Kaarina Hämäläinen	KESK

Olli-Pekka Arvilalle on myönnetty ero tarkastuslautakunnan varajäsenyydestä (tarkastuslautakunnan kokous 09.10.2019, § 41) ja uudeksi varajäseneksi valittiin Juho Meri. Juho Merelle myönnettiin ero varajäsenyydestä (kaupunginhallitus 02.12.2019, § 269) ja uudeksi tarkastuslautakunnan varajäseneksi valittiin Helena Toropainen (kaupunginvaltuusto 09.12.2019, § 95).

Taulukko 7. Karkkilan kasvatus- ja opetuslautakunnan jäsenet ja varajäsenet 31.12.2019

Kasvatus- ja opetuslautakunta			
Varsinaiset jäsenet	Puolue/valtuustoryhmä	Varajäsenet	Puolue/valtuustoryhmä
Heli Ahjoniemi	VAS	Marja-Liisa Länsimäki	VAS
Suvi Koivuharju	KOK	Kaj Wesa	KOK
Hannamari Auvinen	KD	Lauri Pohjola	KD
Kristo Halme, varapj	VIHR	Anneli Laitinen-Felber	VIHR
Antti Henttonen	PS	Heidi Savolainen	PS
Eino Huotari	VAS	Mika Kalliaisenaaho	VAS
Essi Jumisko , pj	SDP	Päivi Hellgren	SDP
Outi Pietiläinen	KESK	Elina Toikka	KESK
Tero Vepsäläinen	SDP	Aimo Utriainen	SDP

Kasvatus- ja opetuslautakunnan esittelijänä toimii sivistysjohtaja.

Taulukko 8. Karkkilan vapaa-aikalautakunnan jäsenet ja varajäsenet 31.12.2019

Vapaa-aikalautakunta			
Varsinaiset jäsenet	Puolue/valtuustoryhmä	Varajäsenet	Puolue/valtuustoryhmä
Katja Etolin	VAS	Maija Muurinen	VAS
Anu Frosterus-Setälä, pj	KOK	Martti Sarva	VIHR
Jouni Kaskiharju	PS	Antti Henttonen	PS
Tuure Keskinen	SDP	Aimo Utriainen	SDP
Liisa Leinamo	KESK	Kaarina Hämäläinen	KESK
Päivi Leppänen	VIHR	Jaana Ilmonen	VIHR
Timo Toiminen	PS	Veikko Ala-Hiiri	PS
Helena Toropainen , varapj	KOK	Paula Salapuro	KOK
Teemu Tuiskula	VAS	Eren Aybas	VAS

Vapaa-aikalautakunnan esittelijänä toimii sivistysjohtaja.

Taulukot 9 ja 10. Karkkilan teknisen lautakunnan ja sen tiejaoston jäsenet ja varajäsenet 31.12.2019

Tekninen lautakunta			
Varsinaiset jäsenet	Puolue/valtuustoryhmä	Varajäsenet	Puolue/valtuustoryhmä
Olli-Pekka Arvila	KOK	Rauno Salonen	KOK
Marianne Boström	SDP	Anja Kinnunen	SDP
Eino Hellstén	VAS	Pekka Paulomäki	VAS
Tiina Hentunen-Vanninen	VIHR	Sirkku Hopeavirta-Hanhinen	VIHR
Anna-Liisa Riekkinen	VAS	Kristiina Pihlaja	VAS
Paula Salapuro	KOK	Suvi Koivuharju	KOK
Risto Sintonen , varapj	SDP	Jukka Lehtoranta	SDP
Elina Toikka	KESK	Liisa Leinamo	KESK
Tapani Ylihärsilä , pj	VAS	Jarmo Koivunen	VAS

Juho Merelle on myönnetty ero teknisen lautakunnan varajäsenyydestä (Kaupunginvaltuusto 09.12.2019, § 93) tilalle nousi Rauno Salonen. Kirsi Kirveelle on myönnetty ero teknisen lautakunnan varajäsenyydestä (Kaupunginvaltuusto 16.09.2019, § 54) ja tilalle noussut Sirkku Hopeavirta-Hanhinen.

Tiejaosto			
Varsinaiset jäsenet	Puolue/valtuustoryhmä	Varajäsenet	Puolue/valtuustoryhmä
Marianne Boström	SDP	Risto Sintonen	SDP
Eino Hellsten	VAS	Anna-Liisa Riekkinen	VAS
Tapani Ylihärsilä , pj	VAS	Olli-Pekka Arvila	KOK

Teknisen lautakunnan esittelijänä toimii tekninen johtaja ja 1.9.2019 alkaen kaupunkikehitysjohtaja (nimike-muutos).

Taulukko 11. Ympäristölautakunnan jäsenet ja varajäsenet 31.12.2019

Ympäristölautakunta			
Varsinaiset jäsenet	Puolue/valtuustoryhmä	Varajäsenet	Puolue/valtuustoryhmä
Marianne Boström	SDP	Essi Jumisko	SDP
Jukka Hjelm	KESK	Erkki Nissinen	KESK
Jyri Laakso	VAS	Pasi Åman	VAS
Harri Lindfors	SDP	Risto Sintonen	SDP
Timo Palenius, pj	KOK	Rauno Salonen	KOK
Kristiina Pihlaja	VAS	Laura Degerstedt	VAS
Laila Reikko, varapj	VIHR	Virpi Ojanen	VIHR
Heidi Savolainen	PS	Reima Stigell	PS
Timo Valkas	E81	Sini Laine	E81

Ympäristölautakunnan esittelijänä toimii tekninen johtaja ja 1.9.2019 alkaen kaupunkikehitysjohdaja (nimekemuutos).

1.4. Viranhaltijaorganisaatio

Karkkilan kaupungin henkilöstöorganisaatiota johtaa kaupunginhallituksen alaisuudessa kaupunginjohtaja. Nykyinen kaupunginjohtaja Tuija Telén on aloittanut virassaan 27.8.2018. Kaupungin henkilöstöorganisaatio jakaantui kolmeen toimialaan; hallinnon toimiala, sivistystoimiala ja tekninen toimiala 1.1.-31.8.2019.

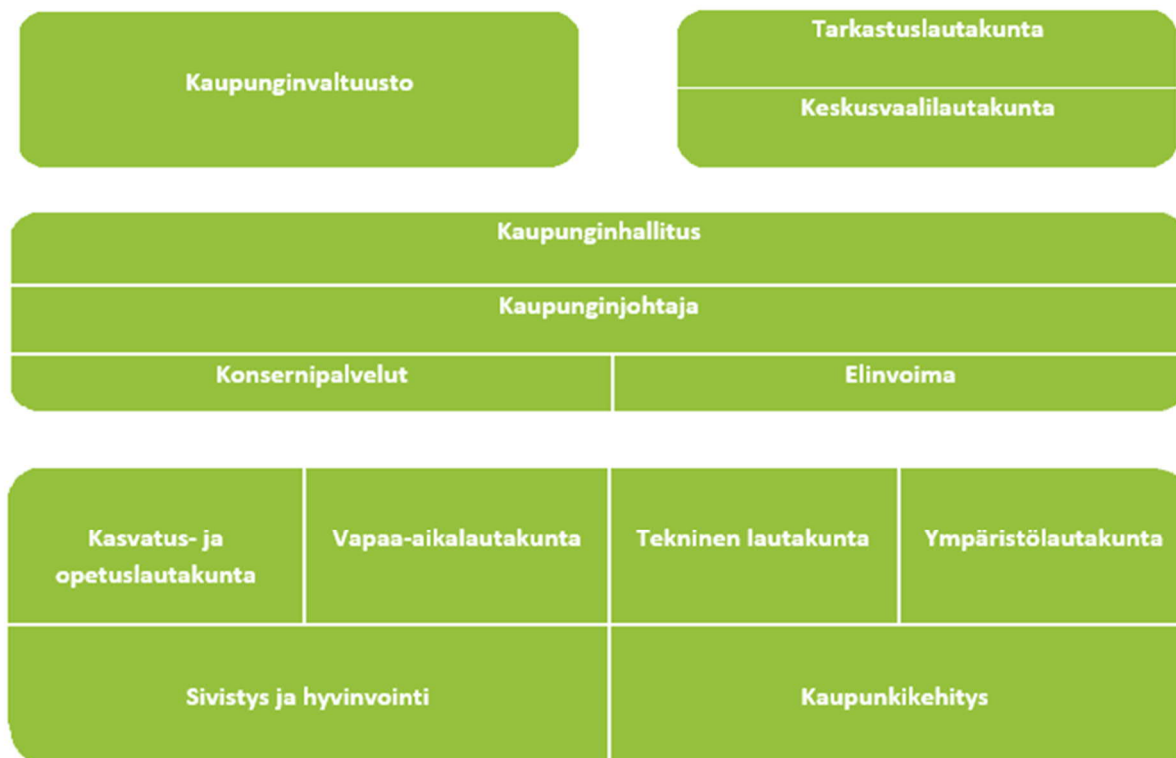
Henkilöstöorganisaation osalta kaupunginhallitus on linjannut kuvan 3 mukaiset toimialojen nimet sekä niiden välisen resurssijaon. Organisaatiomuutos astui voimaan 1.9.2019, mutta näitä henkilöstöorganisaation muutoksia ei ole vielä vahvistettu Karkkilan kaupungin hallintosäännössä. Hallintosäännön uudistustyö on kesken ja uusi hallintosääntö tuodaan valtuuston käsittelyyn kevään 2020 aikana.

Uuden prosessiajatteluun perustuvan rakenteen muodostavat kaupunkikehityksen toimiala, sivistyksen ja hyvinvoinnin toimiala ja elinvoiman toimiala. Konsernipalvelut toimivat kaupunginhallituksen alaisuudessa ja vastaa koko kaupungin tukipalveluista. Toimialoja johtavat toimialajohtajat. Toimialajohtajina 31.12.2019 olivat sivistysjohtaja Arto Jormalainen ja kaupunkikehitysjohdaja Kari Setälä. Kaupunginjohtaja Tuija Telén hoiti oman työnsä ohessa elinvoiman toimialajohtajan töitä. Konsernipalvelujohtajan toimi Maarit Sihvonen virkaa tekevänä. Sihvonen toimii myös hallintopäällikön virassa samanaikaisesti.

Kuva 2. Karkkilan kaupungin toimialarakenne 1.1.-31.8.2019.

1.9.2019 alkaen kaupungin henkilöstöorganisaatio jakaantui elinvoiman toimialaan, sivistyksen ja hyvinvoinnin toimialaan ja kaupunkikehityksen toimiala sekä konsernipalveluihin. Henkilöstöorganisaation muutos on tehty kaupunginhallituksen päätöksellä, eikä se ole voimassa olevan hallintosäännön mukainen.

Kuva 3. Karkkilan kaupungin organisaatiorakenne 1.9.2019 alkaen.

1.5. Tilivelvolliset viran- ja toimenhaltijat

Kuntalain 125 §:n mukaisesti valtuusto päättää vuosittain tilinpäätöksen hyväksymisen yhteydessä vastuuvapauden myöntämisestä tilivelvollisille. Tilivelvollisella tarkoitetaan toimielimen jäseniä ja asianomaisen toimielimen tehtäväalueen johtavia viranhaltijoita (Kuntalaki §125). Tilivelvollisia ovat siten kaikki kaupunginhallituksen, lautakuntien sekä niiden jaostojen jäsenet sekä toimialojen johtavat viranhaltijat.

Tilivelvollisiksi toimialoillaan on määritelty seuraavien toimielinten jäsenet: kaupunginhallitus, keskusvaalilautakunta, kasvatus- ja opetuslautakunta, vapaa-aikalautakunta, tekninen lautakunta ja tiejaosto sekä ympäristölautakunta.

Tilivelvolliset viran- ja toimenhaltijat ovat: kaupunginjohtaja, konsernipalvelujohtaja, talouspäälikkö, sivistysjohtaja, kaupunkikehitysjohtaja, hallintopäälikkö, koulujen rehtorit, varhaiskasvatusyksikön johtajat, liikunta- ja nuorisopäälikkö, kirjastonjohtaja, museonjohtaja, työväenopiston rehtori, yhdyskuntatekniikan päälikkö, mittaus- ja kiinteistöpalvelupäälikkö, tilapalvelupäälikkö, vastaava rakennustarkastaja, kaavoituspäälikkö, ruoka- ja puhdistuspäälikkö, vesihuoltopäälikkö, LVI-tarkastaja sekä ympäristösuojelupäälikkö.

KAUPUNGINJOHTAJA
Kaupunginjohtaja Telén Tuija

Hallinnon toimiala

Talousjohtaja Laine Sari -01.06.2019
Vt. talousjohtaja Sihvonen Maarit 02.06.-31.08.2019
Vt. konsernipalvelujohtaja Sihvonen Maarit 01.09.2019-
Talouspäälikkö Halen Juha 09.12.2019-

Sivistystoimiala

Sivistysjohtaja Jormalainen Arto
Koulujen rehtorit
Annala Elisa, Nyhkälän koulu
Saikkonen Tomi, Haukkamäen ja Tuorilan koulu
Kujanpää Juha, lukio
Saukkola Minna, yhteiskoulu

Varhaiskasvatusyksikön johtajat
Moilanen Marjalliina
Liikunta- ja nuorisopäälikkö Koivu Anna
Kirjastonjohtaja Ylander Sirkka
Museonjohtaja Kuutsa Tommi
Työväenopiston rehtori Malmberg Milla

Tekninen toimiala

Kaupunkikehitysjohtaja Setälä Kari
Yhdyskuntatekniikan päälikkö Vuolukka Esko
Mittaus- ja kiinteistöpalvelupäälikkö Jokela Tapio
Tilapalvelupäälikkö Lylylahti Harri 1.2.2019 -
Vastaava rakennustarkastaja Iivari Petri
Ruoka- ja puhdistuspäälikkö Horttanainen Tarja
Vesihuoltopäälikkö Oravala Juho
LVI-tarkastaja Rautiainen Timo
Ympäristöpäälikkö Siik Pirjo

1.6. Karkkilan kaupungin henkilöstö

Karkkilan kaupungin palveluksessa oli 31.12.2019 yhteensä 335 henkilöä, kun vuonna 2018 henkilömäärä oli 313 henkilöä. Vuoden 2019 työntekijöistä vakituisia henkilöitä oli 244 (72,84%) ja määräaikaista henkilöitä 91 (27,16%). Työntekijöiden määrät vuonna 2018 olivat vastaavasti 229 (73,16%) vakituista ja 84 (26,84%) määräaikaista henkilöä.

Palvelussuhteiden lukumäärän nousu johtuu pääasiassa määräaikaisten palvelussuhteiden muutoksesta vakituisiksi varsinkin sivistystoimialalla. Määräaikaisten henkilöiden lukumäärä sisältää palkkatuella (työllistetyt ja harjoittelijat) ja oppisopimuksella työskentelevät, sekä muut pitkäaikaiset sijaiset (vanhempain-, vuorotelu- ja opintovapaa), mutta ei työväenopiston sivutoimisia tuntiopettajia. Työväenopistossa työskenteli 42 tuntiopettajaa. Työllistettyjä kaupungissa työskenteli vuoden lopussa 14 henkilöä. Yhden vakinaisen palvelussuhteessa olevan sijaisuutta voi hoitaa useampi henkilö.

Vuoden aikana perustettiin uutena talouspäällikön virka, joka täytettiin joulukuun alussa. Uutena tehtävänä perustettiin osa-aikainen AV-tekniikko, jota hoitaa osa-aikaisena yksi henkilö.

Karkkilan kaupungin henkilöstöstä naisia oli 75,82 prosenttia ja miehiä 24,18 prosenttia. Naisten osuus henkilöstöstä laski hieman.

Karkkilan kaupungin koko henkilöstön keski-ikä vuonna 2019 oli 45,6 vuotta, kun se vuonna 2018 oli 45 vuotta. Vakinaisten työntekijöiden keski-ikä oli 49,18 vuotta ja määräaikaisten 41 vuotta. Vakinaisten työntekijöiden keski-ikä on noussut 0,37 prosenttia vuodesta 2018.

Vuonna 2018 täydestä vuosityöajasta tehtyä työaikaa oli 82 prosenttia ja vuonna 2019 vastaava luku on 84,02 prosenttia.

2 OLENNAISET TAPAHTUMAT TOIMINNASSA JA TALOUDESSA

2.1. Yleinen taloudellinen kehitys

Talouden kehitys on viime vuosina ollut vahvaa, bruttokansantuotteen kasvaessa vuosina 2016 ja 2017 lähes kolmen prosentin vuositahtia, mutta jo vuosi 2018 osoitti nopeaa hidastumisen merkkejä. Bruttokansantuote kasvoi yhden prosentin vuonna 2019. Työllisyys kääntyi nousuun vuoden 2019 syksyllä alkuvuoden heikomman työllisyyskehityksen jälkeen. Työllisten määrän arvioidaan kasvavan prosentin vuonna 2019 koko vuoden työllisyysasteen noustessa keskimäärin 72,6 prosenttiin. Vuonna 2020 ennustetaan talouskasvun hidastuvan yhteen prosenttiin ja työllisten määrän nousevan 0,5 prosenttia. Kevään 2020 aikana ennusteita muokkaa suuresti koronavirusepidemia, jonka vaikutuksen talouteen tulevat olemaan mittavat. Ensimmäisten arvioiden mukaan vaikutus BKT:n laskuun voi olla 1-5%, joista positiivinen pää toteutuu, mikäli koronavirus saadaan Euroopassa hallintaan maalis-huhtikuussa.

Hidastuva talouskasvu ja hallitusohjelman mukaiset menolisäykset kasvattavat julkisen talouden alijäämää v. 2020. Toisaalta vuosina 2020–2023 toteutettavat veronkorotukset lisäävät verotuloja asteittain hallituskauden edetessä. Julkinen velka suhteessa bruttokansantuotteeseen on laskenut viime vuodet, velkasuhde kääntyy ensi vuodesta alkaen vähitellen kasvuun ja uhkaa nousta 2020-luvun alkupuolella yli 60 prosenttiin.

Saksan teollisuuden taantuminen ja alhaiset teollisuuden kyselyindikaattorit ovat varjostaneet euroaluetta, vaikka 2019 loppuvuodesta onkin tapahtunut pientä tasaantumista. Euroalueen talouskasvu kiihtyy kuluvan vuoden yhdestä prosentista noin puoleentoista ennustejakson loppua kohden. Yhdysvaltojen talouskasvu hidastuu jonkin verran ennusteperiodilla. Kiinan talouden riskit kasvavat yhä ja varjostavat kasvunäkymiä.

Maailmantalouden tilanne on yhä epävarma. Kauppakonfliktien seurauksena, suhdanne syistä sekä autoteollisuuden meneillään olevan rakennemuutoksen takia maailmankaupan kasvu on ollut hyvin heikkoa vuonna 2019. Pitkittynyt koronavirusepidemia hidastaa maailmantalouden kehitystä, ja sen vaikutuksia vuosille 2020 ja 2021 on vaikea arvioida.

2.2. Kuntatalouden yleinen kehitys

Kuntatalous näyttää vuoden 2019 tilinpäätösarvioiden valossa edelleen synkältä. Kolme neljästä Manner-Suomen kunnasta, eli yhteensä 225 kuntaa teki vuonna 2019 negatiivisen tuloksen. Vuoden 2019 tilinpäätösarviot näyttävät uudella tavalla kahtia jakautuneen kuntakentän. Helsinki teki lähes 400 miljoonan euron positiivisen tuloksen, kun taas muut isot kaupungit jäivät vahvasti miinukselle.

Vuosikate heikkeni 13,4 prosenttia. Kuntatalouden tilanne ei kuitenkaan ole niin paha kuin vielä viime syksynä ennustettiin. Tilikauden tulos jäi 200 miljoonaa miinukselle, vaikka negatiivisen tuloksen pelättiin painuvan jopa 900 miljoonaan euroon.

Heikon tuloksen taustalla on toimintamenojen kasvu sekä verorahoituksen heikko kehitys. Kuntien ja kuntayhtymien toimintakulut kasvoivat viime vuonna 3,9 prosenttia, verotulot 2,6 prosenttia ja valtionosuudet 2,1 prosenttia. Verotulojen kasvua hidasti verokorttiuudistuksen ja tulorekisterin käyttöönoton aiheuttama tilitysvaje. Verotulojen tilitysvajeen vuoksi kunnilta jäi saamatta arvion mukaan peräti 400 miljoonaa euroa verotuloja.

Investoinnit kasvoivat edellisvuodesta 8,7 prosenttia. Kunnat ja kuntayhtymät investoivat vuonna 2019 yhteensä 5,25 miljardin euron edestä, joka on yli 400 miljoonaa enemmän kuin edellisvuonna.

Kuntien valtionosuudet lisääntyivät 174 milj. euroa (2,1%, 32€/as) vuodesta 2018 vuoteen 2019.

Alkuperäiset päätökset kuntien valtionosuuksista vuodella 2019 tehtiin 31.12.2018. Niiden mukaan kunnille myönnettiin valtionosuutta yhteensä 8 389 miljoonaa euroa vuonna 2019 (8 459 milj. euroa vuonna 2018).

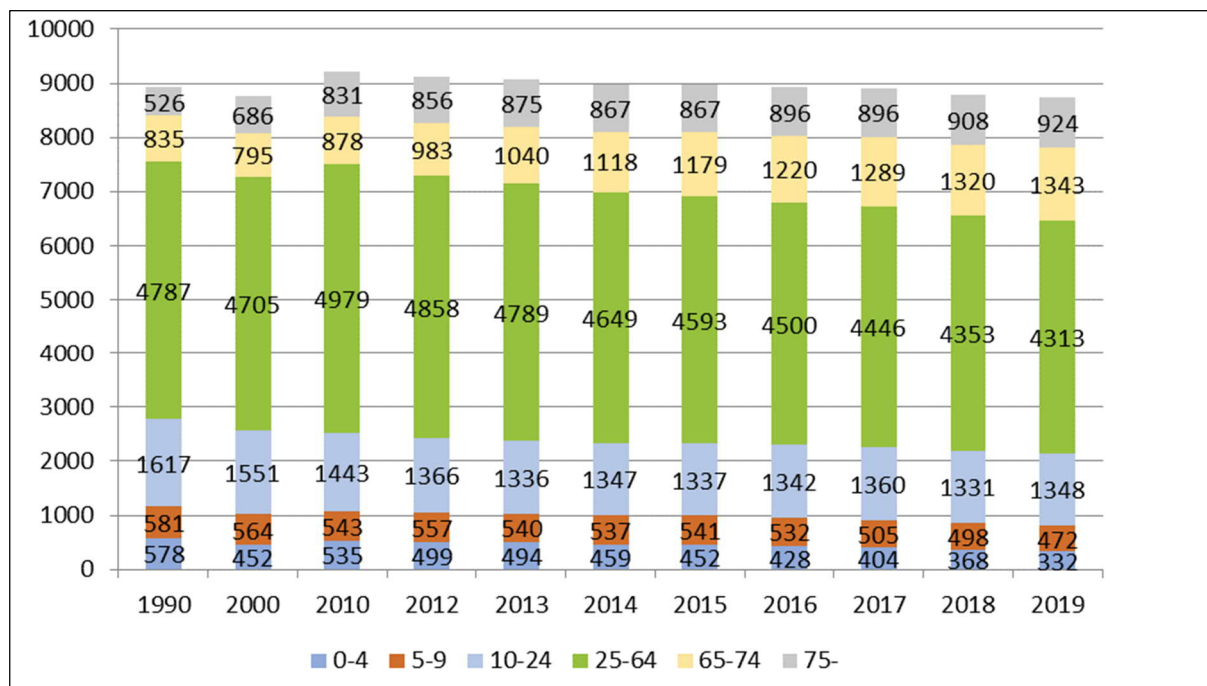
Koronaviruspandemian vaikutukset kuntatalouteen tulevat olemaan vuonna 2020 mittavat. Maaliskuun 2020 aikana suurin osa kuntien toiminnoista on suljettu, kuten kirjastot ja liikuntapaikat. Koulutoiminnoista suurin osa toimii etäopetuksessa. Arvioiden mukaan myynti- ja maksutuottojen osuus tulee vuonna 2020 laskemaan kunnissa 200 miljoonaa euroa. Kunnallis- ja yhteisöverotuotot tulevat vähenemään 700 miljoonaa euroa. Samalla arvioidaan sote-menojen kasvavan 400 miljoonaa euroa ja muiden talousvaikutusten, kuten pelastustoimen lisäävän kustannuksia 100 miljoonaa euroa.

(Kuntaliiton tiedote 5.2.2020 ja 22.3.2020, Kuntaliitto valtionosuuslaskemat)

2.3. Karkkilan kaupungin yleinen kehitys

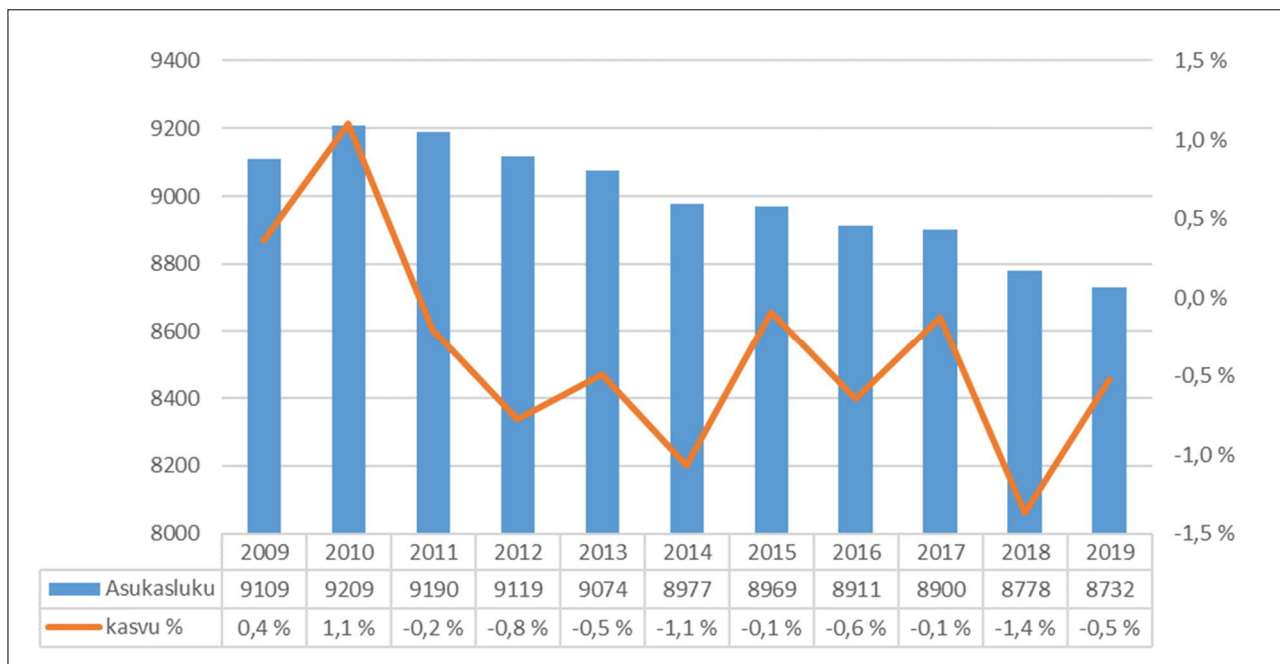
2.3.1. Väestö

Tilastokeskuksen ennakkotietojen mukaan Karkkilan kaupungin 31.12.2019 asukasmäärä oli 8 732 henkilöä. Vähennystä vuoteen 2018 oli 46 asukasta. Väkiluvun kehitys on seitsemänä vuotena peräkkäin ollut keskimäärin -0,62 prosenttia.

Kuva 4. Karkkilan väestön kehitys ikäryhmittäin 1990 – 2019. Lähde: Tilastokeskus

Vuonna 2019 Karkkilassa oli alle 15-vuotiaita 15,5 prosenttia (16,1 prosenttia vuonna 2018) 15–64 –vuotiaita 58,5 prosenttia (58,6 prosenttia vuonna 2017) ja yli 64 -vuotiaita 26,0 prosenttia (25,3 prosenttia vuonna 2017) väestöstä.

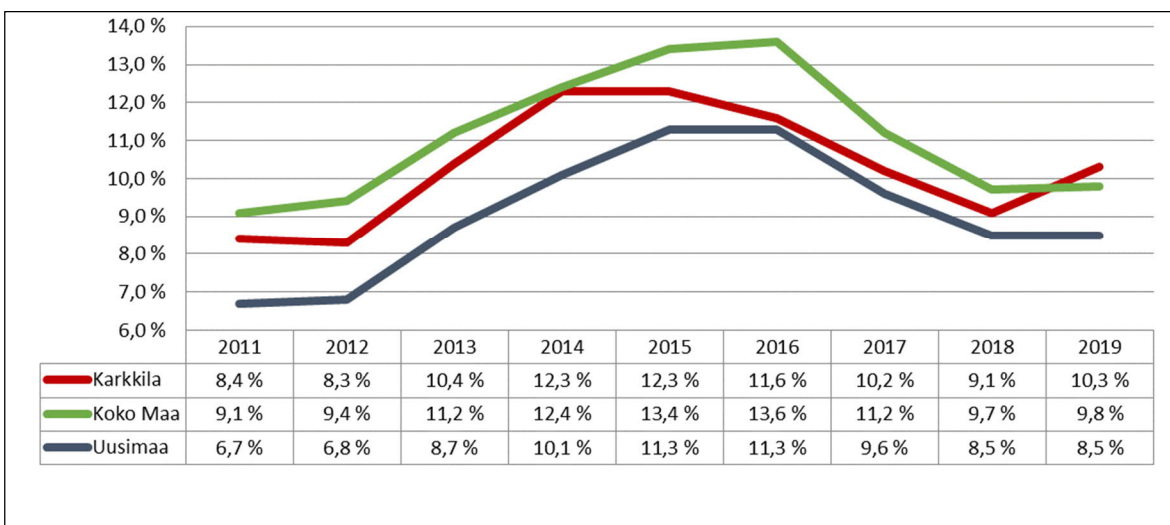

Kuva 5. Karkkilan kaupungin asukasluvun kehittyminen 2009–2019. Lähde: Tilastokeskus
Vuoden 2019 osalta käytetty asukasmäärän ennakkolukua

2.3.2. Työpaikat ja työllisyys

Vuoden 2019 lopussa Suomen työttömyysaste oli 9,8 prosenttia, mikä oli 0,1 prosenttiyksikköä enemmän kuin vuoden 2018 lopussa. Uudenmaan työttömyysaste sen sijaan pysyi samana kuin aiempana vuonna olleen 8,5%.

Vuoden 2019 lopussa Karkkilan työttömyysaste oli 10,3 prosenttia, mikä oli 1,2 prosenttiyksikköä enemmän kuin vuoden 2018 lopussa. Työvoimaa vuoden 2019 joulukuussa oli 4 014 henkilöä (4 053 henkilöä vuonna 2018), mistä työttöminä oli 413 henkilöä. Työvoiman määrä väheni 39 henkilöllä.

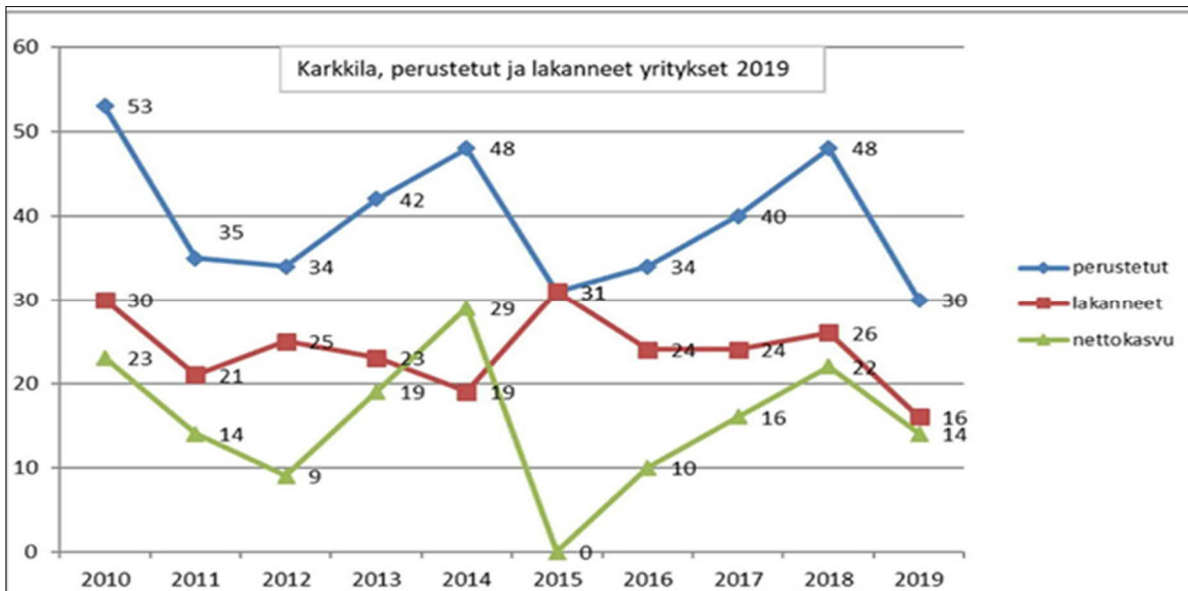

Kuva 6. Keskimääräinen työttömyysasteen kehitys 2011 - 2019. Lähde ELY -työllisyyskatsaus

Vuonna 2019 Karkkilassa perustettiin 30 uutta yritystä, vuonna 2018 perustettiin 48 uutta yritystä. Vuonna 2019 lakanneita yrityksiä oli 16, vuonna 2018 luku oli 26.

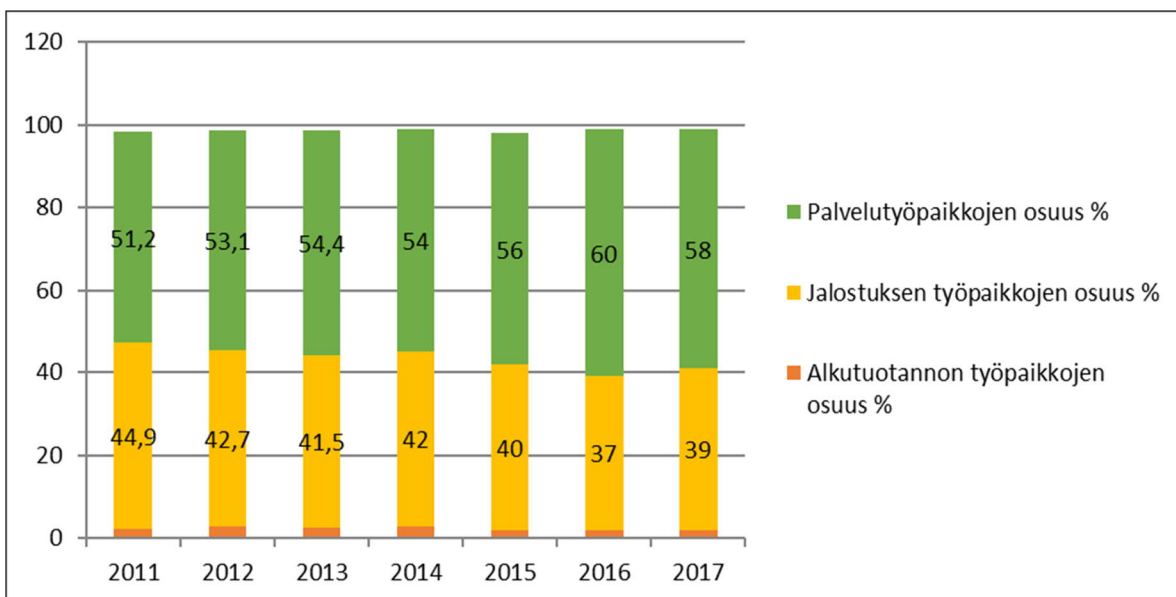
Vuonna 2019 yritysten nettokasvu oli 14 yritystä (v. 2018 nettokasvu 22). Yritysten määrä on Karkkilassa kehittynyt positiivisesti vuodesta 2015 lähtien.

Lisäksi kirjanpitolainmukaisia yrityspoistoja on kaupparekisteriin tehty 36, (kun yritys ei ole lakannut, mutta ei ole antanut tilinpäätöstä 10 vuoteen).

Kuva 7. Karkkilan perustettujen ja lakanneiden yritysten kehitys 2010 – 2019. Lähde: Tilastokeskus

Työpaikkojen kehitys Karkkilassa on ollut hyvin samantapaista kuin koko Suomessa. Alkutuotannon työpaikkojen osuus on hyvin pientä ja vähenee edelleen samoin kuin jalostuksen työpaikat. Vastaavasti taas palvelutyöpaikkojen osuus kasvaa.

Kuva 8. Karkkilan työpaikkojen kehitysvuosina 2011 – 2017. Lähde: Tilastokeskus

2.3.3. Olennaiset muutokset Karkkilan kaupungin toiminnassa ja taloudessa

Karkkilan kaupungin vuoden 2019 tilikauden tulos oli 3 500 675,84 euroa alijäämäinen, kun vuonna 2018 tilikauden tulos oli 895 471 euroa alijäämäinen. Muutettuun vuoden 2019 talousarvioon nähden (KV 28.10.2019) tulos on 2 554 136 euroa heikompi.

Vuonna 2019 verotuloja kertyi yhteensä 30,78 miljoonaa euroa, joka on noin 60 000 euroa enemmän kuin vuonna 2018. Vuoden 2019 talousarvioon nähden verotuloja saatiin 1 651 936 euroa vähemmän. Karkkilan kaupungin kunnallisveroprosentti oli 20,75.

Karkkilan kaupungille kertyi kunnallista tuloveroa vuonna 2019 yhteensä 27,31 miljoonaa euroa. Tämä oli noin 1 556 000 euroa vähemmän kuin talousarviossa 2019 oli ennakoitu ja noin 47 000 euroa enemmän kuin vuoden 2018 tilinpäätöksessä. Kunnallisverotuottojen pienempi määrä johtuu tulorekisterin ongelmista, joiden seurauksena kunnallisverot jäivät ennakoidusta.

Yhteisöveroa kertyi yhteensä 1,22 miljoonaa euroa, mikä oli noin 25 000 euroa enemmän kuin vuonna 2018. Talousarvioon nähden yhteisöveroa kertyi noin 120 000 euroa vähemmän.

Vuoden 2019 kiinteistöveroprosentit Karkkilassa ovat olleet seuraavat:

- Yleinen kiinteistöveroprosentti oli 1,10
- Vakituisen asuinrakennuksen veroprosentti oli 0,65
- Muiden asuinrakennusten veroprosentti oli 1,25
- Yleishyödyllisten yhteisöjen veroprosentti oli 0,00
- Rakentamattoman rakennuspaikan veroprosentti oli 3,00
- Voimalaitoksen veroprosenttia ei ole määritetty

Kiinteistöverotuottoja vuonna 2019 saatiin 2,25 miljoonaa euroa, mikä oli noin 13 000 euroa vähemmän kuin vuonna 2018. Talousarvioon nähden kiinteistöverotuloja saatiin noin 24 000 euroa enemmän.

Valtionosuuksia saatiin noin 18,10 miljoonaa euroa, mikä oli noin 311 000 euroa enemmän kuin vuonna 2018. Talousarvioon nähden valtionosuuksia saatiin 399 206 euroa enemmän.

Ulkoisia toimintatuottoja vuonna 2019 kertyi 6,51 miljoonaa euroa. Toimintatuotot pienenivät vuoteen 2018 nähden 3,7 prosenttia eli 249 078 euroa. Talousarvioon nähden toimintatuottoja saatiin 304 183 euroa enemmän. Toimintatuotot kasvoivat talousarvioon nähden maksutuottojen osalta 102 115 euroa ja tukien ja avustusten osalta 448 294 euroa, kun taas talousarvioon nähden laskivat myyntituotot 163 596 euroa ja muut maksutuotot 82 630 euroa. Tukien ja avustusten ryhmässä tuloja kertyi enemmän työllistämisen ja OKM:lta ja OPH:lta saaduista avustuksista, joita ei ole ennakoitu talousarviossa. Myyntituottojen ryhmässä on saatu muun muassa vähemmän tuottoja muilta, vuoteen 2018 verrattuna joukkoliikenteen valtionavustusten osuus pieneni Karkkila-lipun kustannusten vähentyessä (lippujen myyntitulot vähenivät v.2018 verrattuna vain 860 euroa). Vastaavasti taas myyntituottoja on saatu enemmän hulevesimaksuista ja kotikuntakorvauksista. Tilinpäätösennusteen mukaan koko kuntien ja kuntayhtymien toimintatuotot nousivat 1,9 prosenttia.

Ulkoiset toimintakulut 55,6 miljoonaa euroa kasvoivat vuoteen 2018 nähden 5,3 prosenttia eli 2 812 220 euroa. Muutettuun talousarvioon nähden toimintakulut kasvoivat 1 858 746 euroa. Suurin selittävä tekijä toimintakulujen kasvussa muutettuun talousarvioon nähden on Perusturvakuntayhtymä Karviaiselle hyväksytty talousarvionylitys. Koko kuntasektorilla toimintakulut nousivat 3,4 prosenttia tilinpäätösennusteen mukaan.

Karkkilan kaupungin henkilöstökulut 14,53 miljoonaa euroa nousivat 7,3 prosenttia eli 987 747 euroa vuoteen 2018 nähden. Muutettuun talousarvioon nähden henkilöstökulut ylittyivät 1,3 prosenttia eli 186 789

euroa. Vuoteen 2018 nähden palkat ja palkkiot kasvoivat 7,9 prosenttia eli 813 943 euroa ja henkilöstösivukulut 5,3 prosenttia eli 173 803 euroa. Vuoden 2019 alussa oli jaossa seuraavat järjestelyerät aina kyseisen sopimusalan palkkasummasta

KVTES paikallinen järjestelyerä 1,2%
OVTES paikallinen järjestelyerä 0,9%
TTES paikallinen järjestelyerä 1.2%
TS keskitetty järjestelyerä 0,3%
paikallinen 0,9% yhteensä kustannusvaikutus tuon 1,2%

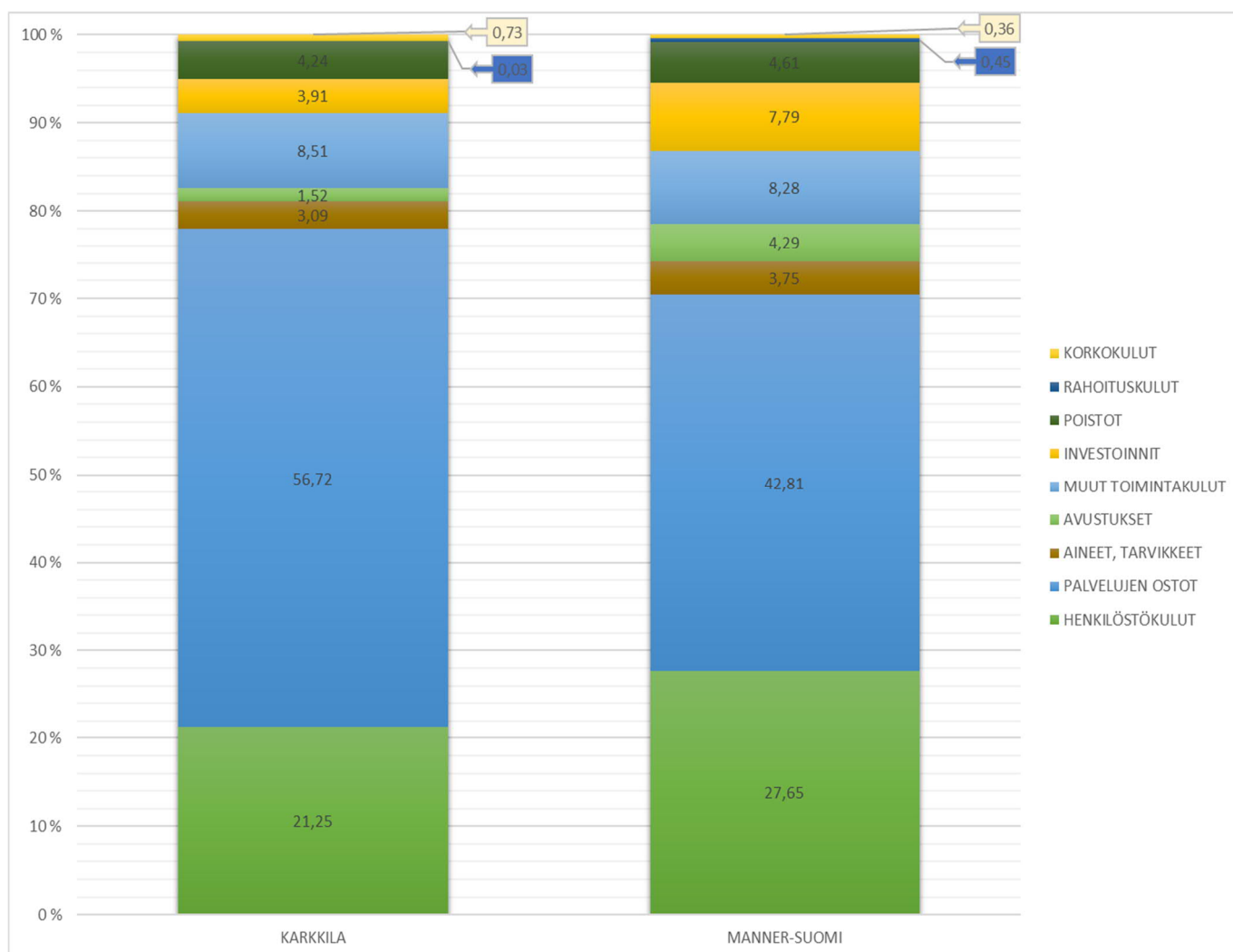
Palkkoihin tuli yleiskorotus 1.4.2019. Yleiskorotus oli kaikilla muilla sopimusaloilla 1 % paitsi OVTES 0,99 %. Päteville, kelpoisuusehdot täyttävälle ja vähintään 19 viikkoa kestäviin virkasuhteisiin opettajille päätettiin maksaa Karkkilalisää 1.8.2019 lähtien 48,39€ /kk.

Palvelujen ostot 37,26 miljoonaa euroa nousivat vuoteen 2018 nähden 5,71 prosenttia eli noin 2 013 587 euroa. Muutettuun talousarvioon nähden palvelujen ostot kasvoivat 4,47 prosenttia eli 1 594 384 euroa. Palvelujen ostojen kasvu vuodesta 2018 johtui suurimmaksi osaksi Perusturvakuntayhtymä Karviaisen toiminnan ennakoimattomasta kustannusten noususta. Muutettuun talousarvioon nähden palvelujen ostoja kasvatti kaupunginvaltuuston 24.2.2020 hyväksymä Karviaisen talousarvioylitys. Hyväksytyt ylitykset olivat erikoissairaanhoidolle 696 151 euroa ja Karviaisen omalle toiminnalle 562 575 euroa.

Aineet, tarvikkeet ja tavarat 2,62 miljoonaa euroa nousivat vuoteen 2018 nähden 97 359 euroa eli 5 prosenttia. Muutettuun talousarvioon nähden aineet tarvikkeet ja tavarat ostot nousivat 1,7 prosenttia eli 35 331 euroa. Suurin selittävä tekijä on kalusto ja rakennusmateriaalien hankintojen yhteensä 75 411 euron ylitys muutettuun talousarvioon nähden.

Avustuksia maksettiin yhteensä 1,04 miljoonaa euroa eli 253 214 euroa vähemmän kuin vuonna 2018. Muutettuun talousarvioon nähden avustuksia maksettiin 8,85 % eli 100 878 euroa vähemmän. Nämä muodostuivat pääasiassa lasten kotihoidon tuen avustusmaksuista.

Muut toimintakulut 705 650 euroa toteutuivat lähestulkoon samalla tavoin kuin vuonna 2018. Muutettuun talousarvioon nähden muut toimintakulut ylittyivät 25,4 prosenttia eli 143 120 euroa. Ylitys johtuu rakennusten ja huoneistojen vuokrakulujen sekä koneiden ja laitteiden vuokrakulujen kasvusta.

Kuva 9. Karkkilan TP 2019 ja Manner-Suomen TP ARVIO 2019 menot. Lähde: Tilastokeskus

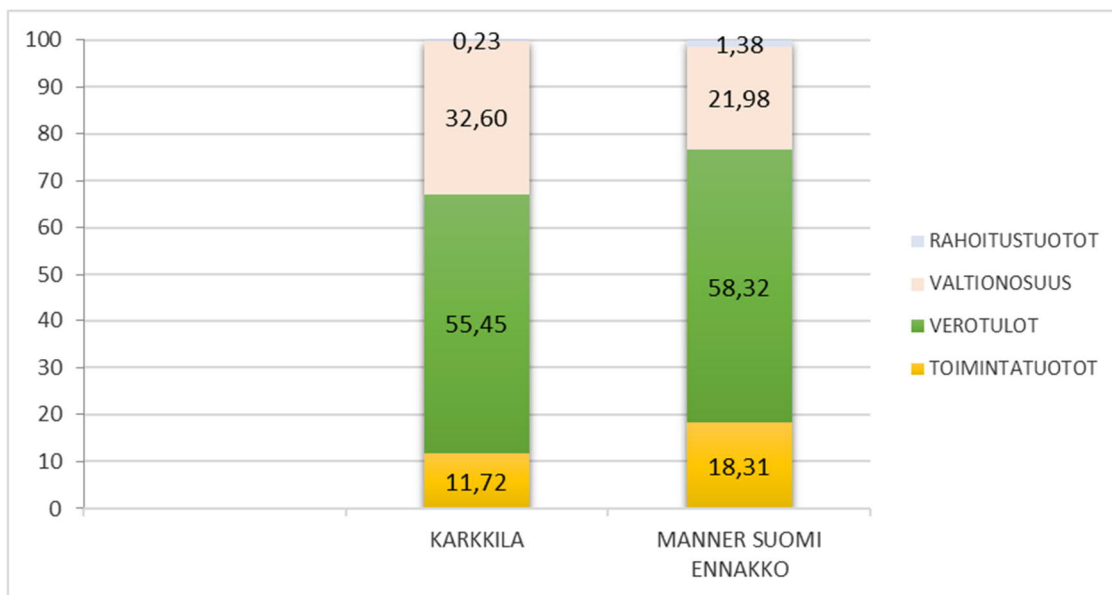
Karkkilan kaupungin ulkoinen toimintakate oli 49 092 506 euroa vuonna 2019. Toimintakate heikkeni vuoteen 2018 nähden 6,65 prosenttia eli noin 3 061 298 euroa. Muutettuun talousarvioon nähden toimintakate heikkeni 3,27 prosenttia eli 1 554 563 euroa.

Korkokuluja maksettiin 496 558 euroa, joka oli 12,62 prosenttia eli 71 708 euroa vähemmän kuin vuonna 2018. Muutettuun talousarvioon nähden korkokuluja maksettiin 23,61 prosenttia eli 153 442 euroa vähemmän.

Muihin rahoitustuottoihin sisältyy suurimpana eränä erikoissairaanhoidon peruspääoman korko 103 108 euroa. Viivästyskorkoja saatiin noin 2 743 euroa. Muita osinkotuottoja saatiin noin 20 000 euroa, joka on noin viisi tuhatta euroa arvioitua enemmän. Korkotuottoja, jotka muodostuivat Kuntatodistusten miinuskoroista, saatiin 1 694,97 euroa, joka on vain 7,6% muutetusta talousarviosta.

Ulkoinen vuosikate vuonna 2019 oli -603 788 euroa, joka oli 129,28 prosenttia eli 2 666 152 euroa pienempi kuin vuonna 2018. Muutettuun talousarvioon nähden vuosikate oli 2 682 648 euroa pienempi.

Poistot ja arvonalenemiset 2 896 888 euroa pieneni 2,06 prosenttia eli 60 950 euroa vuodesta 2018. Muutettuun talousarvioon nähden poistot ja arvonalenemiset olivat 128 512 euroa pienemmät. Poistomeno on kasvanut vuodesta 2015 yhteensä 886 000 euroa.

Kuva 10. Tulojen vertailu Karkkilan tilipäätös 2019 ja Manner-Suomen tilinpäätöksen 2019 ennakkotieto.
Lähde: Tilastokeskus

Vuonna 2019 kaupunginhallitus -kokonaisuuden ulkoinen toimintakate 35 256 845 euroa oli noin 2 081 949 euroa huonompi kuin vuonna 2018. Muutettuun talousarvioon nähden toimintakate ylittyi 1 042 708 eurolla. Toimintatuottoja kertyi kaupunginhallituksen alaisille toiminnoille 182 809 euroa enemmän kuin muutettuun talousarvioon oli arvioitu ja menot ylittyivät 1 225 517 euroa. Toimintamenojen ylittyminen selittyy Karviaisen omalle toiminnalle ja erikoissairaanhoidolle hyväksytyllä talousarvioylityksellä yhteensä 1 258 727 euroa.

Kasvatus- ja opetuslautakunnan ulkoinen toimintakate vuonna 2019 oli 9 774 366 euroa. Toimintakate heikkeni 164 445 euroa vuodesta 2018. Vuoden 2019 muutettuun talousarvioon nähden toimintakate alittui 182 417 euroa. Kasvatus- ja opetuslautakunnan toimintatuotot olivat 333 628 euroa ennakoitua suuremmat, kasvua vuoteen 2018 oli 287 431 euroa. Palkkakulut olivat 213 653 euroa arvioitua suuremmat. Varhaiskasvatuksen avustuksia maksettiin muutettuun talousarvioon nähden 180 539 euroa vähemmän.

Vapaa-aikalautakunnan ulkoinen toimintakate vuonna 2019 oli 1 288 548 euroa, joka on 53 886 euroa heikompi kuin vuonna 2018. Vuoden 2019 muutettuun talousarvioon nähden toimintakate heikkeni 22 889 euroa. Avustuksia vapaa-aikalautakunta sai 67 382 euroa ennakoitua enemmän. Palkkakulut ylittyivät 30 570 eurolla.

Teknisen lautakunnan vuoden 2019 ulkoinen toimintakate oli 2 452 114 euroa. Toimintakate oli 891 371 euroa heikompi kuin vuonna 2018. Vuoden 2019 muutettuun talousarvioon nähden toimintakate heikkeni 743 605 euroa. Palveluiden ostot ylittyivät muutettuun talousarvioon nähden 371 804 euroa.

Ympäristölautakunnan vuoden 2019 ulkoinen toimintakate oli 295 822 euroa, joka oli 17 511 euroa parempi kuin vuonna 2018. Vuoden 2019 muutettuun talousarvioon nähden toimintakate parani 72 583 eurolla. Palkkakulut alittuivat arvioituun nähden 55 279 eurolla.

Valtuuston käsittelemät määrärahamuutokset

Käyttötalouteen liittyvät määrärahojen muutokset käsiteltiin 28.10.2019 valtuustossa (§66). Kaupunginvaltuusto hyväksyi määrärahoihin yhteensä 400 000 euron lisäyksen, mikä muodostui Perusturvakuntayhtymä Karviaiselle annetusta lisämäärärahasta. Lisäksi 10.2.2020 valtuusto hyväksyi Karviaisen 1 286 000 euron talousarviolityksen. Kaupunginvaltuusto hyväksyi pyynnön 24.2.2020.

Investointien määrärahamuutokset käsiteltiin 18.11.2019 valtuustossa (§82). Investointihankkeiden osalta hyväksyttiin seuraavat investointihankerahojen muutokset. Kokonaisuudessaan investointimäärärahojen vähennykset olivat 213 539 euroa.

- Kaupungin www-sivujen uusiminen, määräraha 20 000 euroa poistettiin
- Yhteiskoulun lukitus ja valvontakamera, määräraha 15 000 euroa poistettiin
- Liikuntasalien ovikoodiohjaukset, määräraha 15 000 euroa poistettiin
- Toivikkeen latuverkon osavalaistus, määräraha 80 000 euroa poistettiin
- Vattolan saunarakennus, määräraha 20 000 euroa poistettiin

- Sähköiset työpöydät, vähennys 6000 euroa
- Raakamaan hankinta, vähennys 42 000 euroa
- Kaupungintalon sisäilmakorjaus, vähennys 47 083 euroa
- Nyhkälän koulu, vähennys 38 781 euroa
- Vuoristokoti, vähennys 25 000 euroa
- Pajakatu 2, vähennys 20 000 euroa
- Pakettiauton hankinta, vähennys 6 594 euroa

- Palvelukeskus, lisäys 82 878 euroa
- Kovelon maja, lisäys 5 000 euroa
- Yhteiskoulun sisäilma, lisäys 21 455 euroa
- Työväenopisto sisäilma, lisäys 12 586 euroa

Investoinnit

Karkkilan kaupungin investointimenot olivat vuonna 2019 yhteensä 2 729 437 euroa. Investointituloja saatiin 407 492 euroa. Nettomääräinen investointimeno oli 2 321 945 euroa. Investointeihin liittyviä tuloja muutettuun talousarvioon nähden saatiin 330 492 euroa enemmän ja investointimenot ylittivät 117 596 euroa. Investointeihin liittyviä tuloja saatiin maa-alueiden myynnistä netto 310 189 euroa ja kiinteistö osakeyhtiö Sorvinrinteen yhden huoneiston myynnistä. Lisäksi Nyhkälänharjun lähiliikunta-alue sai 55 000 euroa avustusta. Vuoden aikana ostettiin Keski-Uudenmaan Työterveys Oy ja Uudenmaan Työterveys Oy:n osakkeita 49 368 eurolla. Saman verran myytiin kaupungin omistamia muita osakkeita.

Valtuuston 18.11.2019 hyväksymät investointimäärärahamuutokset on esitetty edellisessä kappaleessa. Kiinteän omaisuuden osalta myynteihin tai ostoihin ei varattu talousarviossa määrärahoja kuin raakamaan ostoon varattu 100 000 euroa. Olennaisempia investointimäärärahaylityksiä muodostui valtuuston hyväksymien määrärahamuutosten lisäksi Vuotinaisten leirikeskuksen korjauksesta 12 034 euroa vesi- ja viemäriverkon uudisrakentamisesta 191 988 euroa ja huleveden eritellyn vesi- ja viemäriverkon peruskorjauksesta sekä uudisrakentamisesta 81 100 euroa. Valtuuston hyväksymät lisämäärärahat eivät riittäneet kattamaan Yhteiskoulun sisäilmakorjauksia, ylitys 13 790 euroa ja Kovelon majan muutoksia, ylitys 13 441 euroa. Talousarviossa 2019 Nyhkälän palvelukeskukseen varattiin 155 000 euron määräraha, muutetussa MTA 2019 nostettiin 237 787 euroa. Muutettuun talousarvioon verrattuna investointi ylittyi 5 279 euroa.

Investointimäärärahat alittuivat olennaisesti tai jäi toteuttamatta seuraavissa kohdissa:

- katujen perusparantaminen 63 615 euroa
- katujen uudisrakentaminen 76 855 euroa

Investointeihin liittyviä tuloja jäi saamatta muutettuun talousarvioon nähden 22 000 euroa.

Suurimmat yksittäiset investointikohteet vuonna 2019 olivat

- Nyhkälänharjun kentän kunnostus 901 364 euroa (netto 846 364 euroa)
- vesi- ja viemäriverkoston parantaminen mukaan lukien hulevesi yhteensä 606 988 euroa
- Nyhkälän palvelukeskuksen korjaukset 243 157 euroa
- Yhteiskoulun sisäilmakorjaukset 185 245 euroa
- katujen perusparantaminen 156 385 euroa

Rahoitus

Vuoden 2019 lopussa kaupungin lainamäärä oli 59,94 miljoonaa euroa ja se on kasvanut vuoden aikana lähes 864 000 eurolla. Asukaskohtainen lainamäärä vuoden 2019 lopussa oli 6 864€/asukas, kun vuoden 2018 lopussa se oli 6 718 €/asukas.

Lyhytaikaisten lainojen osuus kokonaismäärästä oli 19,5 prosenttia (vuonna 2018: 11,0) ja pitkäaikaisten osuus 80,5 prosenttia (vuonna 2018: 89 prosenttia). Pitkäaikaisista lainoista kiinteäkorkoisten lainojen osuus oli 26,5 prosenttia ja vaihtuvakorkoisten lainojen osuus 73,5 prosenttia. Johdannaisten nimellismäärä suhteessa avoinna olevaan lainasaldoon oli vuoden 2019 32,63% kun vuoden 2018 lopulla se oli 39,48 prosenttia.

Lainamäärä kasvoi vuoden 2019 investointien ja sosiaali- ja terveystalouden rahoittamisen seurauksena. Varsinkin lyhytaikaisten lainojen käyttö lisääntyi. Lainamäärän kasvua on pyritty hillitsemään talousarviovuoden 2020 ja suunnitteluvuosien aikana laskemalla investointitasoa. Rahoitus- ja takaustoiminnan periaatteet on hyväksytty valtuustossa 27.2.2017 §4. Lainanhoitosuunnitelma hyväksytään erikseen vuosittain.

2.3.4. Ympäristöasiat

Keväällä 2019 kaupunginhallitus hyväksyi toiseksi kaupungin uudeksi strategiseksi kehitysohjelmaksi Kestävä Karkkila -ohjelman. Tämän kehitysohjelman kärkihankkeena käynnistettiin Toivikkeensuon ennallistaminen. Karkkila oli mukana myös Länsi-Uudenmaan vesi ja ympäristö ry:n vetämässä Lohikalat Karjaanjokeen Vesistövisio -hankkeessa, jonka puitteissa Karkkilassa toteutettiin useita koskikunnostuksia sekä toteutettiin Pitkälän hulevesikosteikko. Valmistunutta kosteikkoa hyödynnettiin koululaisten ympäristökasvatuksessa.

Syksyllä kaupunkilaisille järjestettiin Työväenopistossa ilmastonmuutosta ja kestävästä kehitystä käsitteleviä luentoja. Opisto myös aloitti vapaan sivistystyön kestävästä kehityksen indikaattorien mukaisen arviointiprosessin. Tilapalvelussa vuodelle 2019 suunnitellut uusiutuvan energian toteutuskohteet jouduttiin siirtämään seuraavalle vuodelle, mutta Kuntien energiatehokkuussopimukseen liittymisen valmistelu aloitettiin vuoden loppupuolella. Vesihuoltolaitos tehosti lietteenkäsittelyä hankkimalla lietelingon, mikä vähentää merkittävästi lietekuljetusten määrää. Jätevedenpuhdistamolla aloitettiin myös lähtevän veden hygienisointi, jonka ansiosta suolistobakteerien määrä Karjaanjokeen pieneni merkittävästi. Ympäristölautakunta myönsi kaupungille ympäristöluvan vallille, joka on tarkoitus toteuttaa kiertotaloushankkeena ja joka edistäisi nykyisen motocrossrata-alueen kehittämistä.

Kohtuullisen pienellä taloudellisella panostuksella pystyttiin ympäristöasioita edistämään monipuolisesti. Kaupungin taloudelliseen tulokseen ei ympäristötoiminnalla ollut olennaista vaikutusta. Toimet kuitenkin toteuttavat Kestävä Karkkila -ohjelmaa ja niillä tulee olemaan myös merkitystä kaupungin positiiviseen kehitykseen. Keskusta-alueella sijaitsevat vanhat kaatopaikat ovat kohteita, joista saattaisi aiheutua merkittäviä kustannuksia, mikäli niitä ei huomioida alueiden tulevaa käyttöä suunniteltaessa.

2.3.5. Muut ei taloudelliset asiat

Kirjanpitolain 3a luvun mukaisesti tilinpäätöksessä tulee antaa tiedot siitä, miten kunta huolehtii korruption ja lahjonnan torjunnasta sekä ihmisoikeusasioista. Tiedot annetaan siinä laajuudessa kuin se on tarpeen kirjanpitovelvollisen toiminnan vaikutusten ymmärtämiseksi.

Karkkilan kaupungilla ei ole tiedossa sisäpiirikauppoja, joissa kaupunki olisi mukana, eikä myöskään ihmisoikeusrikkomuksista.

2.4. Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Karkkilassa 2000 –luku on ollut kasvun ja kehittämisen aikaa, mutta vuosiin on mahtunut myös merkittäviä taloudellisia haasteita. Kaupungissa on tehty suuria korjausinvestointeja kouluihin ja terveyskeskukseen.

Vuoden 2014 jälkeen positiivisen tuloksen vuodet ovat kerryttäneet taseeseen ylijäämää yhteensä noin 1,7 miljoonaa euroa. Karkkilan talouden alijäämäksi vuonna 2018 muodostui 895 471 euron negatiivinen tulos. Suurin heikentävä tekijä tulosenusteeseen nähden olivat kunnallisverotulojen ennustettua pienempi määrä. Tähän vaikutti kansallisen tulorekisterin ongelmat, joiden vuoksi tuloverokertymä oli arvioitua pienempi.

Huomattava investointitaso ja siitä aiheutuvat seuraukset ovat yksi merkittävä riskitekijä Karkkilan kaupungille. Poistomenot ovat kasvaneet vuodesta 2015 yhteensä 886 000 euroa. Vuodesta 2018 vuoteen 2019 poistojen määrä on kuitenkin pienentynyt noin 61 000 euroa. Muita talouden ongelmia ovat toimintatuottojen väheneminen ja samalla menojen kasvupaineet.

Karkkilan kaupunki on tehnyt vuonna 2019 toimenpiteitä, joiden tavoitteena on edistää talouden positiivista kehitystä tulevaisuudessa. Kaupungissa on valmisteltu laajoja ohjelmia, Kestävä Karkkila ja Kasvu Karkkila, joiden tarkoitus on tuoda kasvua kaupunkiin. Yksi keskeinen asia on yhteistyöllä toteutettava ammatillinen koulutus, joka alkaa vuonna 2020.

Kuntalain mukaan kuntien ja kuntayhtymien tulevien vuosien taloussuunnitelmien tuloksen tulee olla ylijäämäinen. Arvioitaessa kuntien kykyä suoriutua velvoitteistaan ja palvelutuotannostaan otetaan jatkossa huomioon koko kuntakonsernin taloudellinen tila. Myös nämä seikat tulee huomioida tulevia vuosia suunniteltaessa. Karkkilan taseeseen kertynyt ylijäämä heikkenee merkittävästi vuosien 2018 ja 2019 tilinpäätöksen tuloksen johdosta. Karkkila kiinnittää jatkossa taloussuunnittelussaan erityistä huomiota talouden kestävyYTEEN.

Arviointimenettely kriisikunnaksi voidaan käynnistää, jos kunta ei ole kattanut kunnan taseeseen kertynyttä alijäämää uuden kuntalain 110 §:n 3 momentissa säädettyssä määräajassa. Arviointimenettely voidaan lisäksi käynnistää, jos asukasta kohden laskettu kertynyt alijäämä on kuntakonsernin viimeisessä tilinpäätöksessä

vähintään 1 000 euroa ja sitä edeltäneessä tilinpäätöksessä vähintään 500 euroa, tai kunnan rahoituksen riittävyyttä tai vakavaraisuutta kuvaavat kunnan ja kuntakonsernin talouden tunnusluvut ovat kahtena vuonna peräkkäin täyttäneet seuraavat raja-arvot:

- 1) kuntakonsernin vuosikate on ilman kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain (1704/2009) 30 §:n mukaan myönnettyä harkinnanvaraisen valtionosuuden korotusta negatiivinen;
- 2) kunnan tuloveroprosentti on vähintään 1,0 prosenttiyksikköä korkeampi kuin kaikkien kuntien painotettu keskimääräinen tuloveroprosentti;
- 3) asukasta kohden laskettu kuntakonsernin lainamäärä ylittää kaikkien kuntakonsernien keskimääräisen lainamäärän vähintään 50 prosentilla;
- 4) kuntakonsernin suhteellinen velkaantuminen on vähintään 50 prosenttia.

Oman haasteensa tulevien vuosien arvioimiseen tuo kevään 2020 aikana puhjennut koronaviruspandemia, jonka vaikutus Karkkilan kaupungin toimintaan on myös huomattava. Alustavan arvion mukaan 2020 talousarvion tuotot eivät tule toteutumaan suunnitellusti ja samalla verotulot tulevat pienenemään. Valtion toimet ovat tässä kohdin ratkaisevia, ja niillä tulee olemaan vaikutusta myös tulevina vuosina. Pitkittyvä pandemia tulee lisäämään varsinkin sote-puolen kuluja vuosien 2020 ja 2021 aikana.

2.5. Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä

Riskejä on arvioitu suunnittelu- ja seurantajärjestelmän, johtamisjärjestelmän, ydin- ja tukitoimintojen, omaisuuden sekä henkilöstön näkökulmista.

Suunnittelu- ja seurantajärjestelmän riskiksi on arvioitu verotulojen ja valtionosuuksien määrän heilahtelu vuosittain. Budjetointivaiheessa ei ole aina mahdollista ennakoida kaikkia menoja ja tilanteet vaihtuvat vuoden aikana. Kaupunkistrategiassa on laajoja tavoitteita, joita täytyy pilkkoa vuositasolla osiin, koska talousarviossa ei ole mahdollisuutta varata täyttä rahoitusta tavoitteiden saavuttamiseen. Riskinä on tavoitteiden saavuttamisen pitkittyminen, jopa vesittyminen. Toiminnan ja talouden reaaliaikainen raportointi ei toimi kunnolla kaupungilla osaksi vanhojen tietojärjestelmien vuoksi ja henkilöstövajauksen ja henkilöstömuutosten vuoksi. Kun riskejä ja puutteita havaitaan, niihin puututaan välittömästi ja tehdään korjaavia toimenpiteitä.

Luottamuselinten valmistelu on huolellista ja perustuu lakiin. Kaupungin hallintosääntö on puutteellinen ja se ei ohjaa riittävästi toimintaa. Tämän vuoksi hallintosääntöä on päivitetty vuoden 2019 aikana ja päivitys valmistuu vuonna 2020.

Kaupunki on hankkinut sopimushallinnointiohjelman, jonne kaikki sopimukset laitetaan. Riskinä on, että kaikista asioista ei tehdä kirjallista sopimusta ja että kaikkia sopimuksia ei laiteta sähköiseen järjestelmään. Sopimusten ajantasaisuutta ei seurata systemaattisesti ja tätä puolta kehitetään.

Kaupungilla on useita ulkopuolisella rahoituksella toteutettavia hankkeita. Hankkeiden riskinä on, että ne eivät toteudu suunnitelman mukaisesti ja rahoittaja perii rahoituksen kokonaan tai osittain takaisin. Vuoden 2019 aikana näin ei ole tapahtunut. Kaupunki saa maahanmuuttoon varatut varat kokonaisuudessaan takaisin KEHA-keskukselta. Asia hoidetaan systemaattisesti ja sitä valvotaan esimiehen ja taloushallinnon puolesta.

Kaupungin hankintaohjeita päivitetään ja ajantasaistetaan vastaamaan hankintalakia. Käytössä oleva hankintaohje on päivitetty vuonna 2011. Sen mukaan vähäisten pienhankintojen raja, milloin ei tarvitse kilpailuttaa on: Tavara- ja palveluhankinnoissa, alle < 10 000 € hankintaa (alv 0 %) ja rakennusurakoissa, alle < 30 000 €

hankintaa (alv 0 %). Muilta osin kaupungissa hankinnat jakaantuvat taloudellisen arvon perusteella kolmeen eri ryhmään: 1) kansallisen kynnysarvon alittavat (eli pienhankinnat), 2) kansallisen kynnysarvon ylittävät ja 3) EU-kynnysarvon ylittävät hankinnat. Hankinnan arvosta liittyen tehdään joko valtuuston, hallituksen tai viranhaltijan päätös.

Palkkojen oikeellisuutta seurataan ja ryhdytään tarvittaviin toimenpiteisiin, esim. palkan takaisinperintään. Vakuuttamalla kaupunki on varautunut kiinteää ja irtainta omaisuutta kohtaaviin vahinkoihin, vastuuvahinkoihin, toiminnan keskeytysvahinkoihin sekä tapaturmiin. Vakuutuksia hoitaa kaupungin kanssa yhteistyössä meklaripalvelut NK Vakuutusmeklaripalvelut OY. Kaupungin vakuutukset ovat ajan tasalla ja vuoden 2019 aikana on aloitettu valmistautuminen vakuutusten kilpailutukseen. Kaupungin omaisuudessa yksi riskitekijä on ennakoimattomat korjaustarpeet ja korjausvelan kasvu. Tasearvot omistettavien kiinteistöjen tai tonttien osalta eivät ole ajan tasalla, mikä on merkittävä riski.

Karkkilan kaupungin suuri lainamäärä on riski, koska lainojen korot heittelevät. Valuuttakurssiriski on uhkailanne siitä, että ulkomailta nostetut luotot muuttuvat kalliimmaksi maksaa takaisin tai ulkomaiden ostojen arvo kasvaa valuuttakurssien muutosten takia. Kaupunki on varautunut valuuttariskiiin keskittämällä luotonoton kotimaisille rahoitusmarkkinoille. Ostojen osalta kaupunki hankkii KL-Kuntahankkinat Oy:n kilpailutuksen kautta leasinglaitteita, joiden hinnan määräytymiseen vaikuttaa euron kehittyminen suhteessa USA:n dollariin.

Maksuvalmiusriski muodostuu kunnan kyvystä kattaa kuntien jokapäiväisessä toiminnassa syntyvät menot. Karkkilan kaupunki hallitsee maksuvalmiusriskiä päivittäisellä kassavarojen seurannalla, jossa apuna käytetään Sarastian laatimaa kassaennustetta. Näin kaupunki pystyy varautumaan ennalta menoihin eikä maksuvalmius vaarannu. Suomen hyvän maksuluokituksen ja kehittyneiden rahoitusmarkkinoiden myötä suomalaisilla kunnilla ei ole myöskään ongelmia saada luottoja.

Henkilöstön osalta riski on ollut henkilöstön kohtuullisen suuri vaihtuvuus, jolloin tieto ei kulje. Vaihtuvuus on vähentynyt vuoden 2019 aikana ja tilanne on normalisoitunut loppuvuoden aikana. Toisen työntekijän sijaistaminen ei ole rutiininomaista ja aiheuttaa epävarmuustekijöitä.

Työsuojelulliset riskit eivät ole mukana katselmuksessa. Työsuojelullisia riskejä analysoidaan eri osastoilla työsuojelutarkastusten yhteydessä ja niitä käydään läpi työsuojelutoimikunnassa. Valmiussuunnittelun yhteydessä tehdään valmiuteen liittyvää riskiarviointia.

2.6. Selonteko sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä

Sisäisen valvonnan tarkoituksena on varmistaa, että kaupungin toiminta on taloudellista ja tuloksellista, päätösten perusteena oleva tieto on riittävää ja luotettavaa ja että lain säännöksiä, viranomaisohjeita ja toimielinten päätöksiä noudatetaan ja että omaisuus ja voimavarat turvataan. Sisäisen valvonnan järjestäminen perustuu kuntalakiin, hallintosääntöön sekä niitä täydentäviin ohjeisiin ja määräyksiin ja niissä määriteltyihin tehtäviin, toimivaltuuksiin ja vastuisiin.

Karkkilan kaupungin 1.3.2010 § 43 hyväksymän sisäisen valvonnan ohjeen mukaan sisäisen valvonnan järjestämisestä vastaa kaupunginvaltuuston lisäksi kaupunginhallitus sekä lautakunnat. Sisäinen valvonta on osa hyvää johtamis- ja hallintotapaa ja sen tarkoitus on varmistaa toiminnan tuloksellisuus, varojen ja resurssien turvaaminen, lakien ja johdon ohjeiden mukainen toiminta sekä riittävä ja luotettava tieto. Kaupunginjohtaja ja kaupunginhallitus sekä muut tilivelvolliset ovat vastuullisia sisäisen valvonnan ja siihen kuuluvan kokonaisvaltaisen riskienhallinnan järjestämisestä ja asianmukaisesta toimivuudesta. Hallinnon järjestämiseksi

valtuusto on hyväksynyt hallintosäännön, jossa määrätään kaupungin eri viranomaisista sekä heidän toiminnasta, toimivallan jaosta ja tehtävistä.

Sisäisen valvonnan tehtävänä on varmistaa asetettujen tavoitteiden saavuttaminen. Kaupunginhallituksen selonteko perustuu lautakuntien käsittelemiin kyselylomakkeisiin, joissa tilivelvolliset ovat antaneet arviot sisäisen valvonnan nykytilasta. Kyselylomakkeella pyydettiin arvioimaan seuraavia sisäisen valvonnan osa-alueita asteikolla 1 -5 (heikko- kiitettävä).

- Säännösten, määräysten ja päätösten noudattaminen
- Tavoitteiden toteutuminen, varojen käytön valvonta, tuloksellisuuden arvioinnin pätevyys ja luotettavuus
- Riskienhallinnan järjestäminen
- Omaisuuden hankinnan, luovutuksen ja hoidon valvonta
- Sopimustoiminta
- Arvio sisäisen tarkastuksen järjestämisestä

Arvioiden mukaan Karkkilan kaupungin sisäinen valvonta on hyvällä tasolla keskiarvon ollessa 4,5. Toimielin-kohtainen vaihteluväli on 4 – 4,75. Tilivelvollisten arvioiden perusteella voidaan todeta seuraavaa sisäisen valvonnan eri osa-alueista:

- Säännösten, määräysten ja päätösten noudattaminen on arviointien perusteella hyvällä, lähestulkoon kiitettävällä, tasolla keskiarvon ollessa 4,75.
- Tavoitteiden toteutuminen, varojen käytön valvonta, tuloksellisuuden arvioinnin pätevyys ja luotettavuus on arvioiden perusteella hyvällä tasolla keskiarvon ollessa 4,75. Käyttötaloutta seurataan säännöllisesti lautakunnissa ja hallituksessa. Valtuustoon nähden sitovan toimintakatteen ylityksiä on vuonna 2019 ollut teknisessä lautakunnassa ja Perusturvakuntayhtymä Karviaisessa. Perusturvakuntayhtymä Karviaiselle myönnettiin 16.9.2019 valtuustossa 400 000 euron lisämääräraha vuodelle 2019. Lisäksi valtuustossa 10.2.2020 myönnettiin 1 286 000 euron talousarvion ylitys.
- Investointien osalta valtuusto oli myöntänyt Nyhkälänharjun lähiliikunta-alueelle 600 000 euron investointirahan. Kilpailutuksen jälkeen selvisi, että todellinen kustannus on 1 039 025 euroa. Valtionavustusta hankkeelle saatiin 110 000 euroa. Valtuusto myönsi 17.6.2019 lisämäärärahan hankkeelle.
- Toiminnalliset tavoitteet saavutettiin melko hyvin vuonna 2019. Henkilöstön vaihtuvuus ja ajoittainen puuttuminen hidastivat tavoitteiden saavuttamista, mutta toimenpiteitä tavoitteiden saavuttamiseksi tehtiin.
- Arvio riskienhallinnan järjestämisestä vuonna 2019 saa keskiarvoksi hyvän 4. Riskienhallinnan ja sisäisen hallinnan työkaluja on kehitetty ja kehitetään edelleen. Lautakunnat ovat myös laatineet omia sisäisen valvonnan ohjeistuksia, kuten vakuutusten tarkastaminen vuosittain. Vaikeuksia on ollut mm. kiinteistöihin liittyvien vastuiden tiedoista ja tehtäväalueiden laajuus sekä henkilöstöresurssien niukkuus voivat haavoittaa toimintaa ja heikentää mahdollisuuksia sisäiseen valvontaan.
- Omaisuuden hankinnan, luovutuksen ja hoidon valvonta on arviointien perusteella Karkkilassa hyvällä tasolla keskiarvon ollessa 4,5. Karkkilan kaupunki kuuluu julkisen hankintalain piiriin. Hankintaohjeita noudatetaan niin tavaroiden kuin palvelujen hankinnassa. Kaupungin kiinteistöt ovat teknisen lautakunnan alaisuudessa toimivan tilapalveluiden vastuulla. Myös sähköistä kulunvalvontaa ja kiinteistöjen käyttöön liittyviä prosesseja on kehitetty edelleen vuoden 2019 aikana.
- Sopimustoiminta on arviointien perusteella hyvää tasoa sen ollessa 4,5. Sopimusten laadinta ja seuranta on pääasiassa tulosaluiden esimiesten varassa ja vastuulla. Toimialan sopimukset hyväksyvät ne viranhaltijat tai toimielimet, jotka voivat niitä allekirjoittaa toimivaltansa puitteissa. Uusissa sopimuksissa on tärkeää panostaa niiden selkeyteen ja sopimustekniseen aukottomuuteen. Vuoden 2018 syksyllä otettiin käyttöön Cloudian sopimuksenhallintaohjelma. Ohjelmaan viedään kaikki kaupungin sopimukset. Samalla ne tarkastetaan ja päivitetään ajan tasalle. Vuoden 2019 aikana sopimusten vieminen Cloudia -ohjelmaan oli kesken.

- Sisäisen tarkastuksen tasoa pidetään Karkkilan kaupungissa hyvänä ja keskiarvo on 4,25. Sisäistä tarkastusta ohjaa vuonna 2010 hyväksytty sisäisen valvonnan ohje.

Kaupunginhallitus toteaa, että arvioinnit on käsitelty asianomaisissa päättävissä toimielimissä, jolloin tieto puutteista ja korjaustarpeista on otettu käsittelyyn. Sisäinen valvonta tuottaa riittävän varmuuden toiminnan tuloksellisuudesta, lain- ja hyvän hallintotavan noudattamisesta, varojen ja omaisuuden turvaamisesta sekä johtamisen edellyttämän luotettavan toiminnallisen ja taloudellisen informaation riittävydestä. Sisäisen valvonnan toimivuutta tulee kuitenkin kehittää etenkin riskienhallinnan ja sisäisen tarkastuksen osalta.

Kun riskejä on havaittu, niihin on puututtu. Vuonna 2019 tulorekisterin ongelmien vuoksi verotulojen määrä oli 5,1 % pienempi arvioidusta talousarvioon merkitystä määrästä. Valtionosuuden määrä oli 2,3 % suurempi talousarviossa arvioitua määrää. Luottamuselimille tehdyistä kuukausiraporteista ja osavuosisiraporteista on osa jätetty väliin resurssipulan vuoksi vuonna 2019.

Vuonna 2019 korkotaso oli matala ja kaupunki pystyi lainoja järjestelemällä pienentämään korkomäärää. Kuntatodistuksissa kaupunki ei joutunut aina maksamaan korkoa lainkaan.

Vuoden 2019 aikana on käynnistetty sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeen sekä muiden sisäisten ohjeiden päivittäminen.

Vuoden 2019 aikana Karkkilan kaupungin päätöksistä on tehty valituksia ja oikaisuvaatimuksia. Liitteeseen on koottu valitukset, mistä ei ole tullut päätöstä. Taloudellisesti suurin riski sisältyy hovioikeuden käsittelyssä olevaan riita-asiaan Rudus Oy:n kanssa.

3 TULOKSEN MUODOSTUMINEN

3.1. Tuloslaskelma ja sen tunnusluvut

TULOSLASKELMA ulkoiset tuotot ja kulut 1000 €	2019	2018
Toimintatuotot	6 508	6 757
Valmistus omaan käyttöön	0	0
Toimintakulut	-55 601	-52 789
Toimintakate	-49 093	-46 031
Verotulot	30 780	30 720
Valtionosuudet	18 097	17 786
Rahoitustuotot ja -kulut	-388	-413
Korkotuotot	2	32
Muut rahoitustuotot	126	128
Korkokulut	-497	-568
Muut rahoituskulut	-19	-4
Vuosikate	-604	2 062
Poistot ja arvonalentumiset	-2 897	-2 958
Tilikauden tulos	-3 501	-895
Tilinpäätössiirrot	0	0
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-3 501	-895

TUNNUSLUVUT	2019	2018
Toimintatuotot/ Toimintakulut %	11,71	12,80
Vuosikate/ Poistot %	-20,84	69,73
Vuosikate/ Asukas €	-69,15	234,95
Asukasmäärä	8 732	8 778

Tilikauden tuloksen muodostuminen kuvataan tuloslaskelmassa ja toiminnan rahoitus rahoituslaskelmassa. Molempien laskelmien ja niistä johdettujen tunnuslukujen tehtävänä on osoittaa kunnan rahoituksen riittävyys. Rahoituslaskelmassa osoitetaan edelleen, miten investoinnit, sijoitukset ja lainanlyhennykset tulorahoituksen lisäksi muutoin rahoitetaan.

Tilikauden tulojen riittävyys menoihin osoitetaan tuloslaskelman välitulosten eli toimintakatteen, vuosikatteen ja tilikauden tuloksen avulla.

Toimintatuotot prosenttia toimintakuluista 11,71 % (2018: 12,80 %)

Tunnusluku osoittaa, paljonko toiminnan kuluista saadaan katetuksi myynti- ja maksutuotoilla ja muilla varsinaisen toiminnan tuotoilla. Saatua prosenttiosuutta vähennettynä sadasta osoittaa, millainen osuus toimintakuluista rahoitetaan verotuloin ja valtionosuuksin.

Osuus toimintatuottojen rahoituksesta on heikentynyt vuoden 2019 aikana 1,09 prosenttiyksikköä. Kuntien ja kuntayhtymien vastaava luku ennakkotilinpäätöksessä on ollut noin 30 prosenttia. Kaikkien kuntien ja kuntayhtymien luku on pysynyt lähes samana verrattuna edellisvuoteen.

Toimintakate -49 092 506 € (2018: -46 031 208 €)

Toimintakate on heikentynyt vuoden 2018 aikana 3 061 298 euroa eli 6,65 prosenttia verrattuna vuoteen 2018. Kuntien ja kuntayhtymien toimintakate on kasvanut ennakkotilinpäätöksen 2019 mukaan 4,5 prosenttia.

Vuosikate -603 788 €

Vuosikate on keskeinen kateluku arvioitaessa tulorahoituksen riittävyyttä. Jos vuosikate on negatiivinen, on kunnan tulorahoitus heikko. Perusoletus on, että mikäli vuosikate on siitä vähennettävien käyttöomaisuuden poistojen suuruinen, kunnan tulorahoitus on riittävä. Vuosikate ei kuitenkaan yksistään riitä kuvaamaan tulorahoituksen riittävyyttä. Tässä kohdin pitää myös huomioida rahoituslaskelman lainanlyhennykset.

Karkkilan kaupungin vuosikate on negatiivinen ja näin ollen tulorahoitus ei riitä kattamaan poistoja. Vuosikate on kuitenkin heikentynyt vuodesta 2018 peräti 129,28 prosenttia, sillä vuonna 2018 vuosikate oli 2 062 367 euroa. Kuntien ja kuntayhtymien vuosikate on ennakkotilinpäätöksen mukaan heikentynyt 13,6 prosenttia.

Vuosikate -20,84 prosenttia poistoista -69,15 €/asukas (2018: 69,73 % ja 234,95 €/asukas)

Tunnusluku osoittaa tulorahoituksen, joka jää käytettäväksi investointeihin, poistoihin ja lainan lyhennyksiin. Tunnusluvun ollessa 100 % oletetaan kunnan tai kuntayhtymän tulorahoituksen olevan riittävä. Oletusta voidaan kuitenkin pitää pätevänä vain, jos poistot ja arvonalentumiset vastaavat kunnan keskimääräistä vuotuista investointitasoa. Asukaslukuna käytetään vuoden 2018 osalta virallista asukaslukua ja vuoden 2019 osalta ennakkolukua.

Vuosikate on negatiivinen ja sen mukaan tulorahoitus ei riitä investointeihin, poistoihin ja lainan lyhennyksiin. Vuonna 2019 investointien määrä on ollut hieman pienempi kuin poistot ja arvonalentumiset. Koko maan vuosikate %:ia poistoista vuonna 2019 ennakkotilinpäätöksen mukaan oli 80 prosenttia.

Tilikauden tulos -3 500 676 € (2018: -895 471€)

Tilikaudelle jaksotettujen tulojen ja menojen erotus, joka lisää tai vähentää kunnan omaa pääomaa. Tilikauden 2019 tulos on vuoden 2019 muutettuun talousarvioon nähden 2 554 136 euroa heikompi ja alkuperäiseen vuoden 2019 talousarvioon nähden 2 954 136 euroa heikompi.

4 TOIMINNAN RAHOITUS

4.1. Rahoituslaskelma ja sen tunnusluvut

Rahoituslaskelmaan kootaan kaupungin rahan lähteet ja rahan käytöt tilikauden ajalta. Rahoituslaskelma päätyy kuvaamaan muutosta kassavaroissa eli sitä, lisääntyvätkö vai vähenivätkö kaupungin kassavarat tilikauden aikana.

RAHOITUSLASKELMA 1000 €	2019	2018
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	-604	2 062
Satunnaiset erät		
Tulorahoituksen korjauserät	-269	-492
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-2 729	-1 448
Rahoitusosuudet investointeihin	55	33
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	352	607
Toiminnan ja investointien rahavirta	-3 195	762
Rahoituksen rahavirta		
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	9 320	35 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-13 656	-18 630
Lyhytaikaisten lainojen muutos	5 200	-16 500
Oman pääoman muutokset	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset	1 860	1 512
Rahoituksen rahavirta	2 724	1 382
Rahavarojen muutos	-471	2 144
Rahavarat 31.12	2 283	2 754
Rahavarat 01.01	2 754	610

TUNNUSLUVUT	2019	2018
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, €	-17 397	-14 765
Investointien tulorahoitus, %	-22,58	145,78
Laskennallinen lainanhoitokate	-0,01	0,33
Lainanhoitokate	-0,01	0,14
Kassan riittävyys, pv	11,49	13,69
Asukasmäärä	8 732	8 778
Kassastamaksut, M €	73	73

Investointien tulorahoitus, %
 = $100 \times \text{Vuosikate} / \text{Investointien omahankintameno}$
 Pääomamenojen tulorahoitus, %
 = $100 \times \text{Vuosikate} / (\text{Investointien omahankintameno} + \text{Antolainojen nettolisäys} + \text{Pitkäaikaisten lainojen lyhennykset})$
 Laskennallinen lainanhoitokate
 = $(\text{Vuosikate} + \text{Korkokulut}) / (\text{Korkokulut} + \text{Laskennalliset lainanlyhennykset})$
 Lainanhoitokate
 = $(\text{Vuosikate} + \text{korkokulut}) / (\text{korkokulut} + \text{Lainanlyhennykset})$
 Kassan riittävyys (pv)
 = $365 \text{ pv} \times \text{Rahavarat 31.12.} / \text{Kassasta maksut tilikaudella}$

Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta -17 397 t€ (2018: -14 765 t€)

Tunnusluvun avulla seurataan investointien omarahoituksen toteutumista pidemmällä aikavälillä. Jos tunnusluku on positiivinen, määrä ilmaisee sen, kuinka paljon rahavirrasta jää nettolainaukseen, lainojen lyhennyksiin ja kassan vahvistamiseen. Negatiivinen määrä ilmaisee sen, että menoja joudutaan kattamaan joko olemassa olevia kassavaroja vähentämällä tai ottamalla lisää lainaa.

Omarahoitusvaatimus täyttyy, jos kertymä viimeksi päättyneenä tilinpäätösvuonna on positiivinen. Toiminnan ja investointien rahavirta ei saisi olla pysyvästi negatiivinen.

Toiminnan ja investointien rahavirta on ollut Karkkilan kaupungissa negatiivinen jo usean vuoden ja heikentynyt 2015 vuodesta 8 274 euroa (vuonna 2015 -9 663 euroa). Negatiivisuus johtuu suurista investoinneista viime vuosina.

Investointien tulorahoitus -22,58 % (2018: 145,78 %)

Investointien tulorahoitus kertoo, kuinka paljon investointien omahankintamenosta on rahoitettu tulorahoituksella. Tunnusluku vähennettynä sadasta osoittaa prosenttiosuuden, mikä on jäänyt rahoitettavaksi pääomarahoituksella eli käyttöomaisuuden myynnillä, lainalla tai kassavarojen määrää vähentämällä.

Investointien tulorahoitus on Karkkilassa selkeästi heikentynyt vuoden takaisesta.

Laskennallinen lainanhoitokate -0,01 (2018: 0,33%)

Laskennallinen lainanhoitokate kuvaa lainanhoitoon käytettävissä olevan tulorahoituksen ja laskennallisten lainanlyhennysten sekä korkojen suhdetta eli kykyä hoitaa lainoista aiheutuvia velvoitteita. Laskennallinen lainanlyhennys saadaan jakamalla taseen lainat kahdeksalla, joka kuvastaa oletettua jäljellä olevaa laina-aikaa.

Tulorahoitus riittää lainojen hoitoon, jos tunnusluvun arvo on 1 tai suurempi. Kun tunnusluvun arvo on alle 1, joudutaan vieraan pääoman hoitoon ottamaan lisälainaa, realisoimaan kunnan omaisuutta tai vähentämään kassavaroja. Kunnan lainanhoitokate on hyvä, kun tunnusluvun arvo on yli 2, tyydyttävä luvun ollessa 1 – 2 ja heikko, kun tunnusluku jää alle yhden.

Karkkilan lainanhoitokyky on heikko ja se on heikentynyt edelleen vuoden 2019 aikana. Lainanhoitokyky on heikentynyt jo neljänä peräkkäisenä vuonna.

Lainanhoitokate -0,01 % (2018: 0,14 %)

Lainanhoitokate kertoo kunnan tulorahoituksen riittävyyden vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten maksuun.

Kassan riittävyys 11,49 päivää (2018: 13,69 päivää)

Kunnan maksuvalmiutta kuvataan kassan riittävyytenä päivissä. Tunnusluku ilmaisee, monenko päivän kassasta maksut voidaan kattaa kunnan kassavaroilla.

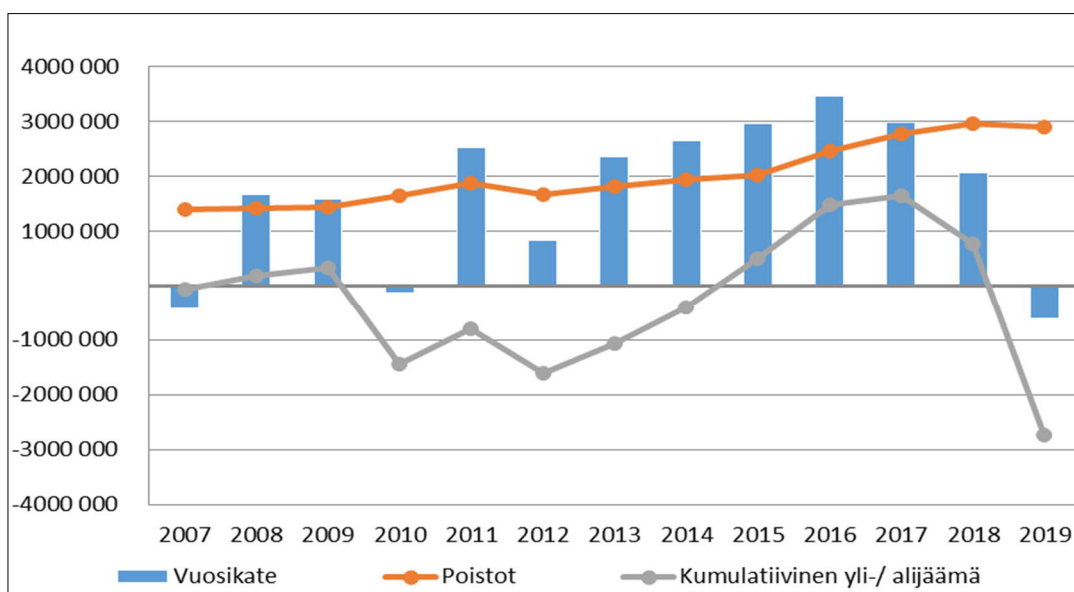
Karkkilan kassan riittävyys on heikentynyt vuoden 2019 aikana.

Toiminnan ja investointien rahavirta

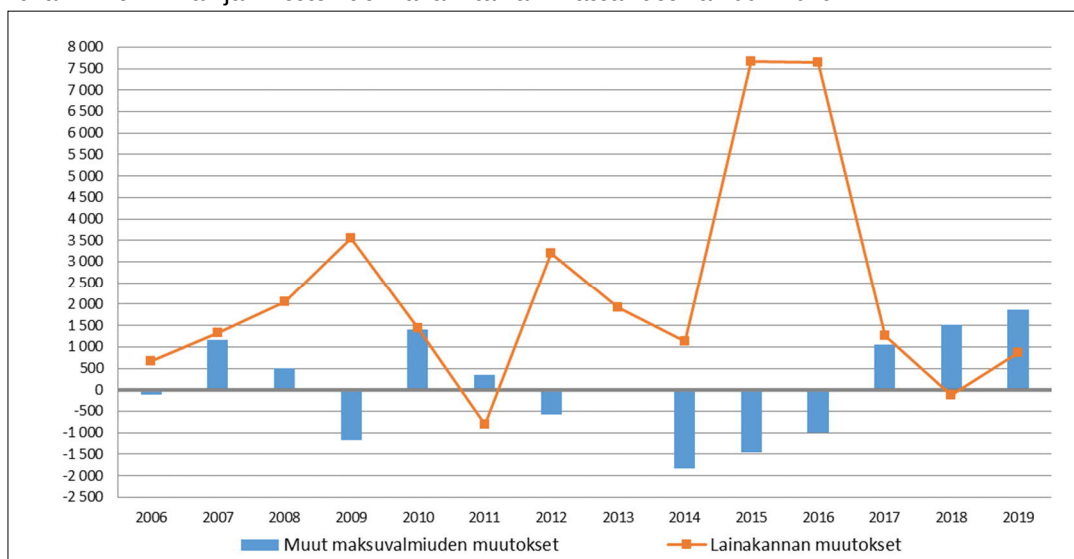
Toiminnan ja investointien rahavirta on rahoituslaskelman välitulos, jonka negatiivinen (alijäämäinen) määrä ilmaisee, että menoja joudutaan kattamaan joko kassavaroja vähentämällä tai ottamalla lisää lainaa. Positiivinen (yli jäämäinen) määrä ilmaisee, kuinka paljon rahavirrasta jää nettoantolainaukseen, lainojen lyhennyksiin ja kassan vahvistamiseen. Toiminnan rahavirta muodostuu vuosikatteesta ja sen jälkeen mahdollisesti esiintyvistä satunnaisista eristä. Näiden lisäksi huomioidaan tulorahoituksen kirjanpidolliset korjaukset.

Karkkilan kaupungin toiminnan rahavirta vuonna 2019 oli -0,87 miljoonaa euroa. Investointien rahavirta muodostuu käyttöomaisuuden investointimenoista, rahoitusosuuksista sekä myyntituloista. Kaupungin investointimenojen määrä oli tilikaudella noin 2,7 miljoonaa euroa. Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot olivat 352 000 euroa.

Toiminnan ja investointien rahavirta oli 3 195 000 euroa alijäämäinen.

Kuva 11. Toiminnan ja investointien rahavirta Karkkilassa vuosina 2007-2019

Kuva 12. Rahoituksen rahavirta Karkkilassa 2006 – 2019 (1000 €)

4.2. Tase ja sen tunnusluvut

Tase ja siitä laskettavat tunnusluvut kuvaavat tilipäätöspäivän mukaista rahoituksen rakennetta. Rahoitusasemassa tilikaudella tapahtuneet muutokset käyvät ilmi rahoituslaskelmasta.

VASTAAVAA, 1000€	2019	2018	VASTATTAVAA, 1000€	2019	2018
PYSYVÄT VASTAAVAT	65 799	66 105	OMA PÄÄOMA	4 608	8 109
Aineettomat hyödykkeet	17	49	Peruspääoma	7 347	7 347
Aineettomat oikeudet	12	23	Muut omat rahastot	4	4
Muut pitkävaikutteiset	4	26	Edellisten kausien ylijäämä	759	1 654
			Tilikauden ylijäämä(+)/alijäämä(-)	-3 501	-895
Aineelliset hyödykkeet	54 290	54 609			
Maa- ja vesialueet	8 910	8 914	PAKOLLISET VARAUKSET	0	0
Rakennukset	36 008	36 883	Eläkevaraukset	0	0
Kiinteät rakenteet ja laitteet	7 668	7 483	Muut pakolliset varaukset	0	0
Koneet ja kalusto	638	811			
Muut aineelliset hyödykkeet	6	6	TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	580	37
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	1 061	512	Valtion toimeksiannot	0	0
Sijoitukset	11 493	11 447	Lahjoitusrahastojen pääomat	519	18
Osakkeet ja osuudet	11 493	11 447	Muut toimeksiantojen pääomat	61	19
Muut lainasaamiset	0	0			
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	519	18	VIERAS PÄÄOMA	65 336	63 724
Valtion toimeksiannot	0	0	Pitkäaikainen	40 429	40 464
Lahjoitusrahastojen	519	18	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	39 883	39 932
Muut toimeksiantojen varat	0	0	Lainat julkisyhteisöiltä	0	0
			Muut velat, Vhl:n	546	532
VAIHTUVAT VASTAAVAT	4 207	5 747	Lyhytaikainen	24 908	23 259
Vaihto-omaisuus	0	0	Joukkovelkakirjalainat	11 700	6 500
Aineet ja tarvikkeet	0	0	Lainat rahoitus- ja	8 356	12 643
Saamiset	1 924	2 993	Lainat julkisyhteisöiltä	0	0
Pitkäaikaiset saamiset	716	1 078	Lainat muilta luotonantajilta	0	0
Muut saamiset	716	1 078	Saadut ennakot	3	2
Lyhytaikaiset saamiset	1 208	1 915	Ostovelat	2 443	1 238
Myyntisaamiset	509	359	Muut velat/Liittymismaksut ja muut velat	383	526
Lainasaamiset	0	0	Siirtovelat	2 023	2 350
Muut saamiset	523	689			
Siirtosaamiset	176	867			
Rahoitusarvopaperit	35	35			
Sijoitukset rahamarkkinainstrumentteihin	35	35			
Rahat ja pankkisaamiset	2 248	2 719			
VASTAAVAA	70 525	71 870	VASTATTAVAA	70 525	71 870

TUNNUSLUVUT	2019	2018
Omavaraisuusaste (%)	6,53	11,28
= $100 \times (\text{Oma pääoma} + \text{Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset}) / (\text{Koko pääoma} - \text{Saadut ennakot})$		
Suhteellinen velkautuneisuus, %	117,96	115,30
= $100 \times (\text{Vieras pääoma} - \text{Saadut ennakot}) / \text{Käyttötulot}$		
Velat ja vastuut prosenttia käyttötuloista, %	118,38	115,65
= $100 \times (\text{Vieras pääoma} - \text{Saadut ennakot} + \text{Vuokravastuut}) / \text{Käyttötulot}$		
Lainakanta 31.12. (1000 €)	59 939	59 075
= $\text{Vieras pääoma} - (\text{Saadut ennakot} + \text{Ostovelat} + \text{Siirtovelat} + \text{Muut velat})$		
Lainakanta 31.12. , € / Asukas	6 864,27	6 729,89
Lainat ja vastuut, 31.12	60 170	59 075
Lainat ja vastuut, € / asukas	6 890,79	6 751,53
Kertynyt Yli-/Alijäämä (1000 €)	-2 742	759
Kertynyt Yli-/Alijäämä, € / Asukas	-314,03	86,42
Lainasaamiset, 1000 €	0	0
asukasluku	8 732	8 778
Oman pääoman sidottujen erien osuus, %	10,42	10,23
Rahoitusvarallisuus, e/asukas	-7 000,29	-6 604,52

Omavaraisuusaste 6,53 % (2018: 11,28 %)

Omavaraisuusaste mittaa kunnan vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä tähtäyksellä. Omavaraisuuden hyvänä tavoitetasona voidaan pitää 65 – 70 prosentin omavaraisuutta. 50 prosenttia ja sitä alempi omavaraisuusaste merkitsee kuntataloudessa merkittävän suurta velkarasitetta.

Karkkilassa omavaraisuusaste on huomattavasti alle tavoitetason ja se on heikentynyt edellisvuodesta.

Suhteellinen velkaantuneisuus 117,96 % (2018: 115,30 %)

Tunnusluku kertoo, kuinka paljon kunnan käyttötuloista tarvitaan vieraan pääoman takaisinmaksuun. Suhteellinen velkaantuneisuus on omavaraisuusastetta käyttökelpoisempi tunnusluku kuntien välisessä vertailussa, koska käyttöomaisuuden ikä, käyttöomaisuuden arvostus tai poistomenetelmä ei vaikuta tunnusluvun arvoon. Mitä pienempi velkaantuneisuuden tunnusluvun arvo on, sitä paremmat mahdollisuudet kunnalla on selviytyä velan takaisinmaksusta tulorahoituksella.

Karkkilan kaupungin suhteellinen velkaantuneisuus on kasvanut vuoden aikana.

Kertynyt ylijäämä – 2 742 077 € (2018: 759 000 €)

Kertynyt ylijäämä osoittaa, paljonko kunnalla on kertynyttä ylijäämää tulevien vuosien liikkumavarana, tai paljonko on kertynyttä alijäämää, joka on katettava tulevina vuosina.

Vuoden 2019 alijäämäinen tulos kuluttaa aiemmin kerrytetyn ylijäämän ja tuleville vuosille syntyy 2,74 miljoonaa euroa katettavaa.

Kertynyt ylijäämä/asukas -314,03 € (2018: 86,27 €)

Kertynyt ylijäämä per asukas heikkeni vuoden aikana reiluksi alijäämäksi per asukas. Asukaslukuna on käytetty vuoden 2019 osalta ennakoasukasmäärää ja vuoden 2018 osalta virallista asukasmäärää. Asukasmäärä laski myös vuoteen 2018 verrattuna.

Lainakanta 31.12.2019 oli 59,94 milj. € (2018: 59,08 milj. €)

Kunnan lainakannalla tarkoitetaan korollista vierasta pääomaa. Lainakantaan lasketaan tällöin koko vieras pääoma vähennettynä saaduilla ennakoilla sekä osto-, siirto- ja muilla veloilla. Kokonaislainamäärä kasvoi 863 812 euroa vuodesta 2018.

Lainat €/asukas 6 864,27 € (2018: 6729,89 €)

Asukaskohtainen lainamäärä nousi 138 euroa /asukas vuonna 2019.

4.3. Kokonaistulot - ja menot

Kokonaistulot ja -menojen laskelma laaditaan tuloslaskelmasta ja rahoituslaskelmasta, jotka sisältävät vain ulkoiset tulot, menot ja rahoitustapahtumat. Kokonaistulo ja -menokäsitteet kattavat laskelmassa varsinaisen toiminnan ja investointien tulot ja menot sekä rahoitustoiminnan rahan lähteet ja käytön.

KOKONAISTULOT JA -MENOT			
TULOT	1 000 €	MENOT	1 000 €
Toiminta		Toiminta	
Toimintatuotot	6 508	Toimintakulut	-55 601
Verotulot	30 780	- Valmistus omaan käyttöön	
Valtionosuudet	18 097	Korkokulut	-497
Korkotuotot	2	Muut rahoituskulut	-19
Muut rahoitustuotot	126	Satunnaiset kulut	
Satunnaiset tuotot		Tulorahoituksen korjauserät	
Tulorahoituksen korjauserät		Pakollisten varausten muutos	
- Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot	-269	- Pakollisten varausten lis. (+), väh. (-)	
Investoinnit		- Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustappiot	
Rahoitusosuudet investointimenoihin	55	Investoinnit	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	352	Investointimenot	-2 729
Rahoitustoiminta		Rahoitustoiminta	
Antolainasaamisten vähennykset		Antolainasaamisten lisäykset	
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	9 320	Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-13 656
Lyhytaikaisten lainojen lisäys	5 200	Lyhytaikaisten lainojen vähennys	
Oman pääoman lisäykset		Oman pääoman vähennykset	
Kokonaistulot yhteensä	70 171	Kokonaismenot yhteensä	-72 502
Täsmäytys			
Kokonaistulot - Kokonaismenot			-2 330,95
Muut maksuvalmiuden muutokset - Rahavarojen muutos			
Muut maksuvalmiuden muutokset			1 859,74
Rahavarojen muutos			-471,21
			-2 330,95

Karkkilan kaupungin kokonaistulot kuluneella tilikaudella olivat 70,17 miljoonaa euroa. Suurin tuloerä muodostuu verotuloista, jonka osuus kokonaistuloista on 43,9 prosenttia.

Kokonaismenot olivat tilikaudella 72,5 miljoonaa euroa. Olennaisin menoerä koostuu toimintakuluista, joiden osuus kokonaismenoista on 76,7 prosenttia.

Vuonna 2019 kokonaismenot olivat 2 330 965 euroa suuremmat kuin kokonaistulot. Vuonna 2018 kokonaistulot olivat 632 000 euroa kokonaismenoja suuremmat.

5 KAUPUNKIKONSERNIN TOIMINTA JA TALOUS

5.1. Kaupunkikonsernin rakenne

Karkkilan kaupunkikonserniin kuuluivat 31.12.2019 seuraavat yhteisöt:

Konsernitaseeseen yhdisteltävät yhteisöt	Omistusosuus
Kuntayhtymät:	%
Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiri	0,88
Länsi-Uudenmaan ammattikoulutuskuntayhtymä	9,48
Eteva kuntayhtymä	1,99
Uudenmaan liitto	0,82
Uudenmaan päihdehuollon kuntayhtymä	3,45
Perusturvakuntayhtymä Karviainen	24,00
Tytäryhteisöt:	
Kiinteistöosakeyhtiö Sorvirinne	76,71

5.2. Kaupunkikonsernin ohjaus

Kaupunginvaltuuston 6.9.2010 § 45 hyväksymällä kaupungin konserniohjeella luodaan puitteet konserniin kuuluvien yhteisöjen omistajaohjaukselle kaupungin tavoitteiden mukaisesti. Ohjetta noudatetaan soveltuvin osin myös osakkuusyhteisöjen ja kuntayhtymien omistajaohjauksessa.

Konserniohjeella pyritään yhteisöjen ohjauksen ja käytäntöjen yhtenäistämiseen, toiminnan läpinäkyvyyden lisäämiseen, kaupungin yhteisöstä saaman tiedon laadun parantamiseen ja tiedonkulun tehostamiseen. Konserniohjeen lisäksi kaupunginvaltuusto on hyväksynyt hyvää hallinto- ja johtamistapaa koskevan suosituksen kuntakonsernissa. Suosituksella täydennetään muun muassa lakisääteisiä menettelytapoja ja Karkkilan kaupungin konserniohjeissa antamia ohjeita. Suosituksella on tarkoitus yhtenäistää ja vakiinnuttaa konserniohjauksen kannalta konserniin kuuluvien tytäryhtiöiden johtamis- ja hallintokäytännöt ja siten varmistaa, että tytäryhtiöissä toteutuvat terveet liikeperiaatteet, riittävä avoimuus, tulostietojen oikeellisuus, asianmukainen sisäinen valvonta, riskien hallinta sekä se, että kaupungin omistuksia hoidetaan tarkoituksenmukaisesti, luotettavasti ja tehokkaasti kuntakonsernin kokonaisuutena turvaten. Hyvää hallinto- ja johtamistapaa koskeva suositus ohjaa myös yleisohjeena kaupunkia yhtiökokouksessa edustavia ja muita kaupungin puolesta omistajaohjausta käyttäviä.

Konserniohjeen mukaan konsernin valvonnasta vastaa konsernijohto. Kuntalain ja kaupungin hallintosäännön mukaan konsernijohtoon kuuluvat kaupunginhallitus, kaupunginjohtaja sekä toimialajohtajat.

5.3. Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat

Kaupunkikonserniin kuuluvat yhtiöt ovat pieniä, joten yhtiöiden vaikutus konsernilaskelmissa on pieni. Kuntayhtymien vaikutus on taloudellisesti paljon suurempi, vaikka kaupungin omistus kuntayhtymissä on pieni. Suurin vaikutus on Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirillä ja Perusturvakuntayhtymä Karviaisella.

Kiinteistö Oy Sorvirinne

Rakennukset sijaitsevat kaupungin omistamalla vuokratontilla, jonka pinta-ala on 6.918m². Asuntopinta-ala on 1.555 m². Rakennusten valmistumisvuosi on 1989. Yhtiössä on 35 asuntoa ja yksi yhtiön hallussa oleva huoneisto, jonka alakerrassa on pannuhuone. Kaupungin omistamia asuntoja on yhteensä 28. Hallituksen ehdotus tilikauden tuloksen käsittelyksi on, että tilikauden tulos 13,10 euroa kirjataan vapaan pääoman lisäykseksi ja että osinkoa ei jaeta. Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä on, että toiminta jatkuu edellisten vuosien kaltaisena.

5.4. Arvio konsernin todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Yhteydenpito konserniyhteisöjen ja omistajan välillä on lisääntynyt, mikä parantaa mahdollisuuksia konserniyhteisöjen ohjaukseen. Konsernivalvonta ja omistajaohjaus vaativat edelleen kehittämistä. Jotta talouden ja toiminnan ohjausvaikutus ja luotettavuus parantuisi, suunnitteluun, seurantaan, raportointiin ja sopimukseen tulee kiinnittää huomioita. Tulevien investointien pitkäjänteiseen ja huolelliseen suunnitteluun tulee panostaa.

Kiinteistöosakeyhtiö Sorvirinteen osalta kaupunki tulee jatkamaan asuntojen myymistä niiden vapauduttua.

5.5. Konsernituloslaskelma ja tunnusluvut

KONSERNITULOSLASKELMA 1000 €	2019	2018
Toimintatuotot	56 672	53 575
Toimintakulut	-106 822	-100 388
Osuus osakkuusyht.voitosta+/tappiosta-	7	-6
 Toimintakate	 -50 143	 -46 819
 Verotulot	 30 775	 30 716
Valtionosuudet	20 509	20 049
 Korkotuotot	 6	 36
Muut rahoitustuotot	151	135
Korkokulut -	-514	-585
Muut rahoituskulut -	-134	-111
**Rahoitustuotot ja kulut yht.	-491	-524
 Vuosikate	 650	 3 421
 Suunnitelman mukaiset poistot	 -4 067	 -4 307
Omistuksen eliminointierot	-4	-17
Arvonalentumiset	2	-2
Satunnaiset tuotot+/kulut-	0	0
Tilikauden tulos	-3 418	-905
 Tilinpäätössiirrot	 0	 0
Vähemmistöosuudet	30	-9
 Tilikauden ylijäämä+/alijäämä-	 -3 391	 -916
 TUNNUSLUVUT	 2019	 2018
Toimintatuotot / Toimintakulut, %	53,1	53,4
Vuosikate / Poistot, %	16,0	79,4
Vuosikate, euroa / asukas	74,4	389,7
Asukasmäärä	8 732	8 778

5.6. Konsernirahoituslaskelma ja tunnusluvut

KONSERNIRAHOITUSLASKELMA 1000 €	2019	2018
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	650	3 421
Satunnaiset erät	0	0
Tilikauden verot	-1	-1
Tulorahoituksen korjauserät	-243	-878
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-5 244	-3 161
Rahoitusosuudet investointimenoihin	55	54
Pysyvien vastaavien luovutustulot	365	1 076
Toiminnan ja investointien rahavirta	-4 418	513
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	0	-3
Antolainasaamisten vähennykset	0	3
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	10 885	35 350
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-13 943	-18 826
Lyhytaikaisten lainojen muutos	5 965	-16 520
Oman pääoman muutokset	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja po muutos	57	-8
Vaihto-omaisuuden muutos	57	-86
Saamisten muutos	-341	10
Korottomien velkojen muutos	738	1 983
Rahoituksen rahavirta	3 417	1 903
Rahavarojen muutos	-1 001	2 416
Rahavarat 31.12.	6 880	7 880
Rahavarat 1.1.	7 880	5 466
	0	0
TUNNUSLUVUT	2019	2018
Investointien tulorahoitus, %	12,5	110,1
Pääomamenojen tulorahoitus, %	3,4	15,6
Lainanhoitokate	0,1	0,2
Kassan riittävyys, pv	20	23
Kassastamaksut M €	127	123

5.7. Konsernitase ja tunnusluvut

KONSERNITASE 1000 € VASTAAVAA	2019	2018
PYSYVÄT VASTAAVAT	73 062	72 019
Aineettomat hyödykkeet	717	679
Aineettomat oikeudet	27	64
Muut pitkävaikutteiset menot	690	615
Ennakkomaksut	0	1
Aineelliset hyödykkeet	66 333	65 415
Maa- ja vesialueet	9 200	9 204
Rakennukset	43 828	44 301
Kiinteät rakenteet ja laitteet	7 995	7 823
Koneet ja kalusto	2 101	2 299
Muut aineelliset hyödykkeet	67	64
Enn.maksut ja keskeneräiset	3 143	1 724
Sijoitukset	6 011	5 925
Osakkuusyhteisöosuudet	265	229
Muut osakkeet ja osuudet	5 731	5 681
Joukkovelkakirjalainasaamiset	0	0
Muut lainasaamiset	3	3
Muut saamiset	12	12
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	617	136
VAIHTUVAT VASTAAVAT	12 817	13 534
Vaihto-omaisuus	384	441
Saamiset	5 553	5 212
Pitkäaikaiset saamiset	732	1 093
Lyhytaikaiset saamiset	4 822	4 119
Rahoitusarvopaperit	1 028	1 023
Rahat ja pankkisaamiset	5 852	6 857
VASTAAVAA YHTEENSÄ	86 496	85 688

VASTATTAVAA	2019	2018
OMA PÄÄOMA	7 033	10 409
Peruspääoma	7 347	7 347
Säätiöiden ja yhdistysten peruspääomat	0	0
Arvonkorotusraho	0	0
Muut omat rahastot	1 210	1 254
Edellisten tilikausien yli- /alijäämä	1 867	2 724
Tilikauden yli-/ alijäämä	-3 391	-916
 VÄHEMMISTÖSUUDET	 43	 37
 PAKOLLISET VARAUKSET	 457	 461
Eläkevaraukset	8	9
Muut pakolliset varaukset	449	452
 TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	 731	 193
 VIERAS PÄÄOMA	 78 233	 74 588
Pitkäaikainen korollinen vieras pääoma	44 851	43 622
Pitkäaikainen koroton vieras pääoma	569	554
Lyhytaikainen korollinen vieras pääoma	21 037	19 358
Lyhytaikainen koroton vieras pääoma	11 777	11 054
 VASTATTAVAA YHTEENSÄ	 86 496	 85 688

TUNNUSLUVUT	2019	2018
Omavaraisuusaste %	8,2	12,2
Suhteellinen velkaantuneisuus %	72,5	71,5
Velat ja vastuut prosenttia käyttötuloista	77,5	76,7
Kertynyt ylijäämä+/alijäämä, 1000 €	-1 524	1 808
Kertynyt ylijäämä+/alijäämä, € / asukas	-174	206
Konsernin lainakanta 31.12., 1000 €	65 888	62 981
Konsernin lainat, € / asukas	7 546	7 175
Konsernin lainasaamiset 31.12., 1000 €	3	3
Asukasmäärä	8 732	8 778
 Oman pääoman sidottujen erien osuus, %	 9,9	 10,0
Rahoitusvarallisuus, e/asukas	-7 536	-7 006

6 TILIKAUDEN TULOKSEN KÄSITTELY JA TALOUDEN TASAPAINOTTAMISTOIMENPITEET

Tilikauden tuloksen käsittely

Karkkilan kaupunginhallitus ehdottaa, että tilikauden alijäämä 3 500 675,84 euroa siirretään kokonaisuudessaan alijäämänä taseen omaan pääomaan edellisiltä tilikausilta kertyneisiin yli-/alijäämiin.

Talouden tasapainottamistoimenpiteet

Kuntalain 115 §:n mukaan kunnan taseen sisältäessä kattamattomia alijäämiä, toimintakertomuksessa on tehtävä selkoa talouden tasapainottamisen toteutumisesta tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman ja toimenpideohjelman riittävydestä talouden tasapainottamiseksi.

Tilikauden tuloksen käsittelyn jälkeen kaupungin taseessa on 2 742 076,70 euroa alijäämää.

Karkkilan kaupunki ja Perusturvakuntayhtymä Karviainen valmistelevat kumpikin omat talouden tasapainotusohjelmansa vuoden 2020 aikana.

OSA 2 TALOUSARVION TOTEUTUMINEN

Talousarvion toteutuminen -kohdassa selvitetään valtuuston asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen vuonna 2019.

7 TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN

Kaupunginvaltuusto hyväksyy toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet talousarvion yhteydessä. Toiminnassa ja taloudessa on noudatettava talousarviota. Kaupunginvaltuustoon nähden sitoviksi eriksi on käyttötalousosassa määritelty toimielimien sekä Perusturvakuntayhtymä Karviaisen ulkoinen toimintakate. Kaupungin hallituksen alaisen luottamustoimihallinnon toimintakatetta laskettaessa ei oteta huomioon pysyvien vastavien myynnistä kertyviä myyntivoittoja tai myyntitappioita.

Investointiosan määrärahat ovat valtuustoon nähden sitovia taseen päälajeittain eli aineettomat oikeudet, maa- ja vesialueet, osakkeet ja osuudet, koneet, kalusto ja kuljetusvälineet, rakennukset ja rakennelmat sekä kiinteät rakenteet ja laitteet. Myös talousarviossa esitetyt toiminnalliset tavoitteet on määritelty sitoviksi. Sitovuus tarkoittaa sitä, että tavoitteista ei voida poiketa ilman kaupunginvaltuuston päätöstä.

7.1. Käyttötaloulosan toteutuminen

Valtuusto on vahvistanut talousarviossa vuoden 2019 määrärahat ja tuloarviot sekä niiden sitovat toimintakatteet Perusturvakuntayhtymä Karviaisen ja toimielimien osalta. Nämä määrärahat on esitetty talousarvion ja toteuman osalta kaupungin hallituksen sekä lautakuntien toimintakertomuksissa kokonaisuudessaan ja palvelualueittain. Mukaan on otettu myös lisätietoa tuomaan vastuualuetta tarkemmat erittelyt. Toimintakertomuksissa on myös esitetty perustelut suurimmille poikkeamille.

7.1.1. Keskusvaalilautakunta

KESKUSVAALILAUTAKUNTA						
	TP2018	TA2019	MTA2019	TP2019	Poik. % TP/MTA	Poikkeama
Tuloarviot ja määrärahat						
Toimintatuotot	14 980	99 050	99 050	29 740	30,0	-69 310
Toimintakulut	-18 996	-102 700	-102 700	-32 884	32,0	69 816
Sisäiset kulut	-573	-1 650	-1 650	-2 535	153,6	-885
Toimintakate	-4 590	-5 300	-5 300	-5 679	107,2	-379
Laskennalliset kustannukset						
Poistot ja arvonalennukset						
Muut laskennalliset kustannukset						
Tehtävän kokonaiskustannukset	-4 590	-5 300	-5 300	-5 679	107,2	-379

Keskusvaalilautakunta toimittaa ne tehtävät, mitkä sille vaalilain mukaan kuuluvat. Keskusvaalilautakunnan käytännön toimintaa hoidetaan kaupungin hallituksen alaisessa päätöksenteossa.

Talousarviossa oli varattu rahaa kolmen vaalin, eduskuntavaalien ja EU-vaalien sekä maakuntavaalien, järjestämiseen. Vaalit sujuivat suunnitellusti. Aikaisempiin vuosiin verrattuna ennakoäänestyksessä oli kaksi toimipistettä. Maakuntavaaleja ei järjestetty.

7.1.2. Tarkastuslautakunta

TARKASTUSLAUTAKUNTA						
	TP2018	TA2019	MTA2019	TP2019	Poik. % TP/MTA	Poikkeama
Tuloarviot ja määrärahat						
Toimintatuotot	0	0	0	0	0,0	0
Toimintakulut	-25 864	-20 800	-20 800	-21 666	104,2	-866
Sisäiset kulut	-296	-250	-250	-491	196,3	-241
Toimintakate	-26 161	-21 050	-21 050	-22 157	105,3	-1 107
Laskennalliset kustannukset						0
Poistot ja arvonalennukset						
Muut laskennalliset kustannukset						
Tehtävän kokonaiskustannukset	-26 161	-21 050	-21 050	-22 157		-1 107

Tarkastuslautakunta valmistelee valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat sekä arvioi, ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet toteutuneet (Kuntalaki § 121). Valtuuston valitseman tilintarkastajan tehtävänä on tarkastaa hyvän tilintarkastustavan mukaisesti tilikauden hallinto, kirjanpito ja tilinpäätös. Tilintarkastajan tehtävistä säädetään kuntalain 123 §:ssä.

Tarkastuslautakunta kokoontui vuonna 2019 yhteensä yksitoista kertaa. Vuoden aikana lautakunta sai kokouksiinsa kuultavakseen kaupunginjohtajan (17.1. ja 16.5.), maahanmuuttokoordinaattorin, sivistysjohtajan, työllisyyskoordinaattorin, konsernipalvelujohtajan, museonjohtajan ja lukion rehtorin sekä kaikkien henkilöstöjärjestöjen pääluottamusmiehet yhdessä.

Tilintarkastuspäiviä Karkkilan kaupungissa tehtiin varsinaisen tarkastajan ja aputarkastajan toimesta yhteensä noin 15 päivää (vuonna 2018 tarkastettiin 24,4 päivää). Tarkastuspäivien määrä on 2-3 päivää tavallista vähäisempi, koska tilintarkastajan vaihtumisen takia osa tarkastuksista siirtyy vuodelle 2020.

7.1.3. Kaupunginhallitus

Karkkilan kaupungin organisaatio muuttui 1.9.2019. Alkuvuonna kaupunginhallitus -kokonaisuuteen kuuluivat kaupungin toimintaa ohjaavat ja tukevat keskushallinnolliset palvelut eli johtaminen, talous-, hallinto- ja henkilöstöpalvelut sekä kaupungin viestintä ja kaupunkimarkkinointi. Lisäksi kokonaisuuteen kuului sosiaali- ja terveystalouden omistajaohjaus. Palvelutoiminnasta kaupunginhallitus -kokonaisuuteen kuuluivat elinkeinopalvelut, työllisyydenhoidon palvelut, maahanmuuttajapalvelut ja kotouttaminen, maaseutupalvelut sekä joukkoliikenne.

Syyskuun alusta kaupunginhallituksen alaisuuteen kuuluivat samat toiminnot kuin alkuvuonnakin, mutta ne jaettiin uusiin prosessiperusteisiin kokonaisuuksiin. Kaupunginhallitus kokonaisuus sisältää kaupungin päätöksen teon ja johtamisen sekä kaikkea toimintaa ohjaavat ja tukevat konsernipalvelut. Lisäksi kaupunginhallituksen alaisuuteen kuuluu elinvoiman toimiala ja kaupunginhallituksen alaiset vaikuttamistoimielimet eli Karkkilan nuorisovaltuusto, vammaisneuvosto sekä vanhusneuvosto. Kaupunginhallitus vastaa sosiaali- ja terveystalouden sekä maaseutupalvelujen omistajaohjauksesta Päätöksenteko ja johtaminen -osion

sisältää kaupunginjohtajan, kaupungin johtoryhmätoiminnan, kaupungin viestinnän ja strategiset ohjelmat. Lisäksi osioon kuuluu konsernipalvelut (talous, henkilöstö, päätösvalmistelu ja ict-palvelut). Elinvoiman toimiala (maahanmuutto, työllisyyden hoito, elinkeino- ja yrityspalvelut ja palvelupiste ja kaupunkimarkkinointi)..

Kaupunginjohtaja johtaa kaupunginhallituksen alaisena kaupungin hallintoa, taloudenhoitoa ja muuta toimintaa. Toimialoja johtaa toimialajohtaja ja konsernipalveluita konsernipalvelujohtaja. Kaupunginjohtaja on hoitanut elinvoimajohtajan tehtäviä loppuvuoden ajan 1.9.2019 alkaen.

Talouden toteutuminen

KAUPUNGINHALLITUS						
	TP2018	TA2019	MTA2019	TP2019	Poik. % TP/MTA	Poikkeama
Tuloarviot ja määrärahat						
Toimintatuotot	680 362	333 490	333 490	516 299	154,8	182 809
Sisäiset toimintatuotot	77 654	82 258	82 258	76 238	92,7	-6 020
Toimintakulut	-33 855 259	-34 342 427	-34 547 627	-35 773 144	103,5	-1 225 517
Sisäiset toimintakulut	-185 039	-177 126	-177 126	-194 017	109,5	-16 891
Toimintakate	-33 282 281	-34 103 805	-34 309 005	-35 374 624	103,1	-1 065 619
Laskennalliset kustannukset						
Poistot ja arvonalennukset	-6 520	-10 500	-10 500	-6 520	62,1	3 980
Muut laskennalliset kustannukset	1 395 000	1 412 209	1 412 209	1 425 665	101,0	13 456
Tehtävän kokonaiskustannukset	-31 893 800	-32 702 096	-32 907 296	-33 955 479	103,2	-1 048 183

Vuonna 2019 kertyi ulkoisia toimintatuottoja 182 809 euroa enemmän kuin mitä muutetussa talousarviossa oli varattu.

Ulkoiset toimintakulut ylittyivät muutettuun talousarvioon nähden yhteensä 1 225 517 euroa. Menojen ylitys johtui Perusturvakuntayhtymä Karviaisen toiminnan hyväksytystä talousarvioylityksestä.

Ulkoinen toimintakate ylittyi muutettuun talousarvioon nähden 1 065 619 euroa.

Henkilöstö

Vuonna 2019 kaupunginhallitus -kokonaisuudessa vaihtuivat henkilöt seuraavissa viroissa ja tehtävissä; asiantuntijasihteeri. Lisäksi kaupunginjohtaja vastasi oman virkansa ohella elinvoimajohtajan tehtävistä ja hallintopäällikkö konsernipalvelujohtajan tehtävistä. Taloussihteeri irtisanoutui loppuvuonna ja hänen tehtäviään hoiti toinen taloussihteeri oman toimensa ohella. Talouspäällikön virka perustettiin uutena ja talouspäällikkö aloitti joulukuussa 2019. Siviilipalvelushenkilö teki jonkin verran töitä konsernipalveluissa kaupunkikehitystoimialan ohella ja hän jatkoi joulukuussa kaksi viikkoa toimistotyöntekijänä. Lisäksi kolme kuukautta oli harjoittelija ja sama henkilö jatkoi kesän jälkeen 2,5 kuukautta loppuvuonna töitä suunnittelijana. Lisäksi yksi työllistetty oli puolipäiväisenä.

Elinvoiman toimialalla palvelupiste Serverissä on ollut kaksi työntekijää yhden suunnitellun sijaan. Työllisyyskoordinaattori oli opintovapaalla kaksi kuukautta ja hänen tehtäviään jaettiin muille. Elinvoiman toimialalla oli myös yksi harjoittelija loppuvuoden ajan kaksi kuukautta sekä yksi työllistetty.

Viestintäsihteeri oli opintovapaalla kuusi kuukautta ja hänen tehtäviään jaettiin muille.

Muilta osin ei tapahtunut olennaisia muutoksia kaupunginhallituksen alaisissa henkilöstöön liittyvissä asioissa.

Toiminnan toteutuminen

Karkkilan kaupunginvaltuusto hyväksyi uuden kaupunkistrategian 11.12.2017 vuosille 2018 – 2022.

Vaikka kaupunginhallituksen alaista resurssijakoa muutettiin 1.9.2019 lähtien, rahat tiliöitiin koko vuoden samalla tavalla. Seuraavassa osiossa käydään läpi rahojen kohdentuminen ja käyttö alkuvuonna 2019 voimassa olevan mukaisesti.

Päätöksenteko ja johtaminen

Kaupunginhallituksen alaisuudessa toimii toimialoista erillinen Päätöksenteko ja johtaminen. Kokonaisuuden keskeinen tehtävä on toimia konserniohjaus- ja kehittämistehtävissä sekä tukea edunvalvontaa ja kuntademokratian toteutumista. Lisäksi osioon kuuluu perusturvakuntayhtymä Karviaisen omistajaohjaus.

Päätöksenteko ja johtaminen						
	TP2018	TA2019	MTA2019	TP2019	Poik. % TP/MTA	Poikkeama
Tuloarviot ja määrärahat						
Toimintatuotot	52 981	0	0	38 108	0,0	38 108
Sisäiset toimintatuotot		0	0		0,0	
Toimintakulut	-30 961 068	-31 180 661	-31 580 661	-32 938 356	104,3	-1 357 695
Sisäiset toimintakulut	-38 684	-36 658	-36 658	-35 313	96,3	1 345
Toimintakate	-30 946 771	-31 217 319	-31 617 319	-32 935 560	104,2	-1 318 241
Laskennalliset kustannukset						
Poistot ja arvonalennukset	-6 520	-6 500	-6 500	-6 520	100,3	-20
Muut laskennalliset kustannukset						
Tehtävän kokonaiskustannukset	-30 953 291	-31 223 819	-31 623 819	-32 942 080	104,2	-1 318 241

Vuonna 2019 kertyi ulkoisia toimintatuottoja muutettuun talousarvioon nähden 38 108 euroa enemmän. Summa muodostuu pysyvien vastaavien myyntivoitoista, jotka saatiin Sorvinrinteen asunnon myynnistä.

Ulkoiset toimintakulut ylittyivät 1 357 695 euroa muutettuun talousarvioon nähden. Ylityksen olennaisin syy oli Karviaisen toimintaan hyväksytty talousarvionylitys.

Päätöksenteon ja johtamisen toimintakate ylittyi muutettuun talousarvioon nähden yhteensä 1 318 241 euroa.

Toiminnan toteutuminen

Kaupungin strategisen johtamisjärjestelmän kehittäminen käynnistettiin syksyllä 2018, ja työ jatkui vuonna 2019. Kaupunkistrategian tavoitteiden toteutumaraportointi uudistettiin vuonna 2018 ja uudet raportointikäytännöt otettiin käyttöön vuonna 2019.

Kaupungin esimiehille järjestettiin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan koulutusta. Koulutus oli osa riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan toteuttamisen uudistamistyötä Karkkilassa. Riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan uudistamistyö työ jatkui vuonna 2019 ja edelleen vuonna 2020.

Hallintosäännön uudistamistyötä tehtiin vuonna 2019. Myös hankintaohjeen uudistaminen alkoi.

Perusturvakuntayhtymä Karviainen

Perusturvakuntayhtymä Karviainen vastaa sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen järjestämisestä Karkkilan kaupungille ja Vihdin kunnalle. Perusterveydenhuollon ja sosiaalipalvelut Karviainen toteuttaa itse, erikoissairaanhoidon Karviainen hankkii Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiriltä (HUS). Karviaisen vuoden 2019 talousarvio ei ole ollut valmis, kun Karkkilan talousarviota on suunniteltu.

Perusturvakuntayhtymä Karviainen						
	TP2018	TA2019	MTA2019	TP2019	Poik. % TP/MTA	Poikkeama
Tuloarviot ja määrärahat						
Toimintatuotot	0		0	0	0,0	0
Sisäiset toimintatuotot			0			
Toimintakulut	-19 068 001	-18 609 275	-19 009 275	-19 591 304	103,1	-582 029
Sisäiset toimintakulut						
Toimintakate	-19 068 001	-18 609 275	-19 009 275	-19 591 304	103,1	-582 029
Laskennalliset kustannukset						
Poistot ja arvonalennukset						
Muut laskennalliset kustannukset						
Tehtävän kokonaiskustannukset	-19 068 001	-18 609 275	-19 009 275	-19 591 304	103,1	-582 029

Erikoissairaanhoito						
	TP2018	TA2019	MTA2019	TP2019	Poik. % TP/MTA	Poikkeama
Tuloarviot ja määrärahat						
Toimintatuotot						0
Sisäiset toimintatuotot						
Toimintakulut	-11 115 499	-11 818 939	-11 818 939	-12 508 474	105,8	-689 535
Sisäiset toimintakulut						
Toimintakate	-11 115 499	-11 818 939	-11 818 939	-12 508 474	105,8	-689 535
Laskennalliset kustannukset						
Poistot ja arvonalennukset						
Muut laskennalliset kustannukset						
Tehtävän kokonaiskustannukset	-11 115 499	-11 818 939	-11 818 939	-12 508 474	105,8	-689 535

Hallinnon toimiala

Kaupunginhallitus -kokonaisuuteen sisältyy päätöksenteko ja johtaminen -osion lisäksi hallinnon toimiala. Hallinnon toimialan tehtävänä on tuottaa keskitetysti talous-, henkilöstö- ja hallintopalvelut sekä antaa niihin liittyvää asiantuntijapalvelua kaupungin kaikille toimialoille. Hallinnon toimialaan kuuluu myös kaupungin viestintä sekä kaupunkimarkkinointi ja ict-palvelut.

Ulkoisista palvelutehtävistä hallinnon toimialaan kuuluu maahanmuuttaja- ja kotouttamispalvelut, elinkeinopalvelut, maaseutupalvelut, työllisyydenhoidon palvelut, joukkoliikenne sekä palvelupiste Serveri. Maaseutupalvelut hankitaan sopimuksella Länsi-Uudenmaan maaseutuhallinnolta, jota isännöi Inkoon kunnalta. Sosiaali- ja terveystalvet hankitaan Perusturvakuntayhtymä Karviaiselta ja erikoissairaanhoidon palvelut Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymältä.

Hallinnon palvelualue						
	TP2018	TA2019	MTA2019	TP2019	Poik. % TP/MTA	Poikkeama
Tuloarviot ja määrärahat						
Toimintatuotot	627 382	333 490	333 490	478 191	143,4	144 701
Sisäiset toimintatuotot	77 654	82 258	82 258	76 238	92,7	-6 020
Toimintakulut	-2 894 191	-2 966 966	-2 966 966	-2 834 789	95,5	132 177
Sisäiset toimintakulut	-146 355	-140 468	-140 468	-158 704	113,0	-18 236
Toimintakate	-2 335 510	-2 691 686	-2 691 686	-2 439 063	90,6	252 623
Laskennalliset kustannukset						
Poistot ja arvonalennukset		-4 000	-4 000		0,0	4 000
Muut laskennalliset kustannukset	1 395 000	1 412 209	1 412 209	1 425 665	101,0	13 456
Tehtävän kokonaiskustannukset	-940 509	-1 283 477	-1 283 477	-1 013 398	79,0	270 079

Kotouttamisen ja maahanmuuttopalveluiden osalta vuosi 2019 toteutui talouden näkökulmasta suunnitellun mukaisesti. Vaikka kuluja toteutui suunniteltua enemmän mm. palveluiden ostojen osalta (sis. tulkkaus sekä Karviaiselta ostettavien maahanmuuton sosiaalityön palvelut), syntyi myös suunniteltua enemmän tuloker-tyymää. Tämä aiheutui mm. laskennallisten korvausten arvioitua suuremmasta määrästä, sekä siitä, että osa pakolaisten kotoutumista tukevien palveluiden kustannuksista voidaan hakea korvattavaksi takaisin kunnalle esim. tulkkauksien osalta.

Muun kotoutumista tukevan toiminnan toteuttamisen lisäksi kotouttamisen kustannuspaikalta maksettiin omavastuuosuutta Resurssipankki-hankkeelle sekä osallistuttiin kaupungin liikuntapalveluiden Yhdessä liik-kuen! – hankkeen omavastuukuluihin. Lisäksi vuoden aikana toteutettiin kaupungin omalle henkilöstölle sekä yhteistyökumppaneille koulutuksia maahanmuuttoa käsittelevistä teemoista. Vuoden 2019 osalta kotouttamisen kustannuspaikan tuloylijäämä oli noin 20 000 euroa.

Elinkeinotoimen osalta avustuksia saatiin muutettua talousarviota enemmän. Nämä koostuivat pääosin joukkoliikenneavustuksista, joita saatiin 53 579 euroa arvioitua enemmän.

Ulkoinen toimintakate hallinnon toimialalla on 252 623 euroa parempi kuin mitä on talousarviossa varattu vuodelle 2019.

Toiminnan toteutuminen

Vuoden 2019 aikana haettiin ja saatiin valtiovarainministeriöltä rahoitusta kaupungin digitaalisten palvelui-den kehittämiseen. Hanke kestää marraskuun loppuun vuonna 2021. Sopimuksenhallinnan ohjelma otettiin käyttöön ja vietiin sinne toimialojen sopimuksia. Hankintaohjetta ja sisäisen valvonnan ja riskien hallinnan ohjeen päivittäminen on aloitettu.

Työhyvinvointia parannettiin mm. työterveyshuollon yhteistyössä muodostamalla henkisen tuen vertaisryh-millä.

Karkkilalaisten yhdistysten, säätiöiden ja yritysten käyttöön suunnattua kaupungin rekrytointisetelin käyttö-mahdollisuutta laajennettiin niin, että se voidaan myöntää karkkilalaiselle ehdot täyttävälle työntekijälle sil-loinkin, kun hän työllistyy muun kuin karkkilalaisen työnantajan palvelukseen. Kesätyöseteleitä varattiin 40 kappaletta, mutta tilityksiin käytettiin 15 kaupungin seteliä ja 19 yritys/yhdistysseteliä.

Vuonna 2019 Karkkilan kaupungin maahanmuuttopalvelut siirtyivät osaksi elinvoiman toimialaa. Muutoksen myötä kotouttamisen näkökulmaksi nousi entistä vahvemmin työllistymiseen liittyvät kysymykset. Ensisijai-sena asiakasryhmänä maahanmuuttopalveluissa ovat kuntaan muuttaneet pakolaistaustaiset henkilöt, joi-den kotoutumista tuetaan eri tavoin. Tämän lisäksi tukea ja ohjausta tarjotaan kaikille Karkkilassa asuville vieraskielisille henkilöille, riippumatta maahantulon statuksesta. Karkkilan ulkomaalaistaustaisten

henkilöiden määrä on vuosittain ollut hienoisessa kasvussa. Loppuvuodesta 2019 tuli tieto, että Karkkilan kaupunki saa mahdollisuuden vastaanottaa vuoden 2020 aikana 25 hengen kiintiöpakolaisen ryhmän.

Elinkeinopalvelujen vuoden 2019 toiminnan painopisteenä oli matkailutoimialan ja matkailuverkoston kehittäminen. Karkkilan kaupungin koordinoima matkailuyritysten yritysryhmähanke käynnistyy keväällä 2020, edellyttäen että hankkeeseen saadaan valtion kehittämistuki.

Yrityspalveluissa toiminnan painopiste oli yritysten liiketoiminnan edellytysten turvaamisessa ja työpaikkaomavaraisuuden lisäämisessä. Yhtenä tärkeänä yhteistyökumppanina oli Keski-Uudenmaan Kehittämiskeskus Oy Keuken, jolta Karkkilan kaupunki ostaa perustettavien ja toimivien yritysten neuvontapalvelut. Muita yhteistyökumppaneita olivat mm. toisen asteen ammatillista koulutuspalvelua tarjoavat oppilaitokset.

Kaupunkimarkkinointia on toteutettu yhdessä tapahtumajärjestäjien ja muiden kaupungin yhteistyökumppanien kanssa.

Elinkeinopalvelujen koordinoimana ja yhteistyössä muiden kaupungin toimialojen kanssa toteutettiin Karkkilan Karkkipäivät ja Rautapäivät kaupunkitapahtumat. Muita yhteisiä tapahtumia olivat mm. Ympäristötalokoot, osallistuminen Alihankintamessuille, Karkkilan joulun avaus ja Joulun Helinät.

Joukkoliikenteen osalta Karkkilan sarjalippu -tuotteen kokeilusta saatiin hyvää palautetta, ja kokeilua jatketaan vuonna 2020. Vuorotarjonnan turvaamiseksi Karkkilan kaupunki on hankkinut kesäkuusta 2019 alkaen kokeiluna uuden arki-iltojen myöhäisvuoron Helsinki-Karkkila. Liikenteen hankinta toteutettiin yhdessä Forssan kaupungin ja Uudenmaan ELY-keskuksen kanssa. Koska joukkoliikenne on jatkuvassa muutoksessa, jatketaan joukkoliikenteen kehittämistoimenpiteiden suunnittelua aktiivisesti vuonna 2020. Joukkoliikennesuunnitelman tavoitteena on säilyttää ja ylläpitää asukkaiden ja yritysten tarpeisiin sopiva saavutettavuus Karkkilasta Karkkilaan.

Valtuuston nähdet sitovat toiminnalliset tavoitteet

Päämäärä	Elinvoima
Valtuustokauden 2019-21 tavoite	Karkkilan mielikuva on myönteinen (KS, KH) Karkkilan viestintä on vuorovaikutteista ja modernia (KS, KH)
Talousarviovuoden 2019 toimenpiteet	-Karkkila-brändin kirkastaminen ja tavoitteellinen viestintä -Viestintäsuunnitelman ja -ohjeistuksen päivitys -Osallistavan viestinnän edistäminen.
Toteutuu / ei toteudu	Toteutui -Brändityö käynnistettiin vuonna 2019 (jatkuu 2020) -Viestintäsuunnitelma päivitettiin -Osallistuvaa viestintää kehitettiin (jatkuu 2020)
Arviointikriteeri/mittari	-Brändityön suunnitelman laatiminen ja sen toimenpiteiden toteuttaminen -Viestintäsuunnitelman ja -ohjeistuksen päivittäminen -Osallistavan viestinnän toimenpiteiden toteuttaminen.
Vastuuhenkilö	Kaupunginjohtaja

Päämäärä	Elinvoima
Valtuustokauden 2019-21 tavoite	Karkkila kasvaa kestävästi (KS, KH) / Karkkilan kasvuohjelman 2019-2021 käynnistäminen (KJ)
Talousarviovuoden 2019 toimenpiteet	Kasvuohjelma suunnitellaan kevään 2019 aikana ja sen toimenpiteet käynnistetään alkusyksystä 2019.
Toteutuu / ei toteudu	Toteutui -Suunnittelu aloitettu, mutta siirretty vuoteen 2020 (resurssivaje)
Arviointikriteeri/mittari	Ohjelman valmiusaste ja toteutetut toimenpiteet sekä niiden vaikuttavuus
Vastuuhenkilö	Kaupunginjohtaja

Päämäärä	Elinvoima
Valtuustokauden 2019-21 tavoite	Työpaikkojen määrä kasvaa (KS, KH)
Talousarviovuoden 2019 toimenpiteet	-Yritysten syntyä, kasvua ja uudistumista edistetään elinkeino-ohjelman mukaisesti. -Kärkitoimialojen edistäminen, nousevien toimialojen vahvistaminen elinkeino-ohjelman mukaisesti. -Matkailun kehittämisohjelman laatiminen ja sen mukaisten toimenpiteiden toteuttaminen yhteistyössä alan yrittäjien ja keskeisten sidosryhmien kanssa.
Toteutuu / ei toteudu	Toteutuu -teollisuuden kilpailukyvyyn turvaamiseksi suunniteltiin yhteistyössä yritysten ja oppilaitosten kanssa toisen asteen ammatillista opetusta annettavaksi omalla paikkakunnalla. Tämän seurauksena Karkkilassa käynnistyy elokuussa 2020 kone- ja tuotantotekniikan toisen asteen ammatillinen opetus. -verkostoyhteistyötä on vahvistettu kaikilla toimialoilla, erityisesti palvelu- ja matkailutoimialalla -matkailun kehittämishankkeen suunnittelu käynnistettiin yhdessä karkkilalaisten matkailuyritysten kanssa. Kehittämishanke käynnistyy keväällä 2020. -työmatkaliikenteen edellytyksiä vahvistettiin lisäämällä linja-autoliikenteen uusi ostoliikennevuoro ja tarjoamalla joukkoliikenteeseen kilpailukykyisiä matkalipputuotteita -yritysten sijoittumismarkkinointia tehtiin verkossa ja Alihankintamessuilla
Arviointikriteeri/mittari	-Toteutetut toimenpiteet ja niiden vaikuttavuus -Työpaikkamäärän kehittyminen -Matkailun kehittämisohjelman valmistuminen ja toimenpiteiden toteuttaminen
Vastuuhenkilö	Kaupunginjohtaja

Päämäärä	Elinvoima
Valtuustokauden 2019-21 tavoite	Elinvoima lisääntyy hankinnoilla (KS, KH)
Talousarviovuoden 2019 toimenpiteet	Kaupungin hankintapolitiikan ja -prosessien kehittäminen.
Toteutuu / ei toteudu	Toteutui osittain. Luonnos tehty.
Arviointikriteeri/mittari	Valmiusaste ja toteutetut toimenpiteet
Vastuuhenkilö	Konsernipalvelujohtaja

Päämäärä	Elinvoima
Valtuustokauden 2019-21 tavoite	Karkkila on kiinnostava ja helppo paikka sijoittua ja investoida (KS, KH)
Talousarviovuoden 2019 toimenpiteet	Aktiiviset toimenpiteet investointien houkuttelemiseksi.
Toteutuu / ei toteudu	Toteutui osittain
Arviointikriteeri/mittari	-Toteutetut toimenpiteet ja niiden vaikuttavuus -Sijoittumisten ja investointien kehitys
Vastuhenkilö	Kaupunginjohtaja

Päämäärä	Elinvoima
Valtuustokauden 2019-21 tavoite	Tiloja käytetään monipuolisesti (KS, KH)
Talousarviovuoden 2019 toimenpiteet	Laaditaan palveluverkkoselvitys ja verkon kehittämissuunnitelma, toteutetaan sen mukaisia toimenpiteitä (KH).
Toteutuu / ei toteudu	Ei toteutunut, siirrettiin vuodelle 2020 (resurssivaje)
Arviointikriteeri/mittari	Palveluverkkosuunnitelman valmistuminen
Vastuhenkilö	Kaupunginjohtaja

Päämäärä	Elinvoima
Valtuustokauden 2019-21 tavoite	Karkkila on digitaalisten palvelujen käytössä Länsi-Uudenmaan aktiivisin kunta (KS, KH) Karkkila on ketterä ja kehittyvä kaupunki (KS, KH)
Talousarviovuoden 2019 toimenpiteet	Digitaalisten palveluiden ja palveluprosessien suunnitelmallinen kehittäminen (lähtökartoitus, kehityssuunnitelma ja toimenpiteet).
Toteutuu / ei toteudu	Toteutui osittain. Kehityssuunnitelma on tehty ja hankerahoitus saatu VM:ltä.
Arviointikriteeri/mittari	Toteutetut toimenpiteet
Vastuhenkilö	Konsernipalvelujohtaja

Päämäärä	Hyvinvointi
Valtuustokauden 2019-21 tavoite	Karkkilalaisilla asukkailla on edellytykset hyvään elämään (KS, KH)
Talousarviovuoden 2019 toimenpiteet	Kehitetään ennaltaehkäisevien palveluiden toimintamalleja (KH).
Toteutuu / ei toteudu	Toteutui. Työmarkkinatuen kuntaosuus pieneni ollen vuonna 2019 n. 369 000 euroa (vuonna 2018: n. 390 000 euroa). Ennaltaehkäisevän palvelujen malleja on kehitetty ja ne voidaan ottaa käyttöön vuonna 2020.
Arviointikriteeri/mittari	-Palvelujen kehittämistyön toimenpiteet ja tulokset -Työmarkkinatuen kuntaosuuden pieneminen.
Vastuhenkilö	Konsernipalvelujohtaja

Päämäärä	Asuminen
Valtuustokauden 2019-21 tavoite	Kuntalaisen arki on sujuvaa (KS, KH) / Karkkilan saavutettavuus on parantunut
Talousarviovuoden 2019 toimenpiteet	-Karkkilan tieyhteyksien parantaminen, VT2 -Joukkoliikenteen kehittäminen (kokonaissuunnitelma) -Liikenneyhteyksien kehittämisen edunvalvonta -Tietoliikenneyhteyksien parantaminen (etätyömahdollisuuksien lisääminen)

Toteutuu / ei toteudu	Toteutuu osittain Toteutettiin edunvalvontaa (VT2, Karkkilan tunnettuus) Joukkoliikenteen käyttäjäkysely toteutettu kehittämissuunnitelman pohjaksi Etätyömahdollisuuksia on lisätty.
Arviointikriteeri/mittari	Toteutetut toimenpiteet ja niiden vaikuttavuus.
Vastuhenkilö	Kaupunginjohtaja, toimialajohtajat

Päämäärä	Asuminen
Valtuustokauden 2019-21 tavoite	Karkkila kehittyy asuin-, asiantuntij-, etätyöpaikka- ja etäopiskelukeskukseksi (KS, KH)
Talousarviovuoden 2019 toimenpiteet	Kehitetään etäopiskelutarjontaa yhteistyössä koulutuksenjärjestäjien kanssa.
Toteutuu / ei toteudu	Toteutuu osittain. Lukiolla on verkostot useisiin koulutuksenjärjestäjiin, mutta kursseja ei ole ostettu niiden hinnan vuoksi. Uusia neuvotteluja ei ole avattu. Lukiolaisille tehdyn kyselyn mukaan ei löytynyt halukkuutta kaksoistutkintoon (missä etäopiskelu olisi ollut välttämättömyys).
Arviointikriteeri/mittari	Tehdyt toimenpiteet ja niiden vaikuttavuus
Vastuhenkilö	Kaupunginjohtaja, sivistysjohtaja

Päämäärä	Asuminen ja osallisuus
Valtuustokauden 2019-21 tavoite	Karkkilassa on monipuoliset palvelut (KS, KH) Karkkila sitoutuu ja sitouttaa palveluiden kehittämiseen (KS,KH)
Talousarviovuoden 2019 toimenpiteet	-Palveluita kehitetään asukas- ja asiakaslähtöisesti, erityisenä kehityskohteenä digitaalisten palveluiden kehittäminen. -Kaupunki edistää asukkaille tarjottavien palveluiden kehittämistä yhteistyössä muiden palveluntuottajien kanssa.
Toteutuu / ei toteudu	Toteutui osittain. Suunnitelma tehty ja rahoitus saatu.
Arviointikriteeri/mittari	Palveluprosessien ja palveluiden kehittämisen toimenpiteet ja niiden vaikuttavuus (asiakastyytyväisyys)
Vastuhenkilö	Konsernipalvelujohtaja, toimialajohtajat

Päämäärä	Osallisuus
Valtuustokauden 2019-21 tavoite	Kaikki toimialueet ovat aktiivisia verkostotyössä (KS, KH)
Talousarviovuoden 2019 toimenpiteet	Toimitaan aktiivisesti yhteistyössä eri sidosryhmien ja kumppaneiden kanssa.
Toteutuu / ei toteudu	Toteutui. Karkkila on ollut aktiivisesti mukana eri verkostoissa ja uusia kumppanuuksia on luotu.
Arviointikriteeri/mittari	Toteutetut toimenpiteet
Vastuhenkilö	Kaupunginjohtaja, toimialajohtajat

Päämäärä	Osallisuus
Valtuustokauden 2019-21 tavoite	Karkkila ottaa käyttöön kokeilukulttuurin (KS, KH)
Talousarviovuoden 2019 toimenpiteet	Kannustetaan henkilöstöä kokeiluihin ja toimintatapojen jatkuvaan kehittämiseen (palkitseminen).
Toteutuu / ei toteudu	Toteutui. Käsitelty ja jaettu kertapalkkioita.
Arviointikriteeri/mittari	Kertapalkkioiden määrä
Vastuhenkilö	Konsernipalvelujohtaja

Päämäärä	Osallisuus
Valtuustokauden 2019-21 tavoite	Karkkilan kaupunki toimii kuntalaista varten ja heidän kanssaan yhteistyössä (KS, KH)
Talousarviovuoden 2019 toimenpiteet	Kehitetään avoimen ja osallistavan yhteistyö- ja vuorovaikutuskulttuurin kehittymistä osallistamalla yhteisöjä ja kuntalaisia mukaan kaupungin kehittämiseen.
Toteutuu / ei toteudu	Toteutui. Karkkilan uuden osallisuusmallin luonnos valmisteltu Osallistaminen tuodaan uusien kehitysohjelmien suunnitelmiin Edistetty avointa vuorovaikutusta ja osallistettu sidosryhmiä
Arviointikriteeri/mittari	Toteutetut toimenpiteet
Vastuuhenkilö	Kaupunginjohtaja, toimialajohtajat

Organisaation toimintakykyä vahvistavat tavoitteet

Päämäärä	Organisaation toimintakyky / talous
Valtuustokauden 2019-21 tavoite	Karkkilan talous on tasapainossa vuonna 2021 (KH) / Kasvuohjelma
Talousarviovuoden 2019 toimenpiteet	Talouden tasapainottamissuunnitelman laatiminen ja sen mukaisten toimenpiteiden toteuttaminen talouden tasapainon tavoitteellinen edistäminen tulojen lisäämisellä ja menojen kasvun hillitsemisellä taksojen ja palvelumaksujen tarkastelu vuoden 2019 aikana, kustannusrakennetarkastelu
Toteutuu / ei toteudu	Toteutui osittain. Talouden tasapainottamisohjelman suunnittelu aloitettu vuonna 2019 (jatkuu 2020) Karkkila ei täytä kriisikuntakriteerejä
Arviointikriteeri/mittari	Talouden tasapainottamissuunnitelman valmistuminen ja sen toimenpiteiden toteuttaminen ja vaikuttavuus Kriisikuntakriteeristö ei täyty
Vastuuhenkilö	Kaupunginjohtaja, konsernipalvelujohtaja

Päämäärä	Organisaation toimintakyky / johtaminen ja prosessit
Valtuustokauden 2019-21 tavoite	Organisaation kehittäminen ja resurssien tehokas kohdentaminen (KH)
Talousarviovuoden 2019 toimenpiteet	Kaupungin strategisen johtamisjärjestelmän kehittäminen Kaupunginhallintosäännön uudistaminen Kaupungin palveluprosessien kehittäminen Kaupungin sisäisten toimintaprosessien kehittäminen
Toteutuu / ei toteudu	Toteutui osittain. Hallintosäännön ja sisäisten ohjeistusten uudistaminen ja prosessien kehittäminen aloitettu.
Arviointikriteeri/mittari	Laaditut suunnitelmat ja niiden pohjalta toteutetut toimenpiteet
Vastuuhenkilö	Kaupunginjohtaja, konsernipalvelujohtaja

Päämäärä	Organisaation toimintakyky / prosessit
Valtuustokauden 2019-21 tavoite	Organisaation sisäiset ohjeet ja toimintakäytännöt ovat ajan tasalla (KH)
Talousarviovuoden 2019 toimenpiteet	Henkilöstöstrategian päivittäminen Hankintapolitiikan päivittäminen Riskienhallintapolitiikan päivittäminen Kriisiviestintäohjeiden päivittäminen
Toteutuu / ei toteudu	Toteutui osittain. Suunnittelu aloitettu ja dokumentit valmistuvat 2020
Arviointikriteeri/mittari	Suunnitelmien päivitystoimenpiteet
Vastuuhenkilö	Konsernipalvelujohtaja

Päämäärä	Organisaation toimintakyky / johtaminen ja prosessit
Valtuustokauden 2019-21 tavoite	Kehitetään kaupungin tiedolla johtamisen käytäntöjä (KH)
Talousarviovuoden 2019 toimenpiteet	Kehitetään tiedolla johtamisen projektilla uusia käytäntöjä sekä palveluprosesseja Digitaalisen hyvinvointikertomuksen päivittäminen ja sen tuottaman tiedon hyödyntäminen
Toteutuu / ei toteudu	Toteutui osittain. Kehittäminen aloitettu.
Arviointikriteeri/mittari	Valmistuneet suunnitelmat ja toteutetut toimenpiteet
Vastuuhenkilö	Konsernipalvelujohtaja

Päämäärä	Organisaation toimintakyky / henkilöstö
Valtuustokauden 2019-21 tavoite	Kehitetään kaupungin työntekijöiden hyvinvointia ja työssä viihtymistä (KH)
Talousarviovuoden 2019 toimenpiteet	Otetaan käyttöön uusia ennaltaehkäiseviä toimintamalleja työssä jaksamisessa Kehitetään osallistavia käytäntöjä Kehitetään organisaation sisäistä viestintää
Toteutuu / ei toteudu	Toteutui osittain. Organisaation sisäistä viestintää on kehitetty ja tehty lisää suunnitelmia. Osallistavia käytäntöjä ja palaverikäytäntöjä on kehitetty. Työhyvinvointikyselyä valmisteltiin. Toteutuminen siirtyi vuodelle 2020. Sairauspoissaolot pysyivät alhaalla yksittäisiä pitkiä poissaoloja lukuun ottamatta. Keskimäärin työntekijä oli sairaana 8,22 päivää (vuonna 2018: 9,14 päivää). Työterveyshuollon toimintaohjelman uudistamista valmisteltiin yhdessä työterveyshuollon kanssa.
Arviointikriteeri/mittari	Sairauspoissaolojen pitäminen alhaisella tasolla Työhyvinvoinnin paraneminen ja seurannan kehittäminen Työhyvinvointiohjelman päivittäminen
Vastuuhenkilö	Konsernipalvelujohtaja

Päämäärä	Organisaation toimintakyky / henkilöstö
Valtuustokauden 2019-21 tavoite	Karkkilan kaupungin edunvalvontatyö on systemaattista ja tavoitteellista (KH)
Talousarviovuoden 2019 toimenpiteet	Määritellään Karkkilan keskeiset edunvalvonnan tavoitteet ja toteutetaan systemaattista vaikuttamistoimintaa tavoitteiden saavuttamiseksi
Toteutuu / ei toteudu	Toteutuu osittain Kärjet on määritetty, mutta varsinaisia vaikuttamissuunnitelmia ei ole valmisteltu. Toimenpiteitä toteutettu aktiivisesti (VT2, ammatillisen koulutuksen kehittäminen, osaavan työvoiman saatavuuden turvaaminen, työperusteinen maahanmuutto, työllisyydenhoidon kehittäminen, kehityskumppanuudet, uudet hankkeet ja niiden ulkopuolinen rahoitus, Karkkilan tunnettuuden kehittäminen)
Arviointikriteeri/mittari	Edunvalvonnan kärkien määrittäminen, vaikuttamissuunnitelman valmistuminen Toteutetut toimenpiteet ja niiden vaikuttavuus
Vastuuhenkilö	Kaupunginjohtaja, toimialajohtajat
Päämäärä	Organisaation toimintakyky / johtaminen ja prosessit
Valtuustokauden 2019-21 tavoite	Organisaation kehittäminen ja resurssien tehokas kohdentaminen (KH)
Talousarviovuoden 2019 toimenpiteet	kaupungin strategisen johtamisjärjestelmän kehittäminen Kaupunginhallintosäännön uudistaminen kaupungin palveluprosessien kehittäminen kaupungin sisäisten toimintaprosessien kehittäminen
Toteutuu / ei toteudu	Toteutui Strategisen johtamisjärjestelmän kehittäminen käynnistetty Hallintosääntötyö käynnistetty Sisäisten ohjeiden ja prosessien kehitystyö käynnistetty
Arviointikriteeri/mittari	Laaditut suunnitelmat ja niiden pohjalta toteutetut toimenpiteet
Vastuuhenkilö	Kaupunginjohtaja, konsernipalvelujohtaja

7.1.4. Kasvatus- ja opetuslautakunta

Kasvatus- ja opetuslautakunnan tehtävänä on huolehtia koulutuksen ja varhaiskasvatuksen järjestämisestä.

Talouden toteutuminen

KASVATUS- JA OPETUSLAUTAKUNTA						
	TP2018	TA2019	MTA2019	TP2019	Poik. % TP/MTA	Poikkeama
Tuloarviot ja määrärahat						
Toimintatuotot	672 451	626 200	626 200	959 882	153,3	333 682
Sisäiset toimintatuotot	493	0	0	0	0,0	
Toimintakulut	-10 282 372	-10 582 983	-10 582 983	-10 734 248	101,4	-151 265
Sisäiset toimintakulut	-4 551 560	-4 709 313	-4 709 313	-4 628 222	98,3	81 091
Toimintakate	-14 160 987	-14 666 096	-14 666 096	-14 402 588	98,2	263 508
Laskennalliset kustannukset						
Poistot ja arvonalennukset	-286 351	-267 900	-267 900	-270 696	101,0	-2 796
Muut laskennalliset kustannukset	-709 107	-841 099	-841 099	-868 989	103,3	-27 890
Tehtävän kokonaiskustannukset	-15 156 445	-15 775 095	-15 775 095	-15 542 272	98,5	232 823

Kasvatus- ja opetuslautakunnan alaisen toiminnan ulkoiset toimintatuotot ovat toteutuneet arvioitua suurempina, +53,3 % (333 682 €), mutta myös toimintakulut arvioitua suurempina 1,4 % (151 265 €). Toimintakate oli 98,2 % (182 417 €). Palvelualueiden taloudesta informoitiin kuukausittain lautakuntaa ja muutoksiin reagoitiin nopeasti.

Lautakunta ei halunnut rajoittaa lain mahdollistamaa subjektiivista päivähoido-oikeutta eikä kasvattaa ryhmäkokoja

Henkilöstö

Kaupungin varhaiskasvatushenkilöstön määrä on pysynyt kuluneena vuonna samana, koska palveluita käyttävien lasten määrä on pysynyt samana huolimatta ikäluokkien pienenemisestä. Lasten tuen tarve on kuitenkin lisääntynyt, tämän vuoksi avustajien määrää on lisätty kahdella määräraikaisella avustajalla. Kaksi-kolme vuotiaiden varhaiskasvatuspalveluita käyttävien lasten määrä on selkeästi kasvanut. Nämä lapset käyttävät palvelua usein osa-aikaisesti. Varhaiskasvatuspaikat ovat vielä riittäneet. Perheet ovat ottaneet palvelusetelin myönteisesti käyttöön, sitä on mahdollista saada yksityisiin päiväkoteihin Karkkilaan sekä myös toisille paikkakunnille. Lisäksi yksityiselle perhepäivähoitajalle voi saada palvelusetelin yö- ja viikonloppuhoitoon, mikäli tarve ei sovi kaupungin oman vuorohoitopäiväkodin aukioloaikaan. Toinen varhaiskasvatuksen johtajista jäi eläkkeelle ja toinen siirtyi kokoaikaiseksi. Lähiesimiestyötä vahvistaa kolme varhaiskasvatuksen vastaavaa opettajaa. Perhepäivähoitajien määrä on vähentynyt eläköitymisen johdosta. Henkilöstövaihdoksia on tullut lähinnä määräraikaisten tehtävien täyttämällä kelpoisilla henkilöillä sekä paikkakunnalta muuton tai eläkkeelle siirtymisen myötä.

Opetuksen palvelualueella henkilöstövaihdoksia on tullut lähinnä määräraikaisten tehtävien ja virkojen täyttämällä kelpoisilla henkilöillä sekä paikkakunnalta muuton tai eläkkeelle siirtymisen myötä. Yhden pienluokan lisäys kasvatti henkilöstöä kahdella. Vuoden aikana molemmat kuraattorit irtisanoutuivat. Loppuvuodesta kunnassa oli yksi kuraattori ja toisen tehtävä julkisessa haussa.

Varhaiskasvatuksen palvelualue

Varhaiskasvatuksen palvelualue						
	TP2018	TA2019	MTA2019	TP2019	Poik. % TP/MTA	Poikkeama
Tuloarviot ja määrärahat						
Toimintatuotot	273 034	206 000	206 000	285 636	138,7	79 636
Sisäiset toimintatuotot	0	0	0	0	0,0	
Toimintakulut	-3 589 263	-3 593 113	-3 593 113	-3 604 471	100,3	-11 358
Sisäiset toimintakulut	-864 969	-838 517	-838 517	-851 263	101,5	-12 746
Toimintakate	-4 181 198	-4 225 630	-4 225 630	-4 170 098	98,7	-55 532
Laskennalliset kustannukset						
Poistot ja arvonalennukset	-4 848	-2 800	-2 800	-3 655	130,5	-855
Muut laskennalliset kustannukset	-270 105	-299 201	-299 201	-291 900	97,6	7 302
Tehtävän kokonaiskustannukset	-4 456 151	-4 527 631	-4 527 631	-4 465 653	98,6	61 978

Talouden toteutuminen

Varhaiskasvatuksen toimintatuottoja saatiin edellisvuotta enemmän. Loppuvuoden kertymä ja kotihoidon tuen vähentynyt tarve (177 693 € vähemmän) paransivat tulosta. Tulot ylittivät 38,7 % (79 636 €) arvioidusta. Toimintakate oli 98,0 %. Lasten määrä on pysynyt kuukausivaihtelusta huolimatta lähes samana kuin edellisvuonna. Kuukausittainen seuranta noudattaa edellisvuosien kuukausirytmää. 0-maksuluokkaan tai

alimpaan maksuluokkaan kuuluvien osuus on laskenut 126 →80, kun korkeimpaan kuului 36 (23 vuonna 2018). Ulkoiset henkilöstökulut ovat hieman alittuneet talousarviossa.

Lasten kotihoidontuen käyttö on ollut arvioitua pienempää.

Toiminnan toteutuminen

Varhaiskasvatuksessa olevien lasten määrät ovat kuukausittain kesästä alkaen edellisvuosien tasolla. Karkkilassa on päivähoidossa muutamia lapsia, joiden avustajan palkan maksaa lapsen kotikunta. Palvelusetelillä hankittiin varhaiskasvatuspalveluita Karkkilan kaupungin yksityisten päiväkotien lisäksi myös muista vanhempien valitsemista yksityisistä päiväkodeista, mitkä myös kaupunki on hyväksynyt palveluntuottajaksi. Yksityiseen perhepäivähoitoon oli mahdollista saada palveluseteli ilta- yö- ja viikonloppuhoitoon. Karkkilan kaupungissa ei maksettu kotihoidontuen kuntalisää.

Maahanmuuttajataustaisten lasten osuus on edellisvuosien aikana lisääntynyt. Tämä sekä varhaisen puuttumisen myötä huomattu erityisen tuen tarve lisäävät painetta erityisvarhaiskasvatusopettajien määrän lisäämiseen. Nykyisin varhaiskasvatuksen erityisopettajia on yksi esiopetuksessa ja yksi kiertävä muulla varhaiskasvatuksella (päiväkodit ja perhepäivähoito).

Varhaiskasvatuksen väellä on innostunut ote työhön ja sen kehittämiseen huolimatta työn kuormittavuudesta. Karkkilassa jatkettiin pedagogista johtajuuden vahvistamisen kehittämishanketta, luotiin toimivia rakenteita tiedonkulun ja laadukkaan toiminnan suunnitteluun sekä luotiin Karkkilaan oma vanhemmuuden tukemisen malli.

Esiopetusoppilaat olivat mukana perusopetuksen alkuopetuksen "Huu aa juu" -hankkeessa, missä kaikissa esiopetuspaikoissa lapset pääsivät tutustumaan eri maiden kieleen ja kulttuuriin. Hanke päättyi syksyllä. Liikuntatoimen kanssa yhteinen hanke "Puuskutusta päivään" alkoi pilottina Haukkamäen päiväkodissa ja toteutuu nyt kaikissa varhaiskasvatuksen yksiköissä, seuraavaksi mukaan tulee myös perhepäivähoito.

Varhaiskasvatuspalvelun aloittamiseen liittyviä ns. palvelukeskusteluja on jatkettu. Lapsen huoltajien kanssa käytävissä keskusteluissa on käyty läpi varhaiskasvatuksen aloittamiseen liittyviä asioita sekä lapsen, perheen että varhaiskasvatuksen järjestäjän kannalta.

Opetuksen palvelualue

Opetuksen palvelualue						
	TP2018	TA2019	MTA2019	TP2019	Poik. % TP/MTA	Poikkeama
Tuloarviot ja määrärahat						
Toimintatuotot	386 111	420 200	420 200	663 817	158,0	243 617
Sisäiset toimintatuotot	493	0	0	0		
Toimintakulut	-6 581 884	-6 897 403	-6 897 403	-7 027 440	101,9	-130 037
Sisäiset toimintakulut	-3 672 543	-3 857 073	-3 857 073	-3 763 924	97,6	93 149
Toimintakate	-9 867 823	-10 334 276	-10 334 276	-10 127 547	98,0	206 729
Laskennalliset kustannukset						
Poistot ja arvonalennukset	-281 503	-257 600	-257 600	-267 040	103,7	-9 440
Muut laskennalliset kustannukset	-435 133	-648 088	-648 088	-692 461	106,8	-44 373
Tehtävän kokonaiskustannukset	-10 584 459	-11 239 964	-11 239 964	-11 087 048	98,6	152 916

Talouden toteutuminen

Opetuksen palvelualueen ulkoiset toimintatuotot ylittyivät arvioidusta 58,0 % (243 617 €). Ulkoiset toimintakulut ylittyivät 1,9 % (130 037 €). Opetuksen palvelualueen toimintakate on 98,2 % (113 580 €). Menojen ylityksen selittää saaduilla avustuksilla palkattujen henkilökulut. Kotikuntakorvaukset ovat lisääntyneet. Palvelualue on järjestänyt jokaiselle Karkkilassa asuvalle perusopetusikäiselle lakisääteiset perusopetuksen palvelut sekä lukioon valituille opiskelijoille lukio-opetuksen palvelut tarvittavine tukitoimineen.

Toiminnan toteutuminen

Karkkilan perusopetuksen koulut ovat olleet aktiivisia maakunnallisessa #uuttakoulua –hankkeessa. Osallistavassa suunnittelussa kouluyhteisön jäsenet osallistuvat yhteisen työ- ja toimintaympäristön kehittämiseen. Karkkilan kaikki koulut ovat mukana hankkeen eri työpajoissa ja ryhmissä seuraavasti: Johtoryhmävalmennuksessa ovat olleet kaikki alakoulut, vahvuuksiin perustuvan oppimisen ryhmässä Tuorilan koulua lukuun ottamatta kaikki koulut, oppimisen ja arjen toimintakulttuurin kehittämisen ryhmässä Nyhkälän koulu sekä hyvinvoinnin ja monialaisen yhteistyön ryhmässä Nyhkälän koulu ja Yhteiskoulu. Karkkilan yhteiskoululla on syksyllä pilottikokeiluna aloittanut liikuntaluokka ja joulun alla saatiin lautakunnassa hyväksyttyä seuraavina vuosina liikuntaluokalle pyrkiville opiskelijoille valintakriteerit.

Koulujen toiminta on toteutunut pääsääntöisesti suunnitellusti, mutta yläkouluun suunniteltu HOPE-luokka muuntautui HOPE-resurssin käytöksi

Valtuuston nähdén sitovat toiminnalliset tavoitteet

Päämäärä	Elinvoima
Valtuustokauden 2019-21 tavoite	Tiloja käytetään monipuolisesti (KS, Kasla)
Talousarviovuoden 2019 toimenpiteet	Tehostetaan tilojen yhteiskäyttöä ja täyttöä varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa
Toteutuma	Palveluverkon kehittämistyö ei käynnistynyt kaupungin temaattisena kehitysohjelmana syksyllä 2019. Tilojen yhteiskäytössä ollut ongelmia mm. siivouksen järjestäminen ja juoksevat kulut. Ulkopuolisten käyttäjien palvelu vie paljon aikaa viranhaltijoilta. Varhaiskasvatuksen ja koulun tilat ovat tehokkaasti yhteiskäytössä. Yhteiskäyttöä seurataan ja kehitetään jatkuvasti. Työväenopisto toimii kaupungin liikuntatiloissa, kouluilla, kirjastossa, kaupungintalolla, Högforsin päiväkodissa ja muutamissa yksityistiloissa koko lukuvuoden aikana. Yhteistyö toiminut hyvin mm. työväenopiston, liikuntatoimen ja Vinhan kanssa.
Toteutuu/ei toteudu	Toteutuu osittain
Arviointikriteeri/mittari	Innovatiiviset tilaratkaisut, täyttöaste
Vastuuhenkilö	Sivistysjohtaja

Päämäärä	Elinvoima
Valtuustokauden 2019-21 tavoite	Varhaiskasvatus on laadukasta ja varhaiskasvatuksen osallistumisaste nousee (KS, Kasla)
Talousarviovuoden 2019 toimenpiteet	Varhaiskasvatuksen henkilömitoitus on optimitasolla eikä subjektiivista oikeutta varhaiskasvatukseen rajata, vaan tarjotaan kaikille lapsille mahdollisuuden kokoaikaiseen päivähoitoon
Toteutuma	Varhaisten ikäluokkien osallistumisasteet ovat nousseet/ kuukausiseuranta, paikka järjestynyt kaikille tarvitsijoille
Toteutuu/ei toteudu	Toteutuu
Arviointikriteeri/mittari	Varhaiskasvatuspalvelut ovat lapsiperheiden saatavilla
Vastuuhenkilö	Sivistysjohtaja

Päämäärä	Hyvinvointi
Valtuustokauden 2019-21 tavoite	Kouluilla ja päiväkodeilla on terveet ja toimivat tilat (KS, Kasla)
Talousarviovuoden 2019 toimenpiteet	Tilaohjelma suunnitellaan toimialojen yhteistyössä, ja se vastaa sivistystoimen sisällöllisiä tavoitteita
Toteutuma	Palveluverkon kehittämistyö ei käynnistynyt kaupungin temaattisena kehitysohjelmanä syksyllä 2019 Siivouksen taso on parantunut, asiaa on seurattava Tilapalvelun korjaussuunnitelmista tai tulevista asennuksista toivotaan tiedottamisen tehostamista ja aikataulujen sopimista. Huoltomiehen kanssa tehtävää yhteistyötä lisättävä - paljon, yhteisiä asioita sovittavana
Toteutuu/ei toteudu	Ei toteudu
Arviointikriteeri/mittari	Päivitetty koulujen ja päiväkotien kunnossapito- ja peruskorjaussuunnitelma
Vastuuhenkilö	Sivistysjohtaja, tekninen johtaja

Päämäärä	Hyvinvointi
Valtuustokauden 2019-21 tavoite	Nuoret saavat tukea opiskeluunsa ja vapaa-aikaansa (KS, Kasla)
Talousarviovuoden 2019 toimenpiteet	Riittävien opetusresurssien turvaaminen, oppimisvaikeuksien ennaltaehkäiseminen
Toteutuma	Tuen määrän kasvu, varhainen puuttuminen, neuvola, perheneuvola ym. kanssa tehtävä yhteistyö Toimiva lasten ja nuorten hyvinvointityöryhmä. Lastensuojelun perhetyön kulut laskeneet, avohuollossa nousseet Hope-luokan resurssi saatavilla myös yläkoulussa (yhtenäisyys) Verkostopalaverit ovat lisääntyneet Yhteistyö Karviaisen ja HUS:n kanssa tehostunut
Toteutuu/ei toteudu	Toteutuu
Arviointikriteeri/mittari	Optimaalinen tuntikehys Erityisen ja tehostetun tuen oppilaiden määrät Korjaavan toiminnan menojen väheneminen
Vastuuhenkilö	Sivistysjohtaja

Päämäärä	Asuminen
Valtuustokauden 2019-21 tavoite	Kuntalaisten arki on sujuvaa (Kasla)
Talousarviovuoden 2019 toimenpiteet	varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen peruspalvelut ovat kunnossa tietoliikenneyhteydet ovat kunnossa
Toteutuma	Varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen peruspalvelut ovat kunnossa Tietoliikenneyhteyksiä parannettu, mutta edelleen ongelmia
Toteutuu/ei toteudu	Toteutuu Asiakaspalautekyselyä ei toteutettu
Arviointikriteeri/mittari	asiakaspalautekysely toimivat langattomat verkot kaikissa yksiköissä
Vastuuhenkilö	Sivistysjohtaja

Päämäärä	Osallisuus
Valtuustokauden 2019-21 tavoite	Karkkilan kaupunki toimii kuntalaista varten ja heidän kanssaan yhteistyössä (KS, Kasla)
Talousarviovuoden 2019 toimenpiteet	lapset ja heidän huoltajansa otetaan mukaan yhteisten asioiden suunnitteluun (Kasla)
Toteutuma	Lasten ja heidän huoltajiensa osallistaminen jatkuvaa ja kehittyvää toimintaa, yhteistyö koulun ja vanhempainyhdistyksen välillä (vanhempainiltojen teemana 2019 some) Aktiivinen oppilastoimikunta, oppilaiden osallistaminen lukuvuosisuunnitteluun, vastuuttaminen Oppilaat mukana yhteiskoulun yhteisöllisessä oppilashuollossa Kyselyjä toteutetaan eri yhteyksissä (mm-. KIVA-koulu, terveyskyselyt jne.)
Toteutuu/ei toteudu	Toteutuu
Arviointikriteeri/mittari	asiakastytyväisyyskysely
Vastuuhenkilö	Sivistysjohtaja

Päämäärä	Osallisuus
Valtuustokauden 2019-21 tavoite	Kaupunki edistää asukkaidensa osallistumista harrastustoimintoihin (KS, Kasla)
Talousarviovuoden 2019 toimenpiteet	ohjataan oppilaat ja opiskelijat Karkkilan Elämyspolun kautta erilaisten kulttuuri- ja liikuntamahdollisuuksien pariin
Toteutuma	Työväenopisto on mukana elämyspolkutoiminnassa (ilmaisia tapahtumia ja tilaisuuksia vuosittain) Työväenopistossa on kehitetty viestintää ja tiedotusta, ja opistossa alkaa yhden lukuvuoden mittainen osallisuushanke, jossa hyödynnetään sosiaalisen median kanavia. Yhteiskoulun 9.luokkalaisten opintokäynti Helsinkiin: Oodi, Ateneum, luonnontieteellinen, eduskunta
Toteutuu/ei toteudu	Toteutuu
Arviointikriteeri/mittari	Elämyspolun osallistumisaste
Vastuuhenkilö	Sivistysjohtaja

7.1.5. Vapaa-aikalautakunta

Vapaa-aikalautakunnan alaisen kulttuurin ja vapaa-ajan palvelualue on vastannut kaupunkilaisten liikunta- ja nuorisopalveluista sekä opisto-, kirjasto-, kulttuuri- ja museopalveluista. Kaikilla palvelualueen palveluilla on ollut erittäin merkittävä rooli kaupungin asukkaiden hyvinvoinnin ja elinikäisen oppimisen edistämässä ja syrjäytymisen ehkäisyssä sekä lisäksi kulttuuriperinnön vaalimisessa.

Talouden toteutuminen

VAPAA-AIKALAUTAKUNTA						
	TP2018	TA2019	MTA2019	TP2019	Poik. % TP/MTA	Poikkeama
Tuloarviot ja määrärahat						
Toimintatuotot	432 494	409 300	409 300	446 565	109,1	37 265
Sisäiset toimintatuotot	11 383	2 950	2 950	9 090	308,1	6 140
Toimintakulut	-1 774 928	-1 674 959	-1 674 959	-1 735 113	103,6	-60 154
Sisäiset toimintakulut	-771 615	-851 759	-851 759	-946 297	111,1	-94 538
Toimintakate	-2 102 666	-2 114 468	-2 114 468	-2 225 756	105,3	-111 288
Laskennalliset kustannukset						
Poistot ja arvonalennukset	-28 779	-28 900	-28 900	-28 172	97,5	728
Muut laskennalliset kustannukset	-219 381	-150 983	-150 983	-149 774	99,2	1 209
Tehtävän kokonaiskustannukset	-2 350 826	-2 294 351	-2 294 351	-2 403 702	104,8	-109 351

Valtuustoon nähden sitova toimintakate vapaa-aikalautakunnassa on toteutunut ulkoisissa kuluissa 100 % ja sisäisissä kuluissa 110,4 %. Ulkoisten kulujen osalta on talouden toteutuma pysynyt raamissa. Sisäisten kulujen noin 10 % toimintakatteen ylitys koostuu kaupunkikehityksen toimialan vyöryttämistä vuokratustannuksista vapaa-aikatoimen hallinnon palvelualueella. Talousarvion tekovaiheessa taidekoulujen sisäisiä vuokria ei ole siirretty järjestelmään vaan vasta toteutumisvaiheessa vuoden vaihteen jälkeen.

Talousarvioesitykseen varattuja määrärahoja on käytetty vapaa-aikalautakunnan toimialaan kuuluvien peruspalvelujen tuottamiseen. Toimintakulut koostuivat pääasiassa henkilöstön palkoista sekä kohdeavustuksista ja tilavuokrasta. Osa perustoinnankin rahoituksesta on saatu erillisavustuksina kansallisilta rahoittajilta, kuten esimerkiksi ministeriöistä. Toimintaan saadut avustukset sekä valtionosuudet ovat kattaneet ison osan toimialan toiminnoista.

Vuonna 2019 toimintatuotoilla (tuet, avustukset, myynti- ja maksutuotot, muut tuotot) katettiin Kulttuurin ja vapaa-ajan palvelualueen kaikista kuluista 30 % ja suoraan yksiköitten (työväenopisto, museo, liikunta-palvelut, nuorisopalvelut) toimintaan kohdennettuja valtionosuuksia saatiin lisäksi niin, että noin 58 % kuluista katettiin näillä tiedossa olevilla tuloilla. Lisäksi kaupunki on saanut valtionosuuksia kirjastopalvelujen, yleisen kulttuuritoimen ja taiteen perusopetuksen palvelujen tuottamiseen.

Kulttuurin ja vapaa-ajan palvelut on tuotettu Karkkilassa pienin resurssein. Esimerkiksi kirjasto on tuottanut palvelunsa 10 euroa halvemmalla asukasta kohti kuin keskimäärin koko maa ja Uusimaa.

Yhdistysten toimintaan kohdistetut avustusmäärärahat on keskitetty vapaa-aikalautakunnan hallinnon kustannuspaikkaan. Yhdistykset ovat hakeneet ja saaneet kohdeavustuksia erikseen määriteltäviin kohteisiin. Lisäksi Karkkilan kaupunki on tukenut kannatusyhdistysten ylläpitämiä Karkkilan kuvataidekoulua, Karkkilan musiikkikoulua ja Luoteis-Uusimaan Tanssiopisto Vinhaa (ks. taulukko s.6). Koulut ovat antaneet taiteen perusopetuksesta säädetyn lain edellyttämää, kunnan vahvistaman opetussuunnitelman mukaista taideopetusta lapsille ja nuorille. Avustussäännöt on päivitetty syksyllä 2019. Lisäksi taidekoulujen kanssa on laadittu kumppanuussopimukset kesällä 2019. Taidekoulujen toiminta-avustukset ovat olleet vapaa-aikatoimen hallinnon kustannuspaikalla ulkoisena kuluna ja vuokra-avustukset sisäisenä kuluna (ylityksenä vuonna 2019).

Elämyspolkuhanke aloitettiin vuonna 2017 kirjaston saaman avustuksen turvin. Elämyspolkutoiminnasta on tehty vapaa-aikatoimen alaista pysyvää toimintaa. Elämyspolku on ollut tärkeä väline koulujen, päiväkotien ja vapaa-aikatoimen eri yksiköiden yhteistyön koordinoinnissa ja sen avulla on voitu turvata kaupungin asukkailla runsas tapahtumatarjonta ja lakisääteisten palvelujen toteutuminen.

Toimintaympäristö

Kulttuurin ja vapaa-ajan palvelualueella on tehty aktiivista yhteistyötä niin kaupungin omien toimijoiden kuin yhdistysten, järjestöjen sekä mm. naapurikuntien ja valtakunnallisten toimijoiden kanssa. Suurimmat kehittämistarpeet ovat olleet perustoiminnan laadun ja riittävyyden turvaamisessa ja siinä, että palvelutoiminnassa kyetään huomioimaan nyky-yhteiskunnan vaatimukset. Myös henkilöstön hyvinvointi ja jaksaminen ovat olleet keskiössä, koska henkilöstö toimii palvelujen tuottajina ja ovat olleet kaupungin imagon rakentajia. Palvelutuotannossa onnistumisen edellytyksenä on ollut osaava, riittävä ja hyvinvoiva henkilöstö sekä asianmukaiset tilat ja välineet.

Vapaa-aikalautakunnan päättämän vapaa-aikatoimen tilojen käytön suunnitelman pohjalta eteneminen ja aikatauluttaminen viranhaltijatyönä akuuttien tilojen tarpeiden osalta ei edennyt, koska tämä työ oli suunniteltu tehtävän vuoden aikana perustettavan palveluverkkosuunnitelman yhteydessä (KH 27.5.2019 § 129). Palveluverkkotyöryhmä ei aloittanut suunnitelman tekoa vuoden 2019 aikana.

Toiminnan toteutuminen

Vapaa-aikalautakunnan hallinto

Vapaa-aikatoimen hallinto						
	TP2018	TA2019	MTA2019	TP2019	Poik. % TP/MTA	Poikkeama
Tuloarviot ja määrärahat						
Toimintatuotot	0	0	0	0	0,0	0
Sisäiset toimintatuotot		0	0			0
Toimintakulut	-212 872	-121 225	-121 225	-119 481	98,6	1 744
Sisäiset toimintakulut	-10 873	-10 326	-10 326	-124 569	1206,4	-114 243
Toimintakate	-223 746	-131 551	-131 551	-244 051	185,5	-112 500
Laskennalliset kustannukset						
Poistot ja arvonalennukset	-803			-1 605		-1 605
Muut laskennalliset kustannukset	-2 759	55 451	55 451	42 713	77,0	-12 738
Tehtävän kokonaiskustannukset	-227 307	-76 100	-76 100	-202 943	266,7	-126 843

Kulttuurin ja vapaa-ajan palvelualue

Kulttuurin ja vapaa-ajan palvelualue						
	TP2018	TA2019	MTA2019	TP2019	Poik. % TP/MTA	Poikkeama
Tuloarviot ja määrärahat						
Toimintatuotot	432 494	409 300	409 300	446 565	109,1	37 265
Sisäiset toimintatuotot	11 383	2 950	2 950	9 090	308,1	6 140
Toimintakulut	-1 562 056	-1 553 734	-1 553 734	-1 615 632	104,0	-61 898
Sisäiset toimintakulut	-760 742	-841 433	-841 433	-821 728	97,7	19 705
Toimintakate	-1 878 921	-1 982 917	-1 982 917	-1 981 705	99,9	1 212
Laskennalliset kustannukset						
Poistot ja arvonalennukset	-27 976	-28 900	-28 900	-26 567	91,9	2 333
Muut laskennalliset kustannukset	-216 622	-206 434	-206 434	-192 488	93,2	13 946
Tehtävän kokonaiskustannukset	-2 123 519	-2 218 251	-2 218 251	-2 200 760	99,2	17 491

Mittari	TP2017	TP2018	TA2019	TP2019
Nuorisopalvelut				
- nuortenillat (x/kk)	276	197	320	117
- leiritoimintaan osallistuneiden määrä	82	96	100	65
- Kerhot (vuosi)	-	98 (0,5 v)	200	1586(*
- Mopotalli (vuosi)	-	191	100	77
(*Mukavaa harrastaa –hankkeen avulla toteutui 5 eri kerhoa				
Etsivä nuorisotyö				
- nuoria yhteensä,	88	78	85	93
joista uusia	37	-	17	-
- päättäneet asiakkuudet	26	31	20	14
Ruukinpaja				
Nuoria työpajalla yhteensä,		46		51
joista starttipajalla		6 (0,5v)		15
Sopimukset:				
- työkokeilu	24	23	20	27
- kuntouttava työtoiminta	23	10	18	15
- palkkatuki	11	11	10	11
- muut (esim. koulutus sopimus)	-	9		6
Liikuntapalvelu				
- Liikunnanohjauksen kävijämäärät				
vuodessa (ryhmäliikunta/ yksilöoh-	4 218	4 012	4 300	3755
jaus)				
- Vertaisohjaajaryhmien kävijämää-	-	6739	6 100	7630
rät				
- Tapahtumien kävijämäärät /tapah-	1 893 / 16	799 / 14	1 900/ 17	1676/16
tumien määrä (Harrastemessut joka				
toinen vuosi)				
Avustukset				
taidekouluille (koko/toim.-avust)	159 000	159 000	58 000	58 000
- Musiikkikoulu	63 169/46 900	39 140(*	45 000	45 000
- Kuvataidekoulu	51 438/8 800	8 800	9 000	9 000
- Tanssiopisto Vinha	27 070/3 500	3 500	4 000	4 000
yhteisöille ja järjestöille	17 000	17 000	17 100	17 100
- liikunta	8 260	10 000	9 000	6 720
- nuoriso	2 900	3 000	5 000	2 662
- muu yhdistystoiminta	4 740	3 000	2 000	3 445
- alle 200 € avustukset	1 100	1 000	1 100	(kulttuuri)
(* 7000 € maksettu ed. vuoden vuokratästit,				
TP2018 alkaen toim.avust.)				
Kirjasto				
- fyysiset käynnit per as.	6,1	6,08	6,3	5,96
- lainat per asukas	14,1	13,93	14,4	14,6
- tapahtumiin osallistuneet	782	1 093	800	783
- aineistokulut per as./ €*				
*koko maa, 2017 6,7 €/asukas	5,7	6,16	6,3	6,08
Kulttuuripalvelut				
Karkkilasali (illat ja viikonloput)				
- varauksia lkm / v,	-	-	-	122
- joista yleisötapahtumia	-	62	-	60
- kävijämäärä / v,	-	-	-	10500
- joista yleisötapahtumissa	-	-	-	8850
- myyntitulot e / v	-	3430	4000	5428

Kaikukorttien määrä / v	-	138	-	166
Kaikukortin käyttökerrat / v	-	92	-	112
Elämyspolun tapahtumat lkm / v	-	100	-	165
Elämyspolun kävijät / v	-	2400	-	5581
Museo				
- kävijämäärä/v	7 572	8 578	6 800	8 891
- opastetut kierrokset/v	236	202	180	180
- vaihtuvat näyttelyt/v	27	20	20	15
Työväenopisto				
- opetus (h) / kalenterivuosi	5437	5326	5 400	5437
- opiskelijat / kalenterivuosi	1762	1576	1500	1520
- kurssilaiset / lukuvuosi	1814	2265	2 400	1879
- kurssit / lukuvuosi	147	149	150	141
(huom. lukuvuosi vielä kesken)				

Kirjastopalvelut

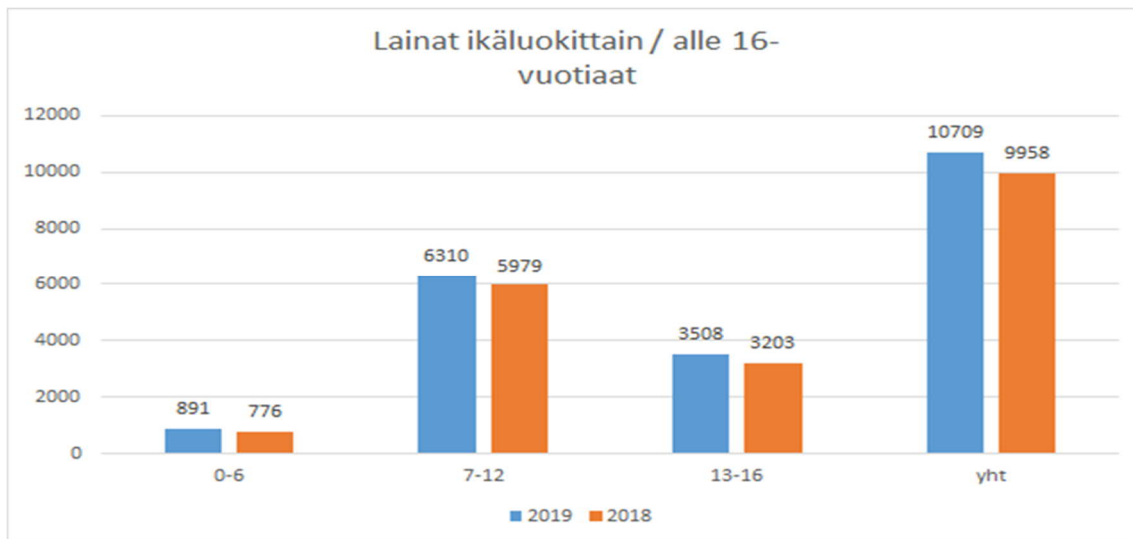
Kirjasto Suomessa on lakisääteinen sivistyksellinen peruspalvelu, joka on tukenut kansalaisten elinikäistä oppimista, sananvapautta, demokratiaa ja hyvinvointia. Kirjasto on tuottanut alueensa asukkaille laadukasta tieto- ja kokoelmapalvelua sekä tarjonnut alueen asukkaille tilat, laitteet ja palvelut sekä vapaan pääsyn tietoverkkoon, joita hyödyntäen kansalainen on voinut toimia täysipainoisesti tietoyhteiskunnan ja kansalaisyhteiskunnan toimijana.

Kirjastolla on ollut merkittävä rooli syrjäytymisen ehkäisemisessä ja maahanmuuttajien kotouttamisessa matalan kynnyksen palvelupaikkana, jonka tarjoamat palvelut ovat olleet maksuttomia ja olleet avoinna. Elämyspolkutoiminnan kautta kirjasto on tarjonnut elämyksiä ja opastusta eri-ikäisille asiakkailleen: nettiopastukset, satutunnit, kirjastonkäytön opetus, novellikoukuillat, kirjailijavieraat kirjastoseikkailut jne. Kotipalvelua on kokeiltu vuonna 2019, mutta nykyisellä henkilöstömäärällä toiminnan vakiinnuttaminen on vaikeaa. Kulttuurikaverien käyttämistä apuna kotipalvelutoiminnassa on selvitetty.

Kirjastoilta on edellytetty myös aktiivisuutta kansalaisten opastamisessa tietoyhteiskuntapalvelujen käyttäjinä. Tätä on toteutettu mm. digiopastuksissa. Karkkilan kirjastossa on jo usean vuoden ajan toteutettu digiopastusta vertaisohjaajavoimin, lisäksi henkilökunta on opastanut asiakaspalvelussa kuntalaisia kirjaston laitteiden ja palvelujen käyttöön.

Karkkilan kirjastossa omatoimiaika on täydentänyt palveluaikoja niin, että asiakkailla on ollut mahdollisuus käyttää kirjastoa myös varhain aamulla, iltaisin asiakaspalveluajan päätyttyä ja viikonloppuisin. Vuonna 2019 omatoimiaikaa laajennettiin viikonloppuisin kello 18 saakka. Omatoimikirjastossa on ollut keskimäärin 800 sisäänkirjautumista kuukaudessa. Kirjaston aineistotarjonta on pidetty monipuolisena ja ajantasaisena ja Lukki-kirjastojen yhteiset kokoelmapalvelut ovat täydentäneet oman kirjaston valikoimaa. Vuoden 2019 alusta kirjastoaineistokuljetuksia lisättiin viiteen päivään viikossa, kun aiemmin kuljetukset toteutuivat kahdena päivänä viikossa.

Karkkilan kirjasto on toiminut kiinteässä yhteistyössä mm. muiden Lukki-kirjastojen, Karkkilan kaupungin sisäisten toimijoiden ja Karkkilan kaupungin eri yhdistysten kanssa ja on tarjonnut tiloja yhteistyökumppaneiden ja etätyöntekijöiden käyttöön. Koulujen ja päiväkotien kanssa yhteistyö on ollut tiivistä. Aktiivinen lasten ja nuorten kirjastotyön kehittäminen on tuottanut tulosta ja lasten ja nuorten aineiston lainausmäärät ovatkin kääntyneet kasvuun. Vuonna 2019 lastenkirjoja lainattiin noin 10 % enemmän kuin vuonna 2018.

Kirjasto on markkinoinut palveluita ja tapahtumia aktiivisesti Facebookissa, Instagramissa, kaupungin kotisivuilla ja Lukki-kirjastojen yhteisessä verkkopalvelussa lukki.finna.fi. Kirjastolla on sähköinen ilmoitustaulu sekä kirjastossa että kaupungilla.

E-aineistojen tarjonta laajeni vuonna 2019, kun käyttöön otettiin uusi e-kirjapalvelu Biblio, kurssialusta Rockway ja ulkomaisia harrastelehtiä tarjoava Press Reader –palvelu. E-aineistoja markkinoitiin Lukki-kirjastojen yhteisessä hankkeessa.

Verkkomaksamisen käyttöönottoa suunniteltiin yhdessä Lukki-kirjastojen kanssa vuodelle 2019, mutta Suomi.fi -verkkomaksujen käyttöönotto on viivästyttänyt hanketta. Vuonna 2020 jatketaan käyttöönoton suunnittelua.

Työväenopisto

Karkkilassa toimiva vapaan sivistystyön periaatteiden mukainen työväenopisto on ollut kaikille avoin oppilaitos. Opisto on sekä valmentanut että tukenut ihmisiä ja yhteisöjä oppimaan ja siten selviytymään jatkuvasti muuttuvassa maailmassa. Työväenopiston palvelut ovat olleet laadukkaita, edullisia sekä helposti saatavilla, ja ne on pyritty toteuttamaan asukkaiden toiveiden mukaan. Palveluiden tulevaisuuden turvaamiseksi on tehty kestävä yhteistyötä monipuolisesti kaupungin eri toimijoiden kanssa.

Työväenopiston merkitys syrjäytymisen ehkäisyssä sekä toimintakyvyn ylläpitämisessä on ollut merkittävä. Toimintaa on suunniteltu ja toteutettu yhteistyössä alueen yhdistysten ja yritysten sekä kaupungin yksiköiden kanssa. Työväenopisto on ollut myös mukana sekä Kaikukortin että elämyspolun toiminnassa.

Vuoden 2019 aikana työväenopistossa tutkittiin ja suunniteltiin tilojen käyttöä omalta osaltaan siinä määrin kuin se oli mahdollista. Tilojen tarkastelun tavoitteena on ollut kehittää opistotalon toimintaa edelleen ja tutkia eri vaihtoehtoja tilojen päivittämiseksi työväenopiston opiskelijakunnan tarpeita vastaavaksi sekä yhdenvertaisuuden periaatetta palvelevaksi. Lisäksi työväenopisto on toiminut ja toimii jatkossakin koulujen tiloissa sekä muutamissa muissa opetustiloissa.

Työväenopiston tiedotusta tarkennettiin ja kehitettiin vuoden 2019 aikana. Kaupungin viestintäohjeen pohjalta oppilaitokselle laadittiin oma viestintäsuunnitelma, jossa huomioitiin oppilaitoksen tarpeet ja resurssit. Opistossa alkoi myös Opetus- ja kulttuuriministeriön rahoittama viestintähanke, jonka myötä etenkin keskitettiin etenkin sosiaalisen median viestintämahdollisuuksiin.

Museopalvelut

Karkkilan ruukkimuseo Senkka on ruukki- ja valimohistorian erikoismuseo. Högforsin ruukin alueella sijaitsevat näyttelykohteet ovat esitelleet ruukkilaisten työtä sulan metallin äärellä ja arkielämää kotoisissa askareissa. Karkkilan ruukkimuseo on toteuttanut valimoalan tallennus-, tutkimus-, näyttely- ja julkaisutoimintaa. Museon toiminta-alueena on Karkkilan kaupunki, mutta museo on tallentanut paikallishistorian lisäksi laajemmin suomalaisen valimoteollisuuden historiaa ja nykypäivää. Museo on säilyttänyt ja hoitanut hallussaan olevia kokoelmia yleisesti hyväksyttyjen museaalisten periaatteiden mukaisesti. Museon kokoelmiin kuuluu noin 12 000 esinettä ja yli 130 000 valokuvaa.

Karkkilan ruukkimuseo kuuluu lakisääteistä valtionosuutta saavien museoiden joukkoon. Museo on suunnitellut ja toteuttanut näyttelyitä ja julkaisuja yhteistyössä muiden museoiden ja tahojen kanssa. Museo on osallistunut myös vapaaehtoistyön kehittämiseen paikallisten yhdistysten kanssa.

Karkkilan ruukkimuseon kohteissa, Suomen Valimomuseossa, Galleria Bremerissä, Högforsin masuunissa ja Työläismuseossa vieraili vuonna 2019 yhteensä 8891 kävijää. Kokonaiskävijämäärään on laskettu näyttelyvieraiden lisäksi myös museon tiloissa ja museoalueella järjestetyissä tilaisuuksissa, kuten konserteissa ja teatteriesityksissä, käyneet.

Museo oli mukana Museoviraston johtamassa tallennus- ja kokoelmatyössä (TAKO), jonka tarkoituksena on nykyajan dokumentointi museoiden yhteistyönä valtakunnallisesti. Karkkilan ruukkimuseo teki myös kokoomapolitiikkaan liittyvää yhteistyötä Länsi-Uudenmaan maakuntamuseon alueeseen kuuluvien ammatillisten museoiden kanssa.

Vuonna 2019 Ruukkimuseon kohteissa järjestettiin Karkkilan Rautapäivien, Pruukkipäivän ja Historian yön tapahtumia sekä Karkkilan historiaan liittyviä luentoja ja opastettuja kävelyretkiä. Museo järjesti lisäksi Karkkila tutuksi -kierroksia yhteistyössä Karkkilan työväenopiston kanssa. Galleria Bremerissä järjestettiin neljä vaihtuvaa näyttelyä. Museo järjesti vuoden 2019 aikana myös 11 pienoisnäyttelyä museon omissa ja Karkkilan kirjaston tiloissa.

Vuonna 2018 aloitettua Suomen Valimomuseon perusnäyttelyn uudistusta jatkettiin vuonna 2019 mm. näyttelytekniikan ja valaistuksen osalta, kooste investoinneista vuosina 2019 - 2020 on esitetty investointiosassa olevassa taulukossa. Perusnäyttelyn uudistuksen toteutukseen haettiin lisäksi määrärahoja Suomen Kulttuurirahaston Museovisio-hankerahoituksesta, muttei saatu. Vuonna 2019 aloitettiin Högforsin ruukin juhluvuo- den tapahtumien suunnittelutyö, sillä ruukki täyttää 200 vuotta vuonna 2020. Museo osallistui myös Karkkilan kulttuurimatkailun kehittämistyöhön ja toteutukseen.

Karkkilan ruukkimuseo on ollut vuonna 2019 mukana Museoviraston vetämässä tallennus- ja kokoelmatyössä (TAKO), jonka tarkoituksena on nykyajan dokumentointi museoiden yhteistyönä.

Kulttuuripalvelut

Karkkilan kaupungin kulttuuripalvelut on luonut edellytyksiä kulttuurin monipuoliselle kokemiselle ja tekemiselle Karkkilassa. Kulttuuripalvelut on tukenut kaupunkilaisten omaehtoista kulttuuritoimintaa mm. yhdistyksille vuosittain myönnettävillä avustuksilla ja avustamalla tapahtumajärjestelyissä sekä -viestinnässä eri järjestäjätahoja.

Kulttuuripalvelut oli mukana käynnistämässä Resurssipankki-hankkeen rahoittamaa järjestötila Kansankulmaa, joka aloitti toimintansa syksyllä 2019. Järjestötila tarjoaa kaivattuja kokoontumisen ja toiminnan mahdollisuuksia kaikille kaupunkilaisille, erityisesti kolmannelle sektorille.

Kulttuuripalvelut hallinnoi Karkkilasalin ilta- ja viikonloppukäyttöä. Salin toimintaa kehitettiin vuoden 2019 aikana tilastointia ja laskutuskäytäntöjä yhdenmukaistamalla. Lisäksi näyttämövalojen ohjaus digitalisoitiin vanhan valopöydän uusimisen yhteydessä. Karkkilasalin käyttöaste iltakäytön osalta oli 33 %, josta avoimia yleisötapahtumia noin puolet. Vuonna 2019 ilta- ja viikonloppukäyttäjiä on ollut 10 500, joista 8500 yleisötapahtumissa. Tapahtuma- ja konserttikäyttö on ollut paikkakunnan kokoon nähden vilkasta.

Vuonna 2017 käynnistynyt elämyspolku on koonnut yhteen koko kulttuurin ja vapaa-ajan palvelualueen toimintoja. Elämyspolun 165 tapahtumaa ovat olleet osallistujille ilmaisia ja ohjelmaa on kohdennettu kaikille kaupunkilaisille lapsia ja nuoria painottaen. Tapahtumat ovat tavoittaneet ainakin 5500 kävijää.

Vuonna 2018 kulttuuripalveluissa kokeiluun otettu Kaikukortti on saatu vakiinnutettua osaksi pysyväistoimintaa. Verkostossa mukana olevien kulttuurikohteiden määrä on vuoden 2019 aikana kasvanut kolmella. Lisäksi käynnistettiin neuvottelut verkoston laajentamiseksi uusien sote-toimijoiden osalta. Kaikukortti on tarkoitettu tiukassa taloudellisessa tilanteessa oleville henkilöille ja sen jakelusta vastaavat Kaikukortti-verkostossa mukana ovat olleet sosiaali- ja terveysalan toimijat. Kortilla on voinut hankkia maksuttomia pääsylippuja kulttuuritapahtumiin sekä osallistua työväenopiston kursseille.

Keväällä 2019 vastattiin valtakunnalliseen TEA-viisarikyselyyn ensimmäistä kertaa kulttuuritoiminnan osalta. Karkkilassa ollaan koko maan tasoon nähden sitoutuneita hyvinvointia tuottavan kulttuuritoiminnan kehittämiseen ja toteuttamiseen. Kulttuurin asema kunnassa ohjelma- ja strategiatasolla sekä yhteistyöverkostojen toiminnan kautta mitattuna on ollut verrattain korkea. Koko maan keskitasosta Karkkila on jäljessä mm. kunnan voimavarojen sekä kulttuuritoiminnan hyvinvointivaikutusten seurannan ja tarveanalyysin toteuttamisen osalta.

Liikuntapalvelut

Liikuntapalvelut on järjestänyt liikuntapalveluja, tukenut kansalaistoimintaa, tarjonnut liikuntapaikkoja, sekä järjestänyt terveyttä ja hyvinvointia edistävää liikuntaa eri kohderyhmät huomioon ottaen. Lisäksi liikunnan avulla on edistetty tasa-arvoa ja suvaitsevaisuutta sekä tuettu kulttuurien moninaisuutta ja ympäristön kestävää kehitystä. Toteuttaminen on tapahtunut eri toimialojen yhteistyönä, sekä kehittämällä paikallista, kuntien välistä ja alueellista yhteistyötä.

Liikuntapalvelut on järjestänyt matalan kynnyksen liikuntaa huomioiden erityisryhmät, terveytensä kannalta vähän liikkuvat, ikäihmisten liikunta ja vertaisohjaajatoiminta sekä Karkkilan kaupungin henkilöstön liikunnan. Liikuntapalvelut on järjestänyt erilaisia liikuntaryhmiä sekä kannustanut omaehtoiseen liikkumiseen. Lisäksi liikuntapalvelut toteutti erilaisia tapahtumia yhteistyössä eri toimijoiden kanssa.

Vertaisohjaajatoiminnan kehittämistä jatkettiin koko vuoden 2019 ajan. Vertaisohjaajia oli yhteensä 29 ja heidän vastuunaan oli toimia vertaisohjaajina kuntosaliryhmissä sekä sauvakävelyryhmässä. Vertaisohjaajat liikuttivat keskimäärin viikoittain yli 200 senioria palvelutalon kuntosalilla. Seniorikuntosalin vuorojen ilmoittautuminen uudistettiin elokuussa ja kaudelle 2019-2020 seniorikuntosalille ilmoittautui 273 senioria kuntosaliryhmiin. Lisäksi senioreita tuli syksyn varrella ryhmiin lisää. Vertaisohjaajille on järjestetty ideapäiviä, koulutuksia ja virkistyspäiviä. Lisäksi syksyllä 2019 juhlittiin palvelutalon avajaisia, jossa vertaisohjaajat olivat mukana esittelemässä toimintaa. Tilaisuudessa pyydettiin seniorikuntosalille nimiehdotuksia ja eniten nimiehdotuksia sai Kunto Kaari.

Liikuntapalveluilla käynnistyi vuoden 2019 alussa kaksi liikunnan hanketta. Toinen hankkeista kohdistui varhaiskasvatukseen liikunnallistamiseen, ja toinen hanke koski maahanmuuttajien kotouttamista liikunnan avulla. Lisäksi Karkkilan kaupungin henkilöstön liikuntamahdollisuuksia ja työpaikkaliikuntaa kehitettiin. Molemmissa hankkeissa keskeistä on ollut eri toimialojen yhteistyö; puuscutusta päivään hanke toteutettiin

yhdessä varhaiskasvatuksen ja henkilöstöhallinnon kanssa ja yhdessä liikkuen hanke toteutettiin yhteistyössä maahanmuuttopalveluiden kanssa. Hankerahoitusten suositus oli tehdä poikkihallinnollista yhteistyötä eri toimialojen välillä.

Nuorisopalvelut ja nuorten työpajatoiminta

Lakisääteinen nuorisotyö on tukenut nuorten kasvua ja itsenäistymistä, edistänyt nuorten aktiivista kansalaisuutta ja nuorten sosiaalista vahvistamista sekä parantanut nuorten kasvu- ja elinoloja. Nuorisotyö- ja politiikka kuuluu kunnan tehtäviin. Näihin tehtäviin on kuulunut nuorten kasvatuksellinen ohjaus, toimintatilat ja harrastusmahdollisuudet, tieto- ja neuvontapalvelut, nuorisoyhdistyksien ja muiden nuorisoryhmien tuki, liikunnallinen, kulttuurinen ja kansainvälinen ja monikulttuurinen nuorisotoiminta.

Perusnuorisotyön kohderyhminä ovat 7-17 vuotiaat lapset ja nuoret. Alakouluikäisille järjestettiin kerhotoimintaa, avointa iltapäivää kerran viikossa sekä koulujen loma-aikaan päiväleiritoimintaa. 13-17 vuotiaalle järjestettiin mopotallitoimintaa kerran viikossa sekä nuorten avointa tilatoimintaa kolmena iltana viikossa. Kerho-, lasten päiväleiri- ja mopotallitoimintaan nuorisopalvelut sai valtionavustusta.

Nuorisotilan kävijämäärät tippuivat edelliseltä vuodelta jonkun verran. Nuorisotila kuitenkin on otettu vastaan hyvin ja ne nuoret, jotka tilalla käyvät tulevat viettämään sinne aikaa.

Vuoden 2019 aikana kerhotoiminta on saatu aktiiviseksi. Kerhot ovat olleet maksuttomia ja ne on aikataulutettu iltapäiviin, jolloin lapset ja nuoret voivat osallistua niihin vanhempien ollessa töissä. Matalan kynnyksen kerhotoiminta on ollut tärkeä osa nuorisopalveluiden toimintaa.

Vuoden 2019 Nuorisovaltuusto ei toteutunut toimintasäännön mukaisena jäsenmääränsä osalta. Se aloitti kuitenkin toimintansa pienemmällä kokoonpanolla helmikuussa. Nuorisovaltuusto kokoontui kerran kuu-kaudessa Nuorisotalolla. Vuoden 2019 tavoitteeksi Nuorisovaltuusto asetti nuorisovaltuustotoiminnan kehittämisen ja lisäjäsenien saamisen. Nuorisovaltuusto sai vuodelle 2019 budjetin, jolla se mm. järjesti Nuva ry:n koulutuksen nuorisovaltuuston jäsenille sekä lahjoitti osan budjetista yhteiskoulun ja nuorisotilan viihtyvyyden parantamiseen. Lisäksi Nuorisovaltuusto näkyi ympäristötalkoissa, lastenmessuilla, järjesti kahvituksen pähdeillassa sekä järjesti lasten Peuhis-tapahtuman yhteistyössä liikuntapalveluiden kanssa. Nuorisovaltuusto otti myös kantaa tekemällä ehdotuksen nuorisovaltuuston toimintaohjeen muuttamiseksi, ideoimalla MLL:n toimintaa sekä vaikutti Nuorisotalon pelikonsolin hankintaan.

Nuorten päihdekasvatus Selvä juttu -toimintaa jatkettiin moniammatillisen työryhmän kanssa. Vuoden alussa ryhmä virallistettiin ehkäisevän päihdetyön työryhmäksi ja ryhmään nimettiin edustajat kaupungin toimesta. Kaikille 6-luokkalaisille järjestettiin kolme oppituntia, joissa käsiteltiin päihteisiin liittyviä asioita. 7-8-luokkalaisille järjestettiin noppateatteri esitys, jossa päihdeasiaa käsiteltiin teatterin keinoin. Lisäksi syksyllä 2019 järjestettiin avoin päihdeluento.

Pajalla suoritettavat työtehtävät pysyivät ennallaan ja työvälineitä uusittiin ja päivitettiin ajan tasalle. Lisäksi pajan nuorten käyttöön hankittiin pajapyöriä, joilla nuoret voivat käydä esimerkiksi ruokailemassa palvelutalolla. Yhteistyötä TE-toimiston, Kelan, Sosiaalitoimen, paikallisten yritysten ja Karkkilan kaupungin eri toimialojen kanssa jatkettiin. Yhteistyö eri toimijoiden kanssa on merkittävää nuoren pajajaksoa ja jatkopolkua suunnitellussa.

Ruukinpajalla vuonna 2018 käynnistettyä starttipajatoimintaa jatkettiin vuoden 2019 ajan. Starttipaja on tarkoitettu 16-25 vuotiaalle nuorille ja se on tukenut ja vahvistanut nuoren arjenhallinnan taitoja sekä itseluottamusta ja itsetuntemusta yksilövalmennuksen ja ryhmävalmennuksen avulla. Starttipaja huomioitiin myös

hakiessa Ruukinpajalle valtionavustusta. Nuoria starttipajalla oli vuoden 2019 aikana viisitoista. Vuosi 2019 on osoittanut sen, että starttipajalle on selkeä tarve.

Etsivää nuorisotyötä jatkettiin kahden etsivän nuorisotyöntekijän voimin. Ohjaamotoiminta jatkui Etsivän nuorisotyön tiloissa kirjaston yläkerrassa. Etsivä nuorisotyö osallistui keväällä Kino iglun elokuvanäytöksiin ohjaten Ruukinpajan ohella vapaaehtoisia nuoria. Lisäksi etsivä nuorisotyö järjesti mm. yritysvierailuja, retkiä, osallistui rekrytointitilaisuuksiin, ysiluokkien toisen asteen tutustumisvierailuihin, yläkoulun yhteishakuiltoihin, vanhemmille järjestettyyn keskustelutilaisuuteen sekä ohjasi liikuntaa kuntouttavan työtoiminnan nuorille.

Valtuustoon nähden sitovat toiminnalliset tavoitteet

Päämäärä	Elinvoima
Valtuustokauden 2019-21 tavoite	Karkkilassa on omaleimaista ja laajaa kulttuuritarjontaa (KS, Vapla)
Talousarviovuoden 2019 toimenpiteet	-Vahvalla tapahtumatarjonnalla vahvistetaan kansainvälisyyttä, yhteisöllisyyttä, viihtyisyyttä ja elinvoimaa - Vahvistetaan kirjaston itsepalvelukonseptia. - Vahvistetaan eri-ikäisille suunnattua elämyspolkua
Toteutuma	Karkkilalaista osaamista ja omaleimaista on hyödynnetty työväenopiston opinto-ohjelmassa. Omatoimikirjaston käyttömäärä on pysynyt vakaana. Kirjaston itsepalvelukonseptin vahvistaminen: omatoimiaukioloaikojen laajennus marraskuun alusta alkaen + 6 tuntia viikossa. Kulttuuripalvelut on tukenut järjestäjiä mm. Karkkilasalin kohtuullisilla käyttömaksuilla, viikoittain koostetuilla tapahtumatiedotteilla sekä yksittäisissä tapahtumissa kanssajärjestäjänä toimimalla. Kulttuuripalvelut oli mukana koordinoimassa kaupunkilaisten yhteiskäytössä olevaa järjestötilaa. Elämyspolun määrärahaa on kohdennettu kaikille kaupunkilaisille avoimiin ilmaistapahtumiin. Kirjasto on ollut monenlaisten tapahtumien ja luentojen esityspaikkana. Tapahtumia kirjastossa pidettiin yli 80 ja lisäksi 13 näyttelyä kirjastogalleriassa.
Toteutuu/ei toteudu	Toteutuu
Arviointikriteeri/mittari	- Kaupungin omien tapahtumien osallistujamäärät - Tapahtumamarkkinoinnin ja -viestinnän tehostaminen, yhteistyö tapahtumajärjestäjien kanssa - Elämyspolun kävijämäärät
Vastuhenkilö	Sivistysjohtaja

Päämäärä	Hyvinvointi
Valtuustokauden 2019-21 tavoite	Karkkila järjestää ja tuottaa vapaa-ajan palvelut asukas- ja asiakaslähtöisesti sekä kustannustehokkaasti (KS, Vapla)
Talousarviovuoden 2019 toimenpiteet	Parannetaan ennaltaehkäisevien palvelujen saatavuutta Tuetaan erityisesti nuorten mielenterveys- ja päihdepalvelujen saatavuutta
Toteutuma	Elämyspolulla on tarjottu ilmaisia kulttuuri- ja vapaa-ajan tapahtumia kohden netusti eri-ikäisille kaupunkilaisille. Osa elämyspolun tapahtumista on ollut kulttuurin ja vapaa-ajan palvelualueiden yksiköiden perustoimintanaan järjestä-mää. Kaikukortteja jaettu sote-toimijoiden kautta 166 kpl ja korttia käytetty 112 krt. Palautejärjestelmää on kehitetty jatkuvaksi ja palautekanavia on useita erilai-sia. Harrastemessujen tilalla on järjestetty Karkkipäivät, joihin osallistuttiin omalla osastolla.

	Selvä juttu –työryhmä nimettiin Karkkilan kaupungin ehkäisevän päihdetyön työryhmäksi. Työryhmä on moniammatillinen. Ohjaamotoiminta toimi etsivän nuorisotyötiloissa parittomien viikkojen tors- taisin.
Toteutuu/ei toteudu	Toteutuu
Arviointikriteeri/mittari	Elämyspolun ja harrastemessujen kävijämäärä Kaikukortin käyttäjämäärä, Selvä juttu –työryhmän toiminnan aktivoiminen Ohjaamotoiminta tavoittaa syrjäytymisuhan alla olevat nuoret lasten ja nuorten hyvinvointiryhmän toimenpiteet
Vastuhenkilö	Sivistysjohtaja

Päämäärä	Hyvinvointi
Valtuustokauden 2019-21 tavoite	Karkkilalaisilla asukkailla on edellytykset hyvään elämään (KS, Vapla) / Ikäihmiset pärjäävät itsenäisesti mahdollisimman pitkään
Talousarviovuoden 2019 toimenpi- teet	palvelunohjaus ja neuvonta vertaisohjaajatoiminta harrastus- ja yhdistystoiminnan tukeminen
Toteutuma	Työväenopisto on kehittänyt kulttuurikaveritoimintaa, tehnyt yhteistyötä lii- kuntatoimen vertaisohjaajakoulutuksen ja kirjaston nettiopastajien koulutuk- sen kanssa. Avustukset pysyivät viime vuoden tasolla Kriittinen tarkastelu saavutettavuuden näkökulmasta Kulttuuripalvelut on koordinoitunut Resurssipankki-hankkeen rahoittamana käynnistyneen järjestötilan toimintaa. Liikuntapalveluiden vertaisohjaaja toiminnassa oli mukana yhteensä 29 ver- taisohtajaa. Seniorikuntosalilla kävi vertaisohjaaja vetoisissa ryhmissä yli 200 seniori-ikäistä liikkujaa viikoittain.
Toteutuu/ei toteudu	Toteutuu
Arviointikriteeri/mittari	avustusten määrä (vähintään nykytasolla)
Vastuhenkilö	Sivistysjohtaja

Päämäärä	Hyvinvointi
Valtuustokauden 2019-21 tavoite	Karkkilalaisilla asukkailla on edellytykset hyvään elämään (KS, Vapla) / Hyvinvoinnin, yhteisöllisyyden ja osallisuuden lisääminen
Talousarviovuoden 2019 toimenpi- teet	Kaikukortin tavoitteena on hyvinvoinnin lisääminen, osallisuuden edistäminen ja osallistumisen helpottaminen. Kaikukortilla luodaan tasavertaisuutta Karkki- lan kulttuurielämään
Toteutuma	Kaikukorttia on jaettu 166 kpl ja käytetty tilastoidusti 112 kertaa. Verkosto on laajentunut kolmella uudella kulttuuritoimijalla. Lisäksi on kannustettu vieraile- via kulttuurituottajia liittämään yksittäisiä tapahtumia osaksi verkostoa. Käyt- täjäpalaute on ollut positiivista.
Toteutuu/ei toteudu	Toteutuu
Arviointikriteeri/mittari	kaikukorttitoiminnan vakiinnuttaminen ja laajentaminen paikallisesti Kaikukorttia käyttäneiden henkilöiden määrä
Vastuhenkilö	Sivistysjohtaja

Päämäärä	Osallisuus
Valtuustokauden 2019-21 tavoite	Karkkila sitoutuu ja sitouttaa palveluiden kehittämiseen (KS, Vapla)
Talousarviovuoden 2019 toimenpiteet	yhteistyö kolmannen sektorin kanssa (Vapla)
Toteutuma	Omaehtoista harrastus- ja yhdistystoimintaa on tukenut Resurssipankki-hankkeen rahoittama järjestötila, jonka koordinoinnissa kulttuuripalvelut on ollut mukana. Kuntalaisille on luotu mahdollisuuksia vapaaseen kokoontumiseen sekä kolmannen ja neljännen sektorin toiminnan kehittämiseen. Palvelualueella on sitouduttu tekemään yhteistyötä paikkakunnan yhdistysten kanssa. Kulttuuripalveluiden tavoite Nyhkälän koulun iltakäytön edistämisestä jäi toteutumatta. Myös tavoite kaupungin oman järjestötilan (Vuoristokoti) käytön edistäminen jäi toteutumatta.
Toteutuu/ei toteudu	toteutuu osittain
Arviointikriteeri/mittari	järjestöyhteistyön jatkaminen
Vastuuhenkilö	Sivistysjohtaja

7.1.6. Tekninen lautakunta

Tekninen lautakunta huolehtii yhdyskuntateknisten palvelujen tuottamisesta, tilapalvelusta, vesi- ja jätehuoltolaitoksen tehtävistä, mittaus- ja kiinteistöpalveluista sekä kaavoituksesta.

Talouden toteutuminen

TEKNINEN LAUTAKUNTA						
	TP2018	TA2019	MTA2019	TP2019	Poik. % TP/MTA	Poikkeama
Tuloarviot ja määrärahat						
Toimintatuotot	4 829 194	4 609 144	4 609 144	4 427 220	96,1	-181 924
Sisäiset toimintatuotot	6 297 508	6 611 439	6 611 439	6 603 166	99,9	-8 273
Toimintakulut	-6 389 937	-6 317 653	-6 317 653	-6 879 334	108,9	-561 681
Sisäiset toimintakulut	-848 420	-923 704	-923 704	-888 906	96,2	34 798
Toimintakate	3 888 344	3 979 226	3 979 226	3 262 146	82,0	-717 080
Laskennalliset kustannukset						
Poistot ja arvonalennukset	-2 622 683	-2 704 600	-2 704 600	-2 577 995	95,3	126 605
Muut laskennalliset kustannukset	-372 274	-350 795	-350 795	-338 385	96,5	12 410
Tehtävän kokonaiskustannukset	893 387	923 831	923 831	345 766	37,4	-578 065
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	1 160 085	1 164 826	1 164 826	578 772	49,7	-586 054

Teknisen lautakunnan alaista toimintaa toteutettiin tiukan talousseurannan ja kulukurin myötävaikutuksella. Vuoden 2019 tiukka talousarviokehys ei mahdollistanut korjausvelan riittävää huomioimista budjetoinnissa.

Toimintatuotot (ulkoiset + sisäiset) alittuivat 190 197 € ja toimintakulut ylittyivät 526 883 €. Toimintatuottojen toteuma-aste oli 98,3 % ja toimintakulujen 107,3 %. Muutetun talousarvion toimintakate oli 3 979 226 € ja toteuma 3 262 146 € ja täten poikkeama - 717 080 €. Tilikauden ylijäämä oli 578 772 € ja poikkeama - 586 054 €.

Toimintatuottojen osalta merkittävimmät poikkeamat aiheutuivat vuokratuottojen alijäämästä n. 54 000 €, vesihuollon vuodelle 2020 siirtyneestä laskutuksesta n. 150 000 €, valitusten johdosta vuodelle 2020 siirtävistä tuloista n. 120 000 € (Verälänsuora 1 ja metsähakkuut). Lisäksi Sorvirinteen asuinhuoneiston myynti n. 40 000 € on kirjattu hallituksen alaisen toiminnan tuotoksi.

Toimintamenojen merkittävimmät poikkeamat aiheutuivat korjausvelan suuresta ja yhä kasvavasta määrästä. Korjausvelasta aiheutui merkittäviä ennakoimattomia kustannuksia, kuten vesihuoltoverkoston ja katuverkon korjaukset, rakennusten vesivahingot, rakennusten akuutit ja välttämättömät korjaukset, sisäilma-kohteet sekä työkalujen korjaukset. Näiden menojen kokonaiskustannus oli n. 350 000 €. Henkilöstökulut ylittivät n. 100 000 €, joista merkittävimmän osuuden n. 80 000 € muodosti lomapalkkojen jaksotus.

Toimintatuottojen ja -menojen poikkeamat on tarkemmin selostettu vielä palvelualueiden osioissa.

Investointiohjelman muutettu talousarvio 2019 oli menojen osalta 2 551 461 € ja toteuma 2 621 307 € eli 103 %. Talousarvio oli tulojen osalta 77 000 € ja toteuma 365 189 €. Tulot huomioiden investoinnit toteutui-
vat 218 344 € talousarviota pienempinä.

Valtuustotason toiminnallisista tavoitteista toteutui 3/3 ja lautakuntatason tavoitteista 9/10.

Henkilöstö

Vuonna 2019 vakituisten työntekijöiden määrä säilyi samana edellisvuoteen verrattuna. Nimikemuutoksia tehtiin vuoden aikana kaksi kappaletta: teknisen johtajan virkanimike muutettiin kaupunkikehitysjohtajaksi ja ympäristönsuojelusihteerin virkanimike muutettiin ympäristöpäälliköksi.

Toiminnan toteutuminen

Yhdyskuntatekniikan palvelualue

Yhdyskuntatekniikan palvelualue						
	TP2018	TA2019	MTA2019	TP2019	Poik. % TP/MTA	Poikkeama
Tuloarviot ja määrärahat						
Toimintatuotot	116 926	118 300	118 300	72 497	61,3	-45 803
Sisäiset toimintatuotot	278 475	247 250	247 250	274 904	111,2	27 654
Toimintakulut	-1 601 600	-1 546 823	-1 546 823	-1 730 090	111,8	-183 267
Sisäiset toimintakulut	-296 604	-278 099	-278 099	-314 811	113,2	-36 712
Toimintakate	-1 502 802	-1 459 372	-1 459 372	-1 697 500	116,3	-238 128
Laskennalliset kustannukset						
Poistot ja arvonalennukset	-529 744	-531 000	-531 000	-480 373	90,5	50 627
Muut laskennalliset kustannukset	-97 426	-109 003	-109 003	-110 299	101,2	-1 296
Tehtävän kokonaiskustannukset	-2 129 971	-2 099 375	-2 099 375	-2 288 172	109,0	-188 797

Yhdyskuntatekniikan palvelualueella vuosi 2019 oli taloudellisesti ja toiminnallisesti erityisen haastava aikaisempiin vuosiin nähden. Palvelualueen toimintakatteen poikkeama talousarvioon nähden oli – 238 128 €. Tämä johtui pääasiassa ulkoisista toimintakuluista. Ylittymisen merkittävin syy oli väylien kunnossapito, jossa merkittävin ylitys aiheutui olosuhteista, erityisesti alkuvuoden talvikunnossapidon osalta koko katuverkossa I-III katuluokissa ja toisaalta loppuvuoden paikkausten osalta sorapintaisilla kaduilla. Liikenneväylien kunnossapito ylittyi 110 000 €. Toiseksi suurin ylitys 34 000 € tapahtui kalustokorjauksissa, joissa raskaan kaluston korjausvelasta aiheutuneet korjaukset olivat odottamattoman suuria. Aineiden tarvikkeiden ja tavaroiden osalta myös menekki oli odotettua suurempaa ollen noin 28 000 €. Tämän taustalla on polttoaineiden ja materiaalien hintojen nousu ja toisaalta myös kulutuksen kasvu. Myyntituloja ei myöskään saavutettu siinä

määrin kuin oli budjetoitu, koska loppuvuoteen ajoitettu puun myynti ei valituksen vuoksi toteutunut. Myyntituotto olisi ollut n. 50 000 €.

Viime vuoden osalta on todettava, etteivät taloudelliset resurssit olleet riittävät toteutuneisiin tarpeisiin ja olosuhteisiin nähden. On mahdollisesti kyettävä jatkossa tekemään valintoja senkin suhteen, että onko palvelualueen tuottamien palvelujen taso liian korkealla vai onko palveluita liikaa siihen nähden mihin on todellisuudessa varaa, varsinkin jos nykyolosuhteisiin nähden etukäteen sovittuihin taloudellisiin tavoitteisiin ei kunnolla olosuhteiden vaihdellessa pystytä olemassa olevilla resursseilla vastaamaan.

Liikenneväyliin kohdistuu kunnossapitolain asettamat vaatimukset ja toisaalta muut kunnalliset palvelut vaativat tuoteturvallista panostamista olosuhteista riippumatta. Tätä kuvaa ehkä parhaiten talvikaudella ulkoliikuntapaikkojen ja liikenneväylien hoito. Olosuhteista ja taloudellisista syistä toiminnan keskeyttäminen tai rajoittaminen esimerkiksi hiihtolatuojen ylläpidossa merkitsisi käytännössä käyttökiellon asettamista kesken toimintakauden ja esimerkiksi liikenneväylissä katujen käytön rajoittamista ja samalla ihmisten turvallisen liikkumisen vaarantamista tai vaihtoehtoisesti yleisen liikenteen ja liikkumisen rajoittamista.

Puistojen ja talousmetsien merkittävimmät ja taloudellisessa mielessä arvokkaimmat palvelut suoritetaan käytännössä talvikaudella lintujen pesimäkauden ulkopuolella ja kesäkausi on enemmän tai vähemmän kevyemmin ylläpitävää toimintaa. Toimintakaudella 2019 nousi erityisesti metsänhoitotoimenpiteiden yhteydessä esille myös muita arvokysymyksiä, joihin jatkossa pyritään löytämään apua entistä avarakatseisemman ja enemmän olemassa olevaa ympäristöä pohdiskelevan metsäsuunnittelun kautta.

Vesihuoltolaitos

Vesihuoltolaitoksen palvelualue						
	TP2018	TA2019	MTA2019	TP2019	Poik. % TP/MTA	Poikkeama
Tuloarviot ja määrärahat						
Toimintatuotot	1 769 059	1 728 500	1 728 500	1 709 308	98,9	-19 192
Sisäiset toimintatuotot	91 438	105 940	105 940	100 544	94,9	-5 396
Toimintakulut	-940 471	-815 940	-815 940	-976 780	119,7	-160 840
Sisäiset toimintakulut	-180 351	-157 007	-157 007	-148 841	94,8	8 166
Toimintakate	739 674	861 493	861 493	684 231	79,4	-177 262
Laskennalliset kustannukset						
Poistot ja arvonalennukset	-463 297	-480 900	-480 900	-463 612	96,4	17 288
Muut laskennalliset kustannukset	0	0	0	0		0
Tehtävän kokonaiskustannukset	276 377	380 593	380 593	220 620	58,0	-159 973

Vesihuoltolaitoksen toimintatuotot (ulkoiset + sisäiset) alittuivat 24 588 euroa ja toimintakulut ylittyivät 152 674 euroa, ja täten toimintakate toteutui 177 262 euroa talousarviota heikompana.

Vuosi 2019 oli poikkeuksellisen haastava kulujen osalta. Toimintakulujen ylityksistä merkittävimpiä olivat korjausvelasta johtuvat vesijohtoverkoston vuodot, viemäriverkoston tukokset 68 000 € ja laiterikot 23 000 €. Perintäkulut olivat 19 000 € budjetoitua korkeammat, puhdistamon prosessikemikaalien hinnan nousu oli 15 000 €, puhdistamon tiukentuneet lupamääräykset ja siitä seurannut lisääntynyt näytteiden otto lisäsi kuluja 13 000 € ja sähkön hinnan sekä kulutuksen nousu 10 000 €. Vesilaitoksen taksa on myös päivityksen tarpeessa, jotta tuotot tulevat vastaamaan paremmin todellisia kuluja. Taksat tullaankin päivittämään vuoden 2020 aikana.

Korjausvelan määrittäminen tehdään vuoden 2020 aikana. Korjausvelan määrittäminen ja sitä seuraavan korjausvelan hallintasuunnitelman yksi tärkeimmistä tavoitteista on taata, ettei tämän tyyppisiä ikäviä yllätyksiä enää jatkossa tapahtuisi. Toimintakate näyttää heikolta, mutta tilanne korjaantuu vuoden 2020 puolella, kun Syrjäsenkadun 1. vaiheen sekä Pitkäläntien 1. vaiheen kiinteistöiltä laskutettavat loppuvuodesta 2019 tehdyt työt saadaan laskutettua. Tuloja näistä kertyy vuodelle 2020 noin 150 000 euroa.

Hulevesien osuus ja sekaviemäroinnin ongelmat sekä jätevesiviemärin vuotovedet ovat toimintakauden osalta näkyvissä puhdistamolle tulevissa kokonaisvesimäärissä. Puhdistamo on kuitenkin pysynyt hyvin toimintakykyisenä ilman merkittäviä häiriötekijöitä tai ohivirtaamia. Tiukentuneet lupaehdotkaan eivät tuottaneet ongelmia. Vedenkulutus pysyi melko tasaisena läpi koko vuoden. Loppuvuodelle ajoittui muutama suurempi vesijohtovuoto, joiden vaikutus puhtaanveden pumppaukseen jäi kuitenkin vähäiseksi. Runsasluminen talvi näkyy selkeästi kevään sulamisvesinä, kuten myös loppuvuoden runsaat sateet.

Vesilaitos laskutti asiakkaita käyttöveden osalta vuonna 2019 yhteensä 438 774 m³ ja verkostoon pumpatun käyttöveden määrä oli 740 944 m³. Pumpatun käyttöveden ja laskutetun käyttöveden suhteesta voidaan nähdä, että vuoden 2019 aikana käyttövesiverkostossa on ollut vuotoa noin 40 %. Vuotovesien määrä on kasvanut hitaasti vuodesta 2013 lähtien. Vuoden 2019 vuotovesien suuri määrä johtuu pääsääntöisesti yksittäisistä isoista vesijohtovuodoista, joiden paikantaminen on ollut haastavaa. Verkoston vuotavuuden kasvu indikoi myös korjausvelan kasvua. Laskutetun veden suhdanne seuraa pääsääntöisesti Karkkilan väestökehitystä, mutta vuoden 2019 kuiva kesä vaikutti myös osaltaan, lisäten veden kulutusta.

Vesihuoltolaitos on toiminut erillisenä kirjanpidollisena taseyksikkönä 1.1.2016 lähtien. Uuden avaavan taseen muodostamisen yhteydessä kirjattiin taseeseen mm. sisäiset lainat ja niiden korot sekä jäännöspääoman korvauseruste ja sen arvo kaupunginhallituksen päätöksen mukaisesti. Nämä taseen arvostuserät vaikuttavat laitoksen käyttötalouteen. Lähtökohtaisesti nykyiset toimintatuotot sallivat käyttötalouden osalta normaalin ylläpidon lisäksi korjausinvestointien sovitun mukaisen määrätietoisen jatkamisen. Korjausinvestoinneilla parannetaan verkoston teknistä laatua, joka vaikuttaa laitoksen käyttötalouteen pitkällä aikajänteellä parantavasti. Toimet vuoto- ja hulevesien hallintaan saamiseksi ovat edenneet taloudellisten resursien puitteissa.

Kiinteistöt ja toimitilat palvelualue

Kiinteistöt ja toimitilat palvelualue						
	TP2018	TA2019	MTA2019	TP2019	Poik. % TP/MTA	Poikkeama
Tuloarviot ja määrärahat						
Toimintatuotot	2 497 771	2 461 344	2 461 344	2 405 694	97,7	-55 650
Sisäiset toimintatuotot	5 885 984	6 225 218	6 225 218	6 193 001	99,5	-32 217
Toimintakulut	-3 602 364	-3 611 877	-3 611 877	-3 812 121	105,5	-200 244
Sisäiset toimintakulut	-337 281	-454 568	-454 568	-393 241	86,5	61 327
Toimintakate	4 444 111	4 620 117	4 620 117	4 393 332	95,1	-226 785
Laskennalliset kustannukset						
Poistot ja arvonalennukset	-1 617 912	-1 681 000	-1 681 000	-1 622 279	96,5	58 721
Muut laskennalliset kustannukset	-249 729	-388 594	-388 594	-390 484	100,5	-1 890
Tehtävän kokonaiskustannukset	2 576 470	2 550 523	2 550 523	2 380 569	93,3	-226 785

Vuosi 2019 oli toiminnallisesti ja taloudellisesti poikkeuksellisen haastava Kiinteistöt ja toimitilat palvelualueelle. Palvelualueen toimintatuotot (ulkoiset + sisäiset) jäivät talousarviosta -87 867 € ja toimintakulut ylittivät 138 917 €. Näin palvelualueen toimintakatteen poikkeama oli -226 785 € talousarviota huonompi.

Kiinteistö Oy Sorvirinteen 10 asuinhuoneiston vuokraamattomuudesta kertyi toimintatuottojen alijäämää - 23 771 €. Takkoinrinteen kolmen palveluasunnon sisäilmakorjausten ja lyhytkestoisten vuokrasopimusten vuoksi ilman vuokraa jääneistä huoneistoista kertyi tulomenetystä 13 598 €. Nummelanpuiston asuinrivitalon yhden asunnon vesivahingon, Korpelan asuinrivitalon kolmen huonokuntoisen asunnon ja Kolisevan asuinrivitalon yhden vuokra-asunnon vesivahingon korjaustöiden vuoksi kertyi kustannuksia 14 695 €. Vuokratuloja jäi lisäksi saamatta Yrittäjätie 53 (Painopalvelu) osakkeiden myynnin vuoksi 12 345 €. Vuokratulojen alijäämäksi muodostui - 54 274 € talousarvioon nähden.

Tilapalvelut

Toimintatuottojen poikkeamaksi muodostui -92 965 € talousarvioon nähden, toteutuma-aste oli kuitenkin 98,6 %. Kulut ylittyivät 161 667 €, toteutuma-aste oli 107,0 %. Toimintakate toteutui siis -254 632 € talousarviota heikompana. Palveluyksikön toimintakuluja tarkkailtiin vuoden alusta lähtien palvelujen ostojen ja aineiden sekä tarvikkeiden suhteen, mutta kulujen suhde tuottoihin pääsi kasvamaan edellä mainittujen tekijöiden painoutuessa vuoden jälkipuoliskolle. Alkuvuodesta tunnistetun tulevan tuloalijäämän kompensatioksi palvelualue keskittyi vuoden aikana vain teknisesti välttämättömien asioiden korjaamiseen ja näin muodostuvien vajaiden minimoimiseen toimintakatteen saavuttamiseksi. Tätä ei kuitenkaan pystytty saavuttamaan ennalta-arvaamattomien korjaustarpeiden vuoksi ja joita ei voinut siirtää niiden akuutin luonteen vuoksi myöhemmin toteutettaviksi. Vakituisen henkilöstön lukumäärä pysyi toimintavuoden 2019 aikana muuttumattomana. Henkilöstömenojen osalta tapahtui 70 580 €:n ylitys lomapalkkojen jaksotuksen, sosiaali- ja eläkemenoperusteisten kulujen ja siten näihin jäljestäpäin talousarvioon nähden riittämättömäksi varatun määrärahan vuoksi.

Kaupungin osake-enemmistöllä hallitseman Kiinteistö Oy Sorvirinteen asunnoissa tehtiin kuluneen vuoden aikana täysi käyttövesiputkiston peruseräparannus, mikä nosti merkittävästi yhtiön rahoitusvastikkeita ja heijastui ylläpitokustannusten budjetoimattomana kasvuna. Palvelurakennusten (Kolisevan ja Nummelanpuiston ikäihmisten rivitalojen, Haukkamäen koulu, Yhteiskoulun yhdyskäytävän ja sosiaalitila/hiililuukun ympäristön maanpaineeseinän), vesivahinkojen korjauskustannukset olivat 45 000 €. Terveellisen asumisen ja työpaikan edellyttämän sisäilman laadun tutkiminen, suunnittelu ja toteutus aiheuttivat 59 000 euron ennalta-arvaamattomat budjetoimattomat kustannukset (Takkoinrinteen palveluasunnot, Nyhkälän koulun c-osan tutkimukset ja korjaussuunnitelmat). Kylmätilojen kunnossapitokorjaukset olivat 12 000 €, rakennusten ilkivalta- ja siivouskulut 11 000 €, tyhjilleen jääneen Ahmoon koulun öljylämmitys muodosti 11 000 euron ennalta-arvaamattoman budjetoimattoman kulun. Palvelualueella ei ole budjetoitua määrärahaa tämän kaltaisten ennalta-arvaamattomien menojen kattamiseen. Merkittävin säästö muodostui omasta toiminnasta riippumattomasta, tavanomaista lauhemmasta ja vähälumisesta loppuvuoden säästä, mikä näkyi yleisesti huojenuksena lämmitys- ja talvikunnossapitokuluissa.

Tilapalvelun vastuulla olevat keskeiset palvelutilat pystyttiin ylläpitämään, ja pääsääntöisesti tarjoamaan, asiakkaille toimintakuntoisina. Alkuvuodesta vuokraamattomat kaupungin omat vuokra-asunnot saatiin vuoden aikana kunnostettua ja tarjottua loppuvuodesta vuokralle. Osassa vuokra-asuntojen välttämättömiä vuosikorjauksia jouduttiin siirtämään tulevaisuuteen. Kaksi vuokratilaa vaatii edelleen v. 2020 välittömän käyttövesiputkiston ja mahdollisesti myös viemäreiden peruskorjauksen. Takkoinrinteen alakerran ns. Kompassi-tilan sisäilman ja käyttövesiputkistonkorjaus saatiin toteutettua suunnitellusti ja yhtiössä peruskorjattiin kaksi asuinhuoneistoa sisäilmatutkimuksissa todettujen asumisterveydellisten haittatekijöiden vuoksi.

Ruoka- ja puhdistuspalvelut

Toimintatuotot toteutuivat 99,6 % ja jäivät tavoitteesta 6 212 €, mutta kasvoivat 60 290 € vuoden TP2018 nähden. Kulut toteutuivat 97,4 % ja jäivät 37 923 € alle talousarvion. Näissä oli kuitenkin kasvua 95 894 € TP

2018 nähden. Kokonaisuutena toimintakate toteutui 31 711 euroa parempana talousarvioon nähden. Ruokapalvelut tuottivat kaupungin omana tuotantona tavoitteensa mukaiset n. 2 000 päivittäistä laadukasta ruoka-annosta. Karviaisen ruokahuollon palvelutarve kasvoi 13 042 € vuoden TP 2018 nähden. Nyhkälän Kaaren ruokasalin tilojen peruskorjaus saatiin valmiiksi vuoden 2018 lopulla ja tämä näkyi vuoden 2019 tuloissa 45 669 € kasvaneena myyntinä. Palveluyksikössä oli vuoden aikana jonkin verran henkilöstövaihtuvuutta, mutta vakinaisen 16 henkilöstön määrä säilyi ennallaan.

Mittaus- ja kiinteistötoimi

Toimintatuotot toteutuivat 104,3 % ja olivat 11 635 € paremmat kuin muutetussa talousarviossa. Kulut toteutuivat 107,0 % ja ylittyivät 17 905 €. Toimintakatteen toteutuma jäi - 6 269 € talousarviota heikommaksi. Tulot muodostuivat hieman ennakoitua suurempana johtuen tontinvuokrien kertymästä. Menoissa merkittävien 29 689 euron ylitys muodostui talousarvioon riittämättömänä varatusta henkilöstökulujen määrärahasta. Vakinaisen henkilökunnan määrä pysyi vuonna 2019 muuttumattomana.

Tonttienmuodostukseen asetettu 15 uuden tontin määrätavoite toteutui ainoastaan 10 tontin määrällä tonttien lohkominen vähäisen kysynnän ja vuoden aikana vastaan tulleiden ohjelmistojen toimivuusongelmien vuoksi. Paikkatieto- ja mittauspalvelut pystyivät tarjoamaan edelleen moitteettomasti asiakkaiden tarvitsemat laadukkaat palvelut. Palveluyksikössä jatkettiin 2017 käyttöön otetun GIS-Karkkila paikkatietopalvelimen aineiston kehittämistä ja sen sisäisen palvelun parantamista. Tonttien luovutuksen osalta ei luovutettu yhtään uutta omakotitonttia. Vuokrattuja omakotitontteja ostettiin omaksi yksi sekä rivitalotontteja kaksi. Yritystontteja myytiin yksi.

Maankäytön suunnittelu palvelualue

Maankäytön suunnittelu						
	TP2018	TA2019	MTA2019	TP2019	Poik. % TP/MTA	Poikkeama
Tuloarviot ja määrärahat						
Toimintatuotot	1 061	1 000	1 000	7 526	752,6	6 526
Sisäiset toimintatuotot	0		0	0	0,0	0
Toimintakulut	-49 965	-113 000	-113 000	-111 210	98,4	1 790
Sisäiset toimintakulut	-9 219	-9 733	-9 733	-7 078	72,7	2 655
Toimintakate	-58 123	-121 733	-121 733	-110 763	91,0	10 970
Laskennalliset kustannukset						
Poistot ja arvonalennukset	0	0	0	0	0,0	0
Muut laskennalliset kustannukset	-13 480	-9 138	-9 138	-9 043	99,0	95
Tehtävän kokonaiskustannukset	-71 603	-130 871	-130 871	-119 805	91,5	11 066

Kaavoitus

Maankäytön suunnittelu toimi toista vuotta teknisen lautakunnan alaisuuteen perustettuna Maankäytön suunnittelun palvelualueena. Vastuualue huolehtii kaavoituksesta ja siihen liittyvästä hallinnosta ja vuorovaihtusmenettelystä asukkaiden, että muiden sidosryhmien kuten Uudenmaan liiton suuntaan ja valmistelea maankäyttöä ja kaavoitusta koskevat asiat tekniselle lautakunnalle ja kaupunginhallitukselle. Maankäytön suunnittelun keskeinen tehtävä on mahdollistaa Karkkilan kaupungin positiivisen kehittymisen edellytykset suunnitelmallisella kaavoituksella. Myös poikkeamisluvat ja suunnittelutarveratkaisut kuuluvat vastuualueen perustehtäviin. Vuoden 2019 kaavoituskatsauksen keskeiset tavoitteet saavutettiin. Asemanrannan kaavoitusta ei aloitettu yksittäisten kaavamuutosten eteenpäin viemisellä, vaan päätettiin tarkastella keskustan

vaikutusalueella olevan Pyhäjärven ranta-alueen kokonaisuus ensin strategisena kaavarunkotyönä. Kunnan-
tuvan valmistelu kaupunginhallituksen linjasta varten vei resurssia normaaliin kaavaprosessiin verrattavan
määrän, tämä oli pois muusta valmistelusta. Toimintakate toteutui 10 970 euroa muutettua talousarviota
parempana. Merkittävin syy toimintakatteen talousarviota parempaan toteumaan olivat toimintatuottojen
parempi kertymä.

Valtuustoon nähden sitovat toiminnalliset tavoitteet

Päämäärä	Elinvoima
Suunnittelukauden 2019 - 2021 tavoite	Karkkila kasvaa kestävästi Optimaalinen omistajapolitiikka
Talousarviovuoden 2019 ta- voite	Kaupungin omaisuutta jalostetaan käyttöasteen kautta tuottavam- maksi. Palvelutoiminnan kannalta tarpeettomasta kiinteistöomaisuudesta luovutaan.
Toteutuma	Toimitilastrategia ja rakennusten salkutus (KV 20.5.2019 §18) sekä kiin- teistöjen ja osakkeiden myyntiohjelma (KH 8.4.2019 §86) päivitettiin. Salkutusta ja myyntiohjelmaa toteutettiin suunnitelmien mukaisesti. Myytiin asunto Sorvirinteestä sekä Verälänsuora 1. Hallitus päätti, ettei linja-autoaseman liikehuoneiston ja Sorvirinteen toisen asunnon tar- jouksia hyväksytä. Kiinteistöjen käyttöaste > 90 %.
Toteutui / ei toteutunut	Toteutui
Arviointikriteeri / mittari	-Taseessa olevien kiinteistöjen käyttöaste (tavoite >90%) -Toimitilastrategian päivittäminen -Kiinteistöjen myyntiohjelman päivittäminen ja toimenpiteiden toteut- taminen (luovutusperiaatteiden määrittäminen, salkutuspäivitys, myyntitavoite ja aikataulu)
Vastuhenkilö	Kaupunkikehitysjohtaja

Päämäärä	Elinvoima
Suunnittelukauden 2019 - 2021 tavoite	Karkkila kasvaa kestävästi Elinvoiman kehittäminen keskeisillä maanhankinnan toimilla
Talousarviovuoden 2019 ta- voite	Maapoliittisen ohjelman päivittäminen ja uudistettujen toimintaperi- aatteiden hyödyntäminen kaupungin kehityksessä.
Toteutuma	Tausta-aineisto valmis
Toteutui / ei toteutunut	Toteutui
Arviointikriteeri / mittari	Maapoliittisen ohjelman valmiusaste (%); tausta-aineisto saatettu ajan- tasalle vuoden 2019 lopussa ja maapoliittinen ohjelma valmistuu vuo- den 2020 aikana
Vastuhenkilö	Kaupunkikehitysjohtaja

Päämäärä	Elinvoima
Suunnittelukauden 2019 - 2021 tavoite	Karkkila kasvaa kestävästi / Resurssien tehokas käyttö
Talousarviovuoden 2019 tavoite	Vesihuollon korjaushankkeita toteutetaan suunnitelmallisesti korjausvelan pienentämiseksi 2 % vuoden 2018 tasosta
Toteutuma	Syrjäsenkatu I ja Pitkäläntie I toteutettu
Toteutui / ei toteutunut	Toteutui
Arviointikriteeri / mittari	Suoritettujen korjausten velkaa vähentävä vaikutus % Omaisuuksien tuottavuus talouden kriteerein. Vuotovesi -% (toimitettu – laskutettu puhdasvesi), energiakulutus [eur/ m3]
Vastuhenkilö	Kaupunkikehitysjohtaja

7.1.7. Ympäristölautakunta

Ympäristölautakunnan tehtävänä on huolehtia ohjata ja valvoa rakentamista, käsitellä ympäristöä ja rakentamista koskevat lupa-asiat sekä huolehtia ympäristön tilan seurannasta.

Talouden toteutuminen

YMPÄRISTÖLAUTAKUNTA						
	TP2018	TA2019	MTA2019	TP2019	Poik. % TP/MTA	Poikkeama
Tuloarviot ja määrärahat						
Toimintatuotot	127 964	127 000	127 000	128 661	101,3	1 661
Sisäiset toimintatuotot	2 903	0	0	4 669	0,0	4 669
Toimintakulut	-441 297	-495 405	-495 405	-424 483	85,7	70 922
Sisäiset toimintakulut	-32 437	-32 845	-32 845	-32 696	99,5	149
Toimintakate	-342 868	-401 250	-401 250	-323 849	80,7	77 401
Laskennalliset kustannukset						
Poistot ja arvonalennukset	-13 505	-13 500	-13 500	-13 505	100,0	-5
Muut laskennalliset kustannukset	-94 239	-69 332	-69 332	-68 517	98,8	815
Tehtävän kokonaiskustannukset	-450 612	-484 082	-484 082	-405 871	83,8	78 211
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-356 373	-414 750	-414 750	-337 354	81,3	77 396

Ympäristölautakunnan alaisen toiminnan vuoden 2019 talous toteutui merkittävästi talousarviota parempana. Toimintatuotot (ulkoiset + sisäiset) ylittyivät 6 330 euroa ja toimintakulut alittuivat 71 071 euroa, ja näin toimintakate toteutui 77 401 euroa muutettua talousarviota parempana. Merkittävin säästö saavutettiin henkilöstökuluissa, kun toista rakennustarkastajan virkaa ei ole täytetty.

Valtuustotason toiminnallisista tavoitteista toteutui 1 / 1 ja lautakuntatason tavoitteista 2 / 4.

Henkilöstö

Vuonna 2019 vakituisten työntekijöiden määrä säilyi samana edellisvuoteen verrattuna. Nimikemuutoksia tehtiin vuoden aikana kaksi kappaletta: teknisen johtajan virkanimike muutettiin kaupunkikehitysjohtajaksi ja ympäristönsuojelusihteerin virkanimike muutettiin ympäristöpäälliköksi.

Toiminnan toteutuminen

Ympäristö ja rakennusvalvonnan palvelualue

Ympäristö ja rakennusvalvonnan palvelualue						
	TP2018	TA2019	MTA2019	TP2019	Poik. % TP/MTA	Poikkeama
Tuloarviot ja määrärahat						
Toimintatuotot	127 964	127 000	127 000	128 661	101,3	1 661
Sisäiset toimintatuotot	2 903	0	0	4 669	0,0	4 669
Toimintakulut	-371 259	-488 905	-488 905	-419 006	85,7	69 899
Sisäiset toimintakulut	-22 958	-32 845	-32 845	-32 649	99,4	196
Toimintakate	-263 351	-394 750	-394 750	-318 325	80,6	76 425
Laskennalliset kustannukset						
Poistot ja arvonalennukset	-13 505	-13 500	-13 500	-13 505	100,0	-5
Muut laskennalliset kustannukset	-88 642	-75 832	-75 832	-74 041	97,6	1 791
Tehtävän kokonaiskustannukset	-365 498	-484 082	-484 082	-405 871	83,8	78 211

Ympäristö ja rakennusvalvonnan palvelualueen toimintatuotot (ulkoiset + sisäiset) ylittyivät 6 330 euroa ja toimintakulut alittuivat 70 095 euroa, ja täten sitova toimintakate toteutui 76 425 euroa muutettua talousarviota parempana.

Rakennusvalvonta

Rakennusvalvonta on lakisääteistä viranomaistoimintaa. Sen tehtävänä on valvoa rakentamiselle ja rakennetulle ympäristölle asetettujen tavoitteiden ja vaatimusten, kuten kaavoituksen, hyvän kaupunkikuvan, turvallisuuden, terveellisyyden ja teknisen laadun noudattamista sekä vastata rakennushankkeisiin liittyvistä arkisto- ja tietopalveluista. Tavoitteena on turvata hyvän ja viihtyisän rakennetun ympäristön säilyminen ja kestävä kehitys sekä edistää hyvää rakennustapaa ja ympäristöön sopeutuvan laadukkaan rakennuskannan syntymistä. Rakennusvalvonnassa pyritään ohjaamaan Karkkilan kaupungin alueella tapahtuvaa rakentamista etukäteisneuvonnalla, joka nopeuttaa varsinaisen lupapäätöksen tekoa.

Lupien käsittely

Rakentamisen lupien määrä oli pienessä laskussa vuonna 2019 vuoteen 2018 verrattuna. Lupia myönnettiin 7 kpl vähemmän kuin vuonna 2018. Suurin osa toimenpideluvista kohdistui maalämpökaivojen, jätevesijärjestelmien rakentamiseen ja pieniin muutostöihin esim. terassit, aurinkopaneelit yms. rakentamiseen.

Luvat ja ilmoitukset / kpl	2015	2016	2017	2018	2019
Rakennusluvut	57	46	42	44	56
Toimenpideluvat	31	53	51	70	47
Toimenpideilmoitukset	14	19	15	1	4
Maisematyöluvut	10	19	33	28	31
Jatkoluvat	13	20	25	20	18
Purkuluvat	--	-	2	4	4
Yhteensä	125	157	168	167	160

Asuntojen määrä uusissa myönnettyissä rakennuksissa laski edellisvuoteen verrattuna 2 kpl:lla. Uusien myönnettyjen rakennusten kerrosalaneliömetrien määrät puolittuivat edelliseen vuoteen verrattuna. Lasku selittyy teollisuus- ja liikerakentamiskohteiden koon pienentymisellä. Lukumääräisesti teollisuus- ja liikerakennuksien sekä maatalousrakennuksien määrä vähentyi 1 kpl:lla.

Myönnettyt luvat /uudet rak	2015	2016	2017	2018	2019
Omakotitalo	7	3	2	7	5
Loma-asunto	6	-	1	3	5
Rivitalo	-	-	-	-	-
Asuinkerrostalo	-	-	-	-	-
Teollisuus- ja liikerakennukset	1	2	4	3	2
Maatalousrakennukset	4	2	3	1	1
Asuntoja / kpl	8	3	2	7	5
Uusi kerrosala / m ² (uudistuotanto)	3404	2838	3905	7510	4131
Uusi tilavuus / m ³ (uudistuotanto)	12319	12155	19889	49161	19469

Katselmukset / kpl	2015	2016	2017	2018	2019
Aloituskokous	13	15	3	21	16
Rakennusaikaiset katselmukset	178	127	161	172	228
Käyttöönottokatselmus	29	31	18	26	31
Loppukatselmus	101	144	136	79	65
Yhteensä	321	317	318	325	400

Vastaavien työnjohtajien hyväksyminen

Rakennusvalvonta hyväksyy rakennustyöhön vastaavat- ja erityistyönjohtajat. Maankäyttö- ja rakennuslain eräänä keskeisenä peruslähtökohtana on, että rakennushankkeeseen ryhtyvän käytössä on riittävä määrä päteviä toimijoita. Näille toimijoille on lainsäädännössä asetettu selkeät pätevyysvaatimukset, joita on lainsäädännön muutoksen myötä tiukennettu 1.9.2014. Rakennustarkastajan tehtävänä on katsoa, että vastaavalla työnjohtajalla on riittävä koulutus ja kokemus siten kuin laissa, asetuksissa ja rakentamismääräyksissä edellytetään. Kelpoisuusvaatimuksista ei saa poiketa. Rakennustöiden työnjohtajakemusten määrä ja hyväksynnit laskivat vuoden 2018 126 kpl:sta 106 kappaleeseen.

Työnjohtajien hyväksyntä / kpl	2015	2016	2017	2018	2019
Vastaava työnjohtaja	64	47	48	71	54
Kvv- työnjohtaja	28	28	28	35	40
Iv-työnjohtaja	20	18	18	15	11
Muut työnjohtajat	7	3	2	5	1
Yhteensä	119	96	96	126	106

Henkilöstö

Rakennusvalvonnassa ei ole tapahtunut henkilöstömuutoksia. Rakennusvalvonnassa oli vuoden 2019 aikana 1 vastaava rakennustarkastaja, 0,7 lvi-tarkastajaa, lupasihteeri sekä 0,2 kiinteistösihteeriä.

VERA-hanke (Vero- ja rakennusrekisterin ajantasaistamishanke)

Väestörekisterikeskus on ottanut käyttöön pysyvän rakennustunnuksen. Rakennusvalvontaviranomaisen edellytetään tekemään muutoksesta aiheutuneet päivitykset tietokantaan.

Vuonna 2019 on VERA rekisteriin viety rakennuksia 39 kpl:tta (v. 2018 6 kpl:tta). Vuonna 2019 VERA hankkeessa lisättyjä neliöitä on yhteensä 1074 m² jakaantuen seuraavasti: Saunat 146 m², talousrakennukset 563 m², vapaa-ajanasunnot 215 m², asuinrakennukset 100 m². Tulojen lisäys n. 2 000 € / vuosi. Hanke tullaan päättämään vuoden 2020 jälkeen.

Kiinteistö-, rakennus- ja huoneistorekisterin ylläpito kuuluu Karkkilan kaupungin mittaustoimistolle ja rakennusvalvonnalle. Rekistereiden tietoja voidaan laajasti hyödyntää asiakaspalvelussa, rutiinitöiden käsittelyssä, lupaseurannassa, tiedonkulussa sekä kiinteistöveron tarkastuksessa.

KR-päätöksiä / kpl	2015	2016	2017	2018	2019
(rekisteristä puuttuneita rakennuksia)	28	71	34	6	39

Lupapiste

Sähköinen lupapalvelu on otettu käyttöön tammikuussa 2015. Vuoden 2019 aikana on käsitelty lupapisteessä 23 neuvontapyyntöä ja 125 lupahakemusta, joka tekee 78 % vuoden 2019 tehdystä lupapäätöksistä (v.2018 68 %).

Varsinaiseen rakentamiseen liittyvistä luvista on käsitelty sähköisesti n. 90 %. Jatkoluvat, pienemmät julkisivumuutoksiin liittyvät luvat, pienet maisematyöluvut on käsitelty vielä paperisena. Lupapisteeseen liittyvät rakennuslupapiirustukset arkistoidaan sähköisesti.

Ympäristönsuojelu

Vuoden aikana lautakunta teki kaksi myönteistä lupapäätöstä, joista toinen koski keväällä vireille tullutta ympäristölupaa ja toinen ympäristönsuojelu- ja maa-aineslain mukaista aiemmin vireille tullutta yhteislupahakemusta. Lupien käsittelyyn jouduttiin käyttämään aikaa merkittävästi tavanomaista enemmän, minkä seurauksena aikaa valvontatyöhön jäi vähemmän. Ympäristönsuojelulain mukaisia viranhaltijapäätöksiä, jotka

koskivat meluilmoituksia ja ympäristönsuojelumääräyksistä poikkeamisia, tehtiin yhteensä 11 kpl. Valvontasuunnitelmaan sisältyvistä toiminnoista tarkastus tehtiin 14 kohteeseen, jotka kaikki olivat maa-ainestenottokohteita. Muita tarkastus- ja valvontakäyntejä tehtiin 21 kpl. Rekistereiden päivityksessä sekä vanhojen asiakirjojen arkistoinnissa edistytettiin. Vesiensuojelun edistäminen toteutui Länsi-Uudenmaan vesi- ja ympäristö ry:n ja muiden Länsi-Uudenmaan kuntien kanssa yhteistyössä toteutettavien hankkeiden toimesta. Merkittävimmät toimenpiteet olivat jätevesineuvonnan jatkuminen sekä hulevesikosteikon valmistuminen Karjaanjoen varteen. Ilmansuojelussa Karkkila oli mukana Uudenmaan ilmanlaadun yhteisseurannassa.

Ympäristöterveydenhuolto

Karkkilan ympäristöterveys- ja eläinlääkintähuollosta vastaa yhteistoimintasopimuksen perusteella Lohjan ympäristöterveyspalvelut, joka hoitaa tehtäviä Karkkilan, Lohjan, Siuntion ja Vihdin muodostamalla yhteistoiminta-alueella. Tehtäviin kuuluvat elintarvike-, terveydensuojelu-, tupakka-, ulkoilu- ja lääkelain valvonta, eläinsuojelu- ja eläintautivalvonta, ohjaus, neuvonta, lausuntojen antaminen, ilmoitusten ja hakemusten käsittely sekä eläinlääkintäpalvelut ja eläinlääkäripäivystys. Karkkilan kaupungin hallintosäännön mukaan ympäristölautakunta valvoo ympäristöterveys- ja eläinlääkintähuollon yhteistoimintasopimuksen noudattamista. Syksyllä 2019 päivitettiin yhteistoimintasopimuksen mukainen palvelusopimus sekä valvontasuunnitelma vuodelle 2020.

Valtuustoon nähden sitovat toiminnalliset tavoitteet

Päämäärä	Elinvoima
Suunnittelukauden 2019 - 2021 tavoite	Karkkila kasvaa kestävästi Kiinteistöverotuksen tasapuolisen kohtelun edistäminen ja kiinteistöverotulojen lisääminen
Talousarviovuoden 2019 tavoite	Suunnitelman laatiminen sekä vuonna 2019 selvittävän alueen määrittely. Suunnitelman mukaisen selvityksen tekeminen.
Toteutuma	Selvitykset tehty suunnitelmien mukaisesti. Tulojen lisäys n. 2 000 € / vuosi.
Toteutui / ei toteutunut	Toteutui
Arviointikriteeri / mittari	Selvitysten vaikutus kiinteistöverotukseen € / vuosi
Vastuhenkilö	Kaupunkikehitysjohtaja

7.2. Tuloslaskelmaosan toteutuminen

Käyttötalousosaan budjetoidut tulot ja menot summataan tuloslaskelmaosaan. Tuloslaskelmaosaan budjetoitavia ja siinä seurattavia eriä ovat verotulot, valtionosuudet, rahoitustulot ja –menot sekä satunnaiset erät. Taulukossa on huomioitu vain ulkoiset erät.

TULOSLASKELMA	TA2019	Muutos	MTA 2019	TP 2019	Poikkeama % TP 2019/ MTA 2019	Poikkeama TP 2019/ MTA 2019
Toimintatuotot	6 204 184	0	6 204 184	6 508 367	104,90 %	304 183
Myyntituotot	2 748 920		2 748 920	2 585 324	94,05 %	-163 596
Maksutuotot	458 800		458 800	560 915	122,26 %	102 115
Tuet ja avustukset	583 000		583 000	1 031 294	176,89 %	448 294
Muut toimintatuotot	2 413 464		2 413 464	2 330 834	96,58 %	-82 630
Sisäiset tuotot	6 696 647		6 696 647	6 693 163	99,95 %	-3 484
Toimintakulut	-53 342 127	-400 000	-53 742 127	-55 600 873	103,46 %	-1 858 746
Henkilöstökulut	-14 347 507	0	-14 347 507	-14 534 296	101,30 %	-186 789
Palkat ja palkkiot	-10 951 739	0	-10 951 739	-11 103 995	101,39 %	-152 256
Henkilöstösivukulut	-3 395 768		-3 395 768	-3 430 301	101,02 %	-34 533
Eläkekulut	-3 036 560	0	-3 036 560	-3 090 419	101,77 %	-53 859
Muut henkilöstösivukulut	-359 208	0	-359 208	-339 883	94,62 %	19 325
Palvelujen ostot	-35 265 931	-400 000	-35 665 931	-37 260 315	104,47 %	-1 594 384
Aineet, tarvikkeet, tavarat	-2 026 759	0	-2 026 759	-2 062 090	101,74 %	-35 331
Avustukset	-1 139 400	0	-1 139 400	-1 038 522	91,15 %	100 878
Muut toimintakulut	-562 530		-562 530	-705 650	125,44 %	-143 120
Sisäiset kulut	-6 696 647		-6 696 647	-6 693 163	99,95 %	3 484
Toimintakate	-47 137 943	-400 000	-47 537 943	-49 092 506	103,27 %	-1 554 563
Verotulot	32 432 000		32 432 000	30 780 064	94,91 %	-1 651 936
Kunnallisvero	28 870 000		28 870 000	27 314 086	94,61 %	-1 555 914
Kiinteistövero	2 224 000		2 224 000	2 247 925	101,08 %	23 925
Yhteisövero	1 338 000		1 338 000	1 218 053	91,04 %	-119 947
Valtionosuudet	17 697 470		17 697 470	18 096 676	102,26 %	399 206
Rahoitustuotot ja -kulut	-512 667		-512 667	-388 022	75,69 %	124 645
Korkotuotot	22 275		22 275	1 695	7,61 %	-20 580
Sisäiset korkotuotot	13 600		13 600	8 626	63,43 %	-4 974
Muut rahoitustuotot	118 558		118 558	126 063	106,33 %	7 505
Muut sis. rahoitustuotot	97 400		97 400	97 391	99,99 %	-9
Korkokulut	-650 000		-650 000	-496 558	76,39 %	153 442
Sisäiset korkokulut	-13 600		-13 600	-8 626	63,43 %	4 974
Muut rahoituskulut	-3 500		-3 500	-19 222	549,19 %	-15 722
Muut sis. rahoituskulut	-97 400		-97 400	-97 391	99,99 %	9
Vuosikate	2 478 860	-400 000	2 078 860	-603 788	-29,04 %	-2 682 648
Poistot ja arvonalentumiset	-3 025 400		-3 025 400	-2 896 888	95,75 %	128 512
Suunnitelman mukaiset poistot	-3 025 400		-3 025 400	-2 896 888	95,75 %	128 512
Satunnaiset tuotot ja kulut	0		0	0		0
Tilikauden tulos	-546 540	-400 000	-946 540	-3 500 676	369,84 %	-2 554 136

7.3. Yhteenvedo käyttötalouden määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta

YHTEENVETO VALTUUSTON HYVÄKSYMÄN MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIOIDEN TOTEUTUMISESTA												
		¹⁾	Määrärahat				Tuloarviot					
			Alkup.	T.A.n	T.A:n	Toteutuma	Poikkeama	Alkup.	T.A.n	T.A:n	Toteutuma	Poikkeama
		N/B	talousarvio	muutokset	muutoksineen			talousarvio	muutokset	muutoksineen		
KÄYTTÖTALOUSOSA												
	Keskusvaalilautakunta	B	97		97	33	65	99		99	30	-69
	Tarkastuslautakunta	B	21		21	22	-1					0
	Kaupunginhallitus	B	33 953	400	34 353	35 773	-1420	333		333	516	183
	Kasvatus- ja opetuslautakunta	B	10 717		10 717	10 734	-17	626		626	960	334
	Vapaa-aikalautakunta	B	1 675		1 675	1 735	-60	409		409	447	37
	Tekninen lautakunta	B	6 384		6 384	6879	-495	4 609		4 609	4 427	-182
	Ympäristö- ja lupalautakunta	B	495		495	424	71	127		127	129	2
KÄYTTÖTALOUSOSA YHTEENSÄ			53 342	400	53 742	55 601	-1 859	6 204	0	6 204	6 508	304
TULOSLASKELMAOSA												
	Verotulot	B						32 432		32 432	30 780	-1652
	Valtionosuudet	B						17 697		17 697	18 097	399
	Korkotulot	N						22		22	2	-21
	Muut rahoitustulot	N						119		119	126	7
	Korkomenot	N	650		650	497	153					
	Muut rahoitusmenot	N	4		4	19	-16					
	Satunnaiset erät	N										
TULOSLASKELMAOSA YHTEENSÄ			654		654	516	138	50 270	0	50 270	49 004	-1 266
INVESTOINTIOSA												
	Kiinteä omaisuus	B	100	-42	58	124	-66				352	352
	Talonrakennus	B	614	-59	555	614	-59					
	Julkinen käyttöomaisuus	B	1 035	360	1 395	1 222	173	77		77	55	-22
	Irtain omaisuus	B	116	-33	84	82	2					
INVESTOINTIOSA YHTEENSÄ			1 865	226	2 092	2042	49	77	0	77	407	330
RAHOITUSOSA												
	Antolainauksen muutokset											
	Antolainasaamisten lisäys	B										
	Antolainasaamisten vähennys	B										
	Lainakannan muutokset											
	Pitkäaikaisten lainojen lisäys	B						6 500		6 500	9 320	2 820
	Pitkäaikaisten lainojen vähennys	B	7 760		7 760	13 656	-5 896					
	Lyhytaikaisten lainojen muutos	N									5 200	5 200
	Muut maksuvalmiuden muutokset										1 860	1 860
	Vaikutus maksuvalmiuteen						0	-1 090	-626	-1 716	-471	1 245
RAHOITUSOSA YHTEENSÄ			7 760	0	7 760	13 656	-5 896	5 410	-626	6 500	15 909	9 880
YHTEENSÄ												
			63 621	626	64 247	71 815	-7 568	61 961	-626	63 051	71 829	9 248

Verotulot

Verotulot yht.	TA2019	MTA 2019	TP2019	TP19-MTA19	Ero %	Tot %
Kunnallisvero	28 870 000	28 870 000	27 314 086	-1 555 914,00	-5,4 %	94,6 %
Kiinteistövero	2 224 000	2 224 000	2 247 925	23 925,00	1,1 %	101,1 %
Yhteisövero	1 338 000	1 338 000	1 218 053	-119 947,00	-9,0 %	91,0 %
Yhteensä	32 432 000	32 432 000	30 780 064	-1 651 936,00	-5,09 %	94,9 %

Valtionosuudet

Valtionosuudet	TA2019	MTA 2019	TP2019	Poikkeama
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	13 964 105	13 964 105	14 400 494	436 389
Verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasaus	4 382 017	4 382 017	4 356 672	-25 345
Järjestelmämuutoksen tasaus	-10 500	-10 500	-10 500	0
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet	-638 152	-638 152	-649 990	-11 838
Harkinnanvarainen valtionosuuden korotus	0	0	0	0
Yhteensä	17 697 470	17 697 470	18 096 676	399 206

7.4. Investointiosan toteutuminen

YHTEENSÄ INVESTOINNIT	TA 2019	MTA 2019	TP 2019	tot %	Poikkeama
Tulot	77 000	77 000	407 492	529	-330 492
Menot	-2 385 380	-2 611 841	-2 729 437	105	117 596
Nettomenot	-2 308 380	-2 534 841	-2 321 945	92	-212 896

1 KIIINTEÄ OMAISUUS	TA 2019	MTA 2019	TP 2019	tot %	Poikkeama
KAUPUNGINHALLITUS					
OSAKKEET					
Tulot	0	0	42 303	0	-42 303
Menot	0	0	-49 368	0	49 368
Netto	0	0	-7 065	0	7 065
TEKNINEN LAUTAKUNTA					
RAAKAMAAN HANKINTA					
Tulot	0	0	0	0	0
Menot	-100 000	-58 000	-58 000	100	0
Netto	-100 000	-58 000	-58 000	100	0
MAA-ALUEET					
Tulot	0	0	310 189	0	-310 189
Menot	0	0	-16 722	0	16 722
Netto	0	0	293 467	0	-293 467
Tulot	0	0	352 492	0	-352 492
Menot	-100 000	-58 000	-124 090	214	66 090
Netto	-100 000	-58 000	228 402	-394	-286 402

KAUPUNGINHALLITUS

Myyty Kiinteistö Oy Sorvinrinne -nimisen yhtiön osakkeet nro 160-212. Ostettu kahdeksan (8) kappaletta Keski-Uudenmaan Työterveys Oy:n osaketta ja neljä (4) kappaletta Uudenmaan Työterveys Oy:n osaketta.

TEKNINEN LAUTAKUNTA

RAAKAMAAN HANKINTA

Vuoden aikana hankittu kaupungin hallintaan tontti 224-5-33-3

MAA-ALUEET

Teknisen lautakunnan alaisuudessa olevat maa-alueiden tuotot koostuvat tonttien myynnistä. Mydyt tontit olivat 224-3-44-4, 224-401-4-74 (16 469m²), 224-3-11-14, 224-3-11-13. Menot koostuivat määräalueiden hankinnasta Hongistontien kevyenliikenteenväylää varten. Hankitut määräalat: 224-401-28-38 (446m²), 224-401-28-78 (297m²), 224-401-28-80 (186m²)

2 TALONRAKENNUS	TA 2019	MTA 2019	TP 2019	tot %	Poikkeama
TEKNINEN LAUTAKUNTA					
HENKILÖSTÖNOSTIN HUOLTO- /SIIVOUSTÖIHIN (LIIKUNTAHALLIT YM. KORKEAT TILAT)					
Tulot	0	0	0	0	0
Menot	-15 000	-15 000	-10 215	68	-4 785
Netto	-15 000	-15 000	-10 215	68	-4 785
LIIKUNTASALIEN OVIKOODIOHJAUSET					
Tulot	0	0	0	0	
Menot	-15 000	0	0	0	0
Netto	-15 000	0	0	0	0
MUUT PERUSKORJAUSHANKKEET					
TYÖVÄENOPISTO SISÄILMA					
Tulot	0	0	0	0	
Menot	0	-12 586	-12 586	100	0
Netto	0	-12 586	-12 586	100	0
KAUPUNGINTALON SISÄILMAKORJAUSET					
Tulot	0	0	0	0	
Menot	-72 000	-24 917	-24 917	100	0
Netto	-72 000	-24 917	-24 917	100	0
YHTEISKOULUN SISÄILMAKORJAUSET + MUUT KORJ.					
Tulot	0	0	0	0	0
Menot	-150 000	-171 455	-185 245	108	13 790
Netto	-150 000	-171 455	-185 245	108	13 790
VATTOLAN SAUNARAKENNUS					
Tulot	0	0	0	0	0
Menot	-20 000	0	0	0	0
Netto	-20 000	0	0	0	0
NYHKÄLÄN KOULU					
Tulot	0	0	0	0	0
Menot	-60 000	-21 219	-21 219	100	0
Netto	-60 000	-21 219	-21 219	100	0
PALVELUKESKUS					
Tulot	0	0	0	0	0
Menot	-155 000	-237 878	-243 157	102	5 279
Netto	-155 000	-237 878	-243 157	102	5 279
YHTEISKOULUN LUKITUSJÄRJESTELMÄ JA VALVONTAKAMERA					
Tulot	0	0	0	0	0
Menot	-15 000	0	0	0	0
Netto	-15 000	0	0	0	0
PAJAKATU 2					
Tulot	0	0	0	0	0
Menot	-20 000	0	0	0	0
Netto	-20 000	0	0	0	0
KOVOLON MAJA					
Tulot	0	0	0	0	0
Menot	-30 000	-35 000	-48 441	138	13 441
Netto	-30 000	-35 000	-48 441	138	13 441
HAUKKAMÄEN KOULU					
Tulot	0	0	0	0	0
Menot	-12 000	-12 000	-13 376	111	1 376
Netto	-12 000	-12 000	-13 376	111	1 376

VUORISTOKOTI					
Tulot	0	0	0	0	0
Menot	-25 000	0	0	0	0
Netto	-25 000	0	0	0	0
VUOTINAISTEN LEIRIKESKUS					
Tulot	0	0	0	0	0
Menot	-25 000	-25 000	-37 034	148	12 034
Netto	-25 000	-25 000	-37 034	148	12 034
YHTEISKOULUN KEITTIÖ, RAEPESUKONE					
Tulot	0	0	0	0	0
Menot	-20 000	-20 000	-18 299	91	-1 701
Netto	-20 000	-20 000	-18 299	91	-1 701
Tulot	0	0	0	0	0
Menot	-634 000	-575 055	-614 490	107	39 435
Netto	-634 000	-575 055	-614 490	107	39 435

TEKNINEN LAUTAKUNTA

HENKILÖNOSTIN HUOLTO- / SIIVOUSTÖIHIN

Liikuntahallille hankittiin henkilönostin huolto- ja siivoustöihin.

LIIKUNTASALIEN OVIKOODIOHJAUKSET

Toteutettu käyttötaloudesta, ei ylitä investointirajaa (< 10 000 €)

TYÖVÄENOPISTO SISÄILMA

Alakerran käytävän vanhan asbestirakenteen purkaminen ja lattian uusiminen.

KAUPUNGINTALON SISÄILMAKORJAUKSET

Korjattiin kolme huonetilaa, kaupunginjohtajan työhuone, kokoustila Versta ja yksi hallinnon työhuone.

YHTEISKOULUN SISÄILMA- JA MUUT PERUSKORJAUKSET

Lukion kahden luokkahuoneen sisäpinnat peruskorjattiin sekä uusittiin huonetilojen ääneneristyslevyt, led-valaistus ja desibeliovet. Lukion läntisen puolen julkisivun säävuoraus uusittiin. Länsiosan sisäänkäynnin peruskorjaus. Kuvaamataituluokan valaistus uusittiin.

VATTOLANRANNAN SAUNARAKENNUS

Vuoden 2019 aikana tehtiin investointien muutospäätös, ettei hanketta toteuteta.

NYHKÄLÄN KOULU

Jakelukeittiön lämpimän varaston laajentaminen ja ruokalan akustoinnin parantaminen.

PALVELUKESKUS

Kompassin tilojen sisäilmassa todennettujen työterveydellisten haittojen korjaaminen. Samassa yhteydessä tehtiin vesijohtojen linjasaneeraus Kompassin korjausalueelle. Keskuskeittiön henkilökunnan sosiaalitilojen ja työnjohdon kolmen työhuoneiden peruskorjaus sisäilmahaittojen vähentämiseksi. Kuntosalin muutostyöt entisiin Karviaiselta vapautuneisiin tiloihin. Entisestä kuntosalista tehtiin keskuskeittiön varasto. Takkahuone peruskorjattiin entiseen käyttötarkoitukseen.

YHTEISKOULUN LUKITUSJÄRJESTELMÄ JA VALVONTAKAMERAT

Toteutettu käyttötaloudesta, ei ylitä investointirajaa (< 10 000 €)

PAJAKATU 2

Investointia ei toteutettu, kohde myytiin.

KOVELON MAJA

Käyttäjille rakennettiin erikseen naisten ja miesten lämpöeristetyt wc-tilat.

HAUKKAMÄEN KOULU

Keittiön ulko-ovet ja keittiön eteistilan perusparannus.

VUORISTOKOTI

Hankkeen toteutus siirtyi vuodelle 2020.

VUOTINAISTEN LEIRIKESKUS

Leirikeskuksen rantasaunalla tehtiin molempien saunojen, pesuhuoneiden ja pukuhuoneiden rakenteellinen kunnostaminen. Päärakennukseen uusittiin huonetilakohtaiset sähköpatterit.

RAEPESUKONE, YHTEISKOULUN KEITTIÖ

Yhteiskoulun jakelukeittiölle hankittiin uusi raepesukone.

3 JULKINEN KÄYTTÖMAISUUS	TA 2019	MTA 2019	TP 2019	tot %	Poikkeama
TEKNINEN LAUTAKUNTA					
KADUT, PERUSPARANTAMINEN					
Tulot	0	0	0	0	0
Menot	-220 000	-220 000	-156 385	71	-63 615
Netto	-220 000	-220 000	-156 385	71	-63 615
KADUT, UUDISRAKENTAMINEN					
Tulot	0	0	0	0	0
Menot	-100 000	-100 000	-23 145	23	-76 855
Netto	-100 000	-100 000	-23 145	23	-76 855
KADUT, PÄÄLLYSTEET					
Tulot	0	0	0	0	0
Menot	-100 000	-100 000	-103 988	104	3 988
Netto	-100 000	-100 000	-103 988	104	3 988
PUISTOT JA YLEISET ALUEET					
HARJUN KENTÄN KUNNOSTUS					
Tulot	77 000	77 000	55 000	71	22 000
Menot	-500 000	-940 000	-901 364	96	-38 636
Netto	-423 000	-863 000	-846 364	98	-16 636
TOIVIKKEEN LATUVERKON OSAVALAISTUS (n. 3,5 km)					
Tulot	0	0	0	0	0
Menot	-80 000	0	0	0	0
Netto	-80 000	0	0	0	0
YLEISALUEIDEN KUNNOSTAMINEN					
Tulot	0	0	0	0	0
Menot	-15 000	-15 000	-16 144	108	1 144
Netto	-15 000	-15 000	-16 144	108	1 144
KOIRAPUISTO					
Tulot	0	0	0	0	0
Menot	-20 000	-20 000	-20 674	103	674
Netto	-20 000	-20 000	-20 674	103	674
Tulot	77 000	77 000	55 000	71	22 000
Menot	-1 035 000	-1 395 000	-1 221 701	88	-173 299
Netto	-958 000	-1 318 000	-1 166 701	89	-151 299

TEKNINEN LAUTAKUNTA

KADUT, PERUSPARANTAMINEN

Syrjäsenkadun saneeraus saatiin tehtyä pääosin loppuun 2019, mutta pieniä viimeistelyitä siirtyi seuraavalle vuodelle muun muassa kadun tasauksen / pinnan oikaisu ja ojien rintausten viimeistelyjä. Pitkäläntien saneeraus jatkui 2020 puolella.

KADUT, UUDISRAKENTAMINEN

Hongistontien kevyenliikenteen hanke käynnistyi 2019. Merkittävä osa kustannuksista on vesihuollon hulevesilinjojen rakentamista. Hankkeen kustannukset ovat pääosin vesihuoltolaitoksen uudisrakentamisen määrärahoissa.

KADUT, PÄÄLLYSTEET

Päällystyskohteet Aurinkorinteellä ja Metallimiehenkadulla saatiin tehtyä suunnitelmien mukaisesti ja samalla tehtiin akuutteja paikkauskohteita.

NYHKÄLÄNHARJUN LÄHILIIKUNTA-ALUE

Harjun kenttää koskevaa hanketta oli valmisteltu teknisellä toimialalla jo vuodesta 2016 saakka. Päätöksenteosta johtuen, varsinainen rakentaminen käynnistyi toden teolla vasta vuonna 2019. Kenttäalueet otettiin käyttöön vuoden 2019 lopulla ja huoltorakennus valmistui vuoden 2020 alussa.

TOIVIKKEEN LATUVERKON OSAVALAISU

Aikataulu- ja kustannussyistä hanke siirtyi ja sitä ratkaistaan mahdollisesti tulevien määrärahojen puitteissa.

YLEISTEN ALUEIDEN KUNNOSTAMINEN

Yleisten alueitten kunnostamisessa parannettiin Nyhkälänharjun ja Helsingintien välisen puistoalueen viihtyisyyttä ja turvallisuutta tasoittamalla ja maisemoimalla jyrkkää rinneosaa. Lisäksi tehtiin puistokalusteiden hankintoja (puistopenkkejä ja roskiksia).

KOIRAPUISTO

Koirapuiston hanke saatiin tehtyä valmiiksi.

4 IRTAIN OMAISUUS	TA 2019	MTA 2019	TP 2019	tot %	Poikkeama
KAUPUNGINHALLITUS					
KAUPUNGIN WWW-SIVUJEN UUSIMINEN					
Tulot	0	0	0	0	0
Menot	-20 000	0	0	0	0
Netto	-20 000	0	0	0	0
SÄHKÖISET TYÖPÖYDÄT					
Tulot	0	0	0	0	0
Menot	-10 000	-4 000	-3 705	93	-296
Netto	-10 000	-4 000	-3 705	93	-296
KASVATUS- JA OPETUSLAUTAKUNTA					
LUKION KALUSTEET					
Tulot	0	0	0	0	0
Menot	-13 200	-13 200	-12 910	98	-291
Netto	-13 200	-13 200	-12 910	98	-291
VAPAA-AIKALAUTAKUNTA					
MUSEON PERUSNÄYTTELYN UUDISTAMINEN, SUUNNITTELU					
Tulot	0	0	0	0	0
Menot	-24 000	-24 000	-23 763	99	-237
Netto	-24 000	-24 000	-23 763	99	-237
RUUKINPAJAN KALUSTON UUSIMINEN JA PÄIVITTÄMINEN					
Tulot	0	0	0	0	0
Menot	-19 180	-19 180	-18 386	96	-794
Netto	-19 180	-19 180	-18 386	96	-794
TEKNINEN LAUTAKUNTA					
PAKETTIAUTON HANKINTA					
Tulot	0	0	0	0	0
Menot	-30 000	-23 406	-23 406	100	0
Netto	-30 000	-23 406	-23 406	100	0
Tulot	0	0	0	0	0
Menot	-116 380	-83 786	-82 169	98	-1 617
Netto	-116 380	-83 786	-82 169	98	-1 617

KAUPUNGIN HALLITUS

KAUPUNGIN WWW-SIVUJEN UUSIMINEN

www-sivujen uusiminen siirtyy seuraaville vuosille.

SÄHKÖISET TYÖPÖYDÄT

Vuoden 2018 aikana aloitettu hankinta jatkui niiden osalta, jotka eivät saaneet säädettävää sähköpöytää tai säädettäviä pöydän jalkoja työpisteisiinsä vuoden 2018 aikana.

KASVATUS- JA OPETUSLAUTAKUNTA

LUKION KALUSTEET

Lukion käytössä olevien luokkahuoneiden kalustuksen päivittäminen.

VAPAA-AIKALAUTAKUNTA

NUORTEN TYÖPAJATOIMINTAAN KALUSTON UUSINTA

Osa Ruukinpajan työkaluista on uusittu sekä nykyaikaistettu. Pajalla on koulutettu nuoria myös oppisopimuksella, jolloin työvälineiden on pitänyt olla ajan tasalla ja vastata koulutuksen tarpeita.

Ruukinpajan yhtenä tehtävänä on ollut Vuotinaisten alueen ruohonleikkuu. Ruukinpajalle on hankittu uusi päältä ajettava ruohonleikkuri edellisen käyttöään umpeennuttua.

Lisäksi pajan käyttöön on hankittu pajapyöriä ja pyöräilykypäriä nuorten käyttöön.

SUOMEN VALIMOMUSEON PERUSNÄYTTELYN UUDISTAMINEN, SUUNNITTELU JA TOTEUTUS

Suomen Valimomuseon perusnäyttelyn uudistamisen suunnittelu ja toteutus käynnistettiin vuonna 2018. Uudistuksen tarkoituksena on ollut perusnäyttelyn päivittäminen ja tehdä yleisölle kiinnostavammaksi mm. uudistetun näyttelytekniikan sekä valaistuksen avulla. Lisäksi uudistus on kohdistunut näyttelyn esineistöön, valokuviiin sekä AV-tekniikkaan. Vuoden 2018 aikana laadittiin perusnäyttelyn suunnitelma, valaistussuunnitelma sekä hankittiin osa näyttelyssä tarvittavista led-valaisimista ja AV-tekniikasta. Perusnäyttelyn esineistön uudistamisen tarkoituksena on esitellä kävijöille historian lisäksi uudempaa valimotyötä ja -tekniikkaa sekä tuotteita. Vuoden 2018 aikana tilattiin Sla-tekniikalla valmistettu Mir-sukellusaluksen miehistöpallon pienoismalli. Sukelluspallon avulla kävijöille voidaan kertoa suomalaisen valimotekniikan ja teräsvalun huippuosaamisesta. Perusnäyttelyn suunnittelu ja toteutus jatkuivat vuonna 2019, jolloin hankittiin mm. lisää led-valaisimia, tehtiin videokuvauksia valimoissa perusnäyttelyn AV-esityksiä varten sekä suunniteltiin virtuaalisen valamiseen teknistä toteutusta. Lisäksi laadittiin ja toteutettiin käsikirjoituksia kosketusnäyttöjen sisältöä varten. Suomen Valimomuseon perusnäyttely valmistuu kesäkuussa 2020.

TEKNINEN LAUTAKUNTA

PAKETTIAUTON HANKINTA

Tilapalvelun käyttöön hankittiin entistä tilavampi pakettiauto isojen rakennuslevyjen ja muiden isojen kappaletavaroitten kuljettamiseen. Samalla tilapalvelun käytössä ja ahtaaksi käynyt pakettiauto annettiin ruoka-huollon käyttöön.

5 VESIHUOLTOLAITOS	TA 2019	MTA 2019	TP 2019	tot %	Poikkeama
TEKNINEN LAUTAKUNTA					
VESI- JA VIEMÄRIVERKOSTON PERUSKORJAUS JA UUDISRAKENTAMINEN					
Tulot	0	0	0	0	0
Menot	-415 000	-415 000	-606 988	146	191 988
Netto	-415 000	-415 000	-606 988	146	191 988
LAITTEET, LAITOSOSAT JA LAITOKSET					
Tulot	0	0	0	0	0
Menot	-85 000	-85 000	-80 000	94	-5 000
Netto	-85 000	-85 000	-80 000	94	-5 000
Tulot	0	0	0	0	0
Menot	-500 000	-500 000	-686 988	137	186 988
Netto	-500 000	-500 000	-686 988	137	186 988

VESIHUOLTOLAITOS

TEKNINEN LAUTAKUNTA

VESI- JA VIEMÄRIVERKOSTON PERUSKORJAUS JA UUDISRAKENTAMINEN

Syrjäsenkadun sekä Pitkäläntien 1. vaiheet saatiin lähes valmiiksi. Tämän lisäksi Pitkäläntien 2. vaihe aloitettiin ja se valmistuu vuonna 2020. Pitkäläntien ja Syrjäsenkadun 1. vaiheiden kiinteistöiltä laskutettavat työt laskutetaan vasta vuoden 2020 puolella.

LAITTEET, LAITEOSAT JA LAITOKSET

Puhdistamolle hankittiin lietelinko kesäkuussa 2019. Lietelinko on pienentänyt lietteen hävityksestä koituvia kustannuksia noin 60 %.

5 VESIHUOLTOLAITOS (huleveden erittely) sisältyy vesihuoltolaitokseen)	TA 2019	MTA 2019	TP 2019	tot %	Poikkeama
TEKNINEN LAUTAKUNTA					
VESI- JA VIEMÄRIVERKOSTON PERUSKORJAUS JA UUDISRAKENTAMINEN					
Tulot	0	0	0	0	0
Menot	-175 400	-175 400	-256 500	146	81 100
Netto	-175 400	-175 400	-256 500	146	81 100
Tulot	0	0	0	0	0
Menot	-175 400	-175 400	-256 500	146	81 100
Netto	-175 400	-175 400	-256 500	146	81 100

7.5. Rahoitusosan toteutuminen

1 000 €		TA2019	MTA2019	TP2019	Poikkeama
Varsinainen toiminta ja investoinnit					
Tulorahoitus		2 479	2 079	-873	-2 952
Vuosikate	+/-	2 479	2 079	-604	-2 683
Satunnaiset erät	+/-				
Tulorahoituksen korjauserät	+/-			-269	-269
Investoinnit		-2 308	-2 535	-2 322	213
Käyttöomaisuusinvestoinnit	-	2 385	2 612	2 729	118
Rahoitusosuudet investointimenoihin	+	77	77	55	-22
Käyttöomaisuuden myyntitulot	+			352	352
Varsinainen toiminta ja investoinnit, netto	+/-	170	-456	-3 195	-2 739
Rahoitustoiminta		-1 260	-1 260	864	13 916
Lainakannan muutokset					
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	+	6 500	6 500	9 320	2 820
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-	7 760	7 760	13 656	5 896
Lyhytaikaisten lainojen muutos	+/-			5 200	5 200
Oman pääoman muutokset	+/-			1 860	1 860
Vaikutus maksuvalmiuteen	+/-	-1 090	-1 716	-471	13 037

TULOSLASKELMAOSA	TP2018	TA2019	MTA2019	TP2019	Poikkeama
TULOT					
Verotulot	30 720 325	32 432 000	32 432 000	30 780 064	-1 651 936
Valtionosuudet	17 785 904	17 697 470	17 697 470	18 096 676	399 206
Korkotuotot	31 677	22 275	22 275	1 695	-20 580
Muut rahoitustuotot	128 102	118 558	118 558	126 063	7 505
					0
KULUT					
Korkokulut	-568 266	-650 000	-650 000	-496 558	153 442
Muut rahoituskulut	-4 167	-3 500	-3 500	-19 222	-15 722

OTTOLOAINAUKSEN MUUTOKSET	TP2018	TA2019	MTA2019	TP2019	Poikkeama
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	35 000 000	6 500 000	6 500 000	9 320 000	2 820 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-18 630 000	7 760 000	7 760 000	-13 656 188	-21 416 188
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-130 000		0	863 812	863 812

HENKILÖTYÖVUODET	TP2018	TP2019
KUNTA YHTEENSÄ	326	325

OSA 3 TILINPÄÄTÖSLASKELMAT

8 TULOSLASKELMA

ulkoiset tuotot ja kulut	01.01.-31.12.2019	01.01.-31.12.2018
Toimintatuotot		
Myyntituotot	2 585 324,05	2 597 269,68
Maksutuotot	560 915,23	544 571,89
Tuet ja avustukset	1 031 293,89	935 995,82
Muut toimintatuotot	<u>2 330 833,82</u>	<u>2 679 608,02</u>
	6 508 366,99	6 757 445,41
Toimintakulut		
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-11 103 994,50	-10 290 051,25
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	-3 090 418,70	-2 924 148,43
Muut henkilösivukulut	-339 882,79	-332 349,63
Palvelujen ostot	-37 260 314,84	-35 246 727,27
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 062 090,03	-1 964 731,43
Avustukset	-1 038 522,31	-1 291 736,77
Muut toimintakulut	<u>-705 650,24</u>	<u>-738 908,64</u>
	-55 600 873,41	-52 788 653,42
Toimintakate	-49 092 506,42	-46 031 208,01
Verotulot	30 780 064,16	30 720 325,41
Valtionosuudet	18 096 676,00	17 785 904,00
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	1 694,97	31 677,16
Muut rahoitus tuotot	126 063,15	128 101,92
Korkokulut	-496 557,97	-568 266,08
Muut rahoituskulut	<u>-19 221,77</u>	<u>-4 167,26</u>
	-388 021,62	-412 654,26
Vuosikate	-603 787,88	2 062 367,14
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-2 896 887,96	-2 957 838,24
Satunnaiset erät		
Satunnaiset tuotot	0,00	0,00
Satunnaiset kulut	0,00	0,00
	<u>0,00</u>	<u>0,00</u>
Tilikauden tulos	-3 500 675,84	-895 471,10
Rahastojen lisäys(-) tai vähenn.(+)	0	0
Tilikauden yli-(-)/alijäämä(-)	-3 500 675,84	-895 471,10

9 RAHOITUSLASKELMA

	01.01.-31.12.2019		01.01.-31.12.2018	
Toiminnan rahavirta				
Vuosikate	-603 787,88		2 062 367,14	
Satunnaiset erät	0,00		0,00	
Tulorahoituksen korjauserät	-269 032,21	-872 820,09	-491 864,98	1 570 502,16
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-2 729 437,44		-1 447 724,49	
Rahoitusosuudet investointimenoihin	55 000,00		33 000,00	
Pysyvien vastaav.hyödykk.luovutustulot	352 492,40	-2 321 945,04	606 620,50	-808 103,99
Toiminnan ja investointien rahavirta		-3 194 765,13		762 398,17
Rahoituksen rahavirta				
Lainakannan muutokset				
+ Pitkäaikaisten lainojen lisäys	9 320 000,00		35 000 000,00	
- Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-13 656 188,00		-18 630 000,00	
+/- Lyhytaikaisten lainojen muutos	5 200 000,00	863 812,00	-16 500 000,00	-130 000,00
Oman pääoman muutokset	0,00		0,00	
Muut maksuvalmiuden muutokset	0,00		0,00	
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	41 991,90		2 392,05	
Vaihto-omaisuuden muutos	0,00		0,00	
Saamisten muutos	1 069 138,98		220 996,16	
Korottomien velkojen muutos	748 611,15	1 859 742,03	1 288 701,43	1 512 089,64
Rahoituksen rahavirta		2 723 554,03		1 382 089,64
Rahavarojen muutos		-471 211,10		2 144 487,81
Rahavarojen muutos				
Rahavarat 31.12	2 282 911,29		2 754 122,39	
Rahavarat 01.01	2 754 122,39	-471 211,10	609 634,58	2 144 487,81

10 TASE

VASTAAVAA	2019	2018	VASTATTAVAA	2019	2018
PYSYVÄT VASTAAVAT	65 799 166,43	66 105 077,14	OMA PÄÄOMA	4 608 168,32	8 108 844,16
Aineettomat hyödykkeet	16 629,17	48 977,67	Peruspääoma	7 346 583,38	7 346 583,38
Aineettomat oikeudet	12 361,66	22 590,34	Muut omat rahastot	3 661,64	3 661,64
Muut pitkävaikutteiset	4 267,51	26 387,33	Edellisten kausien ylijäämä	758 599,14	1 654 070,24
			Tilikauden ylijäämä(+)/alijäämä(-)	-3 500 675,84	-895 471,10
Aineelliset hyödykkeet	54 289 917,89	54 608 653,19	PAKOLLISET VARAUKSET	0	0
Maa- ja vesialueet	8 909 567,30	8 914 110,58	Eläkevaraukset	0	0
Rakennukset	36 007 741,55	36 883 143,89	Muut pakolliset varaukset	0	0
Kiinteät rakenteet ja laitteet	7 668 075,78	7 483 155,87			
Koneet ja kalusto	638 101,08	810 774,62	TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	580 219,46	37 368,29
Muut aineelliset hyödykkeet	5 886,58	5 886,58	Valtion toimeksiannot	0	0
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	1 060 545,60	511 581,65	Lahjoitusrahastojen pääomat	518 832,82	17 973,55
Sijoitukset	11 492 619,37	11 447 446,28	Muut toimeksiantojen pääomat	61 386,64	19 394,74
Osakkeet ja osuudet	11 492 619,37	11 447 446,28			
Muut lainasaamiset	0	0	VIERAS PÄÄOMA	65 336 265,76	63 723 842,61
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	518 832,82	17 973,55	Pitkäaikainen	40 428 610,10	40 464 395,90
Valtion toimeksiannot	0,00	0,00	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	39 882 624,00	39 932 144,00
Lahjoitusrahastojen	518 832,82	17 973,55	Lainat julkisyhteisöiltä	0	0
Muut toimeksiantojen varat	0	0	Muut velat, Vhl:n	545 986,10	532 251,90
VAIHTUVAT VASTAAVAT	4 206 654,29	5 747 004,37	Lyhytaikainen	24 907 655,66	23 259 446,71
Vaihto-omaisuus	0,00	0,00	Joukkovelkakirjalainat	11 700 000,00	6 500 000,00
Aineet ja tarvikkeet	0,00	0,00	Lainat rahoitus- ja julkisyhteisöiltä	8 356 188,00	12 642 856,00
Saamiset	1 923 743,00	2 992 881,98	Lainat muilta luotonantajilta	0	0
Pitkäaikaiset saamiset	715 586,00	1 078 049,00	Saadut ennakot	3 053,58	2 336,42
Muut saamiset	715 586,00	1 078 049,00	Ostovelat	2 442 674,27	1 237 941,53
Lyhytaikaiset saamiset	1 208 157,00	1 914 832,98	Muut velat/Liittymismaksut ja muut velat	382 849,36	526 088,44
Myyntisaamiset	509 063,67	358 642,77	Siirtovelat	2 022 890,45	2 350 224,32
Lainasaamiset	0	0			
Muut saamiset	523 143,01	689 475,75			
Siirtosaamiset	175 950,32	866 714,46			
Rahoitusarvopaperit	34 860,25	34 956,57			
Sijoitukset	34 860,25	34 956,57			
Rahat ja pankkisaamiset	2 248 051,04	2 719 165,82			
VASTAAVAA	70 524 653,54	71 870 055,06	VASTATTAVAA	70 524 653,54	71 870 055,06

11 KONSERNITULOSLASKELMA

KONSERNITULOSLASKELMA	2019	2018
Toimintatuotot	56 671 597,24	53 574 779,04
Toimintakulut	-106 822 036,45	-100 388 033,43
Osuus osakkuusyht.voitosta+/tappiosta-	7 465,04	-5 815,95
 Toimintakate	 -50 142 974,17	 -46 819 070,34
 Verotulot	 30 775 392,71	 30 715 685,80
Valtionosuudet	20 508 619,12	20 048 844,37
 Korkotuotot	 5 574,32	 36 430,12
Muut rahoitustuotot	151 276,72	134 926,85
Korkokulut -	-513 881,91	-584 991,40
Muut rahoituskulut -	-133 913,20	-110 630,96
**Rahoitustuotot ja kulut yht.	-490 944,07	-524 265,39
 Vuosikate	 650 093,59	 3 421 194,44
 Suunnitelman mukaiset poistot	 -4 067 231,26	 -4 307 184,58
Omistuksen eliminointierot	-3 560,54	-16 818,17
Arvonalentumiset	2 434,39	-2 434,39
Satunnaiset erät	0,00	0,00
Tilikauden tulos	-3 418 263,82	-905 242,71
 Tilinpäätössiirrot	 0,00	 -321,66
Tilikauden verot	-1266,35	-1418,92
Laskennalliset verot	-1047,85	-306,89
Vähemmistöosuudet	29589,67	-8771,22
 Tilikauden ylijäämä+/alijäämä-	 -3 390 988,35	 -916 061,41

12 KONSERNIRAHOITUSLASKELMA

KONSERNIRAHOITUSLASKELMA	2019		2018	
Toiminnan rahavirta				
Vuosikate	650 093,60		3 421 194,44	
Satunnaiset erät	0,00		0,00	
Tilikauden verot	-1 266,35		-1 418,92	
Tulorahoituksen korjauserät	-242 743,08	406 084,17	-877 678,53	2 542 096,99
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-5 244 440,76		-3 160 935,29	
Rahoitusosuudet investointimenoihin	55 000,00		54 451,71	
Pysyvien vastaavien luovutustulot	365 012,65	-4 824 428,11	1 075 528,86	-2 030 954,72
Toiminnan ja investointien rahavirta		-4 418 343,94		511 142,27
Rahoituksen rahavirta				
Antolainauksen muutokset				
Antolainasaamisten lisäykset	0,00		-3 158,69	
Antolainasaamisten vähennykset	118,19	118,19	3 276,89	118,20
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	10 884 558,64		35 350 078,30	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-13 942 532,82		-18 826 084,03	
Lyhytaikaisten lainojen muutos	5 965 237,41	2 907 263,23	-16 520 335,93	3 658,34
Oman pääoman muutokset		0,00		85,05
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Toimeksiantojen varojen ja pääom. muutos	56 777,15		-7 635,05	
Vaihto-omaisuuden muutos	56 710,19		-86 213,69	
Saamisten muutos	-341 317,05		10 412,65	
Korottomien velkojen muutos	737 829,63	509 999,92	1 982 582,53	1 899 146,44
Rahoituksen rahavirta		3 417 381,34		1 903 008,04
Rahavarojen muutos		-1 000 962,60		2 414 150,31
Rahavarat 31.12.	6 879 502,05		7 880 464,65	
Rahavarat 1.1.	7 880 464,65	-1 000 962,60	5 466 314,35	2 414 150,30

13 KONSERNITASE

KONSERNITASE VASTAAVAA	2019	2018
PYSYVÄT VASTAAVAT	73 062 005,89	72 018 942,91
Aineettomat hyödykkeet	717 267,74	678 813,36
Aineettomat oikeudet	27 335,38	63 518,27
Muut pitkävaikutteiset menot	689 932,36	614 762,86
Ennakkomaksut	0,00	532,23
 Aineelliset hyödykkeet	 66 333 415,52	 65 415 284,96
Maa- ja vesialueet	9 199 769,05	9 204 359,74
Rakennukset	43 828 195,37	44 301 128,21
Kiinteät rakenteet ja laitteet	7 994 929,46	7 822 799,30
Koneet ja kalusto	2 101 141,45	2 299 148,25
Muut aineelliset hyödykkeet	66 567,22	63 814,34
Enn.maksut ja keskeneräiset hankinnat	3 142 812,96	1 724 035,12
 Sijoitukset	 6 011 322,63	 5 924 844,59
Osakkuusyhteisöosuudet	265 124,74	229 072,72
Muut osakkeet ja osuudet	5 731 326,60	5 680 782,38
Joukkovelkakirjalainasaamiset	0,00	0,00
Muut lainasaamiset	2 526,81	2 645,00
Muut saamiset	12 344,49	12 344,49
 TOIMEKSIANTOJEN VARAT	 617 210,53	 135 942,53
 VAIHTUVAT VASTAAVAT	 12 817 245,33	 13 533 601,07
Vaihto-omaisuus	384 332,87	441 043,06
 Saamiset	 5 553 410,41	 5 212 093,36
Pitkäaikaiset saamiset	731 852,41	1 093 210,60
Lyhytaikaiset saamiset	4 821 558,00	4 118 882,76
 Rahoitusarvopaperit	 1 027 593,41	 1 023 498,50
 Rahat ja pankkisaamiset	 5 851 908,64	 6 856 966,15
 VASTAAVAA YHTEENSÄ	 86 496 461,76	 85 688 486,51

VASTATTAVAA	2019	2018
OMA PÄÄOMA	7 032 646,55	10 409 280,61
Peruspääoma	7 346 583,38	7 346 583,38
Säätiöiden ja yhdistysten peruspääomat	0,00	0,00
Arvonkorotusrahasto	0,00	0,00
Muut omat rahastot	1 209 646,48	1 254 332,28
Edellisten tilikausien yli- /alijäämä	1 867 405,03	2 724 426,35
Tilikauden yli- / alijäämä	-3 390 988,34	-916 061,40
 VÄHEMMISTÖOSUUDET	 42 896,51	 37 009,84
 PAKOLLISET VARAUKSET	 456 640,12	 461 055,48
Eläkevaraukset	7 640,32	8 820,89
Muut pakolliset varaukset	448 999,79	452 234,58
 TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	 730 794,31	 192 749,16
 VIERAS PÄÄOMA	 78 233 484,28	 74 588 391,42
Pitkäaikainen korollinen vieras pääoma	44 850 843,97	43 622 362,62
Pitkäaikainen koroton vieras pääoma	569 074,28	554 292,23
Lyhytaikainen korollinen vieras pääoma	21 036 945,12	19 358 163,24
Lyhytaikainen koroton vieras pääoma	11 776 620,92	11 053 573,33
 VASTATTAVAA YHTEENSÄ	 <u>86 496 461,76</u>	 <u>85 688 486,51</u>

14 TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISTA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Arvostus- ja jaksotusperiaatteet sekä menetelmät

Jaksotusperiaatteet: Tulot ja menot on merkitty tuloslaskelmaan suoriteperusteen mukaisesti. Suoriteperusteesta poiketen verotulot on kirjattu niiden tilitysjankohdan mukaisesti ao. tilikaudelle

Pysyvien vastaavien arvostus: Pysyvät vastaavat on merkitty taseeseen hankintamenoa vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti. Kaupunginhallitus on hyväksynyt 15.2.2016 kaupungin voimassa olevaan poistosuunnitelmaan lisäyksen, jossa tarkennetaan kivisten hallinto- ja laitosrakennusten poistoajaksi 30 vuotta. Tarkennettu poistosuunnitelma tuli voimaan 1.1.2016. Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa suunnitelman mukaisten poistojen perusteet.

Poistokäytäntöä on vuonna 2010 valmistuneiden investointien osalta muutettu siten, että poistolaskenta on aloitettu valmistumista seuraavan kuukauden alusta alkaen. Vuodesta 2013 lähtien kiinteisiin rakenteisiin kirjatuissa yhdeksi nimikkeeksi yhdistetyissä hankinnoissa poistot aloitetaan hankintavuotta seuraavan vuoden alusta alkaen.

Sijoitusten arvostus: Pysyvien vastaavien osakkeet on merkitty taseeseen hankintamenoa tai sitä alempaan arvoon.

Rahoitusomaisuuden arvostus: Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon tai sitä alempaan todennäköiseen arvoon. Rahoitusomaisuusarvopaperit on merkitty taseeseen hankintamenoa tai sitä alempaan todennäköiseen luovutushintaan.

Johdannaisopimusten käsittely: Tilinpäätöshetkellä 31.12.2019 kaupungilla on kolme koronvaihtosopimusta Kuntarahoituksen ja yksi Nordea Bank Ab:n kanssa.

Tuloslaskelman ja taseen esittämistapa: Tilinpäätös on laadittu noudattaen kirjanpitolautakunnan kuntajaoston yleisohjeita kunnille ja kuntayhtymille. Tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laadinnassa on noudatettu v. 2019 ohjetta ja tilinpäätöksen liitetiedot noudattavat v. 2019 ohjeistusta, liitetietojen ryhmittelyä ja liitetietonumerointia. Vesilaitos taseyksiköstä ja hulevedestä on esitetty tulos-, tase- ja rahoituslaskelma. Konsernilaskelmat on laadittu kirjanpitolautakunnan kuntajaoston v. 2015 yleisohjeen mukaisesti. Konsernilaskelmat sisältävät tuloslaskelman, taseen ja rahoituslaskelman sekä niiden liitetiedot.

Edelliseltä tilikaudelta esitettäviin tietoihin ei ole tehty oikaisuja. Tunnuslukujen osalta vertailutiedot on korjattu käyttäen vuoden 2018 virallista asukasmäärää.

Selvitys edellisen tilikauden tietojen vertailukelpoisuudesta päättyneen tilikauden tietojen kanssa sekä liitetietojen esittelytapa:

Tilinpäätöksen liitetiedoissa on noudatettu kirjanpitolautakunnan kuntajaoston uutta yleisohjetta tilinpäätöksen liitetiedoista vuonna 2019 sekä ohjeen liitetietonumerointia 1-46 kunnan ja kuntakonsernin liitetiedoissa on esitetty vertailutiedot edelliseltä vuodelta.

Tilikaudella ei kirjattu aikaisempiin tilikausiin kohdistuvia tuotto- tai kulukirjauksia.

KONSERNITILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISTA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Taseen yksittäiseen tase-erään ei sisälly osia, jotka koskisivat useampaa tase-erää.

Kunnalla ei ole valuuttamääräisiä saamisia, velkoja eikä muita sitoumuksia 31.12.2019.

Konsernitilinpäätöksen laajuus

Konsernitilinpäätöksessä kunnan tilinpäätökseen on yhdistelty tytäryhteisönä kunnan 76,71 prosenttia omistama kiinteistöyhtiö ja kuusi kuntayhtymää, joissa kunta on jäsenenä.

Yhdisteltävien yhteisöjen tietojen yhdenmukaiseksi saattaminen

Kunnan konsernitilinpäätökseen yhdisteltävien yhteisöjen tilinpäätökset on muutettu yhdistelyvaiheessa kunnassa noudatettujen tilinpäätösperiaatteiden mukaisiksi.

Sisäiset liiketapahtumat ja sisäiset katteet

Sisäiset velat ja saamiset ja muut sisäiset liiketapahtumat on vähäisiä liiketapahtumia lukuun ottamatta eliminoitu. Konsernitytäryhtiöiden maksamat kiinteistöverot on eliminoitu konsernitilinpäätöksessä sisäisinä erinä kunnan verotuloja vastaan 4 671,45 €. Ammatillisen koulutuksen valtion maksama yksikkörahoitus 2 411 949,12€ on siirretty myyntituotoista valtionosuuksiin. Kunnalla ei ole lainoja konserniyhteisöille.

Suunnitelmapoistojen oikaisu konsernitilinpäätöksessä

Kiinteistö- ja asunto-osakeyhtiöiden pysyvien vastaavien poistot on oikaistu suunnitelman mukaisiksi ja jäännösarvojen ero kirjattu tytäryhteisön oman pääoman eriä Edellisen tilikauden voitto/tappio ja Tilikauden voitto/tappio vastaan.

Keskinäisen omistuksen eliminointi

Konserniyhtiöiden keskinäinen omistus on eliminoitu.

Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset

Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset on vuonna 2019 jaettu uuden ohjeen mukaisesti konsernituloslaskelmassa laskennallisten verojen muutokseen ja tilikauden yli- ja alijäämään sekä konsernitaseessa omaan pääomaan ja laskennalliseen verovelkaan.

Karkkilan kaupungin konsernirakenne		Kotikunta	Omistus%
Kuntayhtymät			
	Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiri HUS	Helsinki	0,8784
	ETEVA kuntayhtymä	Mäntsälä	1,9861
	Uudenmaan päihdehuollon Ky	Hyvinkää	3,4483
	Länsi-uudenmaan ammattikoulutus Ky	Lohja	9,48
	Perusturvakuntayhtymä Karviainen	Vihti	24
	Uudenmaan liitto	Helsinki	0,82
Tytäryhteisöt			
	Kiinteistö Oy Sorvirinne	Karkkila	76,71

15 TULOSLASKELMAN LIITETIEDOT

Liitetietonumerot 6-16

Tuloslaskelman toimintatuotot, ulkoiset	Konserni		Kaupunki	
	2019	2018	2019	2018
Keskusvaalilautakunta			29 739,60	14 979,80
Kaupunginhallitus			516 299,04	680 362,22
Kasvatus- ja opetuslautakunta			959 882,16	672 451,20
Vapaa-aikalautakunta			446 565,33	432 494,27
Tekninen lautakunta			4 427 219,53	4 829 193,86
Ympäristölautakunta			128 661,33	127 964,06
Konsernin toimintatuotot	0,00	46 817 333,63		
Toimintatuotot yhteensä	0,00	46 817 333,63	6 508 366,99	6 757 445,41

Verotulojen erittely	Kaupunki	
	2019	2018
Kunnan tulovero	27 314 086,00	27 266 951,74
Osuus yhteisöveron tuotosta	1 218 053,16	1 192 793,42
Kiinteistövero	2 247 925,00	2 260 580,25
Verotulot yhteensä	30 780 064,16	30 720 325,41

Valtionosuuksien erittely	Kaupunki	
	2019	2018
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	14 400 494,00	14 182 656,00
Verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasaus (+/-)	4 356 672,00	4 168 608,00
Järjestelmämuutoksen tasaus (+/-)	-10 500,00	-10 500,00
Opetus- ja kulttuuri-toimen muut valtionosuudet	-649 990,00	-554 860,00
Harkinnanvarainen valtionosuuden korotus	-	-
Valtionosuudet yhteensä	18 096 676,00	17 785 904,00

Palvelujen ostojen erittely	Kunta	
	2019	2018
Asiakaspalvelujen ostot	-32 064 436,14	-30 160 448,78
Muiden palvelujen ostot	-5 195 878,70	-5 086 278,49
Kunnan palvelujen ostot yhteensä	-37 260 314,84	-35 246 727,27

Satunnaisten tuottojen ja kulujen erittely	Konserni		Kaupunki	
	2019	2018	2019	2018
Satunnaiset tuotot				
Kirjauskäyt. muutoksesta aiheutuvat oikaisut				
Verohallinto			0,00	0,00
Liikelaitoskuntayhtymä Puhti myyntivoitto				
Satunnaiset kulut				
Vahingonkorvaus, viemäri- ja jäte- ja vesihuolto			0,00	0,00
Satunnaiset tuotot ja kulut yhteensä	0,00	0,00	0,00	0,00

Selvitys suunnitelman mukaisten poistojen perusteista

Poistonalaisten hyödykkeiden poistojen määrittämiseen on käytetty ennalta laadittua poistosuunnitelmaa. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu käyttöomaisuuden hankintamenoista arvioidun taloudellisen käyttöiän mukaan. Karkkilan kaupunginvaltuusto on hyväksynyt joulukuussa 2012 viimeisimmän poistosuunnitelman. Poistosuunnitelmaa noudatetaan 1.1.2013 hankittujen aineellisten ja aineettomien poistoaikojen määrittelyyn. Kaupunginhallitus on 15.2.2016 hyväksynyt voimassa olevaan poistosuunnitelmaan lisäyksen, jossa tarkennetaan kivisten hallinto- ja laitosrakennusten poistoajaksi 30 vuotta. Tarkennettu poistosuunnitelma tuli voimaan 1.1.2016.

POISTOSUUNNITELMA 1.1.2013 ALKAEN		
Arvioidut poistoajat ja poistomenetelmät	Poisto aika vuosi	Poistotapa
AINEETTOMAT HYÖDYKKEET		
Kehittämismenot	4	tasapoisto
Muut pitkävaikutteiset menot		
ATK-ohjelmistot (ei lisenssiä)	4	tasapoisto
Valtiolle maksettava tieosuus	4 - 10	tasapoisto
AINEELLISET HYÖDYKKEET		
Maa- ja vesialueet	ei poistoaikaa	
Kiinteistöjen liittymismaksut	ei poistoaikaa	
Vuokraoikeudet, liittymismaksut	ei poistoaikaa	
Maa- ja vesialueiden arvonorotukset	ei poistoaikaa	
RAKENNUKSET JA RAKENNELMAT		
Hallinto- ja laitosrakennukset		
kiviset	30	tasapoisto
muut	20 - 30	tasapoisto
Tehdas- ja tuotantorakennukset	20 - 30	tasapoisto
Talousrakennukset	10 - 20	tasapoisto
Vapaa-ajan rakennukset	20 - 30	tasapoisto
Asuinrakennukset	30 - 40	tasapoisto
Rakennusten peruserävaraukset	15	tasapoisto
KIIENTEÄT RAKENTEET JA LAITTEET		
kadut, tie, torit ja puistot	15	tasapoisto
sillat, laiturit ja uimalat	10	tasapoisto
muut maa- ja vesirakenteet	15	tasapoisto
vedenjakeluverkosto	30	tasapoisto
viemäriverkosto	30	tasapoisto
kaukolämpöverkko	20	tasapoisto
sähköjohdot, ulkovalaistuslaitteet	15	tasapoisto
muut putki- ja kaapeliverkot	15	tasapoisto
vesilaitoksen koneet, laitteet	10	tasapoisto
kiinteät nosto- ja siirtolaitteet	15	tasapoisto
muut kiinteät koneet ja rakenteet	10	tasapoisto
KONEET JA KALUSTO		
muut liikkuvat työkoneet	5	tasapoisto
muut kuljetusvälineet	5	tasapoisto
muut raskaat koneet	10	tasapoisto
muut kevyet koneet	5	tasapoisto
atk-laitteet	3	tasapoisto
muut laitteet ja kalusteet	5	tasapoisto
MUUT AINEELLISET HYÖDYKKEET		
luonnonvarat	käytön mukainen poisto	
arvo- ja taide-esineet	ei poistoaikaa	
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	ei poistoaikaa	
PYSYVIEN VASTAAVIEN SIIJOITUKSET		
osakkeet ja osuudet	ei poistoaikaa	

Pakollisten varausten muutokset	Konserni		Kaupunki	
	2019	2018	2019	2018
Eläkevaraus 1.1.	8 820,89	8 820,89	0,00	0,00
Lisäykset tilikaudella	0,00	0,00		
Vähennykset tilikaudella	0,00	0,00		
Eläkevastuu 31.12.	8 820,89	8 820,89	0,00	0,00
Potilasvahinkovakuutusmaksu 1.1.	420 507,94	420 507,94	0,00	0,00
Lisäykset tilikaudella	1 153,93	1 153,93		
Vähennykset tilikaudella	0,00	0,00		
Potilasvahinkovakuutusmaksu 31.12.	421 661,87	421 661,87	0,00	0,00
Ympäristövastuut 1.1.	14 054,40	14 054,40	0,00	0,00
Lisäykset tilikaudella	0,00	0,00		
Vähennykset tilikaudella	14 054,40	14 054,40		
Ympäristövastuut 31.12.	0,00	0,00	0,00	0,00
Muu pakollinen varaus 1.1.	28 456,59	28 456,59	0,00	0,00
Lisäykset tilikaudella	10 222,68	10 222,68		
Vähennykset tilikaudella	8 106,55	8 106,55		
Muu pakollinen varaus 31.12.	30 572,72	30 572,72	0,00	0,00
Pakolliset varaukset 31.12 yhteensä	461 055,48	461 055,48	0,00	0,00

Pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntivoitot ja myyntitappiot	Konserni		Kaupunki	
	2019	2018	2019	2018
Muut toimintatuotot				
Maa- ja vesialueiden myyntivoitot	0	3871,31	230 924,12	373 652,14
Rakennusten myyntivoitot	0	345093,94	0,00	70 405,21
Muut myyntivoitot	0,00	5 789,74	38 108,09	47 807,63
Myyntivoitot yhteensä	0,00	354 754,99	269 032,21	491 864,98
Muut toimintakulut				
Kiinteistön myyntitappiot	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut myyntitappiot	0,00	838,76	0,00	0,00
Myyntitappiot yhteensä	0,00	838,76	0,00	0,00

Valtuustoryhmille annetut tuet	Kaupunki	
	2019	2018
Valtuustoryhmä	0,00	0,00
Valtuustoryhmille annetut tuet yhteensä	0,00	0,00

Osinkotuottojen ja peruspääoman korkotuottojen erittely	Kaupunki	
	2019	2018
Osinkotuotot muista yhteisöistä	20 107,57	19 444,39
Peruspääoman korot kuntayhtymiltä	103 108,25	103 108,25
Yhteensä	123 215,82	122 552,64

16 TASEEN LIITETIEDOT

Liitetietonumerot 18-33

Tilikaudella ei ole tehty arvonkorotuksia.

Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet									
	Aineettomat hyödykkeet	Maa- ja vesialueet	Rakennukset	Kiinteät rakenteet ja laitteet	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Ennakkomaksut ja keskenäiset työt	Osakkeet ja osuudet	Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet yhteensä
Poistamaton hankintam. 1.1	48 977,67	8 914 110,58	36 883 143,89	7 483 155,87	810 774,62	5 886,58	511 581,65	11 447 446,28	66 105 077,14
Lisäykset tilikaudella		74 722,00	536 355,53	927 324,51	166 920,00		919 747,40	49 368,00	2 674 437,44
Rahoitusosuudet tilikaudella									0,00
Vähennykset tilikaudella		-79 265,28						-4 194,91	-83 460,19
Siirrot erien välillä			360 783,45		10 000,00		-370 783,45		0,00
Sumu-poistot tilikaudella	-32 348,50		-1 772 541,32	-742 404,60	-349 593,54				-2 896 887,96
Lisäpoistot tilikaudella									0,00
Ed.tilik. poistojen oikaisu									0,00
Hankintamenojäätös 31.12	16 629,17	8 909 567,30	36 007 741,55	7 668 075,78	638 101,08	5 886,58	1 060 545,60	11 492 619,37	65 799 166,43

Omistukset muissa yhteisöissä

Tytäryhteisöt, kuntayhtymäosuudet sekä osakkuusyhteisöt	kotipaikka	kaupungin	konsernin	kuntakonsernin osuus (1000e)		tilikauden voitosta/ tappiosta
		om.os. %	om.os. %	OPO:sta	VPO:sta	
Tytäryhteisöt						
Kiint. Oy Sorvirinne	Karkkila	76,71	76,71	1 151	152	0
Kuntayhtymät						
Hgin ja Uudenmaan shp	Helsinki	0,8784	0,88	3 323	8 704	-122
ETEVA kuntayhtymä	Mäntsälä	1,9861	1,99	348	993	15
Uudenmaan päihdehuollon Ky	Hyvinkää	3,4483	3,45	69	13	-3
Länsi-uudenmaan ammattik.Ky	Lohja	9,48	9,48	3 401	553	25
Perusturvakuntayhtymä Karviainen	Vihti	24	24,00	1 025	2 741	8
Uudenmaan liitto	Helsinki	0,82	0,82	14	24	1
Kuntayhtymät yhteensä				8 181	13 028	-76
Osakkuusyhteisöt						
Kiint. Oy Karkkilan Yrittäjätie 53	Karkkila			0,0	0,0	0,0

Saamisten erittely	2019		2018	
	Pitkäaik.	Lyhytaik.	Pitkäaik.	Lyhytaik.
Konsernin keskinäisten saamisten erittely				
Saamiset tytäryhteisöiltä				
Myyntisaamiset				
Muut saamiset		0,00		101,40
Saamiset kuntayhtymiltä joissa kunta on jäsenenä				
Myyntisaamiset	0,00	54 020,72	0,00	429 333,87
Saamiset yhteensä	0,00	54 020,72	0	429 435,27

Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät	Konserni		Kunta	
	2019	2018	2019	2018
Pitkäaikaiset siirtosaamiset				
Menoennakot				
Etukäteen maksetut vuokratulot				
Lyhytaikaiset siirtosaamiset				
Muut ennakkomenot			1611,40	1736,30
Tulojäämät				
Kelan korvaus työterveyshuollosta			58 000,00	65 800,00
KELA/sairauspäiväraha			1 457,10	6 717,00
Pekkaniksa Oy suorituksen palautus			12 666,60	0,00
TE-palvelut, palkkatuet			32 538,80	25 197,46
Kotouttamisen korvaukset			28 922,69	31 688,64
Karviainen palautus			0,00	637 748,56
Maatalouslomittajien eläkemenot			7 706,86	6 292,94
Opetus- ja kulttuurit. vo			0,00	78 134,00
Valimomuseosäätiön tuki			3 000,00	3 000,00
Länsi-Uudenmaan Pelastuslaitos			8 711,00	0,00
Lohjan kaupunki			0,00	4 979,18
VAPO, puunmyynti			4 650,00	0,00
KEVA, lopullinen maksu 2019			4 789,21	0,00
Vihdin kunta			5 976,00	0,00
Muut tulojäämät			5 920,66	5 420,38
Tulojäämät yhteensä			174 338,92	864 978,16
Lyhytaikaiset siirtosaamiset yhteensä			175 950,32	866 714,46
Lyhytaikaiset siirtosaamiset konserni	432 617,83	352 862,11		

Oman pääoman erittely				
	Konserni		Kunta	
	2019	2018	2019	2018
Peruspääoma 1.1	7 346 583,38	7 346 583,38	7 346 583,38	7 346 583,38
Muutos				
Peruspääoma 31.12	7 346 583,38	7 346 583,38	7 346 583,38	7 346 583,38
Muut omat rahastot 1.1	1 254 332,28	1 249 775,57	3 661,64	3 661,64
Muutos	-44 685,80	4 556,71	0,00	0,00
Muut omat rahastot 31.12	1 209 646,48	1 254 332,28	3 661,64	3 661,64
Edellisten vuosien ylijäämä 1.1	2 724 426,35	2 430 002,38	1 654 070,24	1 467 291,08
Muutos	-857 021,32	294 423,97	-895 471,10	186 779,16
Edellisten vuosien ylijäämä 31.12	1 867 405,03	2 724 426,35	758 599,14	1 654 070,24
Tilikauden yli-/alijäämä	-3 390 988,34	-916 061,40	-3 500 675,84	-895 471,10
Oma pääoma yhteensä	7 032 646,55	10 409 280,61	4 608 168,32	8 108 844,16

26. Erittely poistoeroista; Karkkilan kaupungilla ei ole investointivaraukseen tai EVL-poistoihin liittyviä poistoeroja

27. Tase-erien mukaan eritelty tieto sellaisista pitkäaikaiseen vieraaseen pääomaan kuuluvista veloista, jotka erääntyvät myöhemmin kuin viiden vuoden kuluttua

Velat jotka erääntyvät 1.1.2025 jälkeen		
	2019	2018
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	32 675 000,00	35 575 000,00
Muut velat	545 986,10	532 251,90
Yhteensä	33 220 986,10	36 107 251,90

28. Kaupungilla ei ole joukkovelkakirjalainoja

29. Kaupungilla ei ole pakollisia varauksia

Vieras pääoma	2019		2018	
Konsernin keskinäisten velkojen erittely	Pitkäaik.	Lyhytaik.	Pitkäaik.	Lyhytaik.
Velat tytäryhteisöille				
Ostovelat		30,00		0,00
Velat kuntayhtymille, joissa kunta on jäsenenä				
Ostovelat		1 579 665,62		143 865,15
Konsernin keskinäiset velat yhteensä	0,00	1 579 695,62	0	143 865,15

31. Kaupungilla ei ole taseeseen merkittyä luotollista sekkivelkaa

Muiden velkojen erittely	Konserni		Kaupunki	
	2019	2018	2019	2018
Muut velat				
Liittymismaksut, Vhl:n liittymismaksut	0,00	0,00	545 986,10	532 251,90
Muut velat	0,00	0,00		
Muut velat yhteensä	0,00	0,00	545 986,10	532 251,90

Siirtovelkoihin siirtyvät olennaiset erät	Konserni		Kaupunki	
	2019	2018	2019	2018
Lyhytaikaiset siirtovelat				
Tuloennakot			0,00	0,00
Menojäämät				
Palkkojen ja henkilösivukulujen jaksotukset			1 605 141,14	1 335 107,15
Korkojaksotukset			107 876,52	115 052,62
Muut menojäämät			309 872,79	900 064,55
Lyhytaikaiset siirtovelat yhteensä			2 022 890,45	2 350 224,32
Lyhytaikaiset siirtovelat konserni	3 708 634,70	3 971 121,59		
Siirtovelat yhteensä	3 708 634,70	3 971 121,59	2 022 890,45	2 350 224,32

41. Kaupungilla ei ole taseen ulkopuolella olevia huollettavien varoja

17 VAKUUKSIA, VASTUUSITOUMUKSIA JA TASEEN ULKOPUOLISIA JÄRJESTELYJÄ KOSKEVAT LIITETIEDOT

Liitetietonumerot 34-41

Velat joiden vakuudeksi on annettu kiinnityksiä kiinteistöihin	Konserni		Kaupunki	
	2019	2018	2019	2018
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	847 743,23	774 078,45	0,00	0,00
Vakuudeksi annetut kiinnitykset	1 347 006,64	1 161 093,25	0,00	0,00
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	181 864,53	231 347,92		
Vakuudeksi annetut kiinnitykset			0,00	0,00
tontin vuokraoikeuteen	900 258,05	600 258,05	0,00	0,00

Sitoumusten vakuudeksi annetut kiinnitykset tai pantatut arvopaperit	Konserni		Kaupunki	
	2019	2018	2019	2018
Omasta puolesta annetut vakuudet				
Sitoumusten vakuudeksi annetut kiinnitykset				
tontin vuokraoikeuteen	0	0	0	0
Brysselin EU-toimiston vuokravakuus	0	0	0	0
Sitoumusten vakuudeksi annetut kiinnitykset	655,82	655,82	0	0
Pantatut arvopaperit	431,01	164,00		

Kaupungilla ei ole konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta annettuja vakuuksia kiinnityksinä tai pantattuina arvopapereina
Kaupungilla ei ole muiden puolesta annettuja vakuuksia kiinnityksinä tai pantattuina arvopapereina

Vuokravastuut	Konserni		Kaupunki	
	2019	2018	2019	2018
Vuokravastuut yhteensä	4 788 789,19	7 352 466,01	0,00	0,00
- seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	1 278 050,52	1 581 596,55	0,00	0,00
Leasingvastuut yhteensä	603 318,24	582 380,15	231 558,36	189 961,69
- seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	246 423,70	227 020,31	79 378,85	68 483,42
- siitä kiinteistöihin liittyvät rahoitusleasingvastuut				
Yhteensä	5 392 107,43	7 934 846,16	231 558,36	189 961,69

Vastuusitoumukset	Konserni		Kaupunki	
	2019	2018	2019	2018
Takaukset samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta				
Takaukset samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta				
Alakuperäinen pääoma	1 536 583,45	1 039 954,89	0,00	0,00
Jäljellä oleva pääoma	1 250 872,16	900 672,36	0,00	0,00
			0,00	0,00

Kunnan vastuusitoumukset, takaukset muiden yhteisöjen puolesta	Lainan alkup. pääoma	Konserni		Kaupunki	
		2019	2018	2019	2018
Takaukset muiden puolesta, konserni					
Alkuperäinen pääoma		67 608,00	67 608,00		
Jäljellä oleva pääoma		45 347,32	48 844,99		
Takaukset muiden puolesta					
Karkkilan Latu				27 405,00	0,00
Karkkilan Työväenopisto				100 000,00	0,00
Jäljellä oleva pääoma				127 405,00	0,00

Vastuu Kuntien takauskeskuksen takausvastuista	Kaupunki	
	2019	2018
Karkkilan osuus kuntien takauskeskuksen takausvastuista, €	52 846 146,00	50 809 447,00
Karkkilan osuus takauskeskuksen rahastosta	34 769,00	32 642,73
Vastuut yhteensä	52 880 915,00	50 842 089,73

Arvonlisäveron palautusvastuu	jälj.vastuu/v 31.12.2019	alkup. alv -pal.vastuu	vastuu/v vuodessa	Kunta	
				2019	2018
v. 2019					
Nyhkälän koulu, liikuntahalli	10	3 694 829,02	369 482,90	3 694 829,02	3 694 829,02
Terveysaseman peruskorjaus laajennus 1011	10	1 740 524,10	174 052,41	1 740 524,10	1 740 524,10
Yhteiskoulu, sisäilmakorjaukset 1046	10	367 915,88	36 791,59	367 915,88	323 457,47
Paloaseman sisäilmakorjaukset 2005	10	10 851,81	1 085,18	10 851,81	10 851,81
Kaupungintalon sisäilmakorjaukset 2006	10	19 799,05	1 979,91	19 799,05	13 799,05
Haapalan päiväkodin kattovesiviem 2007	10	2 593,56	259,36	2 593,56	2 593,56
Yrittäjätie 65, lämmitystavan muutos 2008	10	13 895,29	1 389,53	13 895,29	13 895,29
Työkeskus kattoremontti 2009	10	4 214,74	421,47	4 214,74	4 214,74
Liikuntahallin kunto- ja peilisalin peruskorjaus 2010	10	20 400,83	2 040,08	20 400,83	20 400,83
Nummelanpuisto, C-talo, vesikatto	10	3 317,80	331,78	3 317,80	3 317,80
Nyhkäntie 43 springlaus 2004	10	13 064,56	1 306,46	13 064,56	13 064,56
Toivikkeen päiväkoti 2012	10	9 497,17	949,72	9 497,17	9 497,17
Yhteiskoulun kellari tilan muutos 2014	10	24 912,96	2 491,30	24 912,96	24 912,96
Palvelukeskus 2016	10	135 756,03	13 575,60	135 756,03	80 944,23
Työväenopisto 2017	10	4 770,29	477,03	4 770,29	1749,60
Yht.koulun lukitusjärjestelmä ja valvontakamera	10	4 563,45	456,35	4 563,45	4563,45
Tuorilan koulu	10	2 460,09	246,01	2 460,09	2460,09
Nyhkälän koulu	10	5 092,55	509,26	5 092,55	0,00
Kovelon maja	10	8 218,82	821,88	8 218,82	0,00
Haukkamäen koulu	10	3 170,89	317,09	3 170,89	0,00
Vuotinaisten leirikeskus	10	8 649,83	864,98	8 649,83	0,00
Arvonlisäveron palautusvastuu yhteensä, kunta			609 850	6 098 498,72	5 965 075,73
Konsernin arvonlisäveron palautusvastuut				171 430,30	205 676,28
Konsernin perustamishankkeiden valtionosuuden palautusvastuut				23 363,06	31 773,78
Konsernin Ara-avustusten palautusvastuut				395 953,18	395 953,18
Arvonlisäveron palautusvastuu yhteensä konserni				6 689 245,26	6 598 478,97

Kaupunki on vuokrannut kiinteistön Rajakatu 2 Pupulan päiväkodille toistaiseksi 1.8.1994 alkaen. Vuonna 2019 vuokraa on peritty 3,35 €/m² yhteensä 14 793 €, nousua vuodelle 2019 oli 1,24%.

Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt Järjestelyn tarkoitus	Konserni		Kaupunki	
	2019	2018	2019	2018
Koronvaihtosopimus 32226				
Koronvaihtosopimus 32226 on tehty yksittäisen lainan Kuntarahoitus 17434/14 korkoriskin suojaamiseksi. 17.1.2019 lainan 17434/14 jäljellä oleva osuus 6.000.000 maksettiin Kuntarahoitukselle ja otettiin vastaavalla summalla Kuntarahoitukselta uusi laina 19384/18. Koronvaihtosopimuksella muutettu vaihtuva korko kiinteäksi. Sopimus erääntyy 17.7.2024.				
Nimellisarvo			5 000 000	6 000 000
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)			-95 219	-89 800
Koronvaihtosopimus 38014				
Tulevaisuudessa voimaan tuleva koronvaihtosopimus 38014 on tehty yksittäisen lainan Kuntarahoitus 18065/15 suojaamiseksi. 26.10.18 loppusumma lainasta 5320000 maksettiin ja otettiin uusi laina vastaavalla summalla 17.1.2019 Kuntarahoitukselta 19385/18. Koronvaihtosopimuksella muutetaan vaihtuva korko kiinteäksi. Sopimus alkaa 9.11.2017 ja erääntyy 9.11.2025.				
Nimellisarvo			4 560 000	5 320 000
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)			-131 303	-108 193
Koronvaihtosopimus 44123				
Koronvaihtosopimus 44123 on tehty yksittäisen lainan Kuntarahoitus 15246/11 korkoriskin suojaamiseksi. Alkuperäinen laina po 2500000 maksettiin 18.9.2018 ja 19.12.2018 otettiin uusi laina Kuntarahoitukselta 19383/18 3000000. Koronvaihtosopimuksella muutettu vaihtuva korko kiinteäksi. Sopimus erääntyy 29.6.2021.				
Nimellisarvo			1 500 000	2 500 000
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)			-35 799	-84 234
Koronvaihtosopimus 1855861/2989034				
Nordean kanssa tehty sopimus alkaa 23.2.2018 ja erääntyy 24.1.2028. Tehty yksittäisen lainan 529728-83561778 suojaamiseksi. Koronvaihtosopimuksella muutettu vaihtuva korko kiinteäksi. Sopimus erääntyy 24.1.2028.				
Lainan pääomaa vastaava nimellisarvo			8 500 000	9 500 000
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)			-336 223	-224 125
Potilasvak.kannan uudelleen arvostus, HUS				
KILAN kuntajaosto on antanut 16.1.2015 lausunnon "108 Lausunto potilasvakuutusvastuun kirjaamisohjeiden muuttamisesta". Lausunnon mukaan Vammaispalvelulain takaisinsaantioikeuteen perustuvia korvauksia voidaan pitää muusta potilasvahinkovastuusta poikkeavina. Ts. kyseessä on ne tulevat varaukset, joista ei ole esitetty takaisinsaantivaadetta Potilasvakuutuskeskukselle.				
Ilmoitettujen vahinkojen osuus: Vammaispalvelulain mukaisten etuuksien varaukset, tulevan tuetun asumisen varaukset	2 332	291 538		
Varmuuslisä: Vammaispalvelulain mukaisten etuuksien varaukset, tulevan tuetun asumisen varausten osuus	47	5 831		
Yhtensä	2 379	297 369		
Koronvaihtosopimus 1 on tehty yksittäisen lainan korkoriskin suojaamiseksi. Koronvaihtosopimuksella muutettu vaihtuva korko kiinteäksi 15.9.2022 asti. Lainan pääomasta osa on suojattu, koronmaksupäivät vastaavat lainasopimusta suojausajanjaksolla. Korkotason nousu yhdellä korkopisteellä vähentäisi negatiivista markkina-arvoa 2800,76 euroa. Negatiivisten kassavirtojen suoritukset ajoittuvat vuosille 2020 - 2022.				
Lainan pääomaa vastaava nimellisarvo	87 840	87 840		
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)	-4 125	-4 663		

Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt Järjestelyn tarkoitus	Konserni		Kaupunki	
	2019	2018	2019	2018
Koronvaihtosopimus 2, HUS				
Koronvaihtosopimus 2 on tehty yksittäisen lainan korkoriskin suojaamiseksi. Koronvaihtosopimuksella muutettu vaihtuva korko kiinteäksi 15.12.2021 asti. Lainan pääomasta osa on suojattu, koronmaksupäivät vastaavat lainasopimusta suojausajanjaksolla. Rahoituslaitoksella on purkuoikeus 6 kk:n välein. Korkotason nousu yhdellä korkopisteellä vähentäisi negatiivista markkina-arvoa 2004,65 euroa. Negatiivisten kassavirtojen suoritukset ajoittuvat vuosille 2020 - 2021.				
Lainan pääomaa vastaava nimellisarvo	87 840	87 840		
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)	-2 869	-3 738		
Lisähyötyswap 1161642/1512514, Eteva				
Lisähyötyswap 1161642/1512514 on tehty yksittäisen lainan korkoriskin suojaamiseksi. Koronvaihtosopimuksella muutettu vaihtuva korko kiinteäksi. Lainan ja koronvaihtosopimuksen pääoma, eräpäivä sekä koronmaksupäivät vastaavat toisiaan. Sopimus erääntyy 7.11.2022.				
Lainan pääomaa vastaava nimellisarvo	70 819	82 960		
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)	-6 590	-8 837		
Sähköjohdannaiset, HUS				
Osa sähkönkulutuksesta suojataan. Sähköjohdannaiset hankitaan suojaamistarkoituksessa. Sähköjohdannaisilla suojaudutaan fyysisen sähkönhankintahinnan vaihteluita vastaan. Sopimuksia on 21 kpl, jotka on tehty kalenterivuosille 2020, 2021 ja 2022.				
Käypä arvo	6 175	27 375		
Sopimusvastuut, HUS				
Muu sopimusvastuu	39 505	36 585		

TOIVOKODISTA AIHEUTUVAT VASTUUT KARKKILAN KAUPUNGILLE

Karkkilan kaupunki ja Hopeakodit Oy ovat allekirjoittaneet 29.5.2006 yhteistoiminta-sopimuksen Karkkilan kaupungin asumispalvelutarpeisiin rakennettavasta uudesta kiinteistöstä. Kaupunki on varannut koko kiinteistön asumispalvelutarkoitukseen ja vanhusten vuokra-asunnoiksi. Kiinteistössä on 24 palveluasumiseen tarkoitettua asuinpaikkaa, palvelu- ja yhteistilat sekä henkilökunnan sosiaali- ja toimistotilat. Lisäksi käytössä on noin 30 vanhusten asuntoa.

Sopimuksella Karkkilan kaupunki on sitoutunut seuraaviin asioihin:

- Mikäli palvelu- ja itsenäisesti asuvien asunnoissa tai palvelu-, toimisto- ja ao. tarkoitusta palvelevissa yhteistiloissa on tyhjäkäyttöä, Karkkilan kaupunki sitoutuu maksamaan vuokratappion Hopeakodit Oy:lle, ellei tyhjäkäyttö ole ao. yhtiön aiheuttama. Tilojen vuokra-aika alkaa kiinteistön vastaanottamisesta.
- Kaupungilla on vastuu ja oikeus parhaaksi katsomallaan tavalla järjestää tarvittavat hoivapalvelut palveluasuntojen asukkaille hoitopalveluun varatuissa kiinteistön tiloissa. Kaupunki tuottaa palvelut itse tai tekee suoraan sopimuksen kolmannen osapuolen kanssa.
- Mikäli kaupunki irtisanoutuu sopimuksesta kesken suunnitteluvaiheen tai rakennustöiden kuluessa, kaupunki sitoutuu maksamaan Hopeakodit Oy:lle kohteen suunnittelusta, rakennuttamisesta ja rakentamisesta siihen saakka kertyneet välittömät kustannukset.
- Mikäli kaupunki irtisano sopimuksen ennen kuin 40 vuotta on kulunut, kaupunki sitoutuu maksamaan jäljellä olevan investointikustannuksen ja investointiavustuksen osuuden Hopeakodit Oy:lle, joka puolestaan sitoutuu palauttamaan kohteelle myönnetyn investointiavustuksen jäljellä olevan osuuden Valtion asuntorahastolle.

PÄÄTÖKSISTÄ AVOINNA OLEVAT VALITUKSET

Asia	Päätös, johon valitus kohdistuu, tehty
Puhdistamontien asemakaava ja asemakaavan muutos 388/10.02.03/2013 (aik. 107/2012)	Kv 9.12.2019 § 80
Nuijajoen ranta-asemakaava 80/10.02.04/2015	KV 12.11.2018 § 70
Karkkilan kaupunginvaltuuston päätös 17.6.2019 § 32 90/00.01.03/2019 Menettelytapapoikkeamisesta johtuen päätös on syntynyt väärässä järjestyksessä, joten vastuussa oleville tilivelvollisille ei voi myöntää vastuuvapautusta.	KV 17.6.2019 § 32
Karkkilan kaupunginvaltuuston päätös 17.6.2019 § 35 165/10.03.01/2016 Valitus koskee Nyhkälänharjun lähiliikunta- alueen kehittämistä ja valtuuston 17.6.2019 § 35 hankkeen lisärahan myöntämistä	KV 17.6.2019 § 35
Maa-aineslupien lopputarkastus (MH-kivi Oy, YIT teollisuus Oy)	Ymla 3.12.2019 § 66 (tarkastukset) Ymla 13.11.2019 § 55 (delgointi)
Rudus riita-asia Anttila II 103/03.06.01/2018	Maa-aineslupa 8.6.1987 Ymla hylkäävä maa-aineslupa 3.11.2016
Rudus Vaskijärvi I 197/10.03.00.07/2016	Ymla 24.9.2019 § 46
Mansikin meluvallin ympristölupa 48/11.01.00/2019	Ymla 3.12.2019 § 63
Verälänsuora 1 myynti 118/10.00.00.03/2013	KV 18.11.2019

18 HENKILÖSTÖÄ, TILINTARKASTAJAN PALKKIOITA JA INTRESSITAHO-TAPAHTUMIA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Liitenumerot 42-46

Henkilöstön lukumäärä 31.12. tehtäväalueittain	Kaupunki	
	2019	2018
Hallinto- ja talouspalvelut	22	20
Sivistystoimiala	259	243
Tekninen ja ympäristötoimiala	54	50
Henkilöstön lukumäärä yhteensä	335	313

Henkilöstökulut	Kaupunki	
	2019	2018
Palkat ja palkkiot	11 208 325,20	10 459 421,73
Henkilöstösivukulut		
Eläkekulut	3 090 418,67	2 924 148,43
Muut henkilösivukulut	339 882,79	332 349,63
Henkilöstökorvaukset ja muut korjaukset	-104 330,67	-169 370,48
Yhteensä tuloslaskelman mukaan	14 534 295,99	13 546 549,31
Henkilöstökuluja aktivoitu käyttöomaisuuteen	15 550,99	36 673,32

Luottamushenkilön palkkioista perityt ja tilitetyt luottamushenkilömaksut	Kaupunki	
	2019	2018
Keskustan kunnallisjärjestö	852,76	791,64
Karkkilan kokoomus	1 164,50	1 052,50
Karkkilan vasemmistoliiitto	5 664,21	4 174,50
SDP kunnallisjärjestö	2 567,53	1 563,03
Karkkilan vihreät	1 290,78	1 060,15
Karkkilan kristilliset	235,50	296,50
Karkkilan perussuomalaiset ry	358,25	344,25
Tilitetyt luottamushenkilömaksut yhteensä	12 133,53	9 282,57

Tilintarkastajan palkkiot	Kaupunki	
	2019	2018
BDO Auditor Oy		
Tilintarkastuspalkkiot	9 774,90	14 328,40
Tilintarkastajan lausunnot	0,00	0,00
Tarkastuslautakunnan sihteerin tehtävät	5 486,40	5 010,60
Muut palkat	1 784,25	162,00
Palkkiot yhteensä	17 045,55	19 501,00

Kunnan ja intressitahojen väliset liiketoimet

Kaupunginjohtajasopimus. Kaupunginjohtajan virkasuhde alkaa 27.8.2018 ja on voimassa toistaiseksi.

Mikäli kaupunginjohtajaa vastaan on luottamuspuhan vuoksi (kuntalaki 43 §) käynnistetty irtisanomismenettely, kaupunginjohtajalla on oikeus saada 6 kuukauden palkkaa vastaava korvaus, mikä maksetaan irtisanomisen sijasta. Erokorvauksen edellytyksenä on, että kaupunginjohtaja irtisanoutuu virastaan. Korvauksesta vähennetään irtisanomisajan sekä lomakorvauksesta muodostuva palkka.

OSA 5 LASKENNALLISESTI ERIYTETYT TILINPÄÄTÖKSET

Vesihuoltolaitoksen tehtävänä on toimittaa STM:n talousvedelle asettamien laatuvaatimusten ja -suositusten mukaista käyttövedettä kuluttajien tarpeisiin. Jätevedenpuhdistamon käytön tavoitteena on mahdollisimman hyvän tuloksen saavuttaminen vesistön kannalta.

Vesihuoltolaitoksen sisäisen eriyttämisen menetelmäksi on valittu kaupunginvaltuuston kokouksessa 12.11.2001 muu taseyksikkö. Karkkilan kaupungissa taseyksikön eriyttämistavaksi on kuitenkin sovellettu laskennallista eriyttämistä aikaisimpina tilikausina. Laskennallisessa eriytyksessä vesihuoltolaitoksen talousarvio sisältyy kaupungin talousarvioon samalla tavalla kuin muiden yksiköiden talousarviot. Vesihuoltolaitos on uudistettu 22.8.2014 ja vesihuoltolain uudet asetukset ovat tulleet voimaan syyskuussa 2014. Kirjanpitolautakunnan kuntajaosto on 9.3.2015 antanut lausunnon, jossa ohjeistetaan kuntia lain muutoksen vaikutuksista kuntaan. Lain mukaan kunnan tai yrityksen tulee kirjanpidossaan eriyttää vesihuolto muista toiminnoista ja vesihuollolle on tilikausittain laadittava kirjanpitolain mukainen tase ja tuloslaskelma, rahoituslaskelma sekä esitettävä niiden liitteenä olevat tiedot. Mikäli vesihuoltolaitos huolehtii huleveden viemäroinnistä vesihuoltolain 17 a §:n mukaisen kunnan päätöksen perusteella, myös huleveden viemäroinnin kirjanpito tulee eriyttää. Lausunnossaan kuntajaosto korostaa, että vesihuoltolaitoskokonaisuus (vesihuolto ja huleveden viemärointi) tulee eriyttää kirjanpidollisesti joko kunnallisena liikelaitoksena tai taseyksikkönä. Sen sijaan huleveden viemärointi voidaan eriyttää muusta vesihuoltolaitoksen toiminnasta laskennallisesti.

Kaupunginvaltuuston 7.12.2015 päätöksen mukaisesti kirjanpidollista vesihuoltolaitoksen eriyttämistapaa, jossa huleveden kustannukset on laskennallisesti eriytetty sovelletaan vuodesta 2016 alkaen. Vuonna 2015 eriytystapa on edelleen laskennallinen, mutta vertailtavuuden parantamiseksi ovat hulevedet laskennallisesti eriytetty. Huleveden eriyttäminen on toteutettu laskennallisesti vesihuoltolaitoksen laskutetun jäteveden määrän (378.399 m³) ja puhdistamon puhdistetun jäteveden määrän (954.790 m³) suhdeluvulla (60,37 %). Suhdeluvulla on pystytty eriyttämään viemärlaitoksen kustannuksista hulevesien osuus. Huleveden eriytystä ei voida tehdä muutoin, koska sekaviemäroinnin takia tarkkaa huleveden osuutta ei ole voida yksilöidä. Taseen ja tuloslaskelman poistojen osalta on viemärlaitoksen investoinnit kohdennettu vastaavalla prosentilla, jollei ole pystytty suoraan yksilöimään investointia suoraan hulevesiin kuluva esimerkiksi sadevesiviemärit. Tilinpäätöksen oheisaineistona on kuvaus erittelyperiaatteista.

Tasearvot ja suunnitelmapoistot laaditaan vesihuoltolaitokselle kaupungin tilinpäätöksen mukaisina. Kustannuksiin ja tuloihin sisältyvät sekä käyttövesi että jätevesi. Vesihuoltolaitoksen jäännöspääoman korko vuodelle 2019 on ollut 3 %. Vuonna 2019 vesihuoltolaitoksen lainan korko on laskettu kaupungin lainojen keskimääraisten korkokulujen mukaisesti (0,83 %).

19 VESIHUOLTOLAITOKSEN TOIMINTAKERTOMUS

Karkkilan vesihuoltolaitos on ollut laskennallisesti eriytetty kaupungin taseyksikkö teknisellä toimialalla vuodesta 2016 alkaen ja laitos kuuluu teknisen lautakunnan alaisuuteen. Vesihuoltolaitos rahoittaa toiminta-alueellaan vesihuoltopalvelut tuloillaan.

Vesihuollolle on tilikausittain laadittu kirjanpitolain mukainen tase ja tuloslaskelma, rahoituslaskelma sekä esitetty niiden liitteenä olevat tiedot. Vesilaitoksen taseeseen on kirjattu mm. sisäiset lainat ja niiden korot sekä jäännöspääoman korvauseruste ja sen arvo kaupunginhallituksen päätöksen mukaisesti. Nämä taseen arvostuserät vaikuttavat laitoksen käyttötalouteen. Lähtökohtaisesti nykyiset toimintatuotot sallivat käyttötalouden osalta normaalin ylläpidon lisäksi korjausinvestointien sovitun mukaisen määrätietoisien jatkamisen. Korjausinvestoinneilla parannetaan verkoston teknistä laatua, joka vaikuttaa laitoksen käyttötalouteen pitkällä aikajänteellä parantavasti. Vesihuoltolaitoksen toimintakertomuksessa esitetään vesihuoltolaitokselle asetettujen toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen. Toimintakertomuksesta ilmenee myös sellaisia vesihuoltolaitoksen talouteen liittyvistä olennaisista asioista, jotka eivät käy ilmi tulos- tai rahoituslaskelmassa taikka taseessa.

Huleveden viemärointi on eriytetty muista toiminnoista. Hulevesien hallinnasta koituvat kustannukset kateetaan hulevesimaksulla. Karkkilan vesihuoltolaitoksen toimintakertomuksessa esitettyihin lukuihin sisältyy hulevesien käsittely ja hulevesien osuudesta on laadittu erillinen laskennallinen tuloslaskelma ja tase.

Sisäinen valvonta ja riskien hallinta

Vesihuoltolaitoksen sisäisessä valvonnassa noudatetaan kunnan toimintoja ja päätöksiä sekä on kehitetty valvontaa teknisen toimialan sisäisen valvonnan kehittämisohjelman mukaisesti.

Vesihuoltolaitoksen riskienhallinta kohdistuu taloudellisten, teknisten ja turvallisuusriskien hallintaan. Vesihuoltolaitoksen ylläpitämät tärkeimmät riskienhallinnan dokumentit ovat varautumissuunnitelma, viestintäsuunnitelma, talousveden valvontatutkimusohjelma sekä työturvallisuuden riskiarviot. Vesihuollon maksuilla tulee pitkällä aikavälillä kattaa toiminnan kulut ja investoinnit. Talouden suunnittelu perustuu pitkän aikavälin talousmalliin. Vesihuoltolaitos raportoi taloudestaan teknisen lautakunnan osavuositarkastuksissa.

Talousarvion toteutuminen

Karkkilan vesihuollon piirissä on 2119 kiinteistöä. Veden käyttäjille jaettava talousvesi tuotetaan kolmella vedenottamolla. Asiakaskiinteistöjen tuottama jätevesi johdetaan viemäriverkkoa pitkin jätevedenpuhdistamolle, jossa se puhdistetaan. Vuoden 2019 aikana korjattiin 6 runkojohtovuotoa ja 7 tonttijohtovuotoa. Kunnossapitotöitä sekä alueellisia saneerauksia tehtiin korjausohjelman mukaisesti.

Vesihuoltolaitoksen veden käyttömaksut ovat olleet vuoden 2015 alusta seuraavat (alv 0%):

VESI	1,67 €/m ³
JÄTEVESI	2,18 €/m ³

Käyttötalouden toteutuma

Vesihuoltolaitoksen palvelualue						
	TP2018	TA2019	MTA2019	TP2019	Poik. % TP/MTA	Poikkeama
Tuloarviot ja määrärahat						
Toimintatuotot	1 769 059	1 728 500	1 728 500	1 709 308	98,9	-19 192
Sisäiset toimintatuotot	91 438	105 940	105 940	100 544	94,9	-5 396
Toimintakulut	-940 471	-815 940	-815 940	-976 780	119,7	-160 840
Sisäiset toimintakulut	-180 351	-157 007	-157 007	-148 841	94,8	8 166
Toimintakate	739 674	861 493	861 493	684 231	79,4	-177 262
Laskennalliset kustannukset						
Poistot ja arvonalennukset	-463 297	-480 900	-480 900	-463 612	96,4	17 288
Muut laskennalliset kustannukset	0	0	0	0		0
Tehtävän kokonaiskustannukset	276 377	380 593	380 593	220 620	58,0	-159 973

Vesihuoltolaitoksen toimintatuotot (ulkoiset + sisäiset) alittuivat 24 588 euroa ja toimintakulut ylittyivät 152 674 euroa, ja täten toimintakate toteutui 177 262 euroa talousarviota heikompana.

Vuosi 2019 oli poikkeuksellisen haastava kulujen osalta. Toimintakulujen ylityksistä merkittävimpiä olivat korjausvelasta johtuvat vesijohtoverkoston vuodot, viemäriverkoston tukokset 68 000 € ja laiterikot 23 000 €. Perintäkulut olivat 19 000 € budjetoitua korkeammat, puhdistamon prosessikemikaalien hinnan nousu oli 15 000 €, puhdistamon tiukentuneet lupamääräykset ja siitä seurannut lisääntynyt näytteiden otto lisäsi kuluja 13 000 € ja sähkön hinnan sekä kulutuksen nousu 10 000 €. Vesilaitoksen taksa on myös päivityksen tarpeessa, jotta tuotot tulevat vastaamaan paremmin todellisia kuluja. Taksat tullaankin päivittämään vuoden 2020 aikana.

Korjausvelan määrittäminen tehdään vuoden 2020 aikana. Korjausvelan määrittämisen ja sitä seuraavan korjausvelan hallintasuunnitelman yksi tärkeimmistä tavoitteista on taata, ettei tämän tyyppisiä ikäviä yllätyksiä enää jatkossa tapahtuisi. Toimintakate näyttää heikolta, mutta tilanne korjaantuu vuoden 2020 puolella, kun Syrjäsenkadun 1. vaiheen sekä Pitkäläntien 1. vaiheen kiinteistöiltä laskutettavat loppuvuodesta 2019 tehdyt työt saadaan laskutettua. Tuloja näistä kertyy vuodelle 2020 noin 150 000 euroa.

Olennaiset tapahtumat vuonna 2019

VESI- JA VIEMÄRIVERKOSTON PERUSKORJAUS JA UUDISRAKENTAMINEN

Syrjäsenkadun sekä Pitkäläntien 1. vaiheet saatiin lähes valmiiksi. Tämän lisäksi Pitkäläntien 2. vaihe aloitettiin ja se valmistuu vuonna 2020. Pitkäläntien ja Syrjäsenkadun 1. vaiheiden kiinteistöiltä laskutettavat työt laskutetaan vasta vuoden 2020 puolella.

LAITTEET, LAITEOSAT JA LAITOKSET

Puhdistamolle hankittiin lietalinko kesäkuussa 2019. Lietalinko on pienentänyt lietteen hävityksestä koituvia kustannuksia noin 60 %.

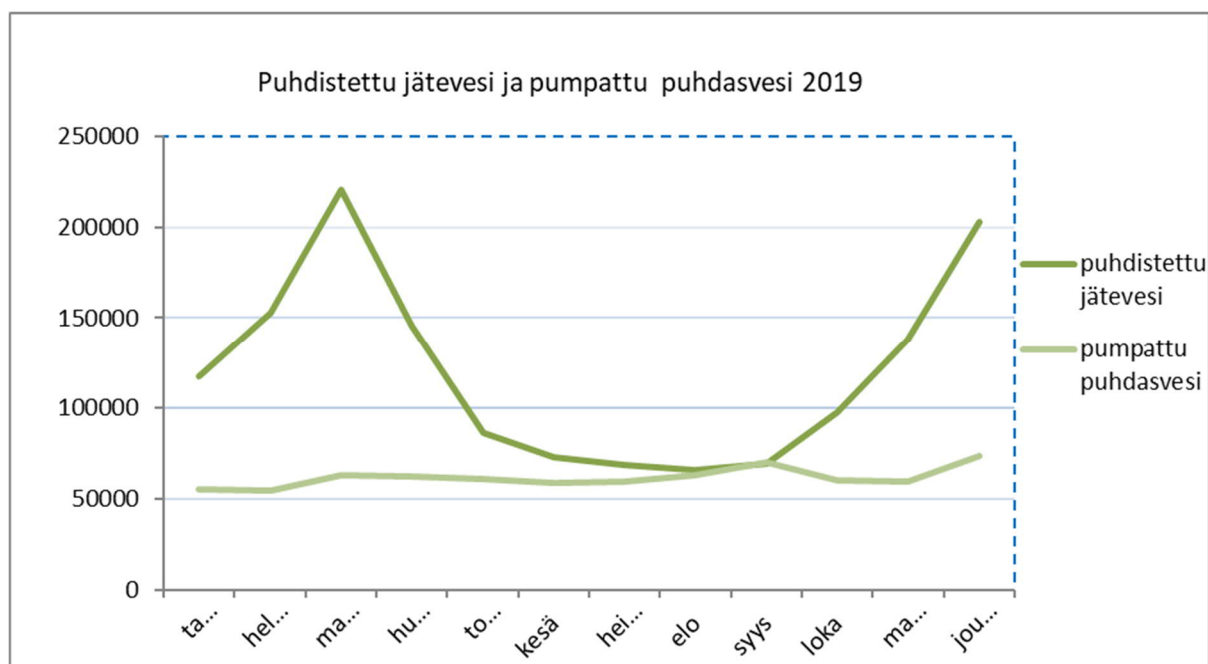
Toiminnalliset tavoitteet

Päämäärä	Elinvoima
Suunnittelukauden 2019 - 2021 tavoite	Karkkila kasvaa kestävästi / Resurssien tehokas käyttö
Talousarviovuoden 2019 tavoite	Vesihuollon korjaushankkeita toteutetaan suunnitelmallisesti korjausvelan pienentämiseksi 2 % vuoden 2018 tasosta
Toteutuma	Syrjäsenkatu I ja Pitkäläntie I toteutettu
Toteutui / ei toteutunut	Toteutui
Arviointikriteeri / mittari	Suoritettujen korjausten velkaa vähentävä vaikutus % Omaisuuksien tuottavuus talouden kriteerein. Vuotovesi -% (toimitettu – laskutettu puhdasvesi), energiakulutus [eur/ m3]
Vastuuhenkilö	Kaupunkikehitysjohtaja

Yllä olevassa taulukossa on esitetty toimintakauden 2019 toiminnalliset tavoitteet ja niiden toteuma.

PUHDISTETTU JÄTEVESI

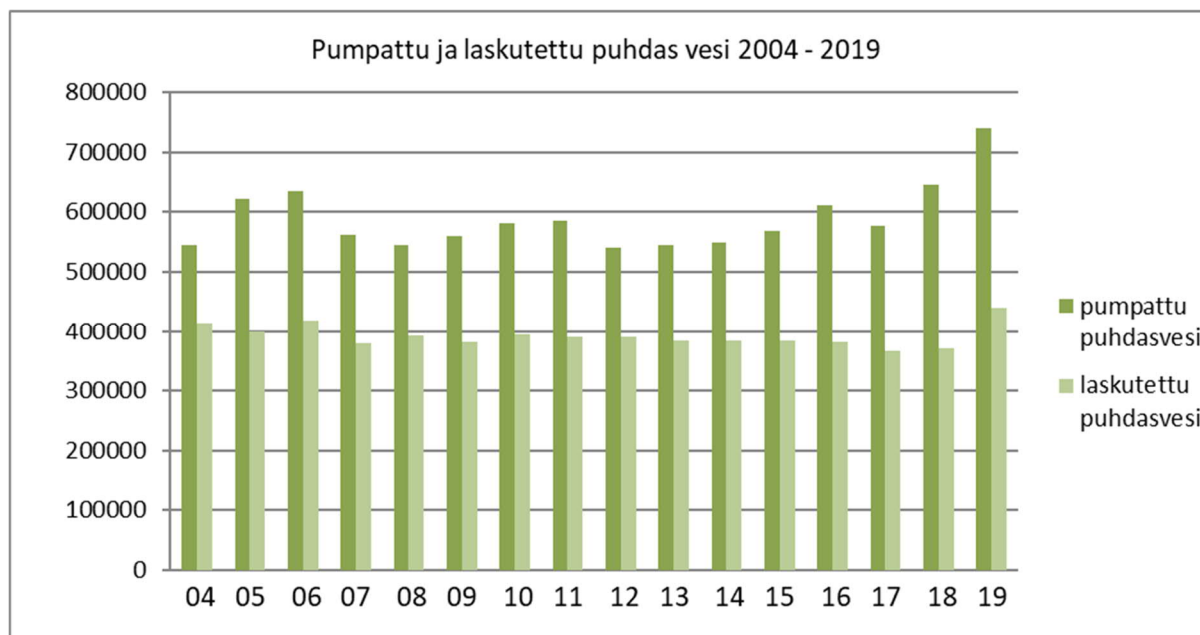
Hulevesien osuus ja sekaviemäroinnin ongelmat sekä jätevesiviemärien vuotovedet ovat toimintakauden osalta näkyvissä puhdistamolle tulevissa kokonaisvesimäärissä. Puhdistamo on kuitenkin pysynyt hyvin toimintakykyisenä ilman merkittäviä häiriötekijöitä tai ohivirtaamia. Jätevettä puhdistettiin vuoden 2019 aikana yhteensä 1 437 792 m³. Tiukentuneet lupaehdotkaan eivät tuottaneet ongelmia. Runsas luminen talvi näkyi selkeästi kevään sulamisvesinä, kuten myös loppuvuoden runsaat sateet.

Yllä olevassa kuvassa on esitetty verkostoon pumpatun puhdasveden ja puhdistetun jäteveden erot kuukausittain vuonna 2019. Graafista voidaan päätellä, että puhdistamon kuormittavuus on suurimmillaan, kun maastossa liikkuu hulevesiä (sade- ja sulamisvesiä).

TALOUSVESI

Vesilaitos laskutti asiakkaita käyttöveden osalta vuonna 2019 yhteensä 438 774 m³ ja verkostoon pumpattun käyttöveden määrä oli 740 944 m³. Pumpattun käyttöveden ja laskutetun käyttöveden suhteesta voidaan nähdä, että vuoden 2019 aikana käyttövesiverkostossa on ollut vuotoa noin 40 %. Vuotovesien määrä on kasvanut hitaasti vuodesta 2013 lähtien. Vuoden 2019 vuotovesien suuri määrä johtuu pääsääntöisesti yksittäisistä isoista vesijohtovuodoista, joiden paikantaminen on ollut haastavaa. Verkoston vuotavuuden kasvu indikoi myös korjausvelan kasvua. Laskutetun veden suhdanne seuraa pääsääntöisesti Karkkilan väestökehitystä, mutta vuoden 2019 kuiva kesä vaikutti myös osaltaan, lisäten veden kulutusta.

Yllä olevassa kuvassa on esitetty verkostoon pumpattun ja laskutetun käyttöveden määrät vuosina 2004 – 2019. Kokonaismääristä nähdään, että pumpattun ja laskutetun veden määrien ero on ollut toimintakaudella suuri, mutta niiden suhde on vaihdellut vuosittain. Vuosittainen vaihtelu johtuu yksittäisistä isommista putkiriikoista. 2019 pumpattiin ja kulutettiin ennätysmäärä vettä.

Suoritteet ja tunnusluvut

Vesihuoltolaitos	TP2018	TP2019	Muutos %
Liittyneet kiinteistöt [kpl]	2116	2119	0,1
Vuoden aikana liittyneet	5	3	- 40,0
Pumpattu vesimäärä	645.098	740.944	14,9
Laskutettu talousvesi [m ³]	371.233	438.774	18,2
Laskuttamattoman veden osuus [%]	42,5%	40,8%	- 4,0
Laskutettu jätevesi [m ³]	361.886	428.131	18,3
Käsitelty jätevesi [m ³]	1.056.160	1.437.792	36,1
Jätevesiverkoston vuotovedet [%]	65,7%	70,2%	6,8

Investoinnit

5 VESIHUOLTOLAITOS	TA 2019	MTA 2019	TP 2019	tot %	Poikkeama
TEKNINEN LAUTAKUNTA					
VESI - JA VIEMÄRIVERKOSTON PERUSKORJAUS JA UUDISRAKENTAMINEN					
Tulot	0	0	0	0	0
Menot	-415 000	-415 000	-606 988	146	191 988
Netto	-415 000	-415 000	-606 988	146	191 988
LAITTEET, LAITOSOSAT JA LAITOKSET					
Tulot	0	0	0	0	0
Menot	-85 000	-85 000	-80 000	94	-5 000
Netto	-85 000	-85 000	-80 000	94	-5 000
Tulot	0	0	0	0	0
Menot	-500 000	-500 000	-686 988	137	186 988
Netto	-500 000	-500 000	-686 988	137	186 988

VESIHUOLTOLAITOKSEN TUOSLASKELMA		1.1. - 31.12.2019	1.1. - 31.12.2018
Liikevaihto		1 747 480,66	1 796 473,68
Liikevaihto ulkoiset	1 646 936,70		1 705 036,00
Liikevaihto sisäiset	100 543,96		91 437,68
Liiketoiminnan muut tuotot		62 371,14	64 022,72
Materiaalit ja palvelut			
Aineet, tarvikkeet ja tavarat			
Ostot tilikauden aikana	-229 563,68		-223 190,64
Varastojen lisäys tai vähennys	0,00		0,00
Palvelujen ostot	-576 248,45	-805 812,13	-591 337,62
Henkilöstökulut			
Palkat ja palkkiot	-204 650,28		-201 969,67
Henkilösivukulut			
Eläkekulut	-51 614,58		-48 399,22
Muut henkilösivukulut	-6 688,81	-262 953,67	-6 240,43
Poistot ja arvonalentumiset			
Suunnitelman mukaiset poistot	-463 611,76		-463 297,11
Kertaluonteiset poistot	0,00	-463 611,76	0,00
Liiketoiminnan muut kulut		-56 854,63	-49 684,59
Liikelylijäämä (-alijäämä)		220 619,61	276 377,12
Rahoitustuotot ja -kulut			
Muut rahoitustuotot	643,06		2 774,82
Kaupungille maksetut korkokulut	-8 626,07		-10 845,93
Korvaus perus-/jäännöspääomasta	-97 391,32		-97 391,32
Muut rahoituskulut	0,00	-105 374,33	-30,11
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä		115 245,28	170 884,58
Satunnaiset kulut		0,00	0,00
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia		115 245,28	170 884,58
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)		115 245,28	170 884,58
Voitto, %		6,59	9,51
Tunnusluku kertoo, kuinka suuren prosentuaalisen osuuden liikelaitoksen yli/alijäämä ennen varauksia ja veroja muodostavat liikevaihdosta. Jos prosenttiluku on negatiivinen, liikelaitoksen toiminta on tappiollista			
= 100 x (Yli-/alijäämä ennen varauksia / Liikevaihto)			
Yli- /alijäämä ennen varauksia		115 245,28	170 884,58
Liikevaihto		1 747 480,66	1 796 473,68
		6,59	9,51

Tulorahoitus

Liikelyljäämä (-alijäämä)	220 619,61	276 377,12
Poistot ja arvonalentumiset	463 611,76	463 297,11
Rahoitustuotot ja -kulut	-105 374,33	-105 492,54
Muut tulorahoituksen korjaukset	0,00	0,00
Sisäiset tuotot (-)		
Sisäiset kulut, muissa toimintakuluissa (+)		
Sisäiset kulut, rahoituskulut (+)	0,00	0,00
	<u>578 857,04</u>	<u>634 181,69</u>

Investoinnit

Investointimenot (-)	-686 987,89	-360 558,19
Rahoitusosuudet investointimenoihin (+)	0,00	0,00
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	0,00	0,00
Sisäiset kateet	0,00	0,00
	<u>-108 130,85</u>	<u>273 623,50</u>

Tulorahoitus ja investoinnit, netto

Rahoitustoiminta

Antolainauksen muutokset

Antolainasaamisten lisäykset muilta (-)	0,00	0,00

Lainakannan muutokset

Pitkäaikaisten lainojen lisäys kunnalta	0,00	0,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys kunnalta	-149 258,52	-149 258,52
Lyhytaikaisten lainojen muutos	0,00	0,00

Muut maksuvalmiuden muutokset

Vaihto-omaisuuden muutos	0,00	0,00
Pitkäaikaisten saamisten muutokset	0,00	0,00
Lyhytaikaisten saamisten muutokset kunnalta	220 496,04	-255 775,33
Lyhytaikaisten saamisten muutokset muilta	-3 249,62	136 886,98
Korottomien pitkä- ja lyhytaik. velkojen muutos	40 142,95	-5 476,63
	<u>108 130,85</u>	<u>-273 623,50</u>

Rahoitustoiminta netto

Vaikutus kunnan kassavaroihin

	<u>0,00</u>	<u>0,00</u>

VASTAAVAA

PYSYVÄT VASTAAVAT	4 976 484,25	4 753 108,12
Aineelliset hyödykkeet	4 976 484,25	4 753 108,12
Maa- ja vesialueet	9 722,41	9 722,41
Rakennukset	1 326 079,16	1 489 563,08
Kiinteät rakenteet ja laitteet	3 389 721,34	3 038 462,49
Koneet ja kalusto	250 961,34	215 360,14
VAIHTUVAT VASTAAVAT	295 655,68	512 902,10
Saamiset	295 655,68	512 902,10
Lyhytaikaiset saamiset	295 655,68	512 902,10
Myyntisaamiset	206 452,97	217 209,18
Muut saamiset	89 202,71	295 692,92
*** VASTAAVAA YHTEENSÄ	5 272 139,93	5 266 010,22
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA	3 612 435,38	3 497 190,10
Peruspääoma	3 246 377,25	3 246 377,25
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	250 812,85	79 928,27
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	115 245,28	170 884,58
VIERAS PÄÄOMA	1 659 704,55	1 768 820,12
Pitkäaikainen	1 292 278,67	1 427 802,99
Lainat kaupungilta	746 292,57	895 551,09
Muut velat, liittymismaksut	545 986,10	532 251,90
Lyhytaikainen	367 425,88	341 017,13
Ostovelat	71 474,40	63 787,33
Lainat kaupungilta, lyhytaik.	149 258,52	149 258,52
Muut velat	83 923,22	76 413,62
Siirtovelat	62 769,74	51 557,66
*** VASTATTAVAA YHTEENSÄ	5 272 139,93	5 266 010,22
Kunnan liiketoimintaan sijoittama pääoma		
Tase vastaavaa	5 272 139,93	5 266 010,22
Vähennetään vieras pääoma	-1 659 704,55	-1 768 820,12
Lisätään edellisten tilikausien yli-/alijäämä	-250 812,85	-79 928,27
Lisätään tilikauden yli-/alijäämä	-115 245,28	-170 884,58
	<u>3 246 377,25</u>	<u>3 246 377,25</u>
Peruspääoman koroksi on määritetty 3%, vuosikorko lasketaan ed.tilikauden jäännöspääomasta.		
Korvaus peruspääomasta v.2019 = 3.246.377,25 x 3%	97 391,32	97 391,32

HULEVEDEN TUOSLASKELMA	1.1. - 31.12.2019	1.1. - 31.12.2018

Liikevaihto		77 703,50		77 665,50
Liikevaihto ulkoiset	74 676,90		74 526,90	
Liikevaihto sisäiset	3 026,60		3 138,60	
Liiketoiminnan muut tuotot		0,00		1 808,03
Materiaalit ja palvelut				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat				
Ostot tilikauden aikana	-118 514,09		-109 460,56	
Varastojen lisäys tai vähennys	0,00		0,00	
Palvelujen ostot	-252 339,42	-370 853,51	-257 148,55	-366 609,11
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	-86 376,04		-84 351,88	
Henkilösivukulut				
Eläkekulut	-17 227,92		-16 106,06	
Muut henkilösivukulut	-2 714,55	-106 318,51	-2 416,43	-102 874,37
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	-242 063,34		-243 914,34	
Kertaluonteiset poistot	0,00	-242 063,34	0,00	-243 914,34
Liiketoiminnan muut kulut		-29 376,68		-23 379,86
Liikelylijäämä (-alijäämä)		-670 908,54		-657 304,15
Rahoitustuotot ja -kulut				
Muut rahoitustuotot	0,00		0,00	
Kaupungille maksetut korkokulut	-3 645,29		-4 538,38	
Peruspääoman korot	-41 156,61		-41 156,61	
Muut rahoituskulut	0,00	-44 801,90	0,00	-45 694,99
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä		-715 710,44		-702 999,14
Satunnaiset kulut		0,00		0,00
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia		-715 710,44		-702 999,14
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)		-715 710,44		-702 999,14

Tulorahoitus

Liikelylijäämä (-alijäämä)	-670 908,54	-657 304,15
Poistot ja arvonalentumiset	242 063,34	243 914,34
Rahoitustuotot ja -kulut	-44 801,90	-45 694,99
Muut tulorahoituksen korjauserät		
Sisäiset tuotot (-)	0,00	0,00
Sisäiset kulut, muissa toimintakuluissa (+)	0,00	0,00
Sisäiset kulut, rahoituskulut (+)	0,00	0,00
	<u>-473 647,10</u>	<u>-459 084,80</u>

Investoinnit

Investointimenot (-)	-414 734,65	-201 578,44
Rahoitusosuudet investointimenoihin (+)	0,00	0,00
Pysyvien vastaavien hyöd.luovutustulot	0,00	0,00
Sisäiset katteet	0,00	0,00
	<u>-888 381,75</u>	<u>-660 663,24</u>

Tulorahoitus ja investoinnit, netto

Rahoitustoiminta

Antolainauksen muutokset

Antolainasaamisten lisäykset muilta (-)	0,00	0,00

Lainakannan muutokset

Pitkäaikaisten lainojen lisäys kunnalta	0,00	0,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys kunnalta	-63 075,15	-63 075,15
Lyhytaikaisten lainojen muutos	0,00	0,00

Muut maksuvalmiuden muutokset

Vaihto-omaisuuden muutos	0,00	0,00
Pitkäaikaisten saamisten muutokset	0,00	0,00
Lyhytaikaisten saamisten muutokset kunnalta	93 179,42	-108 088,09
Lyhytaikaisten saamisten muutokset muilta	-1 373,25	57 847,06
Korottomien pitkä- ja lyhytaikaisten velkojen muutos	16 964,00	-2 314,36
	<u>45 695,02</u>	<u>-115 630,54</u>

Rahoitustoiminta netto

Vaikutus kunnan kassavaroihin

	<u>-842 686,73</u>	<u>-776 293,78</u>

HULEVEDEN TASE	1.1. - 31.12.2019	1.1. - 31.12.2018
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT	2 773 641,72	2 628 016,62
Aineelliset hyödykkeet	2 773 641,72	2 628 016,62
Maa- ja vesialueet		
Rakennukset	800 553,98	899 249,23
Kiinteät rakenteet ja laitteet	1 821 582,38	1 598 754,48
Koneet ja kalusto	151 505,36	130 012,91
VAIHTUVAT VASTAAVAT	37 696,17	124 956,87
Saamiset	37 696,17	124 956,87
Lyhytaikaiset saamiset	37 696,17	124 956,87
Muut saamiset	37 696,17	124 956,87
*** VASTAAVAA YHTEENSÄ	2 811 337,89	2 752 973,49
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA	2 175 885,73	2 069 751,91
Peruspääoma	2 785 683,45	2 785 683,45
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	105 912,72	-12 932,40
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-715 710,44	-702 999,14
VIERAS PÄÄOMA	635 452,16	683 221,58
Pitkäaikainen	480 181,67	539 111,16
Lainat kaupungilta	315 375,77	378 450,93
Muut velat, liittymismaksut	164 805,90	160 660,23
Lyhytaikainen	155 270,49	144 110,42
Ostovelat	30 204,36	26 955,88
Lainat kaupungilta, lyhytaik.	63 075,16	63 075,16
Muut velat	35 465,11	32 291,63
Siirtovelat	26 525,86	21 787,75
*** VASTATTAVAA YHTEENSÄ	2 811 337,89	2 752 973,49

21 VESILAITOKSEN TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

Arvostus- ja jaksotusperiaatteet sekä menetelmät

Pysyvien vastaavien arvostus

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoa vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti. Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa 11, suunnitelman mukaisten poistojen perusteet.

Poistokäytäntöä on vuonna 2010 valmistuneiden investointien osalta muutettu siten, että poistolaskenta on aloitettu valmistumista seuraavan kuukauden alusta alkaen. Vuodesta 2013 lähtien kiinteisiin rakenteisiin kirjatut yhdeksi nimikkeeksi yhdistetyt yhden vuoden hankinnat poistetaan hankintavuotta seuraavan vuoden alusta alkaen.

Tuloslaskelman ja taseen esittämistapa

Tilinpäätös on laadittu noudattaen kirjanpitolautakunnan kuntajaoston yleisohjeita kunnille ja kuntayhtymille. Tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laadinnassa on noudatettu v. 2019 ohjetta ja tilinpäätöksen liitetiedot noudattavat v. 2019 ohjeistusta, liitetietojen ryhmittelyä ja liitetietonumerointia.

Selvitys edellisen tilikauden tietojen vertailukelpoisuudesta päättyneen tilikauden tietojen kanssa sekä liitetietojen esittämistapa:

Tilinpäätöksen liitetiedoissa on noudatettu kirjanpitolautakunnan kuntajaoston yleisohjetta tilinpäätöksen liitetiedoista (v. 2019) sekä ohjeen liitetietonumerointia.

21.1. Tuloslaskelman liitetiedot

Satunnaisten tuottojen ja kulujen erittely	Vesihuoltolaitos	
	2019	2018
Satunnaiset tuotot		
Satunnaiset kulut		
Vahingonkorvaus	0,00	0,00
Satunnaiset tuotot ja kulut yhteensä	0,00	0,00

Selvitys suunnitelman mukaisista poistoista ja niiden muutoksista

Poistonalaisten hyödykkeiden poistojen määrittämiseen on käytetty ennalta laadittua poistosuunnitelmaa. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu käyttöomaisuuden hankintamenoista arvioidun taloudellisen käyttöiän mukaan. Karkkilan kaupunginvaltuusto on hyväksynyt joulukuussa 2012 viimeisimmän poistosuunnitelman. Poistosuunnitelmaa noudatetaan 1.1.2013 hankittujen aineellisten ja aineettomien poistoaikojen määrittelyyn.

POISTOSUUNNITELMA 1.1.2013 ALKAEN		
Arvioidut poistoajat ja poistomenetelmät	Poistoaika vuosi	Poistotapa
AINEETTOMAT HYÖDYKKEET		
Kehittämismenot	4	tasapoisto
Muut pitkävaikutteiset menot		
ATK-ohjelmistot (ei lisenssit)	4	tasapoisto
Valtiolle maksettava tieosuus	4 - 10	tasapoisto
AINEELLISET HYÖDYKKEET		
Maa- ja vesialueet	ei poistoaikaa	
Kiinteistöjen liittymismaksut	ei poistoaikaa	
Vuokraoikeudet, liittymismaksut	ei poistoaikaa	
Maa- ja vesialueiden arvonkorotukset	ei poistoaikaa	
RAKENNUKSET JA RAKENNELMAT		
Hallinto- ja laitosrakennukset		
kiviset	30	tasapoisto
muut	20 - 30	tasapoisto
Tehdas- ja tuotantorakennukset	20 - 30	tasapoisto
Talousrakennukset	10 - 20	tasapoisto
Vapaa-ajan rakennukset	20 - 30	tasapoisto
Asuinrakennukset	30 - 40	tasapoisto
Rakennusten perusparannukset	15	tasapoisto
KIINTEÄT RAKENTEET JA LAITTEET		
kadut, tiet, torit ja puistot	15	tasapoisto
sillat, laiturit ja uimalat	10	tasapoisto
muut maa- ja vesirakenteet	15	tasapoisto
vedenjakeluverkosto	30	tasapoisto
viemäriverkosto	30	tasapoisto
kaukolämpöverkko	20	tasapoisto
sähköjohdot, ulkovalaistuslaitteet	15	tasapoisto
muut putki- ja kaapeliverkot	15	tasapoisto
vesilaitoksen koneet, laitteet	10	tasapoisto
kiinteät nosto- ja siirtolaitteet	15	tasapoisto
muut kiinteät koneet ja rakenteet	10	tasapoisto
KONEET JA KALUSTO		
muut liikkuvat työkoneet	5	tasapoisto
muut kuljetusvälineet	5	tasapoisto
muut raskaat koneet	10	tasapoisto
muut kevyet koneet	5	tasapoisto
atk-laitteet	3	tasapoisto
muut laitteet ja kalusteet	5	tasapoisto
MUUT AINEELLISET HYÖDYKKEET		
	käytön mukainen poisto	
luonnonvarat		
arvo- ja taide-esineet	ei poistoaikaa	
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	ei poistoaikaa	
PYSYVIEN VASTAAVIEN SIOITUKSET		
osakkeet ja osuudet	ei poistoaikaa	

21.2. Taseen liitetiedot

Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet									
	Aineettomat hyödykkeet	Maa- ja vesialueet	Rakennukset	Kiinteät rakenteet ja laitteet	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Ennakkomaksut ja keskeneräiset työt	Osakkeet ja osuudet	Aineettomat ja aineelliset hyöd. yhteensä
Poistamaton hankintam. 1.1	0,00	9 722,41	1 489 563,08	3 232 252,96	21 569,67	0,00	0,00	0,00	4 753 108,12
Lisäykset tilikaudella	0,00	0,00	0,00	606 987,89	80 000,00		0,00	0,00	686 987,89
Rahoitusosuudet tilikaudella									0,00
Vähennykset tilikaudella									0,00
Siirrot erien välillä							0,00		0,00
Sumu-poistot tilikaudella	0,00		-163 483,92	-295 813,96	-4 313,88				-463 611,76
Lisäpoistot tilikaudella									0,00
Ed.tilik. poistojen oikaisu									0,00
Hankintamenojäännös 31.12	0,00	9 722,41	1 326 079,16	3 543 426,89	97 255,79	0,00	0,00	0,00	4 976 484,25

Saamisten erittely			
Lyhytaikaiset saamiset		2019	2018
Myyntisaamiset		206 452,97	217 209,18
Muut saamiset		89 202,71	295 692,92
Siirtosaamiset		0,00	0,00
Saamiset yhteensä		295 655,68	512 902,10

Oman pääoman erittely		
	2019	2018
Peruspääoma 1.1	3 246 377,25	3 246 377,25
Muutos		
Peruspääoma 31.12	3 246 377,25	3 246 377,25
Muut omat rahastot 1.1	0,00	0,00
Muutos	0,00	0,00
Muut omat rahastot 31.12	0,00	0,00
Edellisten vuosien ylijäämä 1.1	250 812,85	79 928,27
Muutos	0,00	0,00
Edellisten vuosien ylijäämä 31.12	250 812,85	79 928,27
Tilikauden yli-/alijäämä	115 245,28	170 884,58
Oma pääoma yhteensä	3 612 435,38	3 497 190,10

Siirtovelkoihin siirtyvät olennaiset erät			
		2019	2018
Lyhytaikaiset siirtovelat			
Tuloennakot		0,00	0,00
Menojäämät			
Palkkojen ja henkilösivukulujen jaksotukset		12 610,71	14 911,67
Lomapalkkavelan jaksotukset		43 489,75	36 645,99
Korkojaksotukset		0,00	0,00
Muut menojäämät		6 669,28	0,00
Lyhytaikaiset siirtovelat yhteensä		62 769,74	51 557,66
Siirtovelat yhteensä		62 769,74	51 557,66

21.3. Henkilöstöä koskevat liitetiedot

Henkilöstön lukumäärä 31.12.	2019	2018
Henkilöstön lukumäärä	4,50	4,50
Henkilöstön lukumäärä yhteensä	4,50	4,50

Henkilöstökulut tuloslaskelman mukaan; tilikauden palkat, palkkiot, eläkekulut ja muut henkilösivukulut sekä taseeseen aktivoidut henkilöstömenot.

Henkilöstökulut	2019	2018
Palkat ja palkkiot	204 650,28	201 969,67
Henkilöstösivukulut		
Eläkekulut	51 614,58	48 399,22
Muut henkilösivukulut	6 688,81	6 240,43
Henkilöstökorvaukset ja muut korjauserät	0,00	0,00
Yhteensä tuloslaskelman mukaan	262 953,67	256 609,32
Henkilöstökuluja aktivoitu käyttöomaisuuteen	15 386,80	19 221,15

KAUPUNGINHALLITUKSEN JA KAUPUNGINJOHTAJAN ALLEKIRJOITUKSET

TILINPÄÄTÖSMERKINTÄ

TILIKIRJALUETTELO

KÄYTETYT KIRJANPITOKIRJAT

Kirjanpitokirja	Muoto	Säilytys
Päiväkirja	Atk-tuloste	10 vuotta
Pääkirja	Atk-tuloste	10 vuotta
Ostoreskontra	Atk-tuloste	10 vuotta
Myyntireskontrat	Atk-tuloste	10 vuotta
Käyttöomaisuuskirjanpito	Atk-tuloste	10 vuotta
Palkkakirjanpito	Atk-tuloste	10 vuotta
Palkkakortit	Atk-tuloste	Pysyvästi
Talousarvion toteutumisvertailu	Atk-tuloste	10 vuotta
Tase-erittelyt	Erikseen sidottuna	10 vuotta
Liitetietojen erittelyt	Erikseen sidottuna	10 vuotta
Tilinpäätös	Erikseen sidottuna	Pysyvästi

KIRJANPIDON OSAJÄRJESTELMÄT

Taloussuunnittelu	Budnet
Kirjanpito	Raindance / Sarastia Oy
Ostoreskontra	Raindance / Sarastia Oy
Maksatusohjelma	Basware Banking / Sarastia Oy
Konsernitilinpäätös	Excel-taulukkolaskentapohja / Sarastia Oy
Käyttöomaisuuskirjanpito	Aditro / Sarastia Oy
Myyntireskontra	Raindance / Sarastia Oy
Yleislaskutus	Raindance
Vesilaskutus	VesikantaPlus
Päivähoitolaskutus	Pro Consona Päivähoito
Rakennusvalvonta	Raindance yleislaskutus
Tontinvuokralaskutus	Koki-kiinteistönpidon tietojärjestelmä
Vuokralaskutus	Fivald ASP
Palkkahallinto	Pegasos HEHA / Sarastia Oy
	Webtallennus
Henkilöstöhallinnon raportointi	AGS
Palvelupisteen, Rautapadan ja keskuskeittiön kassajärjestelmä	CPU kassapankki
Matkalaskut	M2 / Sarastia Oy
Työajanmittausohjelma	EsMikko

karkkila

högfors